

80 LET ORGANIZIRANEGA DELOVANJA MEDICINSKIH SESTER NA SLOVENSKEM

40 LET IZHAJANJA OBZORNIKA ZDRAVSTVENE NEGE

Leto 1997 bo ostalo v zgodovinskem in izročilnem spominu Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in Zbornice zdravstvene nege Slovenije – tako smo zapisali tistega leta. Letos je 80 let.

Pričujoči jubilejni Obzornik zdravstvene nege je zbir pomembnih podatkov in dogodkov, izbranih iz obširnega gradiva, ki so ga pripravile predstavnice Zbornice zdravstvene nege, predsednice regijskih društev in predsednice in predsedniki strokovnih sekcij.

V jubilejnem obzorniku želimo predstaviti ljudi in mejnike v našem dosedanjem delovanju. V njem se zrcalijo najrazličnejše oblike našega združevanja in delovanja, kar daje ton in razgibanost našemu profesionalnemu življenju. Organizacija je rasla in se razvijala skupaj z njenimi člani, ter kljubovala družbeno-političnim spremembam in prilagajala svoje delo in vsebine.

Zavedamo pa se, da je ob vsakem jubileju v tekstu poimensko navesti vse zaslužne težko ali tako rekoč

nemogoče. Hvala vsem in vsakemu posamezniku za ustvarjanje jubileja.

Osemdeset let je organizirano delovanje medicinskih sester dajalo in daje svojim članom oporo in pomaga graditi temelje za profesionalno življenje ter nadaljnji razvoj stroke zdravstvene in babiške nege.

Organizacija je v zadnjih 10 letih opravila veliko nalog. Podlaga tem nalogam so bili znanje, ustvarjalnost in želja po ustreznem položaju stroke in njenih izvajalcev.

Vemo, da v prihodnost ne vodijo poti s kažipot, na voljo so nam le stopinje, po katerih bomo nadaljevali svojo pot.

Zavedamo se odgovornosti, ki smo jo prevzeli in jo prevzemamo do organizacije, ki se je rodila pred osemdesetimi leti. Vsem, ki so v času življenja našega združenja prispevali k njenemu razvoju, se zahvaljujemo, sami pa bomo skrbeli, da plamen našega delovanja ne bi nikoli ugasnil.

Mag. Bojana Filej – predsednica

Petra Kersnič – generalna sekretarka

MARTA HOČEVAR

27. februarja 2007 je bil lep sončen dan, ko sva Petra Kersnič in Marija Miloradovič obiskali Marto Hočevar Kuharič v Domu za starejše občane Medvode. Marta Hočevar je v zgodovinskih zapisih delovanja organizacije zapisana kot predsednica v letu 1952. Letos bo Marta Hočevar praznovala 90. rojstni dan, za kar smo ji že v naprej iskreno čestitale.

Pričakala nas je vedra in vesela, polna optimizma in z veliko željo, da se ji po operaciji povrne zdravje.

Dogodkov v njenem dolgem življenju je veliko in ni malo ljudi, ki jo že leta nagovarjajo, da napiše knjigo in tudi sami sva jo bodrili z besedami, da zato ni nikoli prepozno – dokler so spomini, je moč vse zapisati.

Pripovedovala je: »V mojem spominu je še vedno živa ena največjih mojih akcij, to je bila preselitev 5000 bosanskih otrok v Slovenijo in nazaj. Bazo smo imeli v Kamniku. Spominjam se, da je takrat prvi ogrevan vlak odpeljal otroke iz Sarajeva. Šlo sem končala v Beogradu leta 1938, nato delala v Zdravstvenem domu v Osijeku in na šolski polikliniki v Đakovem. Leta 1945 sem prosila za premestitev v Slovenijo in z dekretom sem bila razporejena v Ormož. Leta 1949 sem prišla v Slovenijo in sprejela naloge na takratnem Centralnem higienskem zavodu. Moja pot je bila pestra in zanimiva. Medicinske sestre smo se povezovali in orale ledino na najrazličnejših področjih, tako, da sem delovala tudi kot prva predsednica ponovno ustanovljenega društva Društva medicinskih sester Slovenije. Podatki povedo, da nas je bilo okoli 500 in od tega 238 članic. Od tod naprej so se ustanavljali pododbori, v katerih so sestre delovale v skladu z aktualno zdravstveno in socialno problematiko na terenu. Znanja smo imele veliko, volje do dela tudi. To opažam tudi še danes. Rada prebiram Utrip in vidim, kaj vse počnete, kako skrbite za sestre in za stroko. Rada in s ponosom povem, da sem medicinska sestra. Ob jubileju pa Vam želim vse dobro.«

ANICA GRADIŠEK

Letos praznujemo 40. obletnico izhajanja strokovnega časopisa medicinskih sester Slovenije »Zdravstvenega obzornika«. Pod tem imenom je pričel izhajati l. 1967.

Pri tej priliki ne moremo mimo dejstva, da nosi priimat strokovnega glasila medicinskih sester – starejšim kolegicam še dobro znana »Medicinska sestra na terenu«. Na pobudo

medicinske sestre Cite Bole je revijo začel izdajati Centralni higienski zavod v Ljubljani že leta 1954, in to pod njenim uredništvom.

Prednostna skrb zdravstvene politike po II. svetovni vojni je veljala prvenstveno zaščititi mater z otroki in s tem v zvezi želja v strokovnem glasilu združevati vse strokovnjake, odgovorne za čim uspešnejše delo na tem občutljivem področju zdravstvenega varstva.

Urednica Cita Bole je pridobila za sodelovanje v 8 letnikih revije (1954–1961) številne zdravstvene delavce in strokovnjake vseh vrst, ki so radi sodelovali. Mnogi avtorji so prispevali svoje članke v več letnikov, saj je bilo potrebno na novo organizirati in izboljševati zdravstveno službo na vseh področjih. Pri tem je veljalo glavno vodilo vsem piscem, da poudarijo zlasti vlogo zdravstvenih delavcev na terenu. Med njimi so bile v okviru patronažne dejavnosti medicinske sestre najbolj izpostavljene.

Preizkušene in s težavami pri delu so začele »Medicinsko sestro na terenu« pisati medicinske sestre – pionirke, ki jih je bilo iz leta v leto več. Dolžni smo se jih spominjati s spoštovanjem. To so bile: Cita Bole, Neda Anžlovar, Neža Jarnovič, Majda Musek, Hermina Anđoljšek, Bogdana Sevšek, Dina Urbančič, Anica Čarman, Mira Klemenc, Slava Škrabec, Marija Oštrbenk, Marija Gams, Majda Japelj, Ančka Belič, Helena Ravnič. »Medicinska sestra na terenu« je imela v začetku izhajanja 750 izvodov naklade, leto 1961 pa je zaključila svoje delo z naklado 1.200 izvodov.

Ko je Centralni higienski zavod v Ljubljani zaradi reorganizacije ukinitelj revijo »Medicinska sestra na terenu«, so ostale številne zdravstvene delavke brez svojega glasila. Kar 6 let je trajalo, da so uspeli ustvariti nove pogoje za oživitvev. Ker je revija postala znana in so po njej posegali in se nanjo naročali tudi drugi profili zdravstvenih delavcev, so medicinske sestre povabile k sodelovanju še druga strokovna društva za skupno akcijo. Vabilu so se odzvali Društvo fizioterapevtov in delovnih terapevtov ter Društvo otroških sester. Nova revija je pričela izhajati l. 1967 kot »Zdravstveni obzornik«.

Iz uvodnika prve številke Zdravstvenega obzornika, kakor tudi iz uvodnikov vsakega naslednjega letnika, so razvidni cilji, ki si jih je zadalo uredništvo. To so bili cilji, ki so jih nujno zahtevale nove in obširnejše naloge zdravstvenih strokovnjakov v naglem razvoju sistema zdravstvenega varstva.

Podatki o razvoju naslova revije ter o izdajatelju

Letniki 1967–1971 so izhajali pod naslovom: Zdravstveni obzornik – instruktivno informativno glasilo. Izšel je v 3 številkah letno, od l. 1969 dalje v 4 številkah letno. Izdaja: Zveza društev medicinskih sester Slovenije, Društvo otroških sester ter Društvo fizioterapevtov in delovnih terapevtov v Ljubljani.

Letnika 1972–1973 sta izšla pod istim naslovom a s spremembo v izdajateljih. Izdaja: Zveza društev medicinskih sester Slovenije ter Društvo fizioterapevtov in delovnih terapevtov v Ljubljani.

Letnika 1974–1975 sta izšla pod naslovom: Zdravstveni obzornik – instruktivno informativno glasilo. Izhajal je v 4 številkah letno. Izdaja: Zveza društev medicinskih sester Slovenije v Ljubljani.

Letniki 1976–1978 so izšli pod naslovom: Zdravstveni obzornik – strokovno informativno glasilo. Letnika 1976 in 1977 sta izšla v 4 številkah letno. Letnik 1978 pa že v 6 številkah letno. V tem letniku so uvedeni kratki uvodni povzetki člankov v slovenskem in angleškem jeziku. Izdaja: Zveza društev medicinskih sester Slovenije.

Podatki o glavnih in odgovornih urednicah in uredniških odborih

Letnik 1967–1969:

Glavna in odgovorna urednica Cita Bole

Uredniški odbor: Cita Bole, Ivana Dolenc, Anica Gradišek, Cita Potokar in z 1968 letom tudi Neža Jarnovič kot tehnična urednica.

Letnik 1970–1974:

Glavna in odgovorna urednica Neža Jarnovič

Uredniški odbor: Anica Gradišek, Neža Jarnovič, Mija Kandus, Štefka Novak, Milena Pipan, Nuška Repanšek, Marija Šolar Merjasec.

1972–1973: Uredniški odbor – spremembe: Anica Gradišek, Marija Gornik, Neža Jarnovič, Breda Peček, Nuška Repanšek, Marija Skušek, Marija Šolar Merjasec.

1974: Uredniški odbor – spremembe: Anica Gradišek, Neža Jarnovič, Jeanette Korenc, Nuška Repanšek, Marija Skušek, Marija Šolar Merjasec, Silva Vuga.

Letnik 1975–1978:

Glavna in odgovorna urednica Anica Gradišek

Uredniški odbor:

1975: Anica Gradišek, Neža Jarnovič, Jeanette Korenc, Nuška Repanšek, Marija Šolar Merjasec, Silva Vuga.

1976–1978: Sonja Gabrijan, Anica Gradišek, Julka Kuzma, Marija Lavš, Malči Lisac, Joža Tomšič.

Za to obdobje so bile imenovane kot člani uredniškega sveta še: Cita Bole, Oroslav Erjavec, Olga Feguš, Marija Geč, Anica Gradišek, Neža Jarnovič, Julka Kuzma, Malči Lisac, Nuška Repanšek, Marija Petrinja, Gebrijela Skubic, Joža Tomšič in Silva Vuga. Predsednica uredništva 1976–1978 je bila Tatjana Valant.

Naklada revije Zdravstveni obzornik je iz leta v leto naraščala takole:

Letnik 1967: naklada 2.000 izvodov, 1968 – 2.500, 1969 – 3.000, 1970 – 3.800, 1971 – 4.100, 1972 – 4.400, 1973 – 4.800, 1974 – 5.200, 1975 – 5.500 in 1976 – 6.400.

Notranja ureditev revije, njen napredek in vsebina so se odražali v rubrikah, ki so se do leta 1978 izoblikovale v sledečem razporedu: Članki, Mejniki našega zdravstva, Zgodovinski portreti, Zdravstvena zgodovina, Novosti – izkušnje – pobude, Organizacija zdravstvene službe, Iz društvenega življenja, Leposlovje in spomini iz NOV, Zdravstveno šolstvo in strokovno izpopolnjevanje, Osebne vesti, Beleške ob knjigah, Zanimivosti, Misli in vodila, Razno.

V obdobju 12 let izhajanja revije Zdravstveni obzornik se je vsebina osredotočila na »Ključna vprašanja zdravstvenega varstva: na utrjevanje zdravja in preprečevanje bolezni, na nego bolnika in medicinsko rehabilitacijo.«

To so bili globalni cilji, ki so uredništvu narekovali privabiti k sodelovanju poleg zdravstvenih delavcev vseh profilov tudi druge strokovnjake: socialne delavce, pravnike, psihologe, pedagoge, statistike – skratka vse zainteresirane javne delavce, ki naj bi prispevali svoj delež za doseg zastavljenih smotrov. Kako se je to posrečilo udejanjiti glavnim in tehničnim urednicam ter številnim članicam uredniškega odbora in sveta nam ponazorijo sledeči podatki.

1. Obzornik zdravstvene nege 1997 št. 5-6, str 183
Sčasoma so bila v letnikih zastopana vsa klinična področja s številnimi specialnostmi medicine in zdravstvene nege, javno zdravstvo (tako kurativa kot preventiva), sociologija in socialno delo, psihologija, etika, zdravstveno šolstvo in pedagogika, zdravstvena zakonodaja ter še druga, v zgornjih rubrikah zajeta področja.
V letih 1967–1978 tj. v 12. letnikih revije Zdravstveni obzornik je po bibliografskem pregledu zabeleženih skupno 586 sodelavcev. Od teh so s svojimi članki, poročili in drugimi prispevki najštevilnejše avtorice višje medicinske sestre: 190, dru-

ga največja skupina so zdravniki s svojimi članki in prispevki; skupno se je odzvalo 157 doktorjev medicine, od teh je bilo 47 univerzitetnih učiteljev. Sodelovalo je tudi 95 strokovnjakov iz že navedenih področij.

Seveda nam te številke ne povedo števila vseh strokovnih člankov in drugih prispevkov. Tako zdravstveni delavci kot drugi vabljeni avtorji so se oglašali večkrat; nekateri sodelavci imajo kar zavidljivo število objavljenih enot.

Revija je tako lahko seznanjala »bralke in bralce z novimi dognanji medicine, jim obnavljala in dopolnjevala teoretična ter praktična znanja in jih opozarjala na pomembne probleme iz vsakdanje prakse. S tem je neposredno vplivala na strokovni napredek in kvaliteto poklicnega dela, omogočala medicinskim sestram slediti sodobni zdravstveni problematiki, dosežkom v medicini in istočasno izgrajevanju profila medicinske sestre ter s tem strokovne službe zdravstvene nege v najširšem smislu. Glasilo je vzpodbujalo področna strokovna društva medicinskih sester k neposrednemu delu med članstvom«*2 in k akcijam za pridobitev novih naročnic (kov).

2. Tominc Franjo: ZO 1972, št 3, str. 178

Z leti se je razvijal in rasel tudi poklic medicinske sestre. O definiciji poklica, o poslanstvu medicinske sestre, o njenih službenih dolžnostih na številnih delovnih področjih, o njenem strokovnem delu, problemih in težavah v praksi ter vsestranskem javnem udejstvovanju nam dokazujejo dokumentirani članki in drugi prispevki. Opazni so že tudi prvi zametki raziskovalnega dela višjih medicinskih sester.

Članki in številna pisna poročila nosilk zdravstvene nege nam v Zdravstvenem obzorniku pričajo o razcvetu poklica medicinske sestre in težnji po nadaljnjem izobraževanju na visoki ravni.

MARIJA MILORADOVIĆ

Z veseljem sem se pripravila k prebiranju zapisov o začetkih organiziranega dela medicinskih sester na Slovenskem.

Medicinske sestre Antonija Šiffrer, Angela Boškin, Pavla Gruden, Vika Kecelj, Pepca Hočevar in druge so se, čeprav maloštevilne, spoprijele s prvim organiziranim delom na strokovnem področju, ki je danes uveljavljena in spre-

jeta disciplina na področju zdravstvene dejavnosti – ZDRAVSTVENA NEGA. To so bili zelo pogumni začetki v času, ko poklic medicinska sestra ni bil poznan, še manj pa priznan.

Besede medicinske sestre Antonije Šiffrer, izrečene na ustanovnem občnem zboru leta 1927, ko je nagovorila 13 medicinskih sester in nekaj gostov, so bile: *»Naša organizacija je prva sestrsk organizacija v Jugoslaviji. Tvorila bo vez med vsemi medicinskimi sestrami, skrbela za njihovo dobrobit ter reševala sestrsk vprašanja vobče.«*

In kako so se medicinske sestre spoprijele s temi začetki?

Iz zapisov povzemam, da so veliko dela posvečale ureditvi šolanja za poklic medicinska sestra, položaju in zaposlitvi na področju zdravstvene dejavnosti in urejanju ekonomske problematike ter zaščitni in delovni obleki, ki naj bi že na pogled opredelila poklic.

Prizadevale so si za ustanovitev strokovne knjižnice in sklenile, da bodo strokovne članke in druga pomembna obvestila o strokovni organizaciji objavljale v obstoječih glasilih, kot so bili: Glasnik RK, revija Zdravje in časopis Ženski pokret.

Ogromno dela je društvo vložilo v urejanje in sestavljanje programov za sestrške šole in nadaljnega strokovnega izpopolnjevanja na področju zdravstvene nege.

Društvo je bilo zelo aktivno pri oblikovanju društvenih pravil, ki so jih večkrat spreminjali in dopolnjevali in dokončno sprejeli leta 1932. Z ustanovitvijo jugoslovanskega društva se je slovensko društvo takrat preimenovalo v Društvo jugoslovanskih sester – Sekcija Dravske banovine v Ljubljani. Ta naziv se je obdržal vse do leta 1941.

Društvo sester se je vključevalo v vse tiste dejavnosti, kjer so bile medicinske sestre kot strokovne delavke potrebne in koristne za urejanje razmer in uveljavitev standardov na področju zdravstvenega varstva.

Izredno opazno je bilo sodelovanje z Rdečim križem in Žensko zvezo. Na njihovo pobudo so predava-

le po radiu, vodile tečaje za nego in prehrano dojenčkov, sodelovale v akciji pri protestu proti znižanju družinskih doklad in podobno. V Ženski zvezi so iskale podporo pri urejanju neprimerne in krivične namestitve sester, ki so bile, z nekaj izjemami, nastavljene kot honorarne uslužbenke ali »dnevničarke« med pomožno osebje.

V letu 1935 so delegatke iz banovinskih sekcij sestrskih društev na skupnem sestanku razpravljale o pobudi za pripravo ZAKONA O SESTRSKI SLUŽBI, ki bi urejal njihov status, delovno področje in nenačrtno tudi enoten naziv.

Enoten naziv medicinska sestra je bil sprejet šele po 2. svetovni vojni.

Leta 1937 so bili, zaradi prihoda novih sester iz šol, prvič zabeleženi večji premiki v članstvu. S tem pa se je pojavljalo vedno več problemov, zlasti pri zaposlovanju medicinskih sester.

Spričo dejstva, da so bile v Sloveniji medicinske sestre zaposlene izključno v preventivnih zdravstvenih ustanovah, se je med sestrami začela pojavljati brezposelnost. Prošnja, da naj civilne sestre zaposlijo vsaj v ženski bolnišnici, ki jo je podprla tudi Ženska zveza, je bila zavrnjena. V bolnišnicah je bilo trdno zasidrano stališče, da se tam lahko zaposlijo samo redovnice. Še več, na občnem zboru tega leta so medicinske sestre ostro nastopile zoper stališče Higienškega zavoda v Ljubljani, da naj se za sestre uvede celibat.

Nekaj nameščenih sester je že moralo podpisati verz, če so hotele dobiti službo. Toda odločen protest zastopnice Ženske zveze češ, da je uvedba celibata za sestre omejevanje svobode in da tako stališče, ki je v bistvu protizakonito, v zdravstvu ne sme uspeti, je opogumil sestre, da so se mu odločno uprle.

Strokovni organizaciji sester, ki si je v predaprilski Jugoslaviji utirala pot in postavila temelje za delo danes, moramo priznati veliko vlogo pri vzgoji in oblikovanju poklica medicinske sestre.

Čeprav medicinske sestre po vojni niso bile organizirane v društvu, so bile povezane preko Ministrstva za narodno zdravje – referata za zaščitne sestre.

Medicinska sestra Dina Urbančič, ki je bila ravnateljica Šole za medicinske sestre, je organizirala in sklicevala seje enkrat mesečno. Ob veliki udeležbi medicinskih sester iz vse Slovenije so sprejemale naloge za delo na področju zdravstvenega varstva. Tako so delovale vse do leta 1952, ko je bila na ustanovnem občnem zboru za prvo predsednico Društva medicinskih sester povojnega obdobja izvoljena Marta Hočevnar, ki bo v juniju 2007 praznovala 90. rojstni dan.

V prvem letu delovanja je bilo v društvo vključenih le 50% medicinskih sester. Po ustanovitvi pododborov, ki so bili organizirani v večjih središčih z namenom, da se društvena dejavnost približa medicinskim sestram, se je članstvo precej povečalo. Podod-

bori so bili ustanovljeni v Mariboru, Celju, Novem mestu, Kopru, Kočevju, na Ptuj in v Ljubljani, kjer sta bila zaradi večjega števila medicinskih sester ustanovljena dva pododborov: pododbor za bolnišnično dejavnost in pododbor za preventivno dejavnost. Ti pododbori so bili zametki sedanjih društev, ki so se po letu 1952 ustanavljali odvisno od aktivnosti medicinskih sester na določenem območju.

Na skupščini leta 1963 se je Društvo medicinskih sester reorganiziralo v Zvezo društev medicinskih sester Slovenije. Na terenu so se organizirala samostojna društva. S tem se je težišče društvenega dela preselilo na področna društva, ki so se organizirala v okviru ene ali več občin, povečalo pa se je tudi članstvo. Pri zvezi so se takrat oblikovale strokovne sekcije po posameznih dejavnostih in tako se je povečala tudi dejavnost na področju strokovnega dela medicinskih sester.

V letu 1967 se je uresničila še ena želja članstva. Izhajati je začelo strokovno informativno glasilo Zdravstveni obzornik. Njegov namen je bil seznanjati bralce z delom medicinskih sester in jih obveščati o novostih, spremembah in rezultatih dela s področja njihovega delovanja.

Omenila bom še nekaj pomembnih nalog, ki jih je društvo medicinskih sester opravilo za boljše, enotnejše in uspešnejše delo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov.

Poglobljeno je bilo sodelovanje z drugimi društvi zdravstvenih delavcev, zlasti z babcami. Društvo je uspešno zastopalo ekonomske interese svojih članov, zlasti za priznanje šolske izobrazbe – glede na različno trajanje šolanja v preteklosti. Aktivno je sodelovalo pri nalogah za izboljšanje delovnih pogojev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, kakor tudi v polemikah o primernem plačilu za opravljeno delo. Veliko dela je bilo narejenega pri pripravi Pravilnika o delu medicinskih sester in Pravilniku o dolžnostih in obsegu dela medicinskih sester na terenu. Preko svojega članstva je društvo sodelovalo pri pripravi visokošolskega študija za medicinske sestre in zdravstvene tehnike. Projekt je zaživel leta 1996. Sprejet je bil seznam poklicev za delo v zdravstveni negi, pripravljen pa je tudi Zakon o dejavnosti zdravstvene in babiške nege, ki bi zaradi svoje pomembnosti moral zaživeti čimprej.

Nenazadnje še tole: prizadevati si moramo za povečanje članstva. Organiziranost in aktivnost v društvi in strokovnih sekcijah je izrednega pomena. Tu je mesto za soočenje s problemi ter prostor za izmenjavo mnenj za boljše delo in razvoj zdravstvene nege.

Razmišljanje o preteklem delu nam narekuje, da ovrednotimo vse tiste pozitivne akcije, ki jih je Društvo medicinskih sester uresničevalo dolga leta. Zato naj bo ta kratek pregled doseženega dela, uspehov in tudi nerešenih problemov vodilo za smelega načrta v prihodnosti.

Literatura

- Jarnovič N. Društvo medicinskih sester v Sloveniji – nekaj obrobni
zapiskov o njegovem delu in razvoju. Zdrav Obzor 1969; 3-4.
Gradišek A. 50 let zdravstvenega strokovnega šolstva na Slovenskem.
Zdrav Obzor 1974; 3.
Miloradović M. Petdesetletnica strokovnega društva medicinskih se-
ster na Slovenskem. Zdrav Obzor 1978; 1-2.

MAJDA GORŠE

Ob jubileju, ki ga skupaj praznujemo, smo upravičeno ponosni na prehojeno pot Zveze društev medicinskih sester Slovenije, posameznih regijskih društev, strokovnih sekcij in vseh kasneje vključenih zdravstvenih tehnikov in babic. Zveza je gibalo razvoja na vseh ravneh, predvsem pa razvoja regionalnih društev, ki so njena osnovna baza. Ne smemo

pozabiti razvoja strokovnih sekcij v vseh teh letih.

Področja dela v Zvezi društev medicinskih sester Slovenije so tako obširna, da se ob prebiranju vseh enoletnih strokovnih programov počutim kar malce nebogljen. Ti programi pa istočasno pokažejo vso segmentiranost poklica v naši organizaciji.

Čas in stroka pa gredo dalje in tako je prav. Ko se ozremo na prehojeno pot, seveda prek obsežnih gradiv, ki smo jih vestno pripravljale, ne moremo mimo tega, da smo požrtvovalnost in vizionarstvo naših predhodnic občudovale.

Zgodovina življenja, pa tudi našega združevanja je sestavljena tako iz vzponov in padcev. Vedno je tako, a vendar smo se medicinske sestre iz neuspeha vedno ponovno dvignile še višje, še bolj trmasto smo se zagrizle v problem, se učile in svoja znanja nadgrajevale. To je bogato spoznanje in vodilo za delo v prihodnosti.

Ob pisanju se mi je utrdila misel, da bo morala Zbornica zdravstvene nege graditi svoj razvoj in obstoj na načelu, da je strokovno dovršena institucija za nadzor in pomoč našim članom Zveze. Postavila naj bi nam ogledalo našega dela. Upam, da ji bo dovoljeno delovati oziroma nadzirati na podlagi strokovne presoje in pravil, s tem pa se bo lahko tudi dokazovala.

Reviji Obzornik zdravstvene nege in Utrip sta mi ljubi, vedno jih prebiram, čeprav nisem prepričana, da Utrip ne bi mogel biti bolj prepričljiv in neposreden, če bi več članic, medicinskih sester in drugih napisalo vanj kaj bolj poljubnega in zabavnega. Rada sem seznanjena z dogodki in ne samo s programi dela. Upokojenka pač!

Iskreno čestitam vsem, ki ste prispevali k uveljavljanju našega poklica na vseh ravneh in v vseh teh letih.

MARIJA ŠIPEC

Marija Šipec, višja medicinska sestra, dipl. organizator dela, sem bila od 1977–1981 predsednica Zveze društev medicinskih sester Slovenije, od 18. 4. 1984 in do konca leta 1992 pa glavna in odgovorna urednica časopisno založniške dejavnosti Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Pretežna dejavnost uredništva je bila v tem obdobju strokovno glasilo medicinskih sester Zdravstveni obzornik, ki je izhajal v šestih številkah letno. Naklada 7.000 izvodov v letu 1984 se je do leta 1992 znižala na 4.500 izvodov.

V okviru založniške dejavnosti bi za leto 1984 izpostavila izdajo prevoda priročnika iz mednarodne študije pri Regionalnem uradu za Evropo Svetovne zdravstvene organizacije Proces zdravstvene nege, ki je temeljno gradivo za teoretično in praktično spoznavanje in uvajanje metode procesa zdravstvene nege pri nas. S tem je našla ta razmeroma mlada stroka najprimernejšo metodo za svoje delovno področje.

Pri urejanju revije so bili zelo aktivni uredniki, predvsem Janez Strajnar in Dunja Kalčič ter Bernarda Mudrovič. Tudi člani uredniških odborov so mnogo prispevali k posameznim poglavjem revije. Poleg urednikov so bili v tem času še naslednji člani uredniških odborov: Vera Grbec, Majda Gorše, Irena Poljšak, Hedvika Škraban, Zinka Tof, Irena Topolovec, Marija Miloradović, Anica Gradišek in Jelka Baumkirher.

Vsebinsko ima revija v teh letih dve tretjini strokovnih člankov, tretjina pa je namenjena društvenim rubrikam, kar je danes nadomestil Utrip.

Značilna je večja količina in kakovost člankov medicinskih sester. Številne so ob študiju II. stopnje pripravile za objavo svoje seminarske in diplomske naloge, v katerih obravnavajo različne vidike zdravstvene nege, socialno medicinsko problematiko ter strokovno dejavnost medicinskih sester.

Uredništvo je več časa namenjalo tudi individualnemu delu z avtorji pri reševanju strokovnih, terminoloških in jezikovnih popravkov ter pripravilo okvirna navodila za sodelavce in dopisnike Zdravstvenega obzornika.

Poleg tega uredništvo aktivno sodeluje tudi pri opredeljevanju in usklajevanju delovnih programov strokovnih sekcij Zveze društev medicinskih sester Slovenije. S tem spodbuja usmerjeno in sistematično obravnavo področja zdravstvene nege ter z objavo kakovostnih člankov s seminarjev zagotavlja stalno strokovno izpopolnjevanje.

ALJA FAZARINC

Moje mnenje na sedanje delo Zbornice – Zveze vam ne morem podati, ker sem se upokojila že davnega leta 1991. Od takrat naprej pa lahko spremljam delo združenja le preko javnih občil (kot laik) – v le-teh pa se zelo redko pojavljate. Podala pa vam bom mojo osebno oceno o vlogi in delovanju organizacije v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko sem sama sodelovala.

Dva mandata sem bila predsednica. Zveza je bila organizirana po pravilih SZDL Slovenije oziroma SFRJ. Takrat se je slovenska zveza sester uprla razpustitvi in priključitvi Zvezi zdravstvenih radnika SFRJ. Tako sta Zveza medicinskih sester Slovenije in Hrvaške oblikovali jugoslovansko zvezo sester. Zveza je imela trden in vpliven položaj na področju zdravstvenega varstva in v širši družbeni skupnosti: vplivala je na izobraževalni sistem na področju zdravstvenega varstva, vplivala na strokovno izpopolnjevanje medicinskih sester preko organiziranih sekcij, vplivala na organiziranost sestrskih skupin in oblikovanje negovalnih skupin. Oblika organiziranja sestrskih skupin je bila vzorčni model za organiziranje sestrske službe v ostalih republikah SFRJ (posebno v Srbiji: VMA, KBC – Beograd).

Imela je vpliv na oblikovanje in izvajanje univerzitetnega programa za zdravstvene delavce s predhodno višjo (VI. stopnjo) izobrazbo in na ovrednotenje dela v negovalnem timu in ostalih delavcev v zdravstvenem varstvu.

Družba je poklic cenila, primerno vrednotila, položaj medicinskih sester je bil enakopraven ne samo v negovalnem, temveč tudi v zdravstvenem timu.

LADI ŠKERBINEK

80 letnica Zbornice – Zveze je že kar lep jubilej, pa tudi 40 letnica izhajanja Obzornika zdravstvene nege si zasluži čestitke. Brez Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije stroka slovenske zdravstvene nege ne bi bila to kar je. Ne bi bilo strokovnega povezovanja in stro-

kovnega napredka, medsebojnih stikov medicinskih sester z različnih ustanov, mednarodnega sodelovanja in nenazadnje tudi prepoznavnosti slovenske zdravstvene nege pri nas in v tujini.

Obzornik zdravstvene nege kot naša edina strokovna revija je nedvomno v pomoč tako študentom zdravstvene nege, kot zaposlenim medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom. Lahko smo ponosni in veseli, da jo imamo.

Težko si zamislím, da sem skoraj polovico starosti Zbornice – Zveze in skoraj vso starost Obzornika zdravstvene nege tudi sama skušala aktivno ustvarjati njuno zgodovino. Moja delovna leta so mi bila v zadovoljstvo, vedno sem si prizadevala, da bi sama in tudi vse moje kolegice in kolegi delali čim boljše in v korist pacientom. Vendar pride čas, ko je potrebno delo prenehati, se posloviti in zajadrati med upokojence. Začeti moraš novo življenjsko obdobje. Tisti, ki boste kmalu stopili v to obdobje, se ga ne bojte. Pri naša sprehajanje po svetu s pol manj skrbi, mirne dneve brez hlastanja in hitenja, zavedanje, da je še mnogo reči, ki jih moramo opraviti doma v naših družinah in s prijatelji.

Vedno sem cenila delo Zbornice – Zveze in jo še vedno, zato tudi želim, da se razvija v močno, strokovno in prepoznavno organizacijo. Ne strinjam se s posamezniki, ki vse povprek kritizirajo njeno delo; največkrat seveda tisti, ki niso nikoli nič doprinesli k njenemu delovanju. Žalosti me, da včasih tudi Zbornica – Zveza podleže »sodobnemu« nalezljivemu obolenju. Pri tem mislim na slabe medsebojne odnose in prepričanje nekaterih, da se je vse pričelo z njimi in niso pripravljene ceniti in opaziti dela predhodnikov. Verjetno bo praznovanje 80. in 40. obletnice trenutek, ko se bo dalo o tem tudi kaj razmisliti.

NANA DOMAJNKO

Čas od leta 1989 do 1992, ko sem kot zadnja predsednica Zveze društev medicinskih sester Slovenije vodila to tradicionalno združenje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov in nadaljnja štiri leta, ki so pomenila prvo mandatno obdobje novo ustanovljene Zbornice zdravstvene nege, ostaja v mojem spominu kot obdobje pomembnih spre-

memb, intenzivnega in burnega dogajanja, pa tudi neprijetnih prepek, ki so se znova in znova pojavljale in nam zmanjševale delovni zagon. Nova zdravstvena zakonodaja, ki se je pripravljala v tem času, je morala upoštevati temeljna izhodišča Svetovne zdravstvene organizacije – Zdravje za vse do leta 2000 – ta pa so nakazovala kompleksne spremembe in s tem nove pristope v razvoju zdravstvenega varstva in zdravstvene dejavnosti. Z novim konceptom zdravstvenega varstva je bila opredeljena tudi nova vloga zdravstvene nege in s tem povezane nove naloge in aktivnosti, na katere smo se morale medicinske sestre in zdravstveni tehniki dobro pripraviti.

O strategiji sprememb smo začeli razmišljati najprej v manjši iniciativni skupini. Kasneje smo skupino razširjali s predsednicami regijskih društev, strokovnih sekcij in predstavnicami drugih z nami povezanih organizacij. To so bila srečanja, ki so nas povezovala, hrabrila in rojevale so se ideje, smele za tisti čas. Prepričane smo bile, da je napočil pravi čas, ki ga moramo izkoristiti v dobro razvoja in ugleda profesije zdravstvene nege, dviga strokovne in izobrazbene ravni medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, zagotavljanja socialnega varstva in zadovoljstva pri delu. Nismo hotele biti samo izvajalke naročil, ampak tudi ustvarjalke boljšega, celovitega procesa zdravstvene nege. S kakovostno in celostno obravnavo smo hotele doseči najboljši možni izid za pacienta. Dvigovanje iz podrejenosti v odgovorno sodelovanje je begalo tako do sedaj nesporno avtoriteto medicino, kot tudi nas same. Pa vendar smo se leta 1992 pogumno, enotno in polni optimizma odločili, da prestopimo okvire tradicionalnega društvenega povezovanja. Dokončno so nas predramile drastične spremembe v zdravstvu, vedno bolj opazna tendenca podrejanja namesto sodelovanja. Vse to se je nakazovalo v zakonodajnih predpisih, v delovnih in ekonomskih razmerah in nenazadnje je bila omajana socialna varnost zaposlenih v zdravstveni negi. Napetosti v delovnih odnosih so se stopnjevale, priča smo bili strmemu razvoju medicinske znanosti in tehnologije, ki je posle-

dično zahtevala vedno višjo raven izobrazbe članov zdravstvenega tima. Ta razvoj ni bil značilen samo za naš prostor, temveč za ves razviti svet. Za naš prostor je bilo značilno le to, da je bil razvoj enostranski, rezerviran za medicinsko znanost in prakso, ob tem pa je stagniral drugi del zdravstva, ki ga pokriva zdravstvena nega, in ki je iz vidika ugodne prognoze in izida zdravljenja tudi pomemben.

Čas od leta 1992 do 1997 bo v zgodovini zdravstvene nege na Slovenskem gotovo označen kot posebno obdobje, ne le zato, ker je bila ustanovljena prva Zbornica zdravstvene nege v Sloveniji, ampak tudi zato, ker smo sprožili niz aktivnosti, ki so postopoma, vendar vztrajno večale strokovnost izvajalcev zdravstvene nege, ter ozaveščale strokovno in laično javnost o pomembnem deležu zdravstvene nege pri zagotavljanju zdravstvenega varstva. Pomembna naloga se je nanašala na izobraževanje v zdravstveni negi. Sprejeti in uveljaviti smo morali najmanjšo potrebno izobrazbo za delo v negovalnem timu, dosledno upoštevati strokovno usposobljenost medicinskih sester glede na definicijo ICN in doseči fakultetni študij zdravstvene nege, kar vrednotim kot izredno velik dosežek naših prizadevanj. V tesnem sodelovanju z Visoko šolo za zdravstvo v Ljubljani, RSKZN in strokovnjaki iz prakse smo uspeli. Tako že imamo fakultetno izobražene medicinske sestre – profesorice zdravstvene vzgoje, medicinske sestre z magisterijem in doktoratom in te kolegice in kolegi so nosilci razvoja zdravstvene nege. Študij zdravstvene vzgoje na fakultetni ravni je bil žal kmalu ukinjen, zato ponovna vzpostavitev možnosti študija zdravstvene nege na fakultetni ravni tudi danes ostaja ena prioritarnih nalog.

Veliko časa in dela smo vložili v oblikovanje zakonskih aktov. Ne smemo pozabiti, da razen starega statuta ZDMSS nismo imeli ob ustanovitvi Zbornice nobenih drugih uporabnih aktov, ki pogojujejo zakonito delovanje. Vse te akte je bilo treba pripraviti in sprejeti. Ponosni smo lahko, da smo v tem obdobju pripravili in sprejeli Kodeks etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Mogoče se zdaj bolj kot v preteklosti srečujemo z moralnimi in etičnimi dilemami. S pomočjo kodeksa je lažje prepoznati in analizirati etična vprašanja in se pravilno odločiti. Bolnikove pravice, spoštovanje človekovega dostojanstva, niso le teoretična razmišljanja, ampak postajajo vse bolj aktualna dilema predvsem takrat, ko sta nadzor in samonadzor manjša ali sta celo odpovedala, ob tem, da se varovanci vedno bolj zavedajo svojih pravic.

Leta 1993 smo razširili mednarodne povezave in sicer s tem, da smo bili sprejeti v ICN. To je za nas pomenilo pomembno podporo pri naših prizadevanjih. Z aktivnim sodelovanjem v mednarodnih telesih je postala bolj opazna ne samo stroka, ampak tudi naša država.

Miselni pregled dogodkov omenjenega obdobja naj nas spomni, da smo bili sposobni mnogih dejanj, na katera smo lahko zelo ponosni. Mnogo pa jih je ostalo še za nadaljnje generacije. Doseženi uspehi zavezujejo naše naslednike, da ničesar, kar smo koristnega dosegli, ne izpustijo iz rok. Močni osebni interesi naj ne prevladajo nad skupnimi. Dostikrat se sklicujemo, da smo močna in najštevilčnejša strokovna organizacija. Glede na to, pričakujemo veliko hitrih in konkretnih rezultatov. Kakovost pa ni odvisna od številčnosti, temveč od pripravljenosti posameznikov uresničevati ideje. Med nami je veliko ustvarjalnih, pronicljivih in pogumnih članic in članov in tem dajmo možnost, da se v naslednjih mandatih soočajo z novimi izzivi.

VERONIKA PRETNAR KUNSTEK

Bilo mi je v izjemno čast, istočasno pa sem čutila veliko odgovornost, ko sem bila leta 1997 izvoljena za predsednico Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Tako sem postala druga predsednica naše krovne organizacije v samostojni državi Sloveniji in nasledila izjemno prodor-

no Nano Domajnko.

Upravni odbor je deloval v skladu s Statutom zavzeto in intenzivno na zastavljenih nalogah. Zagotovo je bila ena izmed naših že prej zastavljenih osnovnih prioriteta, da bi tudi Zbornica zdravstvene nege končno pridobila ustrezna javna pooblastila v skladu z zakoni, tako kot sta to imeli urejeno že Zdravniška zbornica Slovenije in Farmaceutska zbornica Slovenije.

Oblikovali smo temeljna pravila in naloge za naše delovanje in jih tudi vztrajno posredovali Ministrstvu za zdravstvo, kot predloge za spremembo Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki bi natančno določil vlogo Zbornice zdravstvene nege. Po naročilu Ministrstva za zdravstvo so ekspertne skupine strokovnjakov Zbornice zdravstvene nege v sodelovanju tudi z raznimi drugimi strokovnjaki, oblikovale vrsto dokumentov: dokument Razmejitev zdravstvene nege, Organizacija službe zdravstvene nege v Zdravstvenih zavodih Slovenije, predlog Zakona o zdravstveni negi, ter jih tudi predstavili Zdravstvenemu svetu. V imenovanih dokumentih smo upoštevali trende svetovnega oz. sodobnega razvoja zdravstvene nege in predvsem razmere in potrebe v Sloveniji. Področje zdravstvene nege je pri nas žal še vedno eno izmed najmanj dorečenih, kar je bilo očitno jasno tudi pri primerjavi z Evropskimi direktivami in standardi, ki smo jih usklajevali še pred vstopom v Evropsko Unijo. Prav tako je bil dokument Usmeritve razvoja zdravstvene nege v luči zdravstvenih reform v Sloveniji dvakrat sprejet na 5. in 7. redni Skupščini Zbornice zdravstvene nege Slovenije in obakrat posredovan Ministrstvu za zdravstvo.

Žal so se v času mojega mandata na Ministrstvu za zdravstvo zamenjali kar štirje ministri, kar seveda ni podlaga za uspešno sodelovanje in napredek stroke, zato so naši dokumenti ostajali v predalih. Prizadevanja Zbornice zdravstvene nege Slovenije za pridobitev zakonskih javnih pooblastil, zlasti izdajanja licenc, enotnega registra ter možnosti lastnega nadzora v svoji stroki, kljub vsem izpolnjenim kriterijem in pogojem, niso obrodila sadov.

Mi med seboj se sicer dobro zavedamo, da poklic medicinske sestre ne pomeni le težko in odgovorno delo, ki zahteva poleg visoke stopnje humanosti tudi visoka strokovna znanja ter vseživljenjsko izobraževanje za zagotavljanje kakovosti v zdravstveni negi! Kljub temu še vedno nekako skromno ostajamo v ozadju, nevidni in le redki se javno izpostavijo. Prav zato smo se v letu 1997 odločili organizirati I. Kongres zdravstvene nege z motom: »Naredimo zdravstveno nego vidno«. Prebil naj bi led na področju prepoznavnosti in priznavanja prispevka izvajalcev zdravstvene nege v sistemu zdravstvenega varstva. Leto I. Kongresa je bilo povezano še z dvema visokima jubilejema: 70. letnico organiziranega delovanja medicinskih sester v Sloveniji in 30. letnico publiciranja našega lastnega strokovnega časopisa: Obzornik zdravstvene nege. Kot pokrovitelj kongresa nam je predsednik Republike Slovenije Milan Kučan, ob tej slovesni priložnosti za izjemne dosežke na področju zdravstvene nege podelil Srebrni častni znak svobode Republike Slovenije.

Že tradicionalno smo vsako leto ob mednarodnem prazniku medicinskih sester – 12. maju – organizirali svečano proslavo, kjer podeljujemo Zlati znak najzaslužnejšim medicinskim sestram, ki s svojim znanjem in nesebičnim delom prispevajo k večji prepoznavnosti in napredku stroke zdravstvene nege v korist bolnikov in varovancev. Svečanost se nadaljuje s simpozijem, ki nosi moto, katerega vsako leto znova predlaga ICN – Mednarodna organizacija medicinskih sester.

Pripravili in organizirali smo kar nekaj pomembnih srečanj in delovnih posvetovanj, ki naj bi utrdila vizijo in strategijo našega delovanja. Naj omenim nekatera izmed pomembnejših:

Ustvarjajmo pogoje in vizijo za delo nacionalnega združenja medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov za novo tisočletje;

Posvet o izobraževanju v luči nove zakonodaje, strategiji izobraževanja v Sloveniji in ustvarjanje pogojev za vstop v EU;

Krepitev položaja zdravstvene nege, poslanstvo in vloga vodilnih medicinskih sester

in številna druga, tudi mednarodna posvetovanja. Slovenija je bila gostiteljica Stalnega odbora medicinskih sester držav članic EU in kot edina ne-članica je organizirala 3. zasedanje Evropske mreže organizacij zdravstvene nege na temo: Okviri za izobraževanje in specializacije medicinskih sester v Evropi. Ob tem smo nenehno poudarjali nujnost univerzitetnega izobraževanja tudi za medicinske sestre. Program je bil pripravljen in predstavljen že pred leti, a tik pred realizacijo nekajkrat zavrnilen.

Zdravstvenemu svetu smo predstavili projekt Negovalne bolnišnice oz. negovalni oddelki, ki je takrat dobil absolutno podporo vseh prisotnih. Le nekaj dni kasneje pa je v medijih državni sekretar MZ ta isti pro-

gram predstavil kot projekt za podaljšano zdravljenje in rehabilitacijo, torej bistveno drugače, zato smo temu odločno ugovarjali tako na MZ kot v medijih!

Formalizirali smo Nacionalno Koordinacijo, katere člani so bili: svetovalka za področje zdravstvene nege na Ministrstvu za zdravstvo, predstavnica Ministrstva za šolstvo, članica Zdravstvenega sveta MZ, predsednica Razširjenega Kolegija za zdravstveno nego MZ, predsednica Sindikata delavcev v zdravstveni negi in vodja Kolaborativnega centra SZO za primarno zdravstveno nego.

V okviru Časopisno založniške dejavnosti smo izdali kar nekaj pomembnih publikacij: prevod ALFA verzije ICNP leta 1998 in prevod BETA verzije ICNP leta 2000, priročnik Tite Sekavčnik: Osnove standardov v zdravstveni negi, prevod Virginie Henderson: Osnovna načela zdravstvene nege, Nacionalne smernice za zagotavljanje kakovosti v zdravstveni negi, ki so jih oblikovale Bojana Filej, Saša Kadivec in Polona Zupančič ter pesmi Vere Štebe z naslovom Trenutki življenja.

Na tem mestu je potrebno poudariti tudi številne mednarodne povezave, ki so za delovanje in prepoznavnost Zbornice – Zveze izjemnega pomena.

Predvsem moram izpostaviti ICN – International Council of Nurses – Mednarodno organizacijo medicinskih sester, ki je naša krovna organizacija in v katero sem bila po končanem mandatu predsednice Zbornice – Zveze že dvakrat izvoljena kot članica Upravnega odbora (Member of ICN Board of Directors)! V ICN smo bili včlanjeni že od leta 1929 kot Zveza medicinskih sester Jugoslavije, vendar je bilo potrebno po osamosvojitvi Slovenije članstvo obnoviti. Preko Kolaborativnega centra za primarno zdravstveno nego smo že vrsto let tesno sodelovalo z Evropskim uradom SZO v Copenhagenu. Sodelovanje se je še poglobilo v času, ko sem bila izvoljena za dveletni mandat v Ožji Upravni odbor (Steering Committee) Evropskega foruma SZO.

Ob ustanovitvi Zbornice zdravstvene nege Slovenije smo pričeli redno sodelovati tudi s Stalnim odborom medicinskih sester držav članic EU – PCN, kjer sem bila uradni delegat 9 let. Aktivno smo bili vključeni tudi v Evropsko grupo medicinskih sester raziskovalk, v kateri je delovala naša imenovana predstavnica, prav tako v ACENDIO in ENDA. Tudi nekatere druge medicinske sestre so kot članice vključene v kar nekaj zelo aktivnih naših strokovnih sekcij. Tudi nekatere druge medicinske sestre, članice nekaj zelo aktivnih sekcij, so vključene v sam evropski vrh združenj, naj omenim IFNA, ESGENA, EORNA, ICM, itd.

Naj zaključim: zdravstvena nega je tako v svetu kot pri nas izpostavljena številnim spremembam in nenehnemu razvoju. Medicinske sestre predstavljamo največjo skupino v okviru zdravstvenega varstva, a žal lahko še premalo sodelujemo pri odločanju in oblikovanju politike. Pomanjkanje formalne moči se odraža

v premajhni demokratičnosti sprejemanja odločitev na področju zdravstvene nege tako v zdravstvenih timih v bolnišnicah, kot v primarnem zdravstvenem varstvu.

Na mednarodni ravni je bilo že leta 1999 ustanovljeno Svetovno združenje ključnih zdravstvenih strokovnjakov, katerega člani so: Mednarodna zdravniška zveza, Mednarodna organizacija medicinskih sester in Mednarodno združenje farmacevtov, kar je bil ogromen korak naprej v partnerskem sodelovanju in medsebojnem spoštovanju. Kje pa je zastal naš korak?

VERA GRBEC

Pred štirimi desetletji, leta 1967 je izšla prva številka Zdravstvenega obzornika, strokovnega glasila, ob katerem so rasle in se izobraževale medicinske sestre v Sloveniji.

Če se zazremo nazaj, smo lahko ponosni na to, da Obzornik zdravstvene nege izhaja neprekinjeno že štirideset let. Le nekaj je disciplin v zdravstvu, ki se lahko pohvalijo s tako dol-

goletnim izhajanjem njihovih strokovnih publikacij. Iz zapiskov preteklih desetletij se lahko prepričamo, da ni bilo vedno lahko zagotoviti rednega izhajanja, vendar je izdajatelj – Društvo medicinskih sester Slovenije in kasneje Zbornica zdravstvene nege Slovenije – imelo redno izhajanje revije za svojo prednostno nalogo. Prav tako pa je veljalo načelo, da je vsaka medicinska sestra redna naročnica revije.

Izhajanju strokovnega, informativnega glasila medicinskih sester na Slovenskem lahko prištejemo še daljše časovno obdobje. Leta 1954 je namreč začela izhajati MEDICINSKA SESTRA NA TERENU kot instruktorsko-informacijski obzornik v izdaji Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani. Urejala ga je Cita Bole do leta 1961, ko je prenehal izhajati. Kot pove že naslov, je bilo glasilo namenjeno predvsem medicinskim sestram na terenu – patronažnim medicinskim sestram in je bilo izrazito preventivno in zdravstveno vzgojno naravnano. To je bil čas, ko se je odprla tudi možnost višješolskega izobraževanja za medicinske sestre, saj se je prav od njih pričakovalo, da bodo prve zdravstvene vzgojiteljice in svetovalke ljudem.

Po premoru šestih let je Zveza društev medicinskih sester Slovenije na svoji skupščini leta 1966 sklenila, da začne izdajati strokovno glasilo. Uresničiti ta sklep pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni bilo lahko, pa tudi zaradi pomanjkanja primernega strokovnega gradiva.

V dogovoru z Društvom otroških sester in Društom fizioterapevtov in delovnih terapevtov je v letu 1967 izšla prva številka skupnega instruktivno-informativnega glasila ZDRAVSTVENI OBZORNIK.

V uvodu je poudarjeno, da se bo Zdravstveni obzornik osredotočil na ključna vprašanja zdravstvenega varstva: na utrjevanje zdravja in preprečevanje bolezni, na nego bolnika in medicinsko rehabilitacijo. Poudarjeno je tudi pomembno dejstvo da »z najbolj razširjenimi, skorajda nepogrešljivimi oblikami izobraževanja: s predavanji, seminarji, tečaji in strokovnimi ekskurzijami le ne moremo zajeti večjega obsega, kaj šele slehernega zdravstvenega delavca. Da pa

ima tiskana beseda svojo posebno vrednost ne samo glede na možnost množičnega obveščanja, temveč tudi za nepretrgan in poglobljen študij, (Zdrav Obzor 1967; 1: 1).

Prvi dve leti je Zdravstveni obzornik izhajal v treh (1967–1968), kasneje, od leta 1969 do 1977 v štirih, od leta 1978 do 1985 pa v šestih številkah letno. Leta 1986 in 1987 je izhajal štirikrat letno v dvojni številki, od leta 1988 do leta 2001 pa trikrat letno v dvojnih številkah. Od leta 2002 naprej pa izhaja štirikrat letno.

Od leta 1974 je glasilo izdajala samo Zveza društev medicinskih sester Slovenije. Po letu 1974 je dobil vlogo in oznako informativnega, strokovnega in poklicnega glasila slovenskih medicinskih sester. Od leta 1977 dalje je Zdravstveni obzornik postal strokovno glasilo medicinskih sester Slovenije.

Od leta 1977 so članki opremljeni z izvlečkom v slovenskem in angleškem jeziku, stalno rubriko in literaturo. Od trinajstega letnika dalje (1979) so članki opremljeni tudi z vrstilcem UDK (univerzalna decimalna klasifikacija) in slovenskimi in angleškimi deskriptorji sistema MESH, posamezne številke imajo slovensko in angleško kazalo, zadnja letna številka pa tudi letno kazalo v obeh jezikih. Oznako UDK smo leta 2005 opustili in vsebinsko opremo zamenjali s ključnimi besedami.

Od leta 1985 ima vsaka številka tudi Uvodnik, ki obravnava aktualno strokovno tematiko ali vprašanja s področja zdravstva.

V letu 1993 je prišlo tudi na našem področju do velikih organizacijskih in vsebinskih sprememb. Ustanovljena je bila Zbornica zdravstvene nege kot krovna strokovna organizacija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v Sloveniji. Časopisno založniška dejavnost se je povečala, pričel je izhajati UTRIP – mesečno informativno glasilo Zbornice.

Zdravstveni Obzornik se je leta 1994 preimenoval v OBZORNIK ZDRAVSTVENE NEGE in z oznako strokovnega časopisa Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Od leta 2006 ima oznako strokovnega glasila Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Z novim imenom revija še bolj jasno opredeljuje strokovno področje, ki mu pripada. V letu 1994 je revija spremenila likovno podobo, povečala se je velikost na 20 x 27 cm in nekoliko se je spremenila tudi notranja ureditev. Besedilo je tiskano v dveh kolonah.

Poudarek je na strokovnih, preglednih in znanstvenih člankih, ki postajajo v vse večji meri plod raziskovalnega dela medicinskih sester. V določenem deležu objavljamo tudi prispevke strokovnjakov drugih strokovnih področij, predvsem medicine in ostalih zdravstvenih strok, družboslovja, humanistike in drugo.

Uredniški odbor oblikuje vsebinsko zasnovo tako, da so čim bolj pokrita različna področja zdravstvene nege in si prizadeva, da bi vsebina čim bolj zadostila nalogam, ki so predvsem:

- posredovanje novih spoznanj v svetu in pri nas s področja zdravstvene in babiške nege ter sorodnih področij;
- pomoč pri izobraževanju in kontinuiranem izpopolnjevanju medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov;
- prispevek k razvoju teorije in prakse zdravstvene in babiške nege;
- pomoč strokovnjakom zdravstvene in babiške nege pri predstavitvi raziskovalnih spoznanj, ki so pomembna za zdravstveno in babiško nego.

V vseh teh letih so se vsebine v reviji spreminjale in tudi kakovostno in metodološko napredovale. K razvoju so mnogo prispevale posameznice in posamezniki, ki so vzporedno s pridobivanjem strokovne in univerzitetne izobrazbe objavljali svoje študijske in raziskovalne dosežke in jih posredovali širši javnosti. Z vse večjim izobraževalnim razvojem v zdravstveni negi in napredovanju v kakovosti objavljenih člankov se je s časom pojavila potreba po vrednotenju same revije in vrednotenju prispevkov. Da bi dosegli strokovno in znanstveno primerljivost in se enakovredno z ostalimi disciplinami uvrščali v strokovno-informacijski prostor v Sloveniji in svetu, je potrebno slediti enotno izoblikovanemu sistemu evalvacije in kategorizacije naših in mednarodnih revij. Uredniški odbor Obzornika zdravstvene nege je na svoji seji dne 14. 12. 2000 sprejel sklep o tem, da revija napreduje iz kategorije revij z uredniško recenzijo v kategorijo revij z zunanjo strokovno recenzijo. Sprejet je bil tudi predlog seznama recenzentov, ki so uveljavljeni strokovnjaki na določenem področju. Oblikovana so tudi nova navodila za pripravo člankov in za delo recenzentov. V začetku ni bilo lahko, občutno se je podaljšal tudi čas do objave člankov, vendar delo poteka tekoče, predvsem tudi po zaslugi prizadevnih recenzentov.

V vsaki številki je v prvem delu poleg uvodnika objavljenih nekaj izvornih znanstvenih člankov, sledijo jim strokovni članki, v drugem delu revije pa Novosti – izkušnje – pobude, Beležke ob knjigi in Osebnosti. Občasno so dodane še posebne rubrike; tako je v letu 2001 in 2002 obstajala rubrika Raziskovalne strani, v letih 2004 in 2005 pa 10-letnica Kodeksa etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Naklada revije se je skozi desetletja zelo spreminjala. Na začetku, leta 1976 je bila 2000 izvodov, nato je iz leta v leto naraščala. Leta 1984 se je zvišala na zavidljivih 7000 izvodov. Nato spet beležimo trend upadanja, v letu 1992 je znašala 4500, v letu 2006 pa 2500 izvodov. Vzrokov je gotovo več. Že na začetku

smo zapisali, da je včasih veljalo načelo, da naj bo vsaka medicinska sestra redna naročnica revije, o tem se je ozaveščalo že dijake in študente zdravstvenih šol. Res je tudi, da so naročnice naše revije skoraj vse zdravstvene ustanove in je tako revija dosegljiva večjemu številu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Kako zvišati število naročnikov, bo še izziv tudi za v prihodnje.

Revija spremlja razvoj strokovne terminologije, pri tem je pomembno, da smo v letu 1999 dobili prvo publikacijo s tega področja – MALI LEKSIKON TERMINOLOŠKIH IZRAZOV V ZDRAVSTVENI NEGI, ki ga je izdala Zbornica zdravstvene nege.

Revija je urejena po uredniških standardih in zajeta v seznam evropskih revij, ki objavljajo tudi raziskovalne vsebine in imajo izvlečke v angleškem jeziku (Directory of European Nursing Journals).

Revijo indeksirata in abstrahirata Index Medicus (IM) in Cumulative Index of Nursing and Allied Health Literature (CINAHL).

V letu 2005 smo dosegli pomembno priznanje. Naša strokovna revija se je uvrstila na seznam slovenskih revij Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, ki so citirane v mednarodnih bibliografskih bazah in objavljajo znanstvene članke. Veseli smo tega, saj tovrstne članke objavljamo že kar nekaj let. Ker naša revija pokriva predvsem stroko zdravstvene in babiške nege, je to posredno priznanje tudi zdravstveni negi in njeni znanstveni utemeljenosti.

Vendar pa je to le del poslanstva, ki ga ima naša revija: ker stroka zdravstvene in babiške nege še zdaleč ni samo teoretično področje, ampak izvira iz prakse in vanjo tudi dejavno posega, bi želeli objavljati tudi več prispevkov, ki bi izvirali iz neposredne prakse in pomagali razreševati tudi povsem praktične dileme.

Pri oblikovanju revije in njene vsebine lahko veliko pripomorejo naše bralke in bralci, medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki so tudi v letih doslej tvorno sodelovali in soustvarjali njeno podobo.

Tako gre zahvala vsem avtorjem prispevkov, uredniškemu odboru, odgovornim urednikom, urednikom, recenzentom, lektorjem, oblikovalcem, tiskarjem in vsem, ki so opravljali še vrsto zahtevnih del.

Veliki jubileji so kot nalašč za to, da se ozremo v preteklost in skušamo oceniti, kaj je bilo pozitivnega, da bi na tem gradili v prihodnosti.

Literatura

- Grbec V. Obzornik zdravstvene nege praznuje tridesetletnico. Obzor Zdr N 1997; 31: 183–5.
- Grbec V, Urbančič K. Nov prispevek h kakovosti Obzornika zdravstvene nege. Obzor Zdr N 2001; 35: 1–2.
- Grbec V. Obzornik in etika. Obzor Zdr N 2002; 36: 201–2.
- Strajnar J, Bokal L. Zdravstveni obzornik in slovenska medicinska beseda. Zdrav Obzor 1985; 18: 3–13.

Mag. JANEZ STRAJNAR

Štirideset let izhajanja Zdravstvenega obzornika, sedanjega Obzornika zdravstvene nege, je vsakakor velik dogodek, saj je edina strokovna revija s področja zdravstvene nege, hkrati pa tudi trajni dokument zelo bogate tradicionalne društvene dejavnosti medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v Sloveniji.

Sam sem imel izjemno priložnost, da sem kot takratni urednik urejal 20. letnik Zdravstvenega obzornika. Takrat se nam je zdelo, da smo glede na uvajanje procesa zdravstvene nege, dobro organizacijo in delovanje strokovnih sekcij in območnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov ter razpoložljiva finančna sredstva dosegli pomembno prelomnico: redno izhajanje revije, ustalili smo vsebinsko in oblikovno zasnovano revijo, uskladili citiranje literature in druge bibliografske elemente, prvič plastificirali ovitek jubilejnega letnika revije, itd. Od takrat je minilo dvajset let.

Sedanji Obzornik zdravstvene nege je kar težko primerjati s tistim pred dvajsetimi leti. Prav gotovo sta oba temeljna dokumenta časa, v katerem sta nastala. Oba trajno dokumentirata stanje, aktualno problematiko in razvoj na področju zdravstvene nege v Sloveniji, delo strokovnih sekcij, območnih društev in Zbornice oz. Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov.

Strokovna revija je dosegla zavirljivo raven kakovosti, tako po vsebini in aktualnosti kot tudi v oblikovno-tehničnem smislu. V njej je čedalje več izvirnih znanstvenih, preglednih in strokovnih člankov, ki jih pišejo čedalje bolj izobražene medicinske sestre, babice in drugi zdravstveni delavci s končanimi fakultetami, magisteriji in doktorati. Zelo zanimivi in uporabni so prispevki iz prakse zdravstvene nege in njenih interdisciplinarnih področij. Iz »dobrih člankov« se je mogoče učiti metodike obravnave zdravstvene nege, tudi znanstvenega raziskovanja na tem področju, uporabe statističnih metod, prikaza rezultatov, navajanja literature, tudi zasnove in pisanja zahtevnejših znanstvenih in strokovnih člankov. K večji kakovosti strokovne revije pomembno prispevajo tudi dobra navodila avtorjem prispevkov, razviti stiki med avtorji in uredniki ter strokovna recenzija, kar vse je uredništvu Obzornika zdravstvene nege odlično uspelo.

Enako velja tudi za standardno opremo člankov in revije ter njeno oblikovno-tehnično ureditev. Sedanji format revije ima številne prednosti pri oblikovanju

člankov, tabel, slik in druge opreme člankov, vendar zahteva več pozornosti pri zapolnitvi praznih ali delno praznih strani formata A4. Te bi se dalo še izkoristiti, npr. za aktualna sporočila iz Svetovne zdravstvene organizacije, Mednarodne organizacije medicinskih sester, nacionalnega programa zdravstvenega varstva, nacionalnega programa varnosti in zdravja pri delu, itd.

Želim, da bi strokovna revija tudi v prihodnje sledila uresničevanju nacionalnega programa razvoja zdravstvenega varstva Republike Slovenije in ključnim spremembam, povezanimi z razvojem zdravstvene nege, hkrati pa odgovarjala na aktualne potrebe in probleme na področju zdravstvene nege, še posebej pri zahtevnejših intervencijah.

Medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki morajo biti za zahtevnejše intervencije zdravstvene nege še posebej dobro usposobljeni, sposobni hitrega ukrepanja in prilagajanja, zato predlagam, da jih strokovna revija podpre z občasnimi tematskimi številkami ali tematskimi prilogami k reviji. Te bi celovito zajele praktično izvajanje zdravstvene nege, kot so: zdravstvena nega na domu, zdravstvena nega v domovih za starejše občane, preprečevanje okužb z nalezljivimi boleznimi pri ciljnih skupinah, preprečevanje okužb pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, ukrepi za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu medicinskih sester, izbrane teme iz zdravstvene vzgoje in promocije zdravja, izbrane teme iz bolnišnične zdravstvene nege, organizacija prve pomoči in nujne medicinske pomoči, možnosti strokovne pomoči v primeru bolezni odvisnosti in druge teme.

ANDREJA MIHELICH ZAJEC

Jubilejno leto, 80-letnica organiziranega delovanja medicinskih sester in pod okriljem tega 40-letnica izhajanja Obzornika zdravstvene nege, je dobra priložnost, da se ozremo v preteklost. K temu nas ne sili le želja po analiziranju posameznih dogodkov in določevanju pomembnejših časovnih mejnikov, pač pa tudi cilj, da razumemo sedanost in iz tega iz-

hajamo pri načrtovanju prihodnosti. Hkrati je priložnost, da izrazimo spoštovanje do preteklosti.

40-letnica Obzornika zdravstvene nege je jubilej, ki mora biti obeležen z imeni, saj brez posameznikov in skupin ne bi bil časopis danes to kar je. Nekatera imena so v tej – praznični številki omenjena večkrat. Nič ne de, kar je zapisano ne tone v pozabo, postane trajno, pripravljeno za nadaljnje delo, za nove primere in sklepanja. Ne želimo izpustiti nobenega, ki je kakorkoli prispeval k nastajanju, kontinuiteti izhajanja in razvoju časopisa. Zato prav vsem iskrena hvala za vložen trud, čas in znanje. Veseli nas, da se imamo iz česa učiti. Prav to pa nam nalaga veliko odgovornost, da zagotovimo razvoj revije tudi v prihodnosti. Člane sedanjega uredniškega odbora je doletela čast praznovanja jubileja skoraj na samem začetku mandatnega obdobja, zato še posebej in tudi iz spoštovanja preteklosti, čutimo potrebo po iskreni zahvali. Uredniški odbor v tem mandatu deluje v sestavi: mag. Jožica Ramšak Pajk, mag. Saša Kadivec, Ljuba Lednik, Irena Trobec, Andreja Mihelič Zajec in Dunja Kalčič, ki je tudi lektorica za slovenščino in angleščino. Za oblikovanje strokovne revije že vrsto let skrbi Božidar Pajnhart.

Obzornik zdravstvene nege je prvenstveno namenjen **bralcem** – ciljnim strokovnjakom: medicinskim sestram, babicam in tehnikom zdravstvene nege. Uporabljajo pa ga tudi posamezniki iz različnih drugih strokovnih področij. Želimo, da bi prav bralci prispevali s svojo kritiko (tudi če je ostra) k vsebinski pestrosti in zanimivosti časopisa. Za dijake in študente zdravstvene nege in babištva je lahko pomemben vir aktualnih informacij pri preverjanju in poglobljanju znanja, oziroma pri aktivnih oblikah učenja nasploh. Želimo tudi, da bi medicinske sestre, babice in tehniki zdravstvene nege, pogosteje segali po periodičnem časopisu, saj upadajoče število naročnikov ne govori v prid branosti.

Zahvaljujemo se **avtorjem** prispevkov. Brez kakovostnih člankov ne moremo narediti kakovostnega časopisa. Številni bibliometrični kazalci kažejo, da ka-

kovost revije s časovno komponento raste. K sodelovanju poleg že uveljavljenih piscev želimo pritegniti tudi nova imena. Glede na trenutne razmere v diplomskem izobraževanju na področju zdravstvene nege in babištva (število diplomantov se povečuje) in ob vse večjih možnostih vseživljenjskega učenja menimo, da se ustvarjajo dobri pogoji za večjo produkcijo in prenos znanja tudi s pomočjo Obzornika zdravstvene nege. Avtorji, računamo na vas!

Velik doprinos v doseganju kakovosti časopisa ima zunanja recenzija, pri čemer pomembno prispeva **recenzent** s strokovno-kritično vsebinsko in metodološko presojo teksta in natančno izvedeno oblikovno analizo članka. Hvala vsem, ki opravljate častno delo recenzentov, velikokrat celo v skopo odmerjenem časovnem roku. Vaša imena so ne-zapisana iz razloga zagotavljanja ne-pristranskosti in objektivnosti vrednotenja.

Hvala vsem dosedanjim **glavnim in odgovornim urednikom, urednikom, tehničnim urednikom in uredniškim odborom**. Rezultat vašega dela je očiten. Glavni in odgovorni uredniki so bili: **Cita Bole** (1967–1969), **Neža Jarnovič** (1970–1974), **Anica Gradišek** (1975–1978), **Marija Miloradović** (1979–1983), **Marija Šipec** (1984–1992), **Veronika Pretnar-Kunstek** (1993–1997), **Vera Grbec** (od feb. 1997–2005 od 1994–1997 – odgovorna urednica) in odgovorna urednica **Andreja Mihelič Zajec** (od 2006 dalje).

Uredniki so bili: **Neža Jarnovič** (1975–1979), **Janez Strajnar** (1980–1986) in **Dunja Kalčič** (od leta 1987 dalje).

Hvala vsem, ki ste ustvarjali **lekturo**, vsem ki ste pripomogli, da so številke izšle.

Obzornik zdravstvene nege izdaja Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Je edini slovenski strokovno-znanstveni časopis na področju zdravstvene nege in babištva, ki izhaja že 40 let. Lahko ga označimo za edini nacionalni slovenski »sestrski« in »babiški« časopis. Ta lastnost pa poudarja pomembnost naloge, da ohranja, razvija pa tudi opušča preživelo strokovno terminologijo s sprotnim vgrajevanjem dosežkov, na področju omenjenih strok doma in v tujini. Spodbuja in razvija pisno kulturo med medicinskimi sestrami in babicami. Osrednja naloga je, da širi strokovno in znanstveno znanje lastnega proučevanega področja in drugih strokovnih področij katera so tesno povezana z zdravstveno nego in babištvom.

Veliko je narejenega in mnogo tega je potrebno razvijati naprej. Naj namesto sklepa izpostavimo nekatere cilje, ki si jih je zastavilo uredništvo v tem mandatu:

- doseči boljše vrednotenje člankov objavljenih v Obzorniku zdravstvene nege pri Agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije;

- izdelati strategijo za doseganje večje mednarodne odmevnosti;
- povečati naklado tiskanih izvodov;
- pritegniti k objavljanju večje število avtorjev in posledično bolj enakomerno pokriti vsa področja prakse, izobraževanja, menedžmenta in raziskovanja zdravstvene nege in babištva.

Ne vemo, kaj nam bo prinesla prihodnost, vendar se je veselimo, ker nas je preteklost naučila, da z vztrajnostjo, motivacijo in dobrim sodelovanjem lahko dosežemo zastavljene cilje.

REGIJSKA DRUŠTVA MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

1. DMSBZT Ljubljana
2. DMSBZT Maribor
3. DMSBZT Celje
4. DMSBZT Gorenjske
5. DMSBZT Pomurje
6. DMSBZT Novo mesto
7. DMSBZT Nova Gorica
8. DMSBZT Koper
9. DMSBZT Ptuj – Ormož
10. DMSBZT Slovenj Gradec
11. DMSBZT Velenje

REGIJSKA DRUŠTVA SE PREDSTAVIJO

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV LJUBLJANA – ZADNJE DESETLETJE NA SEDEM DESETLETIJ PODLAGE

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (DMSBZT) Ljubljana v letu 2007 praznuje 80-letnico organiziranega združevanja in delovanja medicinskih sester v ljubljanski regiji – prvič v svoji zgodovini. Okoliščine in dejavnosti naših predhodnic na področju širše ljubljanske regije so obrodile bogato delovanje že od tridesetih let prejšnjega stoletja dalje. V Ljubljani so se skozi desetletja kovale ideje in sprejemale odločitve za ves slovenski »negovalni« prostor. Številni strokovni, vsebinski, organizacijski, politični in drugi dogodki so se odvijali prav v prestolnici. Istočasno je Ljubljana postala center povezovanja in delovanja v bivšem jugoslovanskem in tudi mednarodnem »sestrskem« prostoru.

Že v Jubilejnim zborniku ob 70-letnici se je Jelka Mlakar, tedanji predsednica ljubljanskega društva, zapisala, da »so bili zametki današnjega združevanja postavljeni 27. novembra leta 1927, ko je bila v Ljubljani ustanovljena prva stanovska organizacija medicinskih sester z imenom »Organizacija absolventk šole za sestre«. Z vpogledom v dokumentacijo in analizo dogodkov sledimo razlagi zgodovinarja, ki navaja, da je datum 27.11.1927 pomemben za nastanek delovanja in organiziranega združevanja medicinskih sester tako za DMSBZT Ljubljana kot za Zvezo društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Leta 1952 je bil v okviru Društva diplomiranih medicinskih sester (leta 1958 preimenovano v Društvo medicinskih sester Slovenije) še vedno glavni odbor v Ljubljani in šele spremembe družbenega razvoja in posledično leta 1963 nastanek Zveze društev medicinskih sester Slovenije so postavili pogoje za registracijo osmih samostojnih društev v okviru Zveze. Skladno s tem so se leta 1964 prve organizirale medicinske sestre znotraj ljubljanskih občin in leta 1966 medicinske sestre občin ljubljanskega okraja kot samostojno Društvo medicinskih sester Ljubljana.

Dosedanje predsednice društva, ki smo jih zasledili v dosegljivih arhivih, so bile: Marija Oblak (Društvo medicinskih sester Ljubljana Šiška – Bežigrad, 1964/66), Maruša Šolar (Društvo medicinskih sester Ljubljana, 1966/67), Marija Vujičić (Društvo medi-

cinskih sester Ljubljana, 1967/68), Mira Pridgar (Društvo medicinskih sester Ljubljana, 1968/70), Olga Pivk Vidmar (1970/72), Vida Saje (Društvo medicinskih sester Ljubljana, 1972/75), Marija Bulatovič (Društvo medicinskih sester Ljubljana, 1975/78), Nada Čibej (Društvo medicinskih sester Ljubljana, 1978/80), Mara Hostnik (Društvo medicinskih sester Ljubljana, 1980/82), Ana Hladnik (Društvo medicinskih sester Ljubljana, 1982/84), Marija Pepevnik (Društvo medicinskih sester Ljubljana, 1984/86), Duška Vreg (Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, 1986/91), Jelka Mlakar (Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, 1991/97), Darinka Klemenc od 1997 dalje Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana.

V društvene dokumente smo zapisali, da je DMSBZT Ljubljana prostovoljno, samostojno, nepridobitno stanovsko nestransko združenje medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov širše ljubljanske regije. S svojim delovanjem želimo prispevati h krepitvi zdravja, k strokovni in osebni rasti članstva ter aktivno sodelovati pri uveljavljanju sprememb, ki jih narekujejo razvijajoča se profesija zdravstvene in babiške nege in družbene potrebe. V zadnjem času se odpiramo tudi prebivalcem širše ljubljanske regije v smislu delovanja na področju skrbi za zdravje, opredeljenem v sodobnih dokumentih, pomembnih za kakovostno življenje posameznikov in skupin.

Program društva je namenjen tako ohranjanju zdravja kot preprečevanju bolezni in spodbujanju zdravega življenjskega sloga članstva in drugih; s tem prispevamo k izvajanju kakovostne, učinkovite in varne zdravstvene in babiške nege in h kakovosti življenja nasploh. Splošni namen društva je poglobljeno stanovsko strokovno združevanje, skladno s cilji in nameni, opredeljenimi v statutu. Društvo aktivno sodeluje pri ohranjanju in razvijanju zgodovinske dediščine medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, skrbi za kulturno, stanovsko, socialno in športno delovanje svojih članic in članov, razvija stike med sorodnimi društvi in organizacijami znotraj države in izven nje. Strokovni namen društva je krepitev in razvoj vloge in pomena strokovnega delovanja članstva v slovenskem in mednarodnem prostoru. Društvo organizira, usklajuje in podpira strokovna izobraževanja članov ter se v ta namen povezuje s strokovnimi institucijami in posamezniki, spodbuja in izvaja znanstveno raziskovalno delo, zbira strokovne, statistične

in druge podatke, ki so pomembni za razvoj stroke, razvija metode in oblike dela, ki so v interesu članstva, sodeluje pri oblikovanju zdravstvene politike z mednarodnimi organizacijami, s stanovskim sindikatom, s strokovnimi in drugimi vladnimi in nevladnimi institucijami, društvi in združenji.

Organiziranost društva je razvidna iz statuta in drugih aktov. Skladno s sklepi zadnjega volilnega občnega zbora (2004) je predsednica društva Darinka Klemenc, področje izobraževanja, raziskovanja in založništva pokriva podpredsednica mag. Andreja Kvas, splošne zadeve, finančno in pravno področje podpredsednik Peter Požun, koordinacijo interesnih dejavnosti, področje komplementarnega in naravnega zdravilstva v zdravstveni in babiški negi pa podpredsednica Zdenka Dovč.

Organiziranost društva se je z leti spreminjala, zlasti sestava Upravnega odbora, ki je organ upravljanja društva. Člani so se menjavali, prihajali in odhajali. Vsakdo je prispeval po svojih sposobnostih, zmožnostih, volji in znanju. Sestava Upravnega odbora je vsekozi odražala željo po zastopanosti posameznih večjih zdravstvenih zavodov, izobraževalnih institucij, socialnih in posebnih organizacij, vrtcev, povsod kjer so člani zaposleni. Vzpostavila se je mreža predstavnikov, imenovanih v posameznih zavodih ljubljanske regije, ki o delu, programih, stališčih in sklepih obveščajo članstvo in so za opravljanje svojih nalog članstvu tudi odgovorni.

Ob pregledu delovanja društva lahko, tako kot prejšnja desetletja, tudi v zadnjih desetih letih sledimo razvoju in širjenju dejavnosti in aktivnosti društva na različnih področjih:

Izobraževanje

Izobraževanje je stalnica društvenega delovanja skozi ves čas obstoja. Poleg različnih strokovnih predavanj in dogodkov smo v tem desetletju prešli tudi na izobraževalno obliko – *simpozij*; vsako leto smo organizirali po enega, večkrat okrog 4. decembra, le ob tematiki o komplementarnem in naravnem zdravilstvu v zdravstveni negi smo imeli tri v enem letu. Ob tem smo redno izdajali tudi strokovne publikacije, zlasti zbornike, vezane na raziskovalne projekte.

Nekatera izobraževanja in drugi dogodki so nam zaradi posebnih okoliščin, vsebin ali anekdot ostali v nepozabnem spominu. Naj jih delimo nekaj skupaj z bralci.

Še pod predsednikovanjem Jelke Mlakar smo bili najbrž prvi, ki smo si upali v naših vrstah predstaviti *refleksoterapijo*. Za to je zaslužna kolegica – medicinska sestra Gabi Fellows – Slovenka, in seveda vodstvo, ki je poskrbelo, da smo se v dvorani Sanolabor teoretično in praktično seznanili z za tiste čase precej nepoznano temo, povrhu pa čakali, kakšen bo odmev v lastnih in zdravniških krogih, ko je o dogodku po-

ročala osrednja slovenska radijska postaja v glavnih poročilih. Nič odmeva. Preživeli.

Nepozabno, predvsem pa (pre)polno udeležencev je bilo dvodnevno dogajanje v veliki *predavalnici IV Kliničnega centra* v Ljubljani aprila 1996, kjer smo se ukvarjali z *medicinsko sestro v različnih življenjskih obdobjih*: priprave na poklic, aktivna doba in tretje življenjsko obdobje (koordinatorice sklopov: Tanja Rupnik, Darinka Klemenc, Majda Gorše). Poleg strokovnih vsebin smo dogodek obogatili z likovno razstavo kolegic in kolega v osrednji avli Kliničnega centra; medicinske sestre iz društva so tedaj ustvarjale pod KUD Lojz Kraiger. V ta namen smo izdali posebno publikacijo. Zvone Hribar, dramski igralec, in Darinka Klemenc sta brala pesmi medicinskih sester, po stenah predavalnice so bila razstavljena ročna dela naših kolegic, od katerih so najbolj ostale v spominu umetnine slikanja na svilo Vere Spindler. Po vsem prvem nadstropju so bili simbolično razstavljeni stari predmeti, pripomočki s področja zdravstvene nege in dogodek lahko štejemo za formalni začetek postavitve muzeja, ki ga od tedaj dalje razvija ljubljansko društvo z Ireno Keršič Ramšak na čelu.

Novembra 1996 smo se v *Medijskih toplicah*, kjer je za strokovno srečanje poskrbela podružnica Zasavje, posebej Joža Roglič in Marija Filipič, ukvarjali z *bolnikovimi pravicami* (Alenka Krist), varovanjem zdravja *posebnih družbenih skupin* (Janez Strajnar), *odvisnostmi* (Zdenka Čebašek Travnik), *drogami* (Majda Škoberne), *alkoholizmom* (Vida Tomšič) in *kajenjem* (Andreja Peternelj), tudi z razvadami medicinskih sester. V tem času zasledimo med dejavnostmi društva že pohodništvo (od Litije do Čateža), jogo (Ivica Balkovec) in avtogeni trening (Vera Riedl).

Gradu Bogenšperk je aprila 1997 zaradi nepričakovane navala udeležencev grozilo porušenje, če se ne bi zadnji trenutek prestaviti v kulturni dom in scena z nošenjem stolov iz šole in župnišča je bila nepozabna. Strokovni del je obsegal bogat nabor tem: *psihofizična zaščita medicinske sestre* (prim. Tatjana Lužnik Bufon), preventivno utrjevanje *psihofizične kondicije medicinske sestre* (Stanka Košir), *pravna odgovornost in pravno varstvo medicinske sestre* (Alenka Šelih), *izkušnje predsednice Razsodišča* (Vera Grbec).

Oktober 1997 je, poleg občnega zbora in predavanja Mojce Jakomin o medicinski sestri in družini *kronično bolnega otroka z umetno ventilacijo na domu*, prinesel prvi nastop ženskega pevskega zbora »Florence«, tudi tokrat v *predavalnici IV v Kliničnem centru*. S pevkami vred smo imeli tremo, ali bodo glasovi zdržali do konca. In so; prav dobro je bilo.

Junija 1998 se je zgodila *Rakitna*, kjer smo udeležence vabili, da preživimo skupaj *drugačen dan*. Pričeli smo z nekaj urnim predavanjem o *zdravi prehrani* nutricionista Franca Božjaka, popestrili odmor s pokušino jedi v tem stilu, nadaljevali pa v smislu multi-

disciplinarnega sodelovanja s fizioterapevti (Milena Klopčič, Matilda Marinič), ki so poskrbeli za *preprečevanje bolečin v naših hrbtenicah* – najprej teoretično, nato je šlo zares. Nepozaben je spomin na sceno pred Mladinskim zdraviliščem Rakitna, kjer je preko tristo ležečih udeleženk in udeležencev družno telovadilo pod budnimi očesi voditeljic telovadbe. No, eni so tudi samo ležali, drugi zasmrčali in lepo zagoreli... Zadnje izgubljene osebkke smo komaj usmerili na zadnji avtobus, kajti Rakitna nas je gostila z vso svojgo sproščenostjo. Jože Matjašec je najbrž po tem dogodku vzel kak dan dopusta. Hvala, Jože.

Strokovno srečanje 4. decembra 1998 (od takrat dalje smo ta datum privzeli »za svojega«) se je začelo s pritožbo na uredništvo Utripa, ker je obvestilo o dogodku izpadlo iz tiska, kar je, poleg razburjenja povzročilo naknadno razpošiljanje vabil s strani Zbornice – Zveze po pošti in dodatno prispevalo k veliki udeležbi. *Spremljamo dogajanja – zdravstvena nega včeraj, danes, jutri* je bil naslov strokovnega srečanja, zopet v predavalnici IV v Kliničnem centru Ljubljana. Nepozaben prihod v temi in tišini, najprej lučka, nato uniforma. Avditoriju je jemalo dih. Irena Keršič Ramšak kot Angela Boškin – v uniformi, novi, narejeni z mnogo truda po originalnih predlogah – kot odmev preteklosti, včerajšnjega obdobja, včerajšnjega teksta, ki nam ga skozi očala časa in preko nositeljice projekta (Irene Keršič Ramšak) sporoča Angela Boškin. Tega ni moč ponoviti. In nikoli več ne bo prvič. Nato smo se preko dneva ukvarjali z »danes«: (Darja Cibic – Ministrstvo za zdravstvo, Slavica Namov – RSKZN, Polona Zupančič – Klinični center – bolnišnična dejavnost, Tatjana Geč – patronažno zdravstveno varstvo, Tanja Ribič – socialni in posebni zavodi, mag. Olga Šušteršič – izobraževanje, Majda Zorec – ambulantno-dispanzerska dejavnost, Veronika Pretnar Kunstek – Zbornica zdravstvene nege, Ladi Škerbinek – Zdravstveni svet, Jelka Černivec – Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije. Za »jutri« je mag. Bojana Filej predstavila vizijo zdravstvene nege za tretje tisočletje. Obetavno, zlasti, ko nas je od obilice snega zvečer skoraj zametlo.

Sneg je skopnel in naslednje leto (1999) so *V malem travnu na Travnici gori zacvetele trave*. Začelo se je s pripravami kot za vsak projekt, ki smo se ga lotili: poizvedovanje o lokaciji, ogled, urejanje terena, avtobusi, sanitarije, koši za smeti,... Pokušina jutranjega napitka nas je pogumno vpeljala v *temeljne postopke oživljanja*, najprej teoretično, potem praktično – na lutkah, ki jih je reanimacijska ekipa iz Kliničnega centra (as. Dušan Vlahovič, Irena Buček Hajdarevič, Damjana Hojak, Mojca Jensterle, Zorica Kardoš) pripeljala s seboj. Pri preverjanju znanj je šlo zares: nič plonkanja pri testih, preizkus na lutki, potrdila. In lepo število udeležencev je odšlo domov z opravljenim tečajem oživljanja. V drugem delu nas je zeliščar Milan Budimirovič odpeljal nabirat *zdravilna zelišča* in

ob informaciji, da je sorodnica čemaža smrtonosna rastlina, smo bili s svežimi znanji iz postopkov oživljanja čisto pomirjeni in smo čemaževo solato pospravili za malo malico. Za spomin si je vsakdo prislužil knjižico o zdravnih rastlinah avtorja Budimiroviča, ki smo jo v ta namen ponatisnili, kot da dela že brez tega ni bilo dovolj. A zadovoljstvo ob koncu je prevevalo vse, udeležence in organizatorje. Za »piko na i« smo pripravili presenečenje, srečanje s partizanskima zdravnicama Zoro Konjajev in Pavlo Jerina Lah, zaključili pa z ogledom partizanske bolnišnice na Ogenji. No, z avtobusi ni modro prevečkrat ponoviti tega podviga proti Travnici gori, posebno, če šofer zgreši smer ...

Sobote, 4. decembra 1999 ne bomo pozabili. Odmevalo je in se kresalo, ni bilo konca nasilja po nasilju, ko smo na strokovnem srečanju z mednarodno udeležbo *Spregovorimo o nasilju in spolnem nasilju/nadležovanju na naših delovnih mestih* predstavili rezultate vseslovenske raziskave med medicinskimi sestrami in zdravstvenimi tehnikami na to temo. *Dvorano Fakultete za družbene vede v Ljubljani* so poleg udeležencev zapolnili zlasti novinarji. Strokovno srečanje je bilo vezano na mednarodne dneve boja proti nasilju nad ženskami, ki je tedaj potekalo pod geslom: »Kaj ti je, deklica?«. Pesem s tem naslovom je za začetek zapel Damjan Stražar, mlad, obetaven pevec in dirigent. A tudi to nas ni rešilo udarne, kočljive tabu teme, ki je visela v zraku, posebej, ko so nam s strokovnimi prispevki odpirali obzorja: doc. dr. Majda Pahor, sociologinja, mentorica projekta, dr. Sture Astrom in prof. dr. Martin Eisemann, gosta s Švedske, doc. dr. Slavko Ziherl, psihiater, dr. Tone Pačnik, klinični psiholog, Katja Bašič z Združenja proti spolnemu zlorabljanju, Katja Zabukovec z Društva za nenasilno komunikacijo, Vera Kozmik z Urada za žensko politiko, Marija Mrak in Stanka Komazec s Psihiatrične klinike v Ljubljani in Flory Banovac z lastno izkušnjo s Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije. Irena Planinšek in Darinka Klemenc sta iz te teme diplomirali dvakrat, izkušnja s strokovnim srečanjem in novinarji je bila hujša od zagovora diplomske naloge na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani. Resda so knjige, ki smo jih takrat izdali, pošle, a so še vedno iskana literatura, smo pa na ta račun dobili tudi obvezujoče sklepe (Peter Požun), varuha človekovih pravic za področje zdravstvene nege pri stanovskem sindikatu, delovno skupina za nenasilje v zdravstveni negi pri Zbornici – Zvezi, predvsem pa neizmerno možnost debat, obsojanj, tudi pohval, čeprav teh bolj za vzorec. Od tedaj dalje pa so izobraževanja, sodelovanje z drugimi sorodnimi združenji, vpliv na oblikovanje zakonodaje in predvsem sporočilo, da so prizadevanja nas vseh za zmanjševanje tega pojava v zdravstvu in v družbi nasploh potrebna. Vesoljni pok, ki je v slovensko »negovalno« orbito izstrelil nasilje in spolno nadležovanje na naših delovnih mestih, vključno z rezul-

tati raziskave, pojavljanje v medijih, pozitivnih in negativnih odmevih v lastnih vrstah, negodovanje v zdravniških, so le delci utripa, ki nas je spremljalo leta in nas še vedno.

Na tem srečanju smo tudi prvič podelili srebrne značke, najvišja priznanja društva, ki so jih za nami postopoma privzela tudi druga regijska društva.

Svoje spomine s strokovnega srečanja na *Starem gradu nad Kamnikom* junija 2000 ima preko dvesto udeležencev. Ni je bilo stvari, ki ne bi šla narobe: nalival je dež, piskajoči vlak je »naše« odpeljal mimo čakajočega kamniškega župana na naslednjo postajo, na gradu je zmanjkalo elektrike, upokojene medicinske sestre so nekje na poti pozabile aktivne kolegice, prismočil se je ričet in ena od predavateljic se je namesto na Starem znašla na Malem gradu. Izobraževalna tema: *Ženske! Ostanimo zdrave! Kaj, kdaj, kako?* se je pričela s kakovostjo življenja *ženske skozi njena obdobja*, »ki jih opredeljuje delovanje jajčnikov« (prof. dr. Helena Meden Vrtovec), Mojca Verbec Sivka nas je poučila o kontracepciji, nosečnosti in drugih *ženskih zadevah*, Tatjana Kumar o *samopregledovanju dojk*, Suzana Majcen Dvoršak o *prsnih protezah*, Lucija Matič o *bolečini* in kako jo premagati. Za finale pa modna revija spodnjega perila s pravimi manekenkami in v improviziranih razmerah – več kot zabavno. In dež je še naprej nalival, slepi pevec Mitja pel, iz mokrih oblačil je puhtela soparica in – na koncu je posijalo sonce. V Utrip pa smo vsem, ki niso bili z nami, poslali navodila o modrčkih (kaj, zakaj, kako jih nosimo) in prsnih protezah, ko se nam zgodi bolezen, avtoric Metke Zima in Suzane Majcen Dvoršak.

»*Sprejmimo drugačnost*« je bila tema strokovnega srečanja decembra 2000 v Ljubljani, kjer sta med drugimi predavala tudi Matjaž Hanžek, sociolog in psihologinja Polona Selič, ki sta se kasneje »preselila« na Urad varuha človekovih pravic. Mi pa iz dvorane Krke zaradi velikega zanimanja v *Smelt* in ob tem pozabili obvestiti eno od dobitnic srebrnega znaka, oprostite, Marjeta Rupar. Polona Selič je pričela s *človekom kot celoto telesnega, duševnega, družbeno-kulturnega*, Matjaž Hanžek, s *spolom, kulturo in zdravjem*, Dušan Rutar, psiholog, s temo *kako drugačni smo lahko v kiber svetu*, doc. dr. Majda Pahor s *prispadnostjo in individualnostjo* in na koncu je Ljuba Jančar, pesnica, ženska s posebnimi potrebami, predstavila svoj *pregled na življenje skozi prizmo lastne poezije*. Bolj zahtevne teme so nekaterim omogočile po prvem odmoru in pridobitvi potrdila o udeležbi dober »šoping«, drugim pa akademsko razpravo. Tudi to se zgodi.

Pogumno za tisti čas je bilo leta 2002 in 2003 organizirati tri simpozije na temo »*Spoznajmo komplementarno in naravno zdravilstvo tudi v zdravstveni negi*«, povabiti zdravitelce, zdravnike, medije in druge in ostati živ, kajti podiranje tabujev je opravilo, ki te lahko tudi kaj stane... Tu je svojo vlogo dobro odigrala, in jo še vedno, vodja Odbora za komplementarno in

naravno zdravilstvo Zdenka Dovč. Program vsakega simpozija je bil malo drugačen; tu so se srečevali zdravniki biomedicine in kitajske medicine, tudi zdravitelci. Naj govorijo arhivi, vsega ni mogoče napisati v poročilu. Knjiga z istim naslovom: *Spoznajmo komplementarno in naravno zdravilstvo tudi v zdravstveni negi* je zahtevala mnogo dela, časa, znanja in energije, kar je nedvomna velika zasluga urednice mag. Klaudie Urbančič.

Drugi strokovni dogodki, zlasti simpoziji, ki so sledili, se navezujejo na predstavitev raziskav, ki smo jih delali v lastni raziskovalni skupini, ob tem zajeli, preko reprezentativnih vzorcev, vseslovensko populacijo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, tudi medijsko predstavili obravnavane tematike. Omenjeni so v poglavju o raziskovanju.

Verjeli ali ne: pred vsemi večjimi dogodki smo »prečerkirali« prostore, dvorano, med drugim tudi sanitarije, ki so jih gostitelji na našo željo (no, skoraj zahtevo) tudi spodobno uredili, za kar je najbolj zaslужna Ljubica Šavnik – poleg drugih zadev, seveda. In vsakič smo se lahko zanesli na naše članice in članke, ki jim ni bilo težko delati, da je zadeva uspela.

Preko deset let pri DMSBZT Ljubljana v okviru izobraževanj potekajo letno po tri, štiri komunikacijske delavnice, z 20 do 24 udeleženci v eni skupini z naslovom: *Tudi beseda je zdravilo* v izvedbi podjetja Elite – Izobraževanje. Gospa Klara Ramovš je svoje izobraževalno poslanstvo za medicinske sestre pričela prav pri ljubljanskem društvu. Dobro se spominjam prvega sestanka pri Jelki Mlakar, takrat še glavni medicinski sestri Kirurške klinike Kliničnega centra v Ljubljani na to temo.

Po raziskovalnem projektu *Etika v luči zdravstvene nege* leta 2003 smo pričeli z delavnicami etike v zdravstveni negi, med drugim tudi za management zdravstvene in babiške nege, s čimer se trudijo Marina Velepčič, Sandra Naka, Vera Grbec in Vera Štebe, pri managementu pa še Peter Požun in pravniki. Knjiga, ki smo jo ob tem izdali, služi svojemu namenu in Jana Šmitek je, poleg drugih, prispevala v njej neprecenljiv delež strokovnih tekstov.

Leta 2002 je ljubljansko društvo dobilo organizacijo mednarodnega dneva medicinskih sester in nakučuje je hotelo, da smo »padli« ravno v moto: »Medicinske sestre so vedno tu za vas – Združeni proti nasilju«. Z njim je ICN zadel v polno. Malo pred tem je bila namreč na pobudo, takrat še DMSZT Ljubljana na skupščini Zbornice – Zveze imenovana Delovna skupina za nenasilje v zdravstveni negi, kmalu za tem smo dobili svojega ombudsmana v zdravstveni negi, tako da je bil simpozij kot naročen. Leta 1999 in 2000 smo dodobra pretresali slovensko zdravstveno in splošno javnost z izsledki raziskave o nasilju, tudi spolnem, na naših delovnih mestih. Ob tej priložnosti je izšel ob 12. maju dodatek k Utripu na temo nasilja. Nepozabna tako po količini vloženih naporov kot po

sami izvedbi, je bila osrednja proslava v Postojnski jami in še danes se je spominjajo mnogi izmed sedemsto udeležencev. Toliko udeležencev je bilo prisotnih v treh dneh slovesnosti ob našem prazniku: začeli smo z likovno razstavo medicinskih sester – slikark v Galeriji Krvina v Poljanski dolini, nadaljevali s kulturno prireditvijo v atriju Narodnega muzeja (vključno z ansamblom En – Knap), razpršili ljudi po ogledih različnih zdravstvenih in drugih zavodov po ljubljanski regiji in zvečer zaključili v Postojni (hvala, Marjana Iskra). Mednarodni dan medicinskih sester je bil, poleg osrednje prireditve v slovenskem prostoru, vedno obeležen tudi v Ljubljani. Redno smo se številni udeležili osrednje prireditve, ponavadi smo organizirali kar avtobusni prevoz. Za akcijo zbiranja pripomočkov za revne smo nabirko naredili sredi glavne avle Kliničnega centra, prav tako so naši člani redno sodelovali na okroglih mizah, jih vodili, prispevali številne prispevke na kongresih in drugo.

Skoraj vsako leto smo izobraževalne vsebine nadgrajevali, dopolnjevali, dodajali vrednosti že utečenim; tako se pravkar spogledujemo z delavnicami supervizije, samopomoči, in zaradi potreb po dodatnih znanjih tujih jezikov smo v fazi razpisovanja jezikovnih tečajev nemščine in angleščine. V zadnjem času smo poleg izobraževalnih vsebin, ki jih izvajamo v okviru društva, razširili kriterije pomoči pri izobraževanju članstva in iz splošnih vsebin (kakovost, management, status medicinskih sester in babic, zgodovinski razvoj), če nam sredstva dopuščajo, finančno podpiramo članstvo tako pri pridobivanju akademskih naslovov kot pri drugih strokovnih izobraževanjih.

Raziskovanje

Z ustanovitvijo raziskovalne skupine pri društvu leta 2000 so se odprle nove možnosti raziskovanja. Začelo se je z raziskovanjem *nasilja na naših delovnih mestih* (1999, Klemenc, Planinšek), se udejanjilo v simpoziju, publikaciji, medijski odmevnosti in posledično preko pobude na redni skupščini Zbornice – Zveze imenovanju Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni negi preraslo v kontinuirano akcijsko delo, ki še vedno traja: od izobraževanja, mednarodnega sodelovanja, preko povezovanja z vladnimi in nevladnimi organizacijami in društvi (npr. SOS telefon), do imenovanja lastnega ombudsmana za to področje pri stanovskem sindikatu, sodelovanja pri oblikovanju zakonodaje v državnem svetu in državnem zboru itd.

Prva izkušnja je pripomogla, da smo lahko pričeli, z veliko podporo in strokovno pomočjo sociologinje doc. dr. Majde Pahor, z raziskovanjem lastne poklicne skupine, kar se je leta 2001 udejanjilo na strokovnem srečanju v *dvorani stare pošte v Ljubljani*, izdaji zbornika člankov z mednarodno udeležbo (prof. dr.

Birgit Rasmussen s Švedske), tiskovno konferenco. Naslov projekta: *Medicinske sestre v Sloveniji*.

Naslednje leto 2002 smo spoznavali *komplementarno in naravno zdravilstvo v zdravstveni negi*, ki ga nismo posebej raziskovali, temveč smo nekaj rezultatov, ki se nanašajo na medicinske sestre, babice in zdravstvene tehnike, pridobili v prejšnji raziskavi Medicinske sestre v Sloveniji. Ponovno smo bili odmevni, zlasti s seznanjanjem strokovne in splošne javnosti, da zdravniških krogov ne omenjamo, pa ravno malo so pozabili na nasilje... Zanimivi smo postali celo za predsednika Zdravniške zbornice. Knjiga *Spoznajmo komplementarno in naravno zdravilstvo tudi v zdravstveni negi* (pod urednikovanjem mag. Klaudiva Urbančič) je postala iskana publikacija.

Leta 2003 smo se poglobili v *Zdravstveno nego v luči etike*. Zahteven raziskovalni projekt, res veliko dela, obsežen anketni vprašalnik, številčno dobro zastopana raziskovalna skupina, dobra strokovna podpora tako s sociološke kot statistične strani in simpozij z mednarodno udeležbo na *Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani*, je kratek opis dogajanja okrog etike. Ob tej priložnosti smo gostili prof. dr. Vereno Tschudin, urednico strokovne publikacije Nursing Ethics iz Anglije, dr. Mirjano Ule, socialno psihologinjo s FDV, prof. dr. Pavla Poredoša, predsednika Slovenskega zdravniškega društva, Jožeta Štupnikarja, teologa s Teološke fakultete v Ljubljani. Tiskovna konferenca, odstiranje etičnih vsebin kot ključnih elementov celostne skrbi za človeka, številne razprave in dileme so le nekateri detajli tega področja, ki smo ga obdelovali vse leto in prispevali, da se je o etiki tako na teoretični ravni kot v praktičnih pristopih v naših vrstah pričelo več govoriti. Leta 2004 smo prevedli še knjigo prof. dr. Verene Tschudin: *Etika v zdravstveni negi – Razmerja skrbi*, katere izdajo so podprla vsa regijska društva, pri prevodu je strokovno sodelovalo osem medicinskih sester. Področje etike in njenih vsebin je postalo od tedaj stalna tema naših dobro obiskanih delavnic etike.

Nadgradnja raziskave o medicinskih sestrah v Sloveniji je bilo magistrsko delo Andreje Kvas, vodje Raziskovalne skupine z naslovom *Razlike v odnosu do izobraževanja in zdravja, vrednot, etike in samopodobe medicinskih sester v Sloveniji* (2003). Magistrsko delo je Andreja Kvas leta 2004 še nekoliko dopolnila in nadgradila ter ga skupaj s soavtorjem Jankom Seljakom objavila v knjigi z naslovom *Slovenske medicinske sestre na poti v postmoderno*. Avtorja omenjene knjige sta v uvodniku zapisala »Razmeroma malo je raziskav o tem, kakšen je odnos medicinskih sester do vprašanj z različnih področij, ki so pomembna zanje osebno in za njihovo poklicno skupino. Analiza v tej knjigi naj bi postavila poklicno skupino medicinskih sester v središče raziskovanja: kakšne so njene značilnosti, njena notranja razslojenost, razlike med podskupinami. Tudi ta poklicna skupina

je del postmoderne družbe, za katero je značilna razdvojenost med različnimi življenjskimi in poklicnimi alternativami. Po eni strani so del močno hierarhičnega težko spremenljivega sistema zdravstvenega varstva, po drugi pa del globalne družbe. Proces globalizacije namreč širi spekter možnosti posameznika in spreminja njegov pogled na lastno življenje. Spreminja lahko svojo identiteto, ni več zavezan določeni kraju bivanja, pravilom vedenja, verovanjem in navadam. Glavni cilj predstavitve v tej knjigi je prispevati k izboljšanju delovanja sistema zdravstvenega varstva in s tem zagotoviti boljše zdravstveno oskrbo vsem državljanom.«

Raziskovalna skupina je gotovo upravičila »Zlati znak«, ki ga je dobila ob mednarodnem dnevu medicinskih sester na Bledu 12. maja 2006, če ne prej pa ob raziskovanju medpoklicnega sodelovanja, ko smo skupaj s Slovenskim zdravniškim društvom in Visoko šolo za zdravstvo Univerze v Ljubljani raziskovali *medpoklicno sodelovanje v zdravstvenem timu med medicinskimi sestrami in zdravniki*. Novo upanje, da z empiričnimi podatki prispevamo k bolj prijaznim medpoklicnim odnosom v zdravstvenem timu. Razvojno raziskovalni projekt je trajal tri leta. Pridružili so se posamezni zdravniki, ob podpori vodstva Slovenskega zdravniškega društva, kar štejemo za uspeh. Delo je potekalo po skupinah: kvantitativna, kvalitativna, za študije primerov, intervencijska, za izobraževanje zdravstvenih delavcev za medpoklicno sodelovanje in skupina za analizo strokovnih časopisov. Organizirali smo metodološko delavnico o pisanju preglednih člankov, vmes so bila na kongresu sociologov v Torunu (doc. dr. Majda Pahor, as. dr. Barbara Domajnko) predstavljena teoretična izhodišča raziskovalnega projekta z burno razpravo po njuni predstavitvi in čestitkami. Sledil je 6. simpozij DMSBZT Ljubljana (2005 na *Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani*) z mednarodno udeležbo: Katherine Pollard (Anglija) in dr. Rannveig Dahle (Norveška). Predstavili smo prve kvantitativne rezultate.

Naslednje leto 2006 je raziskovalna skupina nadaljevala z delom, rezultate raziskave smo predstavljali na več strokovnih dogodkih: tako smo marca sodelovali na tretji konferenci v Portorožu z naslovom: *Management v zdravstvu v organizaciji* na povabilo dr. Daniele Brečko. V oktobru smo bile doc. dr. Majda Pahor, mag. Andreja Kvas in Darinka Klemenc objavljene na 143. redno letno skupščino Slovenskega zdravniškega društva v Velenje, kjer smo imele možnost predstaviti zdravnikom našo raziskavo. Odziv publike je bil dober in na koncu se ja razvila konstruktivna razprava. Več avtoric je potem objavilo strokovne članke v *Zdravniškem vestniku*.

Ob koncu leta 2006 smo organizirali že tradicionalni 7. simpozij, izdali zbornik z dvojno recenzijo z naslovom: *Sodelovanje med medicinskimi sestrami in zdravniki v zdravstvenem timu – priložnost za izbolj-*

ševanje kakovosti, v katerega so bili k sodelovanju povabljeni vsi predstavniki institucij in organov, ki v slovenskem prostoru »krojijo«
usodo zdravstva. Simpozij se je na začetku udeležil tudi minister za zdravje Andrej Bručan. Aktivno so se povabili k sodelovanju v zborniku odzvali: Ministrstvo za zdravje (dr. Andrej Robida), mag. Tit Albreht (Inštitut za varovanje zdravja), Zdravniška zbornica Slovenije (prof. dr. Vladislav Pegan), Petra Kersnič (državna svetnica), mag. Bojana Filej (Zbornica – Zveza), Jelka Mlakar (Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije), Andreja Peternej, članica Strokovnega sveta ministrstva za zdravje, članica Zdravstvenega sveta, nacionalna koordinatorica za dolgotrajno oskrbo. Svoje strokovne članke so prispevali številni drugi strokovnjaki in seveda člani raziskovalne skupine. Gostili smo dva tuja predavatelja, ki že več let raziskujeta sodelovanje med zdravniki in medicinskimi sestrami: prof. dr. Margaret Miers z Univerze v Bristolu in prof. dr. Guida Giarellija z Univerze v Bologni. Ob tem smo organizirali drugo tiskovno konferenco v tem letu. Z raziskavo smo ugotovili določene pomanjkljivosti na področju medpoklicnega sodelovanja, ki jih bomo lahko odpravljali in razreševali le s skupnim delom vseh članov tima v smeri uvajanja sprememb. Rdeča nit, ki smo jo zaznali skozi raziskovalni projekt, napoveduje prizadevanja v smeri sprememb učnih vsebin v procesu izobraževanja, kar bo predvidoma trajalo daljše časovno obdobje.

Trenutno se v času, ko nastaja ta zapis, spogledujemo z vpeljevanjem raziskovalnih izkušenj v prakso stroke zdravstvene in babiške nege, konkretno z raziskovanjem kakovosti življenja ljudi s stomo in urinsko inkontinenco v Sloveniji, kajti pripravljamo se na prvi svetovni kongres medicinskih sester v Sloveniji – WCET (World Council of Enterostomal Therapists). Lahko zapišemo, da smo v okviru raziskovalne skupine pri ljubljanskem društvu naredili korak naprej v raziskovalni dejavnosti v tem desetletju v zdravstveni in babiški negi v Sloveniji. Sistematično smo pristopili k raziskovalnim projektom, od katerih so eni označeni kot akcijski, v več raziskavah smo zajeli reprezentativne vzorce populacije slovenskih medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in bobic, poglobljali smo se v statistiko in organizirali celo dodatno izobraževanje s temi vsebinami. Uspeh raziskovalnega dela pripisujemo tudi dobri sociološki podpori in entuziazmu posameznic v raziskovalni skupini.

Založništvo

Zametki te dejavnosti segajo že v obdobje predsestovanja Jelke Mlakar (1991 do 1997), morda še dalje v zgodovino; hranimo tiskane izdaje pesmi medicinskih sester in prvo publikacijo ob odprtju razstave naših slikark v Kliničnem centru Ljubljana (1996), ki so takrat delovale pri KUD Lojz Kraigher. Na področju

založništva naj poleg (skoraj) vsakoletne strokovne publikacije ob simpoziju omenimo še izdajo lastnega informativnega glasila enkrat letno – *Odmeva*. Do sedaj smo izdali tri številke: leta 2004, 2005 in 2006, urednici sta Irena Buček Hajdarević in Sandra Naka. Prav tako smo izdali nekaj zloženkov za potrebe društvenega delovanja (npr. za vodeno gibalno vadbo, o predstavitvi društva – Đurđa Sima). V teh dneh pripravljamo novo *predstavitveno zloženko društva* (Damjan Remškar, Saša Kotar, Irena Špela Cvetežar).

Interesne dejavnosti društva

Prizadevanja, da delujemo kot društvo v JAVNEM INTERESU in se približamo prebivalcem ljubljanske regije, so prinesla veliko dela in angažmaja. Sledimo rdeči niti skrbi za druge in zase. V ta namen smo pred leti pričeli z merjenjem srčnega utripa v okviru vodnih gibalnih aktivnosti pod vodstvom športnega pedagoga, z merilci srčnega utripa in posredovanjem zdravstveno vzgojnih vsebin, ki jih ponujamo tako članstvu kot prebivalcem ljubljanske regije, za kar ne utrudno skrbi Đurđa Sima. V letu 2007 med drugim prvič planiramo pohod ob žici okupirane Ljubljane, kjer bomo pohodnikom na stojnici nudili svoje strokovno znanje, svetovanje, nekatere meritve in drugo.

Na področju kulturnega delovanja je potrebno omeniti LIKOVNO DEJAVNOST. Več kot desetletje za naše slikarke in slikarji udeležujejo svoje umetniške izzive v organiziranem likovnem delovanju; nekaj let so delovali pri KUD Lojz Kraiger v KC Ljubljana, od leta 2004 pa so organizirani neposredno pri društvu. Skupina letos praznuje desetletnico svojega delovanja. Številne razstave, skoraj vsakoletne kolonije, tedensko ustvarjanje in izpovedovanje skozi barvo, potezo in materiale napolnjuje tako občudovalce umetnin kot slikarje same. Prvi mentor skupini je bil Marjan Zaletel – Janč, sedaj ustvarjajo pod vodstvom Janeza Milkoviča – Jana. Leta dolgo je bila vez med njimi Marija Gomzi, dejavnost s strani društva je koordiniral Jože Matjašec, sedaj pa s tem uspešno nadaljuje Margerita Ilič Kačar.

Prav tako je pri društvu upoštevanja, podpiranja in poslušanja vredno ZBOROVSKO PETJE. Leta 2005 je pevski zbor »Florence« praznoval desetletnico svojega delovanja. DMSBZT Ljubljana je pokroviteljstvo nad zborom, ki nekaj let deluje kot samostojno društvo, prevzelo leta 1996. Zbor se je vsa leta tesno povezoval z društvenim življenjem. Saša Kotar se vztrajno in uglašeno »muči« s predsednikovanjem. Zbor vodi dirigent Karlo Ahačič. Naša »Florence« raste, se razvija in prepeva, kljub občasni želji po kakšnem dodatnem glasu. Pred leti so izdali prvo zgoščenko, se utrdili med ljubljanskim pevskimi zbori, postali prepoznavni izven teh okvirov in pridobivali na kakovosti. Tako je zbor postal tudi del prepoznavne društvene znamke.

IZLETNIŠTVO je dejavnost, ki je v kriznih časih, ko je Jelka Mlakar poskušala povleči nitke precej zdesetkanih vrst članstva (zlasti ob nastopu svojega mandata leta 1991), najbolj pripomoglo k hitremu in uspešnemu oživljanju društvenega življenja in dela. Takrat ni minil mesec, da ne bi bil organiziran kakšen izlet, po domovini ali izven meja. Nepozabni so spomini na organizacijo izleta v Gardaland, ki bodo morada kdaj opisani v spominih Jelke Mlakar. Nekaj izletov smo kasneje združili s strokovnimi ogledi zdravstvenih institucij tudi izven naših meja, npr. v Holandiji, Avstriji, Franciji, letos odhajamo na Poljsko. Za izletništvo je več let uspešno skrbela Nada Butinar, skrbno izbirala lokacije, da iskanja groba Angele Boškin v Pevmi pri Gorici ne omenjamo. Sedaj Saša Kotar združuje izletniške interese pogosto skupaj s stanovskim sindikatom v Kliničnem centru Ljubljana, kar se je izkazalo kot dobro. Skoraj vedno sta bila organizirana tradicionalna pustovanje in martinovanje, dvakrat smo se vozili z ladjo ob slovenski obali, bili na različnih krajih po Sloveniji. Številni izleti so bili organizirani v Sekciji upokojenih medicinskih sester in podružnicah Litija – Kamnik in Zasavje.

POHODNIŠTVO se je v društvu razvijalo prav tako v skladu s pobudami članstva. Pohodi so postali del naše prostočasne gibalne aktivnosti, velikokrat ob sobotah. Vztrajnost, dobra organizacija, skrbno izbrani cilji, tudi redna poročanja Marije Filipič in zdaj Đurđe Sima v Utripu, na spletu in v Odmevu so vzpodbuda za pohodnike. V zadnjem času vanje vključujemo tudi svojece ali druge bližnje naših pohodnikov in pohodnic, kajti sobota je dan, ki ga velja izkoristiti tudi za to, da smo skupaj z domačimi. In se lahko organizirano, vodeno rekreiramo. Interes za pohodništvo se tako povečuje. Za to področje zdaj skrbijo že tri kolegice: koordinatorici Đurdi Sima pomagata Jadranka Cerkvenik in Jerica Zrimšek. Pohodov je bilo toliko, da jih ni moč naštetih, mnogi so predstavljeni v pisnih virih.

Na področju KOMPLEMENTARNEGA IN NARAVNEGA ZDRAVILSTVA V ZDRAVSTVENI NABIŠKI NEGI je potrebno omeniti najprej delavnice *avtogenega treninga*, ki smo jih začeli že v mandatu Jelke Mlakar, nadaljevali še nekaj let, potem pa začeli z *vadbo joge*, ki je pri društvu že praznovala desetletnico delovanja; z njo smo pričeli tudi v času Jelke Mlakar s prvo vaditeljico Slavko Verovšek. Danes se dejavnost odvija na petih lokacijah skozi vse leto, razen preko poletja. Bronki Kavčič je z leti uspelo postaviti dober organizacijski model, potrebnega je bilo veliko truda, da je joga danes ena najbolj zaželenih dejavnosti društva. Ni zanemarljiva nizka lastna participacija posameznice, a to je tudi naš namen: prisluhniti potrebam članstva in omogočiti čim večjemu številu ljudi zadovoljiti njihove potrebe, želje, pobude. Danes je za vsako lokacijo vadbe določena poleg

vaditeljice tudi koordinatorica s strani društva in za Bronko je delo prevzela Nada Sirnik. Tako že par let redno jogira preko sto članic društva na petih lokacijah. Trije simpoziji z različnimi tovrstnimi vsebinami so dali svojevrsten pečat in odprli poti spoznavanja in diskusij še vedno precejšnji tabu temi v slovenskih zdravstvenih (beri: zdravniških) krogih, tudi zaradi neurejene zakonodaje tega področja. Začenši z refleksologijo in avtogenimi treningi so se z leti zvrstile različne oblike teh dejavnosti, od katerih je trenutno veliko zanimanje za poslušanje planetarnega gonga.

Brez ZGODOVINE in retrogradnega pogleda v preteklost danes ne bi bilo tega prispevka. Ne moremo mimo bogatega zgodovinskega izročila, ki so nam ga zapustile naše predhodnice in v zadnjem času tudi predhodniki. Je pa zgodovina društveni izziv, ki ga najbolj intenzivno udejanja Irena Keršič Ramšak, ki je tradicionalno spoštovanje do zgodovinskega izročila v zadnjih desetih letih razvijala in udejanjala do širokih razsežnosti. Naj omenimo le nekatere: poglobljen vpogled v življenje in delo Angele Boškin, ki se trenutno nadaljuje v njenem somentorstvu diplomskega dela na to temo. Sodelovali smo vsaj pri treh diplomskih delih iz zgodovine, ki so jih na Visoki šoli za zdravstvo Univerze v Ljubljani pripravljali Marija Poljanšek, Andrej Kraševac in Irena Keršič Ramšak. Prireditvev »Kako se nosimo« leta 2004, ki jo je pripravila Irena Keršič Ramšak, je bila revija, pregled in predstavitev uniform – delovnih oblek medicinskih sester na Slovenskem skozi časovna obdobja in vizija delovne obleke medicinske sestre v prihodnosti. Ne pozabno, pravijo tisti, ki so bili tam. In neponovljivo, pravimo organizatorji, dela je bilo še in še. Potrebno je omeniti tudi postavitev vitrine društva v glavni avli Kliničnega centra Ljubljana; simbolika, ki v osrednjem slovenskem zdravstvenem zavodu promovira našo dejavnost, je velika. Upajmo, da bo še dolgo. Prav tako se že leta trudimo z zbiranjem zgodovinskih predmetov, materialov, izročil, in v najetih društvenih prostorih so vidni zametki muzeja zdravstvene in babiške nege. V letu 2006 smo pridobili strokovno ekspertizo zgodovinarja o nastanku društvene dejavnosti in združevanja v ljubljanski regiji. Z zbranim gradivom smo sodelovali z RTV Slovenija pri snemanju dokumentarnega filma ter z delovno obleko medicinskih sester obogatili zbirko Slovenskega etnografskega muzeja.

Z OBVEŠČANJEM našega članstva in pretokom informacij o delovanju društva so se trudili naši predhodniki in se trudimo zdaj. Prepoznavnost in informiranje je pospešil internet, tako da preko spletnih strani (www.drustvo-med-sester-lj.si), ki jih skrbno ureja Peter Koren, članstvo in druga javnost lahko spremljajo naše delovanje. Na spletu smo uvedli novost in objavljamo diplomska dela diplomantov visokih zdravstvenih šol, zlasti ljubljanske, za kar si prizade-

va Irena Buček Hajdarevič, tudi članica s strani društva v Upravnem odboru Zbornice – Zveze. Tu so še občasne zloženke in drugo informativno gradivo, Odmev, Utrip in mediji. Ne gre zanemariti osebnih stikov med ljudmi, zlasti članov Upravnega odbora z bazo. Druženje na skupnih strokovnih in drugih dogodkih, tudi v prostem času, je pomembno, je želja in nujna in dokler bo volja in potreba po združevanju in korist od civilno-družbene oblike združevanja, kar stanovsko strokovno združenje predstavlja, se bo izplačalo truditi. Nenazadnje je združevanje zaradi skupnih interesov demokratična pravica državljanov.

PODRUŽNICI Litija – Kamnik in Zasavje že leta prispevata svoj delež in pokrivata malce bolj oddaljen teren, ki ga pokriva društvo. Ob tem ne gre zmanjševati pomena takemu načinu združevanja, saj je na lokalni ravni mnogo lažje pridobiti večjo skupino zainteresiranih članov za neko dejavnost, je prijaznejše, cenejše in nenazadnje imata obe podružnici pri društvu že tradicijo. Trenutno jih vodita Zdenka Deželak *Zasavje* in Sandra Krajšič *Litija – Kamnik*, pred tem so bile v Zasavju aktivne v zadnjih letih Marija Filipič, pred njo Joža Roglič. V podružnici Litija – Kamnik, ki je bila ustanovljena 10. 4. 1985, so bile predsednice: 1985–87 Olga Pavlin, 1987–89 Zdenka Petek, 1990–92 Vida Lukač, 1992–96 Irena Keršič Ramšak, 1996–99 izmenoma Stanka Štrus in Elizabeta Pivkovič, od 2000 dalje Sandra Krajšič.

SEKCIJA UPOKOJENIH MEDICINSKIH SESTER, ki deluje pri našem društvu že 25 let, ima zanimive, utečene in dobro obiskane dejavnosti, ki so skrbno popisane v vseh planih in poročilih. Inovativne ideje, mnogo energije, skrb za vseživljenjsko izobraževanje, želja po druženju, po aktivnem sodelovanju pri aktualnih dogodkih, izletništvo, pozornost do kolegic, ki praznujejo okrogle obletnice, je le nekaj področij njihovega delovanja. Vedno polna poleta in vedrine se zadnjih deset let, ob pomoči še nekaterih prav tako aktivnih kolegic z vodenjem trudi predsednica Cilka Potokar, pred njo je to vlogo opravljal Olga Pivk – slaba štiri leta, prva predsednica je bila Maruša Šolar, ki je aktiv, ustanovljen pri ljubljanskem društvu, (kasneje se je preimenoval v sekcijo) vodila od ustanovitve 10. 6. 1987. Ustanovljen je bil v času, ko je Društvu medicinskih sester Ljubljana predsedovala Duška Vreg.

Pri društvu podpiramo in sodelujemo tudi s SEKCIJO ŠTUDENTOV V ZDRAVSTVENI IN BABIŠKI NEGI, ki deluje pri Zbornici – Zvezi. Vsaj nekaj imen moramo omeniti: Lucijo Matič, Klavdijo Peternelj, Damjana Remškarja in sedaj Miho Stražarja, ki so se/se kot predstavniki sekcije aktivno vključujejo/so se vključevali v delovanje društva. Skoraj ne mine dogodek, da jih ne bi bilo zraven. Za posamezne »križne« situacije, kot je hitra logistična podpora, prevozi, fizična pomoč, so fantje in dekleta vedno na voljo.

Vešči sodobnih načinov komuniciranja elektronskih medijev, tehnik fotografiranja, snemanja in drugih podpornih elementov organizacije strokovnih in drugih dogodkov, so nam dobrodošli. In seveda so s svojimi idejami, pobudami, elementarnostjo in svežim znanjem vedno zaželeni in se nanje lahko zanesemo.

Skozi desetletja se je povečevalo članstvo, ki se trenutno giblje med 4300 in 4500. Ne gre spregledati razvoja društvenega življenja medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v regionalnih društvih nasploh. Vpliv idej, novih izobraževalnih, raziskovalnih in drugih vsebin, tudi skrbi za kakovost življenja članov v prostem času, ki smo jih sprožili v ljubljanskem društvu, se širijo naprej. Med drugim sta koordinatrici regijskih društev – do sedaj dve (Mlakar, Klemenc) obe izhajali/izhajata iz ljubljanskega društva, katerega potencial je vredno izkoristiti, enako tudi predsednikovanje strokovnim sekcijam, saj številne predsednice sekcij izhajajo iz ljubljanske regije.

V DMSBZT Ljubljana smo v zadnjem desetletju delali celostno podobo: prvi smo med društvi izdelali svoj logotip, ki se je začel pojavljati na vseh dokumentih, društveni zastavi, v Utripu in Odmevu, na simboličnih promocijskih izdelkih, kot so: majčke, obeski za ključke, ovitki za potne liste, dežniki, nahrbtniki, termo steklenice in druge malenkosti. Z logotipom postajamo prepoznavni.

Ideja, da društvo podeljuje (lastna) priznanja – »srebrne znake« in kasneje naziva častna/i član/ica, se je prav tako porodila v ljubljanskem društvu: po štiri znake podeljujemo od leta 1999, ko so jih dobili: Irena Keršič Ramšak, Jože Matjašec, Pavlina Brancelj, Polona Zupančič, nato leta 2000: Fanči Lampret, Marija Filipič, Marjeta Rupar, Nada Butinar, leta 2001: Jana Prezelj, Marjana Iskra, Olga Koblar, Saša Kotar, leta 2002: Peter Požun, Stanka Štrus, Zdenka Dovč, Zora Žgur, leta 2003: Majda Šmid, Majda Gorše, Veronika Pretnar Kunstek, Vida Lukač in prvič *naziv častni članici*: doc. dr. Majda Pahor, Flory Banovac, leta 2004: Cilka Potokar, Jana Šmitek, Margareta Ilič Kačar ter častno članstvo: Irma Kiprijanović, Marija Caf Klun, leta 2005: Sandra Krajšič, Irma Markovšek, Breda Podboj, Đurđa Sima, častno članstvo: Karlo Ahačič in Marjan Zaletel – Janč, leta 2006: Zorica Kardoš, mag. Marija Zaletel, Zlata Živič, Tatjana Nendl in častno članstvo: Dušanka Dobrašinović iz Društva medicinskih sester i tehničara Srbije.

Društvo je delalo tudi na medijski prepoznavnosti, promociji organizacije in stroke; mediji so redno poročali o posameznih strokovnih in drugih dogodkih, zlasti ob zaključenih raziskavah v času simpozijev. Oglašali in odzivali smo se na aktualne dogodke, ki so se nas dotikali, pomagali promovirati vlogo in status zdravstvene in babiške nege, posameznice in posameznika, skupine in celega društva. Ob tem ne gre pozabiti, da smo skozi podiranje stereotipov in odstranjevanje tabujev naleteli na ovire in predsodke v lastni

poklicni skupini (npr. raziskava o nasilju na delovnih mestih, zlasti spolnem, komplementarno in naravno zdravilstvo v zdravstveni negi, zaradi protesta ob televizijski nanizanki Naša mala klinika in drugo). Profesionalno podobo smo skušali vpeljevati v strokovno in splošno javnost, tudi terminologijo. Zdravstvena in babiška nega sta, upajmo, v teh letih postali tudi zaradi naših prizadevanj dodatno vidni, slišni, prepoznavni.

Društvo je v zadnjih letih razširilo svoje delovanje preko državnih meja in med drugim podpisalo pogodbo o strokovnem sodelovanju z medicinskimi sestrami iz R Srbije, kar je prvi tak sporazum pri nas. Nekajletna udeležba na strokovnih srečanjih v R Srbiji, med drugim prvi obisk in sodelovanje v Beogradu leta 2003, »Dan slovenske zdravstvene nege« leta 2004 na Zlatiboru, obisk Kliničnega centra Sarajevo istega leta, sodelovanje na strokovnem srečanju Društva medicinskih sester i tehničara Beograd 2005 in ponovno aktivna udeležba leta 2006 na Zlatiboru, so pomagali k vzpostavitvi pristnih strokovnih in socialnih vezi. Prav tako velja omeniti aktivno udeležbo naših članic in članov na številnih mednarodnih srečanjih in dogodkih tako v okviru ICN kot drugih mednarodnih organizacij in strokovnih združenj medicinskih sester in babic, kjer smo dostojno zastopali našo stroko, tudi barve društvene zastave, kar ne pomeni vedno udeležbe vodstva, temveč članic in članov na splošno.

Zadnja tri leta društvo večino svojih aktivnosti organizira v najetih prostorih na Ulici stare pravde 6 v prvem nadstropju; v ta namen lahko organiziramo več dejavnosti; majhna predavalnica za približno štirideset ljudi omogoča sklic sej Upravnega in Izvršnega odbora, sekcij za izobraževanje, likovno dejavnost in drugo. Ravno smo za silo uredili opremo, postavili muzejsko sobo, začeli urejati knjižnico, ko nas je doletela novica, da se za zgradbo zanima nunciat. Ob tem se nam bodo sicer končali nekateri zapleti z vodovodno instalacijo in ogrevanjem, ki nam od vsega začetka delajo težave in veliko dela, kar je še posebno občutila Ljubica Šavnik, ki se s tem podrobno ukvarja.

Sodelovanje z DRUGIMI REGIJSKIMI DRUŠTVI je potekalo skozi vsa obdobja, formalno se tudi naše društvo, tako kot deset drugih regijskih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, preko pogodbe o povezovanju povezuje v Zbornico – Zvezo, katere povezovalni organ je Odbor regijskih društev. Prva mu je predsedovala Jelka Mlakar, sedaj pa drugi mandat Darinka Klemenc.

Vsa leta je potekalo tudi sodelovanje z ZBORNICO – ZVEZO; v Upravnem odboru je trenutno šest članov našega društva, ki imamo različne vloge; društvo zastopa neposredno Irena Buček Hajdarevič, drugi imamo druge naloge: Peter Požun je podpredsednik, Petra Kersnič generalna sekretarka in državna svetnica, Mirjana Čalič je članica s strani strokovnih sekcij, Marija Špelič je ravnokar pričela kot koordinatorica

strokovnih sekcij in Darinka Klemenc je koordinatorka regijskih društev. Aktivno sodelovanje našega članstva je tudi v številnih drugih odborih, organih in telesih krovne organizacije, prav tako na rednih in izrednih skupščinah Zbornice – Zveze in ob drugih priložnostih, kjer posamezni člani ali skupine članov društva redno aktivno sodelujejo.

Sodelovanje z različnimi VLADNIMI in NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI in DRUŠTVI je skozi leta in desetletja stalnica delovanja društva. Gre za številne posameznike in skupine, ki so/bili aktivni v skupni želji po sodelovanju, prispevanju k aktualnemu dogajanju na področjih, ki se dotikajo našega poklicnega udejstvovanja in kakovosti življenja nasploh.

Hvala vsem, ni jih mogoče naštetih, za vse (proste) ure, dneve, tedne, mesece, leta in desetletja, ki ste jih posvetili društvu in življenju in hvala, da smo imeli priložnost – se družiti, si pridobivati izkušnje, osebnostno in strokovno rasti in se bogatiti, preprosto – biti zraven. In imeti čast napisati tole poročilo.

*Irena Keršič Ramšak,
Darinka Klemenc, predsednica sekcije*

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV MARIBOR

Danes in v prihodnosti ...

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor je danes prostovoljno, samostojno, nepridobitno, stanovsko, nestransko združenje medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, ki delujejo na področju upravnih enot Maribora, Ruš, Slovenske Bistrice in Lenarta. Trenutno je v društvo vključenih preko 1800 izvajalcev zdravstvene in babiške nege. Delo društva koordinira izvršni odbor in kolegij predsednice. V izvršnem odboru so zastopane medicinske sestre in zdravstveni tehniki vseh zdravstvenih in socialno varstvenih zavodov naše regije, medicinske sestre s Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, s Srednje zdravstvene šole Juge Polak Maribor ter predstavnica upokojenih medicinskih sester. Na seje izvršnega odbora vabimo tudi predsednice strokovnih sekcij iz naše regije in vse glavne medicinske sestre zdravstvenih in socialno varstvenih zavodov.

V društvu smo neprestano zavezani spremembam, kajti zavedamo se, da vstopamo v družbo znanja, kjer

je osnovni vir znanje in kjer nosilci znanja odigrajo ključno vlogo, zato vzpodbujamo strokovno izpopolnjevanje in izobraževanje sleherne medicinske sestre, babice in zdravstvenega tehnika.

Društvo vsako leto namenja del finančnih sredstev iz članarine za plačilo kotizacij za strokovna izpopolnjevanja svojih članic in članov doma in v tujini, pri tem pa ne pozabi na dijake in študente zdravstvene nege.

Vseskozi smo povezani z Zbornico – Zvezo in Odborom regijskih društev, sodelujemo v različnih organih, komisijah in delovnih skupinah. Članice in člani mariborskega društva aktivno sodelujemo v organih in komisijah Zbornice – Zveze. Predsednica Zbornice – Zveze svoje delo opravlja že drugi mandat. Prav tako je aktivno v organih Zbornice – Zveze sodelovala koordinatorka dejavnosti strokovnih sekcij. Kolegica iz vrst naših članov je bila tudi dva mandata obdobja predsednica Sindikata delavcev v zdravstveni negi.

Društvo je sodelovalo z vsemi regijskimi društvi, s strokovnimi sekcijami, z Visoko zdravstveno šolo Univerze v Mariboru, s Srednje zdravstveno šolo Juge Polak v Mariboru, s Kolaborativnim centrom SZO za primarno zdravstveno nego, z Zdravniškim društvom Maribor ter s številnimi drugimi društvi in organizacijami.

V svojo sredino smo vabili študente in dijake zdravstvene nege ter jim na svojstven način prikazali delo društva.

Ob 12. maju – mednarodnem dnevu medicinskih sester vsako leto pripravimo regijsko proslavo in strokovna srečanja na moto mednarodnega sveta medicinskih sester (ICN) ter se udeležimo osrednje proslave Zbornice – Zveze. S predlogi sodelujemo pri podelitvi najvišjih priznanj Zbornice – Zveze, t. i. »Zlatih znakov«. Vsako leto so med dobitnicami tudi naše članice.

V velikem številu se udeležujemo simpozijev in kongresov zdravstvene nege in drugih zanimivih srečanj, ki jih prirejajo druga regijska društva, strokovne sekcije, vladne in nevladne organizacije. Vlogo poslušalcev mnogokrat nadomestimo z aktivno udeležbo, ko nastopimo kot avtorji strokovnih predavanj in posterjev.

Leta 2001 smo na občnem zboru sprejeli znak Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor, ki v obliki goloba predstavlja preprost simbol samostojnosti, odprtosti, prijaznosti in natančnosti. Menimo, da navedeno ustreza liku medicinske sestre, babice in zdravstvenega tehnika, našemu delu in prizadevanjem za dosego in uresničitev omenjenih osebnostnih in poklicnih vrednot.

V istem letu smo zaključili projekt izdelave spletne strani, da bi omogočili uporabnikom interneta dostop do informacij o našem društvu preko spletne strani. Spletno stran smo dvakrat tudi že dopolnili oziroma posodobili. Na spletni strani dobijo uporabniki po-

datke o društvu (naslov, kontaktne osebe, razlago logotipa, vizije in poslanstva društva, informacije o komisijah...). Na voljo so Statut društva, Kodeks etike, letni načrt dela, aktualna strokovna izpopolnjevanja, založništvo, interesne aktivnosti, povezave, oglasna deska, galerija slik, priznanja....

V mesecu decembru 2002 smo praznovali 55-letnico delovanja društva. Jubilejno srečanje je potekalo v Kazinski dvorani Slovenskega narodnega gledališča Maribor, v znamenju obeležja zgodovine društva s kulturnim programom. Jubilejnega srečanja in ogleda predstave »Lacrimas« se je udeležilo 450 članic in članov. V slopu praznovanja smo organizirali tudi razstavo likovnih del kolegic in kolegov. Ob tej priložnosti smo izdali tudi prvo zloženko s predstavivitvijo društva.

Iste leta smo se udeležili svečane akademije ob 75-letnici organiziranega združevanja medicinskih sester na Slovenskem in ob 10-letnici delovanja Zbornice zdravstvene nege Slovenije. Ob tem velike jubileju je Zbornica podelila tudi jubilejna priznanja, ki so jih prejele kar tri naše upokojene medicinske sestre.

Leta 2003 smo bili ob praznovanju mednarodnega dneva medicinskih sester gostitelji svečane nacionalne proslave. V vlogi gostitelja smo tokrat že drugič imeli priložnost izkazati spoštovanje vsem stanovskim kolegicam in kolegom po Sloveniji. Prvič, odkar smo se združili v Zbornico – Zvezo, nam je bila ta vloga zaupana leta 1993.

V jesenskih mesecih že vrsto let organiziramo in smo soplačniki stroškov udeležbe naših članic in članov na enodnevni ali dvodnevni strokovni ekskurziji.

Po nekaj letnemu premoru delovanja aktiva upokojenih medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, smo v letu 2006 ponovno oživel njihovo delovanje. Kljub do sedaj neorganiziranemu delovanju naših upokojenih, si je društvo vselej prizadevalo za čim bolj integrirano vključevanje upokojenih članic in članov na področju strokovnih izpopolnjevanj in interesnih, družabnih dejavnosti.

Medicinskim sestram, babicam in zdravstvenim tehnikom mariborskega društva je »skrb« za paciente osnovno vodilo. Skrb preprosto pomeni delati dobro, ne le za človeka, temveč za širše okolje. S svojim delom medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki posegamo v najintimnejšo človekovo področje, tako telesno, kot duhovno in socialno.

V Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor samozavestno vstopamo v prihodnost. Želimo razvijati raziskovalno delo v stroki, doseči samostojnost in odgovornost za zdravstveno in babiško nego, ter vstopiti v partnerski odnos s sodelavci drugih strok. Trudimo se, da bi kmalu uresničili dolgoletno vizijo in v Mariboru dobili univerzitetni program za zdravstveno nego, ki bi suvereno in

kakovostno izvajal dodiplomske in podiplomske študijske programe zdravstvene nege.

Vedno znova iščemo izzive, kako bi v svojo srediño pritegnili medicinske sestre, babice in zdravstvene tehnike, ker se zavedamo, da bomo le s skupnimi močmi in znanjem dosegli zastavljene cilje in pripomogli k razvoju sodobne zdravstvene in babiške nege.

Društvo neprestano sledi svoji viziji delovanja, saj se zaveda pomena razvoja sodobne zdravstvene in babiške nege za dobrobit pacientov in ga podpira v največji možni meri. Želimo, da so izvajalci zdravstvene in babiške nege avtonomni v strokah, ki se naglo razvijata, pa kljub temu težko pridobivata na veljavi in samostojnosti. V ta namen smo ustanovili Delovno skupino za zagotavljanje in razvoj kontinuirane zdravstvene nege, s posebnim poudarkom na enotnem dokumentiranju zdravstvene in babiške nege v naši regiji.

V zadnjih letih je društvo pristopilo k razvoju strategije »učječega se društva«, saj si je s svojimi aktivnostmi prizadevalo za strokovno avtonomnost svojih članic in članov ter temeljilo na ideji neprekinjenega vseživljenjskega izobraževanja, raziskovanja, ustvarjanja in družabnega druženja strokovnjakov zdravstvene in babiške nege. Vizija razvoja in delovanja društva je bila usmerjena v organizacijo, ki deluje kot instrument za udejanjanje interesov njenih udeležencev, članic in članov društva. V ta namen smo organizirali številna strokovna srečanja, seminarje, delavnice, klinične večere, okrogle mize, strokovne ekskurzije, različne interesne dejavnosti, pohodništvo in druge aktivnosti. Z njimi želimo spodbujati in krepiti pripadnost ter medsebojno sodelovanje in našim članicam in članom nuditi tista znanja in vedenja, ki jih potrebujejo na svojem delovnem mestu in izven nje, ko prihajajo v stik z drugimi. Predavatelji so različni strokovnjaki iz vse Slovenije, največkrat pa gostimo predavateljice medicinske sestre in zdravstvene tehnike. K sodelovanju vabimo tudi druga strokovna združenja in institucije.

V letu 2006 smo organizirali prvi simpozij zdravstvene in babiške nege z mednarodnimi strokovnjaki iz tujine, ki smo ga poimenovali »Kakovostna komunikacija in etična drža sta temelja zdravstvene in babiške nege«. Simpozija se je udeležilo preko 300 medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov iz celotne Slovenije.

Z namenom, da naše članice in člane ter druge udeležence kar najbolje informiramo z aktualnimi strokovnimi vsebinami, smo pričeli z izdajo publikacij ob strokovnih srečanjih.

Izkušenj, znanja in pozitivne energije, ter želja po razvoju zdravstvene in babiške nege je v Društvu veliko. Ob združitvi vsega navedenega smo na dobri poti k uresničitvi zastavljenih ciljev. Veselimo se novih izzivov in sprememb, ki so stalnica sodobnega življe-

nja. Zavedamo se, da vstopamo v družbo znanja, torej v družbo, kjer bo osnovni vir znanje in kjer bodo nosilci znanja odigrali ključno vlogo, zato vzpodbujamo strokovno izpopolnjevanje in izobraževanje sleherne članice in člana.

Želimo v smer kompetentnosti, zato smo si prizadevali za dvig osebne in poklicne kakovosti naših članov. Le kompetentni strokovnjaki gradijo kakovostne odnose, kadar so motivirani osebno in vzvodi posameznikov, profesionalcev. Kakovost pomeni pot k odličnosti.

Ponosno vstopamo v Evropo znanja in razvoja.

Vseh aktivnosti skozi luč zgodovine ni mogoče zapisati. S ponosom ugotavljam, da je bilo storjenega veliko. Vsak član ali članica je prispeval in še prispeva svoj delež k razvoju sodobne zdravstvene in babilške nege. Pred nami so bile in so še medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki, ki so v Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor s svojim strokovnim znanjem in z veliko mero altruizma pustile del sebe:

1956	Marta Vivod,
1957	Sonja Kobilica,
1958–1961	Marija Kambič,
1962	Marija Geršak, Zlata Pocajt,
1963–1966	Majda Šlajmer-Japelj
1967–1968	Helena Polovič,
1969–1970	Adrijana Elvič,
1971–1974	Lucija Tekauc,
1975–1979	Marija Zupančič,
1979–1982	Martina Forjan,
1983–1987	Elizabeta Mlinarič,
1987–1993	mag. Bojana Filej,
1993–2006	mag. Milica Lahe,
2006–	Ksenija Pirš.

Vsem iskrena hvala, z mislijo, ki je tudi osebno spoznanje, pridobljeno v letih dela z odličnimi ljudmi.

Kot popotnica naj Vas, spoštovani, spremlja prošnja: biti potrpežljiv v odnosu do vsega, kar je nerešeno v naših srcih in poskušati vzljubiti vprašanja sama, kakor zaklenjene sobe ali knjige, zapisane v tujem jeziku...

Ne iskati odgovorov, ki jih ni moč dobiti, ker jih ne bi mogli podoživeti...

Bistveno je, da podoživiš, ko moreš doumeti. Živeti z vprašanji in pustiti življenje, da streže z odgovori.

Potrpežljivo in vztrajno.

*Mag. Milica Lahe in Ksenija Pirš,
predsednica sekcije*

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV CELJE

DMSBZT Celje je bilo ustanovljeno 03.10.1963 in danes združuje 1325 članov in članic iz Celjske regije. Članstvo izvaja zdravstveno nego na primarnem, sekundarnem in terciarni ravni zdravstvenega varstva.

V vsem tem času smo bili aktivno vključeni v vsa dogajanja na področju zdravstvenega varstva, zdravstvene nege, izobraževanja in raziskovalnega dela. Sproti spremljamo tudi aktualna politična dogajanja v naši lokalni in regionalni skupnosti. Lahko rečemo, da je za nami obdobje trdega profesionalnega dela, korektnih odnosov, velikih zahtev, naporov, odrekanih in pohval.

Vsa desetletja našega druženja niso bila enaka. Čas po 2.svetovni vojni je bilo prvo desetletje, ko so medicinske sestre sodelovale pri izgradnji domovine in spodbujale razvoj na področju zdravstvenega varstva. Pogoji dela so bili slabi, denarja malo, primanjkovalo pa je tudi ustrezno izobraženega kadra. Vendar pa so se vsi trudili za dobro varovanja, za razvoj zdravstvene nege.

Za drugo desetletje lahko rečemo, da je šlo za pravi razvoj zdravstvenega varstva in našega poklica. Izvajali so se novi programi izobraževanja, v delo se je vključevalo vedno več novosti in na ta način se je zdravstvena nega močno razvijala. Postopoma se je večalo število ustrezno izobraženega kadra na področju zdravstvene nege. Delovati smo začeli v smislu profesionalnih odnosov v različnih zdravstvenih in negovalnih timih. Počasi smo postajali prepoznavni v svetu in tudi mi smo pričeli spoznavati svet.

V tretjem desetletju smo na področju našega delovanja zaznali nemir in slutnje, da nas na našem področju delovanja čakajo spremembe, tako za izvajalce zdravstvene nege, kot za naše kliente. Presenetila nas je situacija, ki ni bila samo odraz padanja ekonomske moči, politične nestabilnosti, temveč velikokrat odraz samovolje določenih posameznikov, ki so kreirali našo prihodnost. Znašli smo se v vrtincu nejasnosti, slabih profesionalnih odnosov, osipa kadra, nizkih osebnih dohodkov in stagniranju različnih strok v zdravstvu.

Pričelo se je četrto desetletje. V tem času so se nam začeli pridruževati mlajši kolegi in kolegice in nanje smo pričeli polagati nove naloge s priporočilom, da naj v naši viziji poklica in življenja zadržijo največ prostora za človeka (bolnika/varovanja), saj nas le ta potrebuje vedno in povsod. Pri vsem tem pa je treba misliti tudi nase in najti sebi primeren prostor. Sledili smo razvoju stroke, pa tudi razvoj zdravstvene nege je usmerjal naše delo. Naš cilj je bil in je, da sledimo aktualnostim in potrebam na strokovnem področju, v izobraževanju, raziskovanju in razvoju zdravstvene nege.

Naši člani so aktivni ne samo na ozkem strokovnem področju, ampak svoje široko znanje in razgledanost polno razdajajo tudi na drugih področjih družbenega in socialnega življenja. Tako so aktivni v organih upravljanja na različnih ravneh, kot tudi v svojih lokalnih skupnostih, kjer živijo in delajo.

DMSBZT Celje so v letih od ustanovitve do danes vodile gospe:

1980–1982 Viktorija Rehar,
1982–1988 Olga Nezman,
1988–1990 Alenka Božinovič,
1990–1996 Olga Nezman,
1996–2007 Marjana Vengušt.

Za obdobje od leta 1968 do 1980 nismo našli podatkov o vodenju društva.

Na področju društvenega delovanja vsa ta leta posebej pozorno pozornost strokovnemu izobraževanju, v katerega vključujemo naše člane. Tako skušamo pozitivno vplivati na razvoj stroke in na kakovost dela. V ta namen organiziramo strokovna srečanja na regijski ravni, pomagamo članom pri udeležbi na strokovnih srečanjih doma in v tujini, vzpodbujamo aktivno sodelovanje članov in članic na seminarjih, kongresih in simpozijih doma in po svetu.

Ker je delo na področju zdravstvene nege težko in naporno, vezano na cel dan in vse dni v letu, skušamo z organiziranjem in izvedbo učnih delavnic poskrbeti za osebnostno rast, boljše samopodobo in vrednotenje lastnega dela pri naših članih in članicah.

Vsako leto organiziramo strokovna potovanja, daljša ali krajša, doma in po svetu. Tako spoznavamo zdravstvene sisteme drugje in s pomočjo primerjav skušamo pridobljene izkušnje vplesti tudi v naše vsakodnevno delo in življenje.

Skrbimo za športno in planinsko kondicijo našega članstva in nekateri planinski pohodi so postali že tradicionalni.

V zadnjih petih letih pa skrbimo tudi za to, da članstvu približamo kulturne prireditve in v ta namen omogočamo ogled različnih predstav v gledališčih v Celju in drugje po domovini. V povprečju je možen ogled vsaj 3. predstav letno. Pri izboru vsebin se nagibamo h komedijam, ki nam popestrijo naše dneve in vsaj malo omilijo vse resnosti in težavne situacije, s katerimi se srečujemo vsak dan ob našem delu.

Vsako leto ob 12. maju pripravimo regionalno proslavo, na kateri se zahvalimo prejšnje leto upokojenim članom in članicam. Leta 2003 smo podelili prve Srebrne znake, kot najvišje društveno priznanje.

DMSZT Celje je bilo za svoje izjemne napore in sodelovanje pri odpravi posledic poplave v letu 1990 odlikovano z Zlatim znakom ZDMSZT Slovenije.

Zlati znak kot najvišje priznanje Zbornice – Zveze pa so prejele tudi članice našega društva, gospe:

- Štefka Slivnik,
- Regina Rozman,
- Marjeta Dežnak,
- Olga Nezman,
- Magda Brložnik,
- Dragica Marenčič,
- Marija Vošnjak,
- Vesna Božiček.

Zlati znak so prejele tudi medicinske sestre in zdravstveni tehniki Nevrološkega oddelka SB Celje.

Jubilejno priznanje pa je prejela Srednja zdravstvena šola Celje.

Posebno priznanje ob 70 letnici organiziranega delovanja Zbornice Zveze pa je dobila prva predsednica našega društva gospa Deželak.

V okviru našega društva že 13 let deluje vokalna skupina CVET, katerega članice nas razveseljujejo s prelepimi glasovi. S koncerti so poznane tako doma, kot v tujini.

V vsa dogajanja pa skušamo vključevati tudi naše upokojene sodelavke in sodelavce, še posebej se radi udeležijo naših proslav, potovanj in izletov.

Tesno sodelujemo z Zbornico – Zvezo in tako uredimo zastavljene cilje. Aktivno sodelujemo v njenih organih in Delovnih skupinah, dvigujemo ugled poklica in podpiramo aktiven razvoj naše stroke v okviru zdravstvene dejavnosti.

Skozi luč tega kratkega poročila ni mogoče zapisati vseh aktivnosti, ki so se in se še odvijajo tekom 45 letnega delovanja DMSZT Celje. Prepričani pa smo, da smo v 80 let organiziranega delovanja medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije dodali nepogrešljiv prispevek.

Naše izkušnje prenašamo na mlajše generacije z željo, da bi svoje obstoječe znanje plemenitili z novimi vsebinami, tako v dobro sebe, našega poklica in tistih, ki so nam zaupani v najbolj občutljivih trenutkih življenja.

Želimo si, da najde pot v naše društvo prav vsaka medicinska sestra, babica in zdravstveni tehnik, da skupaj gradimo boljšo pot stroki zdravstvene nege povsod, kjer le ta deluje.

Zahvala gre tudi vsem bivšim in sedanjim članom in članicam IO za njihovo delo, enako tudi drugim tesnim sodelavcem za njihovo sodelovanje v minulih letih, ob tem pa velja še prošnja za dobro bodoče sodelovanje.

Marjana Vengušt, predsednica

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV GORENJSKE – PRVIH 50 LET

Obletnice so priložnosti za veselje, srečanja in pregled dogodkov, ki se v nekem obdobju dogodijo. Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske je svojih prvih 50 let delovanja obeležilo preteklo leto. V tem letu se z velikim spoštovanjem in radostmi pridružuje obeležitvi 80 letnice organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem. S ponosom tudi zato, ker je svoje prvo profesionalno delovanje prav na Gorenjskem že leta 1919 pričela naša prva skrbstvena sestra, Angela Boškin.

Pravi začetki organiziranega delovanja in združevanja medicinskih sester na Gorenjskem sežejo v petdeseta leta preteklega stoletja. V povojnem obdobju je družbena skupnost posvečala posebno skrb zdravju človeka in pri tem so imele posebno vlogo tudi medicinske sestre.

Z namenom, da bi bile kot medicinske sestre pri delu še uspešnejše so se 18.11.1956 v okraju Kranj vključile v republiško društvo medicinskih sester in republiško zvezo ženskih društev. V društvo se je vključilo 48 članic.

Delovni program za leto 1957 je pripravilo republiško društvo medicinskih sester. Vsebine izobraževalnega programa so bile: zdrava prehrana, prehrana dojenčka, nega otroka in dojenčka.

Organizirani so bili gospodinjski tečajji, predavanja, potekali so individualni razgovori. Članice društva so sodelovale pri pripravi konferenc, ki jih je organizirala zveza ženskih društev. Teme konferenc so bile zaščita matere in otroka na Gorenjskem ter problematika kmečkih žena. Na konferenci so ugotovili, da so na področju okraja Kranj doseženi pomembni uspehi, predvsem na področju umrljivosti dojenčkov do enega leta starosti. Leta 1949 je bila umrljivost 7,42 %, leta 1957 pa le še 2,76%. Zavzemale so se tudi za razporeditev medicinskih sester na ustrezna delovna mesta, predvsem glede na izobrazbo. Glede na potrebe stroke so začele zbirati in urejati strokovno literaturo.

Prvi občni zbor društva je bil leta 1958 v Kranju. Prva predsednica je bila Ana Mirjam Belič. Oblikovale so program dela, ki so ga v celoti realizirale in je temeljil na šestih točkah:

1. Nadaljnje izvajanje zdravstvene prosvete, predvsem pri kmečkem prebivalstvu in pri zaposlenih v tovarnah. Širjenje tečajev za pravilno prehrano dojenčka, organizacija krojnih tečajev za nosečniške obleke in oblačila za malega otroka.

2. Izvedba dveh tečajev za sestre učiteljice za hišno nego bolnika v Kranju. Tečaja se je udeležilo 20 medicinskih sester.
3. Dve ekskurziji po raznih zdravstvenih ustanovah.
4. Organizacija ciklusa predavanj za medicinske sestre predavateljice iz vsega območja OLO Kranj o pouku in spolni vzgoji otroka vse do končane pubertete.
5. Navezati stike preko Zveze ženskih društev in Zavoda za napredek gospodinjstva, za čim boljši stik med upravo in medicinskimi sestrami iz bolnišnic.
6. Izvedba dveh praktičnih dvo- ali tridnevni seminarjev v Kranju o prehrani noseče žene. Predavatelji so bili tudi zdravniki.

Do leta 1964 društvu predseduje Ana Mirjam Belič. Njene aktivnosti so bile poleg drugih usmerjene tudi v delovanje kontracepcijske službe, predvsem zaradi naraščanja umrlih abortusov in kriminalnih abortusov. V tej službi so imele aktivno vlogo babice.

V letu 1960 jim je uspelo vpeljati polivalentno patronažno službo, katere cilj je bila zaščita družine v celoti. Tereni so bili razdeljeni tako, da je na eno medicinsko sestro pripadlo okoli 5500 prebivalcev. Prav tako je bila organizirana strokovna in laična hišna nega bolnika, ki je bila najbolj dejavna na Jesenicah.

Članice društva so sodelovale z Rdečim križem, socialno službo, babiškim društvom in z Društvom socialnih delavcev. Preko intenzivnega sodelovanja z Okrajnim ljudskim odborom in oddelkom za družbene službe je Društvu medicinskih sester uspelo v vsem okraju postaviti medicinsko sestro na ustrezno delovno mesto.

Medicinske sestre so se vključevale v družbene forume. Novi zakon je v zdravstveno službo uvedel delavsko samoupravljanje. Ta zakon je delovnemu človeku dal možnost, da sam izbira zdravnika, zdravstvenega delavca in zdravstveni zavod. Zdravstveni delavci so postali soodgovorni za uspeh zdravstvene službe.

V letu 1962 je bila na Jesenicah ustanovljena srednja šola za zdravstvene delavce ambulantno bolnične smeri.

V letu 1963 je društvo štelo že 114 članov in postalo samostojno za vso Gorenjsko, s sedežem v Kranju.

Zdravstvena služba je z novo zakonodajo postala samostojna javna služba, ki jo izvajajo zdravstveni zavodi in zdravstveni delavci. Predlagali so, da delovna mesta v patronažni službi in vodilna mesta v bolnišnicah zasedejo medicinske sestre z višjo izobrazbo. Pri tem so uspeli. V tem obdobju medicinske sestre srečujemo v organih družbenega upravljanja in strokovnih kolegijih. Medicinska sestra nastopa kot družbeni delavec in osnovni zdravstveni prosvetitelj.

Društvo nato zapade v manjšo krizo svojega delovanja. Za obdobje med leti 1964 in 1966 ne beležimo podatkov o njegovem delovanju.

Anica Pučko je prevzela vlogo predsednice za leto dni, nato je njeno delo nadaljevala Helena Sitar. Ves čas je bila prisotna misel, da se društvo ukine in članice priključi ljubljanskemu društvu. Toda tedanja predsednica zveze društev medicinskih sester Neža Jarnovič je članice le uspela prepričati, da ukinitvev društva ni rešitev. Predlagala je delo društva po sekcijah, prvi dve sekciji sta bili:

- sekcija za bolnišnično oskrbo,
- sekcija za izven bolnišnično in preventivno službo.

Predsednici, ki sta sledili, sta bili Helena Sitar in Silva Vogeljik. Nato je bila za predsednico v letu 1972 izvoljena Marinka Kurilič. Istega leta je bil na občnem zboru sprejet sklep, da se sedež društva vsake dve leti seli v občino, kjer društvo deluje. Izvedena je bila registracija Društva medicinskih sester Kranj pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve. Začela se je evidenca članstva, stekla je tudi akcija za naročilo strokovne revije Zdravstveni obzornik. Vsaka članica naj bi bila naročnica te revije.

Z delom za dve leti nadaljuje Marija Travnikar. Leta 1972 se sedež društva seli v Radovljico, predsednica postane Marija Čop, društvo šteje 250 članov.

Kartoteko članstva so uredili po abecedi. Seminarji, ki jih je organiziralo društvo, so se šteli v strokovno izpopolnjevanje. Število udeleženk na strokovnih predavanjih je še vedno majhno. Vzrok za to so bili verjetno stabilizacijski ukrepi zdravstvenih ustanov, ki so omejele izobraževanje na minimum. V novembru je bil izveden izredni občni zbor zaradi nove registracije društva. Babice se vključijo v društvo medicinskih sester, ker se ukine slovensko babiško društvo.

Sedež društva se v letih 1977 do 1979 preseli v Škofjo Loko in šteje 450 članov. Predsednica društva je Maruša Polajnar. Pomemben prispevek društva je oblikovanje pripomb o normativih za patronažne obiske in pripombe o participaciji, ki so jih posredovali na zdravstveno skupnost Slovenije.

Sedež društva se nato preseli v Kranj, predsednica društva je od leta 1979 pa do 1981 Francka Čadež. Poudarek društva je tudi na sodelovanju z Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani na področju raziskovalnega dela. Medicinska sestra Marija Čop je prejela Zlati znak. To je prvi podatek o dobitnici zlatega znaka v društvu.

Od leta 1981 do leta 1985 deluje društvo s sedežem na Jesenicah najprej v Splošni bolnišnici, nato v obratni ambulanti. Predsednici sta bili Vasiljka Kokalj in Anica Osovnikar.

Delovanje društva so kolegice predstavile tudi na občinski konferenci SZDL in v krajevni skupnosti. Članice društva so se ukvarjale s kadrovskimi in finančnimi problemi patronažne službe in domske oskrbe varovancev. V tem letu je izšel priročnik Proces zdrav-

stvene nege. Z vsebino priročnika so se seznanile tudi članice regijskega društva.

Boža Kokeza vodi društvo v letih 1985 do 1989 s sedežem na Bledu. Na občnem zboru leta 1989 je bil sprejet sklep, da se Društvo medicinskih sester Kranj preimenuje v Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Kranj. Sedež društva se preseli v Begunje. Predsednica postane Jana Zupan. V tem obdobju je podana pobuda za ustanovitev Aktiva upokojenih medicinskih sester. Leta 1991 se je pobuda uresničila. Korošec Helena je kot predsednica Aktiva upokojenih medicinskih sester opravljala to nalogo vse do leta 1997. Potekale so aktivnosti za pridobivanje novih članov. Na vse glavne medicinske sestre zdravstvenih ustanov je bila poslana pobuda za boljše medsebojno sodelovanje. Oblikovan je bil list Zdravstvene nege ob premestitvi ali odpustu bolnika. V tem času so tudi pri gorenjskem društvu potekale intenzivne priprave na ustanovitev Zbornice zdravstvene nege Slovenije.

Sedež društva se leta 1992 preseli v Kranj, v Bolnišnico za ginekologijo in porodništvo, predsedovanje prevzame do leta 1994 Zdenka Brešar.

Po ustanovitvi Zbornice je na novo potekala včlanitev v Društvo in obenem v Zbornico. Evidenco članstva je prevzela Zbornica zdravstvene nege. Člani društva so dobili nove članske izkaznice z novo številko.

Ministru je bil poslan dopis za ureditev statusa medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, predvsem zaradi prevelikih delovnih obremenitev medicinskih sester. Obenem v pismu opozarjajo na slabe pogoje dela v zdravstveni šoli na Jesenicah.

Sedež društva se preseli v Škofjo Loko. Za predsednico je imenovana Ivana Hartman, ki vodi društvo v letih 1994 do 2001.

23. 11. 1996 je bila v Škofji Loki proslava ob 40 letnici delovanja društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Kranj. Po proslavi je bil občni zbor, kjer je bil sprejet nov Statut društva. Prišlo je do preimenovanja društva. Društvo se je preimenovalo v Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske. Štiridesetletnica društva je bila povezana tudi z organizacijo 4. simpozija zdravstvene nege in svečane proslave na Bledu, ki je bila 12. maja 1997. Proslave se je udeležilo več kot 400 medicinskih sester. Upokojene medicinske sestre so za predsednico aktiva izbrale gospo Anico Bajt.

Leta 1998 je bila organizirana okrogla miza na temo »Izobraževanje v zdravstveni negi«. Med gosti sta bila oba dekana visokih šol za zdravstvo. Izpostavljen je bil problem kako pridobiti visoko strokovno izobrazbo in ali je to sploh potrebno. Udeleženke se niso strinjale s ceno študija v 3. letniku visoko strokovnega programa. Izpostavljen je bil tudi problem volontiranja in pripravištva. Izraženo je bilo precej nasprotovanja ob objavi razpisa za vpis v program bol-

ničar. Okrogla miza se je končala brez dokončnih odgovorov ali sklepov.

Na sejah predsedstva so obravnavali zapisnike sej predsedstva zbornice, ter sej odbora regijskih društev. Začela se je tudi obravnava sprememb statuta Zbornice – Zveze. Na občnem zboru je bil potrjen naziv tehnik zdravstvene nege za srednjo stopnjo izobraževanja. Projekt razmejitev zdravstvene nege je bil v zaključni fazi dela.

V letu 1999 se je izoblikoval sklad, kjer so na voljo finančna sredstva za izobraževanje članic društva. Ustanovljena je bila tričlanska komisija in izdelan pravilnik o dodelitvi sredstev iz omenjenega sklada.

V letu 2000 je bilo v društvu 813 članov. V tem letu je potekala priprava predlogov za logotip društva. Članice društva so aktivno sodelovale na Kokaljevih dnevih. Zasediti je izredno dobro sodelovanje med društvom in Srednjo zdravstveno šolo na Jesenicah. Društvo večkrat donira sredstva za nakup opreme na šoli. V obdobju od leta 1994 do leta 2000 je bilo izvedenih 16 strokovnih izobraževanj in 10 izletov.

Ob pričetku leta 2001 je bil z glasovanjem izbran logotip društva. Avtor logotipa je samostojni oblikovalec Miha Perčič. Aktiv upokojenih medicinskih sester prevzame Ivanka Živič. Po občnem zboru se sedež društva preseli v Splošno bolnišnico na Jesenice. Predsednica društva postane Monika Ažman.

Na novo izvoljeno vodstvo sledi idejam in odlično vpeljanim projektom iz preteklih let. Društvo že dolgo let ni bilo tako aktivno kot ravno v obdobju, ko je vodenje društva prevzela Ivana Hartman. Tudi zato so bili izzivi še toliko večji, z njimi tudi odgovornost.

V letu 2003 šteje društvo že 860 članov. Prepoznavnost logotipa društva med člani se nadaljuje tudi s tiskanjem majic in kap, ki jih člani prejmejo ob različnih druženjih. V vse zavode, kjer so zaposleni člani društva, se namestijo oglasne deske za obvestila. Prvič, vzporedno z izobraževanjem, društvo izda tudi drobno publikacijo. Delovati pričnejo poleg aktiva upokojenih medicinskih sester, še skupina za izletništvo in skupina za pohodništvo, v letu 2005 se pridruži še skupina ustvarjalnih delavnic.

V letu 2003 društvo prvič podeli društvena priznanja Srebrni znak. V skladu s pravilnikom naj bi vsako leto podelili štiri priznanja.

Izvršni odbor društva se sestaja vse pogosteje. S tem je povezano tudi iskanje primerne lokacije za sestanke. Izvršni odbor se odloči, da bo sedež društva na stalni lokaciji v Kranju, na sedežu Zavarovalnice Triglav, Bleiweisova 20. Izdelana je prva spletna stran društva. Ob občnem zboru je izdan pregled objavljenih člankov in aktivnosti društva za preteklo leto v informativnem biltenu, ki smo ga poimenovali »Utrinki«. Društvo finančno podpre tudi nekatere projekte, ki niso najtesneje povezani z društvom, med drugim udeležbo dveh gorenjskih študentk Visoke šole za

zdravstvo v Ljubljani na mednarodni humanitarni akciji v Zambiji. Aktivnosti društva spremljajo tudi lokalni mediji, Gorenjski glas in lokalne radijske postaje. V letu 2004 se dosedanjim aktivnostim pridružijo čajanke, kjer se članom in članicam predstavljajo najrazličnejši umetniki in drugi zanimivi gosti. Čajanke vodi gospa Alenčica Bole Vrabec. V letu 2005 se število članov približuje magični številki 1000, ki bi si jo tako zelo želeli doseči, preštejemo pa se do številke 924. Vse aktivnosti so že uprte v projekt praznovanja 50-letnice društva. Izvršni odbor razdeli naloge vsem svojim članom. Prvič je izdana predstavitevna zloženska, ki predstavlja društvo z vseh zornih kotov. Na 5. kongresu zdravstvene in babiške nege v Ljubljani se predstavimo na svoji stojnici, ozadje krasi tudi poster. Poster smo razobesili po vseh zavodih. Sestavni del vsakega strokovnega srečanja je tudi pripadajoča strokovna literatura. Spletna stran je že prvič prenovljena. Utrinki so publikacija, ki enkrat letno zaobide vse gorenjske zavode.

V letu 2006 obeležimo svojih prvih petdeset let organiziranega delovanja. Ob slovesnosti, ki smo jo pripravili 12. maja na Bledu, se nam pridruži 500 kolegic in kolegov iz vse Slovenije. Vsem podarimo tudi prvi jubilejni zbornik »Petdeset let v skrbi za človeka«, v katerem smo zbrali dragocene prispevke vseh tistih, ki so kadarkoli na kakršenkoli način sodelovali in soustvarjali podobo društva, predvsem pa delovali na področju zdravstvene in babiške nege na Gorenjskem. Praznovanje ponovimo še ob koncu leta in ga namenimo samo našim članom. Ob tem se odločimo podeliti tudi naziv častni-a član-ica društva. To tako zelo zaslužen priznanje kot prvi pripada prvi predsednici društva gospe Ani Mirjam Belič. Ob vseh pripravah na praznovanje pa ne zamre nobena aktivnost. Člani izvršnega odbora so se sestajali pogosteje tudi zato, ker smo sprejeli prenovljen Statut društva. Prvotni vzrok je sprememba naziva društva. V ime dodamo tudi babice. Društvo se po novem imenuje Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske. Statut je posodobljen in usklajen z novim Zakonom o društvih.

Predsedstvo društva je v letu 2007 na polovici drugega mandata. Občasno se nam dozdeva, da smo se nekako že izčrpali, a vedno pride neka nova zamisel, nov zagon in stvari se odvijajo dalje. Tudi zato, ker je odgovornost pred tako številčnim članstvom prevelika in tudi zato, ker so odzivi na naše delo in aktivnosti pozitivni.

Veseli bomo, če bomo ob naslednji izdaji jubilejnega zbornika lahko zasledili tudi delček zgodovine, ki jo pišemo že danes.

Literatura

Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske. Petdeset let v skrbi za človeka: jubilejni zbornik Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske. Kranj, 2006.

Ob tej priložnosti se kot predsednica društva toplo zahvaljujem vsem mojim predhodnicam, ki so delovale v najrazličnejših obdobjih. Vsaka izmed njih je v mozaik našega društva vgradila pomemben kamenček. Zato verjamem, da smo po prehojenih petdesetih letih tudi gorenjske medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki doprinesle pomemben delež v razvoju zdravstvene in babiške nege v Sloveniji. Glede na to, da veljamo Gorenjci za precej vztrajne, se nam tudi za prihodnost ni potrebno bati.

Monika Ažman, predsednica

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV POMURJA

Skupno prehojenih 47 let v rasti in razvoju društva, stroke zdravstvene nege in poklicev v zdravstveni negi v Pomurju, ter 80 let druženja slovenskih medicinskih sester.

Začetki delovanja Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Pomurja segajo v leto 1960. Žal nimamo točnih podatkov, ker so se začetni dokumenti izgubili pri selitvi sedeža društva, kajti društvo ni imelo in kar žal še danes nima, svojih lastnih prostorov. Po pripovedovanju starejših medicinskih sester je bila prva predsednica društva Helena Ravnič, prva ravnateljica zdravstvene šole in pozneje prva dobitnica priznanja »Zlati znak«. Za njo je prevzela predsedniško mesto gospa Cecilija Škraban, takrat glavna medicinska sestra bolnišnice Murska Sobota. Nadaljevale so predsednice Antonija Sedonja, Nada Pitz, Olga Baoeioe-Lenart. Leta 1975 je bila izvoljena za predsednico društva gospa Slavica Fekonja, ki je pozneje tudi dobila priznanje »Zlati znak«. Tega leta (15. 12. 1975) se je društvo z ustanovnim občnim zborom tudi redno registriralo. Društvo se je imenovalo: »Društvo medicinskih sester Radenci – Murska Sobota«. Sprejeta so bila tudi pravila Društva medicinskih sester Murska Sobota. Od leta 1980 do 1984 je bila predsednica društva Erika Žilavec, od 1984 do 1988 Cvetka Steržaj, od 1988 do 1992 Emilija Makovec in od 1992 do 2007 Emilija Kavaš.

Iz poročila o delu Društva medicinskih sester Murska Sobota od leta 1970 do 1973, ki ga je sestavila gospa Nada Pitz, lahko razberemo, da se je vodstvo društva že takrat aktivno zavzemalo za strokovno izobraževanje medicinskih sester Pomurja in imelo dober program dela. V društvo so bile včlanjene medicinske sestre iz Bolnišnice Murska Sobota, ter iz štiri-

rih zdravstvenih domov: Murska Sobota, Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona in Zdravilišča Radenci, Zdravstvene šole, Doma počitka Rakičan ter medicinske sestre otroške smeri, ki so bile zaposlene v vzgojno-varstvenih zavodih (vrtcih).

V tem obdobju je bil program društva zasnovan na strokovnem izobraževanju v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami, z Zvezo društev medicinskih sester Slovenije ter s skrbjo za boljšo zdravstveno nego bolnika v vseh zdravstvenih institucijah.

V pomurskih zdravstvenih ustanovah je bilo leta 1973 zaposlenih 260 medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, v Splošni bolnišnici Murska Sobota je bilo na področju zdravstvene nege zaposlenih 133 medicinskih sester, v Zdravstvenem domu Murska Sobota 100 medicinskih sester, v Zdravstvenem domu Radenci 11 medicinskih sester, v Zdravstveni šoli Murska Sobota 8 medicinskih sester ter v Domu starejših Rakičan in Lukavci 8 medicinskih sester.

Razne izlete organiziramo s Sindikatом delavcev zdravstvene nege v bolnišnici. Ti izleti so bili na Veliko planino, na Peco in drugod. Udeležujemo se tudi drugih oblik rekreacij, kot je kolesarjenje in maratoni.

Ob času strokovnih ekskurzij smo bili pomurske medicinske sestre in zdravstveni tehniki gostje posameznih regijskih društev in medicinskih sester, tudi izven naše države. Tako imamo stike z medicinskimi sestrami izven Slovenije. Tudi naše društvo večkrat sprejme v goste druga društva in kolegice iz tujine. Že nekaj let kupujemo za naše člane vstopnice za kopanje v pomurskih zdraviliščih.

Od leta 1973 Društvo redno sodeluje z Zvezo društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, po ustanovitvi Zbornice pa tudi z Zbornico zdravstvene nege Slovenije.

Društvo s svojim delovanjem omogoča mnoga izobraževanja ter tako pomaga pri dvigu kakovosti zdravstvenega varstva v Pomurju. S svojim širokim delovanjem zaznamujemo pomurski prostor. S svojimi aktivnostmi se lahko primerjamo tudi z ostalimi stanovskimi društvi v Sloveniji. Enakovredno z ostalimi društvi v Sloveniji soustvarjamo zgodovino razvoja slovenske stroke zdravstvene nege in poklicev v njej.

Pomurske medicinske sestre so tudi dobitnice najvišjega priznanja Zbornice Zveze zdravstvene in babiške nege Slovenije »Zlatega znaka«.

»Zlati znak« so prejele:

- Helena Ravnič, vms;
- Slavica Fekonja, vms;
- Emilija Kavaš, vms;
- Anica Benkovič, vms;
- Vera Bogdan, vms;

- Cvetka Meolic, vms;
- Marija Hirci, vms;
- Nada Pitz, vms;
- Erika Žilavec, vms;
- Genovefa Virag, dipl. m. s.;
- Irena Šumak, dipl. m. s.;
- Pohvalo pa je prejela Katarina Vinčec, v. m. s.

Tudi v DMSZT Pomurja po Pravilniku o priznanjih od leta 2000 naprej podeljujemo priznanja, zahvale in od lanskega leta srebrni znak.

Poleg izobraževanja v domačem društvu in širše v Pomurju, se naše medicinske sestre in zdravstveni tehniki aktivno in pasivno udeležujejo tudi raznih srečanj in izobraževanj, ki jih pripravljajo sekcije ter Zbornica Zveza in druge strokovne in izobraževalne organizacije. Strokovne novosti potem prenašajo ostalim kolegicam in kolegom v pomurski regiji. Udeležujemo se tudi izobraževanj in kongresov v zdravstveni negi v okviru Slovenije in izven naše države.

Po letu 1981 imamo ohranjene zapiske sej izvršilnega odbora in s tem tudi programe in poročila o delu. Od leta 1990 imamo redno evidentirano članstvo z odtegljaji članarine. Od leta 1992 hranimo vso drugo dokumentacijo o delovanju društva, kar nam kaže, da delovanje društva daje viden del in pečat v strokovnem razvoju in napredku zdravstvene nege in osebne razvoja izvajalcev zdravstvene nege. Svoje aktivnosti imamo že od leta 2000 predstavljene na spletni strani društva.

Društvo je s svojim delovanjem aktivno vključeno v razvoj zdravstvenega varstva v pomurski regiji. Sodelujemo pri raznih projektih. Izobraževanje je kontinuirano že ves čas delovanja.

V društvu skrbimo za strokovni razvoj naših članov, istočasno pa za osebno rast in zavedanje stanovske pripadnosti. Že od leta 1993 smo udeležencem izobraževanj izdajali potrdila za predavanja, delavnice in seminarje ter tako omogočili zaposlenim na področju zdravstvene nege in drugim možnost napredovanja v službi.

V mandatnem obdobju 1970–1973 je bilo 9 predavanj. Po letu 1988 so bila v enem letu štiri ali pet predavanj. Izvedli smo tudi delavnice in tečaje. V mandatnem obdobju 1992–1996 je bilo na leto 8 do 10 predavanj ali enodnevnih seminarjev in učnih delavnic. V letih od 1996–2007 smo imeli dvodnevne delavnice, predavanja, seminarje ter tečaje. Vse je potekalo tako, kot smo načrtovali in sprejeli v letnem planu dela.

V začetku so predavali zdravniki naše regije, medicinske sestre iz Višje šole za zdravstvene delavce Ljubljana ter domače vodilne medicinske sestre. Sedaj predavajo različni strokovnjaki iz vse Slovenije, vedno več medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in naših članov iz pomurskih zavodov ter zdravniki

in drugi zdravstveni sodelavci iz Pomurja. Ves čas se trudimo, da nam predavajo ali izvajajo seminarje strokovnjaki iz različnih področij. Ponosna in vesela sem, da smo sposobni pripraviti v okviru Društva tudi celodnevne seminarje kjer predstavljamo strokovne dosežke, raziskave, analize in druge aktivnosti na področju zdravstvene dejavnosti v pomurskih zavodih. Večina domačih predavateljev predava brez plačila, za kar se jim še posebej zahvaljujemo.

Finančne stroške organizacije teh srečanj krije DMSZT Pomurja.

Vsa leta se pobira tudi članarina, ki se deli med Zvezo Zbornico in društvom. Pri izvajanju programa nam ves čas pomagajo zdravstveni zavodi in ostali sponzorji ter donatorji v Pomurju. Poleg strokovnega izobraževanja in osebnostnega razvoja, ki je v delovanju društva ena bistvenih nalog, društvo skrbi tudi za organizacijo strokovnih ekskurzij. Na teh ekskurzijah so si člani in članice ogledali delo in razvoj posameznih drugih zdravstvenih ustanov, zavodov in dejavnosti.

Leta 1971 se je 44 medicinskih sester udeležilo strokovne ekskurzije na Dunaj.

Ostale ekskurzije, ki jih je organiziralo društvo v času svojega delovanja, so bile: ogled Porodniško-ginekološkega oddelka Kranj, Inštituta za nuklearno medicino v Ljubljani, Zdravilišča Radenci, Moravskih Toplic, Rogaške Slatine, Zreč, Zdravilišča Dolenjske Toplice, Atomske toplice, Šmarješke toplice, Dobrne, ogled Bolnišnice Izola, Novo mesto, Maribor, Valdoltra, Rehabilitacijskega centra Soča, Zavoda Debeli rtič, Zavoda Dornava, Zavoda za usposabljanje mladine Kamnik, zdravilišča Hevis na Madžarskem, Hartmannspital na Dunaju, osrednje bolnišnice v Budimpešti in njihove šole za zdravstvene poklice, Mestne bolnišnice Ingolstadt, Zavoda – mladinskega okrevališča Rakitna, Bolnišnice v Luksemburgu in še nekaterih drugih ustanov.

Poleg strokovnih ogledov smo si vsepovsod ogledali tudi druge kulturne in naravne znamenitosti pokrajine ter si tako širili svoje obzorje. Društvo je organiziralo tudi izlet v Gardaland, Minimudus v Celovcu in Rim, kjer smo bile medicinske sestre na Petrovem trgu pri sprejemu papeža Janeza Pavla nagoovorjene v slovenskem jeziku. Ogledali smo si Dunaj, Opatijo, Salzburg, Celovec, Prago, Luksemburg, Strasbourg, Bruselj, Zadnja leta pa imamo organizirane tudi planinske izlete in kolesarjenja.

Od ustanovitve Sindikata delavcev v zdravstveni negi dobro sodelujemo s sindikatom. Skupaj smo izpeljali razne akcije in dosegli vidne rezultate. Člani društva smo tudi aktivno pomagali pri organiziranosti sindikata v slovenskem in pomurskem prostoru. Sodelujemo tudi z ostalimi zdravstvenimi sindikati in drugimi društvi.

Seveda pa naše vsestransko delovanje ne more funkcionirati zgolj s članarino. Za svoj program do-

bimo dotacije, in sicer od: zdravstvenih zavodov, zavoda za zdravstveno zavarovanje, posameznih občin ter od drugih podjetij in zasebnikov. Brez njih ne bi bilo mogoče izpeljati vseh aktivnosti. S svojimi programi kandidiramo tudi na razne razpise.

Za finančno pomoč pri našem delovanju gre posebna zahvala vsem našim donatorjem.

Želimo, da se društvo razvija še naprej, da raste in zadovoljuje potrebe članstva. Prav tako pa je naše delovanje namenjeno za strokovni in obče človeški razvoj, ki bo prinesel kakovostno zdravstveno nego in njeno varno delovanje v prid bolnikom.

Naša želja po 47 letih delovanja je, da dobi 845 medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Pomurja svojo pravo vlogo in priznanje v zdravstvenem varstvu, zdravstveni dejavnosti ter v storitvah zdravstvenih zavodov v pokrajini ob Muri. Radi bi si uredili tudi svoje prostore, kjer bi hranili arhiv naših aktivnostih, se srečevali in imeli uradne ure za naše članice in člane, ter tako še izboljšali strokovno delo in organiziranost.

Želimo, da skupaj prispevamo k razvoju zdravstvenega varstva, h kakovosti in varnosti zdravstvenih storitev ter k čim boljši skrbi za zdravje pomurske populacije. Prizadevamo si, da naša znanja in veščine dopolnjujemo z izobraževanjem na formalni in neformalni ravni. Naša velika želja je, da poleg izobraževanja na srednji stopnji pripeljemo v pomurski prostor tudi visokošolsko izobraževanje.

Prihodnost našega poklicnega delovanja in družinje je v naših rokah. Zato smo z aktivnim delom, krepitvijo odgovornosti, poudarjanjem svojih pravic in obveznosti ter dobrimi človeškimi odnosi, dolžni ohranjati in krepiti svoj ugled in status zdravstvene nege in poklicev v njej.

Ceniti moramo preteklost, pošteno delati danes in z optimizmom zreti v prihodnost zdravstvene nege in poklicev v njej.

Vsem medicinskim sestram, ki so bile predsednice, tajnice, blagajničarke in članice IO, nadzornih odborov, rabsodišča in vsem dosedanjim članicam in članom društva se zahvaljujem za doprinos k dobremu delu DMSZT Pomurja. V tem času smo v 47 letih prehodili skupno pot, na kateri smo se družili, se izobraževali, se povezovali in rasli strokovno in osebnostno. Udeleževali smo se predavanj, izletov, strokovnih ekskurzij in drugih aktivnosti, ki jih vsako leto znova organizira DMSZT Pomurja. Posebej nas veseli, da se naših aktivnosti udeležujejo tudi predstavniki drugih zdravstvenih poklicev in druga lokalna javnost.

Izvršilni odbor društva se sestaja letno 8–10-krat. Člani IO so predstavniki vseh zavodov v pomurski regiji, predstavnice upokojenih med. sester ter medicinskih sester v privatni praksi. Tako imamo večjo kontinuiteto dela in stanovsko povezanost. Člani IO-ja prenašajo informacije ostalemu članstvu in skrbijo za

čim boljši pretok informacij. To jim posredujemo tudi z zapisniki in drugimi pisnimi gradivi ter preko spletne strani. Pri opravljanju svoje funkcije so člani IO vestni in imajo velike zasluge za dobro delovanje društva.

Vsako leto ima društvo redno letno, že tradicionalno srečanje pomurskih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov ter občni zbor. Ta srečanja imajo 22 let dolgo tradicijo in so zelo dobro obiskana. Prav tako so zelo dobro obiskana strokovna predavanja in strokovne ekskurzije, ki jih društvo organizira vsako leto.

V zdravstvenih zavodih je velika večina izvajalcev zdravstvene nege vključena v DMSZT Pomurja in v Zvezo – Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije. Društvo šteje 845 članov. Poleg zaposlenih v zavodih so člani tudi upokojene medicinske sestre in tehniki ter medicinske sestre v privat sektorju. Srečanj ter predavanj se udeležujejo tudi upokojene medicinske sestre.

Člani društva delujejo tudi na drugih področjih, kot so Rdeči križ, Karitas, Društvo za boj proti raku, v raznih humanitarnih organizacijah ter v skupinah za samopomoč. Delo društva je vidno tudi v lokalnih skupnostih, pri raznih zdravstveno-vzgojnih programih in predavanjih.

Spomladi leta 1995 nam je po nekajletnih željah uspelo ustanoviti svoj pevski zbor. Po dvanajst letnem delovanju vidimo, da je bila to dobra zamisel. Ženski pevski zbor Žarek s svojim lepim petjem navdušuje poslušalce in svoje sodelavce ter naše člane. Z delovanjem zbora smo odprli novo dimenzijo delovanja društva. Ob izvrstni in čuteči zborovodkinji gospe Anki Suhadolnik napreduje naših 22 medicinskih sester v lepem zborovskem petju in nas zastopa in predstavlja na različnih kulturnih prireditvah. Zbor dosega v pomurskem prostoru vidno mesto ter sodeluje tudi na različnih revijah pevskih zborov.

Ob izdaji zgoščenke in po 12 letih delovanja pevke povedo: »V zboru se nas je pred 12 leti zbralo 22 pevk, ki imamo rade poklic medicinske sestre in lepo petje. Trenutno nas poje v zboru 22. Po dvanajstih letih druženja nas vežejo vezi prijateljstva. Petje in druženje nam dajeta elan za poklicno in družinsko življenje. Vsestransko nas skozi labirint vsakdana, službenih in družinskih ter drugih obveznosti vse do dobrih pevskih dosežkov spretno vodi zborovodkinja in glasbena pedagoginja Anka Suhadolnik. Kot dolgoletna uspešna zborovodkinja otroških in mladinskih zborov tudi nas vedno znova navdušuje z odkrivanjem novih pesmi. Največ prepevamo slovenske ljudske in umetniške pesmi različnih vsebin, lotevamo pa se tudi tuje zborovske glasbe. Ljubezen do petja in poklica, lepi trenutki našega druženja in prijateljske vezi so razlogi, da pojemo že dvanajsto leto. Nastopamo ob različnih priložnostih. Odločile smo

se posneti del našega repertoarja na zgoščenki, ki vam je na voljo.«

Časovne prelomnice so najpogosteje praznovanja obletnic in obenem tudi priložnost za kratek zastoj koraka, ki je namenjen razmišljanju o prehojeni poti. Kot vse v življenju, je tudi čas relativen. Ko razmišljamo o stoletjih in tisočletjih, je 47 let DMSZT Pomurja skoraj pol stoletja in 80 let druženja slovenskih medicinskih sester približevanje stoletnici. Pa vendar se vsa kdo od nas ob takih dogodkih zave, da je 47 let in 80 let čas, ki ga zaznamujejo vzponi in padci.

Vsak izmed nas živi svojo umetnost življenja, ki pa istočasno vpliva na druga življenja in jih sooblikuje. Tako je naša skupaj prehojena pot, druženje slovenskih medicinskih sester že 80 let ter pomurskih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov 47 let pot in istočasno umetnost, ki smo jo do sedaj prehodili za poklic in stroko ter v skrbi za človeka. Pot in umetnost življenja nista bila vedno navzgor, izpopolnjena v lepoti in dovršenosti, bili so ovinki, ovire, vzponi in padci ter lepote druženje, prijateljstva in harmonije strokovne rasti, in družbenega priznanja. Vse skupaj smo mogli in zmogli, ter dali v slovenskem prostoru pečat umetnosti poklica in stroke, ki nosi vrednote dobrote, ljubezni, poštenosti in spoštovanja ter nenehna upanja v dobro. Lepota skupnega druženja in razvoja nas je skupaj zaznamovala in dala pripadnost stroki in poklicu, ki pa mora znati in biti sposoben sprejemati timsko delovanje, multidisciplinarno sodelovanje in spremembe, ki sledijo časovnemu in strokovnemu razvoju.

Skupaj se potrudimo, da bomo znali, želeli in uspeli peljati naprej našo pot in umetnost druženja in življenja, ki naj preko sodelovanja in povezovanja in sprejemanja sprememb vodi v strokovni razvoj in kakovostno zdravstveno nego namenjeno sočloveku.

Posebna vrsta umetnost pa je povezovanje in druženje vsega članstva in stroke ter izvajalcev v njej. Naj ta umetnost prispeva k kakovosti, učinkovitosti in varnosti zdravstvene nege.

V 47-ih letih delovanja društva smo napredovali v organiziranosti, ki nam je lahko v ponos. Vendar ne smemo zaspiti, ampak moramo graditi še naprej, da bodo medicinske sestre in zdravstveni tehniki čutili pripadnost in imeli možnost strokovnega razvoja in uresničitev drugih potreb in osebne rasti. Naša stroka ima prihodnost v druženju, v skupnem delu, ki vodi k večjemu strokovnemu in statusnemu razvoju ter posledično priznanju stroke zdravstvene nege v pomurskem in slovenskem prostoru. Zato je nujno sodelovanje vseh društev v Sloveniji z Zbornico – Zvezo, da s skupnimi močmi razvijamo stroko zdravstvene nege, poklice v njej in pridobivamo na strokovni rasti, ki vodi v kakovostno zdravstveno nego za varnost bolnika. Po podelitvi pooblastila, ki ga je

Ministrstvo za zdravje dalo za nadzor Zbornici Zvezi in vodenja registra ter podeljevanja licenc, smo dolžni še toliko bolj delati skupaj za stroko zdravstvene nege ter za vse izvajalce in poklice v njej.

Iskrene čestitke vsem nam za prehojeno skupno pot 80 let, ter mnogo pozitivne energije za naprej

Emilija Kavaš, predsednica

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV NOVO MESTO

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Novo mesto združuje medicinske sestre, zdravstvene tehnike in od lanskega leta naprej tudi babice Dolenjske, Bele krajine in dela Posavja. Število naših članov se je v zadnjem letu zelo povečalo, saj naše društvo šteje 857 članov.

Ustanovitev našega društva sega v leto 1952, ko se je po ustanovnem občnem zboru Društva medicinskih sester Slovenije pojavila potreba po ustanovitvi pododborov v vseh večjih mestih po Sloveniji. Na pobudo Marije Tomšič je bil ustanovljen pododbor Društva medicinskih sester Novo mesto, ki ga je Marija vodila do leta 1959. V tem času je bilo medicinskih sester na Dolenjskem zelo malo, zato so morale biti zelo dejavne. Zaradi številnih delovnih obveznosti in slabih povezav so se srečevale enkrat mesečno, pripravljale so izobraževalne tečaje in predavanja za zaposlene v bolnišnici, sodelovale so tudi z drugimi društvi in se ukvarjale z zdravstveno vzgojo bolnikov in njihovih svojcev.

Veliko so se morale ukvarjati tudi z organizacijskimi problemi, saj jih je bilo za delovanje na tako velikem področju veliko premalo.

Vodstvo pododbora je tako prehajalo iz rok v roke, vendar delo kljub velikemu prizadevanju nekaterih posameznic ni zaživelo do leta 1962, ko je vodstvo pododbora prevzela Zdenka Kaplan, ki je v naslednjih dvajsetih letih s svojim delom vidno zaznamovala življenje društva.

Po letu 1962 se je število članic povečalo in s tem tudi želja po ustanovitvi samostojnega društva. To se je v letu 1963 tudi uresničilo. Veliko dela, potrpljenja, truda in vztrajnosti je bilo potrebno, da je bilo na Ministrstvu za notranje zadeve registrirano Društvo medicinskih sester Novo mesto. Ustanovljeno je bilo na občnem zboru 26. 6. 1963. V register pa je bilo vpisano šele marca 1964.

Prva predsednica je bila Zdenka Kaplan do leta 1984, sledile pa so ji:

1984–1988	Dragica Murn,
1988–1992	Slavica Krošelj Naumov,
1992–1996	Zvonka David,
1996–2000	Zdenka Seničar,
2000–2002	Marta Kavšek,
od 2004 dalje	Jožica Rešetič.

Cilji in naloge takratnega društva se niso bistveno razlikovale od današnjih. Poglavitna naloga je bila skrb za vzgojo in izobraževanje članic, za napredek sestrskega dela, zagotavljanje mentorstva mladim in hkrati borba za uveljavitev poklica medicinske sestre.

Redno strokovno izobraževanje, sodelovanje pri ustanavljanju strokovnih sekcij ter sodelovanje pri izvajanju njihovih programov so del naših številnih aktivnosti, obenem pa nas povezujejo še družabna srečanja, ekskurzije in pohodi, ki jih tudi ni malo.

Upravni odbor društva se sestaja redno na sejah in organizira občne zборе, na katerih člani razpravljajo o opravljenem delu in sprejemajo nove programe. Vodstvo društva je moralo za vsak mandat pridobivati soglasja družbenopolitičnih organizacij na medobčinski ravni, katerih postopek pa je bil vedno dolgotrajen. V okviru Upravnega odbora je moral biti organiziran aktiv Zveze komunistov, ki je budno spremljal in nadziral delo odbora in o tem poročal ustreznim institucijam. Program dela je poskušal uresničevati želje in potrebe vseh medicinskih sester, čeprav ne vedno uspešno.

Število članov je nenehno naraščalo in pod vodstvom Zdenke Kaplan je kljub specifičnosti razmer ter obsežnemu in težkemu terenu delovalo urejeno in uspešno. Za svoje delo je Zdenka leta 1977 kot prva novomeška medicinska sestra prejela Zlati znak priznanje Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Svoje sposobnosti je pokazala tudi z zbiranjem sredstev za udeležbo na mednarodnem kongresu medicinskih sester na Japonskem.

Leta 1984 je vodstvo društva prevzela dolgoletna članica Dragica Murn, ki je to funkcijo opravljala do leta 1988, ko jo je zamenjala Slavica Krošelj Naumov. Slavica je bila najprej poznana kot vzgojiteljica in mentorica mladih medicinskih sester na Srednji zdravstveni šoli v Novem mestu, nato pa kot uspešna sodelavka v strokovnih službah Zdravstvenega centra Dolenjske. Od leta 1992 je društvu predsedovala Zvonka David.

Leta 1996 je funkcijo predsednice društva prevzela Zdenka Seničar, ki je s svojo zavzetostjo, znanjem, vedrim duhom in dobro voljo naše društvo naredila še bolj prepoznavno v našem prostoru. Njeno delo je leta 2002 prevzela Marta Kavšek in tako se je prvič zgodilo, da predsednica ni bila iz Novega mesta, kar je tudi vplivalo na to, da je Marta leta 2004 predala svojo funkcijo zdajšnji predsednici Jožici Rešetič.

Danes je v društvu 857 članov. Sama članarina ne zadošča za pokritje finančnih stroškov, saj smo program izobraževanj precej razširili. Vsako leto organiziramo pet do šest strokovnih srečanj. Da bi bila promocija društva bolj uspešna, smo se pogumno odločili in svoja srečanja izpeljali izven Novega mesta, v novonastalih občinah, kjer smo bili zelo lepo sprejeti. Na ta način smo pridobili tudi precej sponzorjev, dosegli pa smo tudi to, da so se člani iz posameznega kraja maksimalno, aktivno angažirali pri organizaciji. Naše društvo je postalo bolj prepoznavno in pridobilo velik ugled.

Naše članice se redno aktivno udeležujejo strokovnih srečanj, tudi z mednarodno udeležbo. Sodelujejo pri delu s prostovoljci, v katero vključujemo tudi dijakke Srednje zdravstvene šole, pripravljajo razne delavnice, dejavne so v strokovnih sekcijah in še na mnogih področjih.

In v bodoče?

Kot je zapisala naša nekdanja predsednica, si prizadevamo, da bi vsaka medicinska sestra, babica in zdravstveni tehnik v naši regiji začutil pripadnost stanovski organizaciji in dobil priložnost, da se aktivno vključi v delovanje društva. Upoštevamo načelo:

» Življenje ne zahteva od nas, da smo najboljši, le, da se trudimo po najboljših močeh.«

H. J. Brown

Karmen Janežič

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV NOVA GORICA

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica je prostovoljno, samostojno in neprofitno združenje medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov severno primorske regije, ki delujejo na področju zdravstvene nege.

Članstvo v društvu je prostovoljno. Društvo združuje 820 članov in članic zaposlenih v različnih zdravstvenih zavodih, socialno-varstvenih zavodih, vzgojno-varstvenih zavodih, srednji zdravstveni šoli, zavodu za zdravstveno varstvo, Ministrstvu za obrambo, pri zasebnikih in kot zasebniki, ter upokojenih medicinskih sester.

Osnovni namen in naloge društva so: sprejem, obravnava in razreševanje pobud, problemov, zahtev in želja članov in po potrebi posredovanje le teh Zbornici – Zvezi; organizacija strokovnih izpopolnjevanj; skrb za dobre medosebne odnose; redno obveščanje

svojih članov o dejavnostih društva in Zbornice – Zveze; sodelovanje z drugimi organizacijami in združenji, ki imajo o svojih programih podobne naloge; razvijanje stikov med društvi.

Društvo se povezuje v Zvezo društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in s tem v Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije.

Začetki društva segajo v zgodnja šestdeseta leta, ko so medicinske sestre iz različnih zdravstvenih zavodov novogoriške regije aktivno sodelovale v strokovnih sekcijah pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije. Tudi v regiji so se strokovno povezovale in delovale, žal pa ni nikjer moč najti dokumentov o pravno formalni registraciji društva.

Prvi uradni zaznamek o ustanovitvi Društva medicinskih sester Nova Gorica je vpisan v sodni register pri občini Nova Gorica dne 16. 6. 1971. Kasneje so skladno z veljavnimi zakonskimi določili vpisane in registrirane spremembe Statuta društva v letih 1975, 1984, 1997, 2002 in 2006. Sedež društva je v Novi Gorici.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica so v vseh letih delovanja vodile:

1971–1975	Milena Srnovršnik Ščuka,
1975–1977	Valentina Lazovski,
1977–1979	Marina Plahuta,
1979–1983	Jana Krek,
1983–1986	Liljana Reljič,
1986–1990	Irena Velušček,
1990–1992	Liljana Reljič,
1992–1994	Andreina Savelli,
1994–2002	Irena Vidmar,
od 2002 dalje	Renata Trampuž.

Najvišje priznanje Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije so do sedaj prejele Jana Krek, Silva Černilogar, Irena Vidmar, Mira Čuk, Služba zobozdravstvene vzgoje in preventive na severno-primorskem področju, Marinka Trošt in Marija Simčič.

Znak društva je društvo sprejelo ob mednarodnem dnevu medicinskih sester – 12. maju leta 2000. Znak društva simbolično označuje vsakega člana in društvo kot celoto. Glava, ki poudarja modrost, znanje in izkušnje (to so: etika, vrednote, izobraževanje, povezovanje teorije s prakso, svetovanje, jasni cilji); roke, ki ponujajo delavnost, prijateljstvo in toplino (to je: spremljanje, dotik, pozornost); odprto srce pa ljubezen do pacientov, kolegov, sodelavcev, družine in sebe (to so: spoštovanje, celovita obravnava posameznika, vrednote, empatija, zaupanje).

Ob svoji 30-letnici delovanja je društvo prvič podelilo Znak priznanja petnajstim medicinskim sestram

in timu zdravstvene nege. Leta 2005 je Znak priznanja prejelo devet medicinskih sester in tim zdravstvene nege. Znak priznanja društvo podeljuje vsaka štiri leta.

Po statutu društva ima društvo enkrat letno občni zbor, ki je najvišji organ društva. Delo društva v času med dvema občnima zboroma vodi in usklajuje izvršni odbor društva. V njem so zastopane medicinske sestre vseh zdravstvenih zavodov. Vsak posamezni član društva ima individualne zahteve, katerim se skušamo prilagoditi z bogatim letnim programom dela oziroma dejavnostmi društva.

Ena izmed osnovnih nalog društva je organizacija strokovnih srečanj in učnih delavnic. Od leta 1996 društvo organizira dvojne strokovnih srečanj na leto. Teme so zastavljene široko in skušajo predstaviti problematiko iz več zornih kotov. V letu 2003 je društvo izvedlo raziskavo na temo Poskrbimo za svoje zdravje. Pri izbiri tem upoštevamo predloge članstva podane preko zastopnikov v izvršnem odboru društva.

Interesi združevanja: Smo medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki, ki nas pri našem delu in poslanstvu združuje in povezuje skrb za pacienta, sočloveka v najširšem pomenu besede. S kontinuiranim strokovnim izobraževanjem in izpopolnjevanjem ter usposabljanjem hočemo doseči kakovostnejšo obravnavo pacientov, pripomoči k hitrejši ozdravitvi in večjemu zadovoljstvu pacientov ter nas samih

Dejavnosti društva: Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica skrbi za: spodbujanje in krepitev pripadnosti ter medsebojno sodelovanje; strokovna predavanja, seminarje in učne delavnice; strokovne ekskurzije; izlete in pohodništvo; sodelovanje z Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Vizija društva: V zdravstveni in babiški negi želimo delovati in bomo dosegli: izobraževanje, raziskovanje in management; samostojnost, odgovornost in partnerstvo; preventivno delo in promoviranje zdravja; vključevanje in sodelovanje v lokalnih skupnostih.

Literatura

- Arhiv Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica.
 Zbornica zdravstvene nege Slovenije. Jubilejni zbornik ob 70-letnici Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in Zbornice zdravstvene nege Slovenije. Ljubljana, 1997.
 Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica. Zbornik ob 30-letnici ustanovitve in delovanja društva. Nova Gorica, 2001.

V društvu si bomo z vsemi dejavnostmi in programom prizadevali izboljšati zdravstveno nego in s tem doseči kakovostnejšo in varnejšo obravnavo pacientov. Zavedanje pripadnosti določeni profesiji, delovanje in obnašanje posameznika doprinese k pozitivnim premikom.

Društvo bo še naprej skrbelo za strokovna izpopolnjevanja in druženja, ter s tem pripomoglo h kakovostnejši zdravstveni negi in osebnostni rasti posameznika.

Renata Trampuž, predsednica

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV KOPER

1960–1963	Herta Flerin,
1963–1970	Anja Grizold,
1970–1975	Mira Firm,
1975–1977	Iva Roter,
1977–1983	Olga Černe,
1983–1987	Majda Ban,
1987–1992	Alenka Šau,
1992–2001	Mira Bažec,
2001–2005	Tadeja Bizjak,
od 2005 dalje	Boja Pahor.

V zadnjih desetih letih se je vloga in pripadnost društvu zelo okrepila. Društvo ima 770 članov in članic. Društvo je zelo aktivno na vseh področjih delovanja medicinskih sester. Sodelujemo z obema šolama, ki izobražujeta za zdravstveno nego, tako s Srednjo zdravstveno šolo kot tudi z Visoko šolo za zdravstvo Izola. Z ustanovitvijo Visoke šole za zdravstvo (ustanovljena je bila leta 2002), smo v naši regiji pridobili nove strokovnjakinje za področje zdravstvene nege. V zdravstvenih ustanovah smo z ustanovitvijo Visoke šole pridobili habilitirane mentorje za klinične vaje, zavodi pa nazive Učni zavodi s strani Ministrstva za zdravje.

Društvo ima pevski zbor, ki uspešno deluje od leta 1993 pod vodstvom Kristine Babič. Na začetku delovanja pevskega zbora je bil zelo velik interes članic za zborovsko petje. Skozi čas se je število pevk zmanjševalo in tako je po nekaj letih ostalo v zboru le še 10 pevk. Pojavile so se prve težave z vajami in skupno smo se odločili, da pevski zbor razpustimo. Ljubiteljice zborovskega petja so se po razpadu našega zbora pridružile drugim pevskim zborom, v katerih pojejo še danes.

V društvu organiziramo za člane in članice strokovna srečanja 3 do 4 krat letno. Strokovna srečanja so zelo dobro obiskana, saj se posameznih srečanj udeleži od 100 do 260 članic.

V društvu skrbimo tudi za dobro počutje naših članov. Tako vsako leto organiziramo enodnevne pohođe in večdnevne izlete v tujino. Vsako leto, ob Mednarodnem dnevu medicinskih sester, organiziramo

slavnostno prireditev. Pri pripravi prireditev smo sodelovali z obema šolama, tako so nam ob preselitvi srednje zdravstvene šole iz Pirana v Izolo pripravili kulturni program dijaki njihove šole. Lansko leto pa so nam ob 12. maju pripravili kulturni program študenti Visoke šole za zdravstvo iz Izole. Vsako leto na zaključni prireditvi ob novem letu podeljujemo priznanja za uspešno delo na področju zdravstvene nege vsem kolegicam, ki so zaključile poklicno pot.

V našem društvu je bilo v zadnjih desetih letih podeljenih 6. Zlatih znakov Zbornice – Zveze. Zlati znak so dobile: Milka Pobega, Iva Ambrožič, Anica Šavle, Alenka Šau, Flory Banovac in Marinka Orehek.

V društvu se trudimo delati dobro in kakovostno. Skrbimo, da so vsi člani obveščeni o vseh aktivnostih društva in Zbornice – Zveze.

In nekaj za konec.

Tveganje za svobodo

*Smejati se je tveganje, da bomo videti neumni.
Jokati je tveganje, da bomo videti sentimentalni.
Iskati pomoč je tveganje, da bomo pokazali svoj pravi jaz.*

*Pkazati svoje sanje, ideje množici je tveganje,
da jih bomo izgubili.*

Živeti je tveganje, da bomo umrli.

Upati je tveganje, da bomo obupali. Poskusiti je tveganje, da nam ne bo uspelo.

Tvegati moramo, saj je v življenju največje tveganje, da ne tvegamo. Človek, ki ne tvega, ne naredi nič, nima nič in ni nič. Lahko se izogne tveganju in žalosti, ne more pa se učiti, čutiti, spremeniti, rasti, ljubiti,živeti. Vklenjen v prepričanja je suženj, brez svobode. Samo človek, ki tvega je svoboden.

(Neznan avtor)

Boja Pahor, predsednica

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV PTUJ – ORMOŽ

Začetki društvenega delovanja medicinskih sester na področju Ptuja in Ormoža segajo v leto 1970. Takrat je 10-članski iniciativni odbor pripravil vse za sklic ustanovnega občnega zbora, ki je bil 25.9.1970 na Ptuj. Prvi občni zbor je vodila Olga Feguš. Na tem občnem zboru so si članice zadale naslednje naloge:

- sodelovanje pri strokovni in etični vzgoji medicinskih sester;
- sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z organiziranjem zdravstvene služ-

be in splošno problematiko varovanja zdravja prebivalstva;

- urejanje vprašanja v zvezi s strokovnim delom medicinskih sester in njihovega izobraževanja.

Društvo je bilo ustanovljeno za področje Ptuja in Ormoža in je imelo svoj sedež v Bolnišnici Ptuj. Kot deseta stanovska organizacija se je takoj vključilo v Zvezo društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Prva predsednica Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ptuj–Ormož je postala Vida Lipovšek. Ob tej priliki je 40 udeleženkam predstavila delovne uspehe prvih dveh medicinskih sester, ki sta prišli na ptujsko-ormoško področje že pred drugo svetovno vojno. To sta bili Katica Klančnik, ki je bila prva terenska medicinska sestra in medicinska sestra Glavnik, ki je delala v Protituberkoloznem dispanzerju, po vojni pa v otroškem varstvu. Katica Klančnik je zdravstveno prosvetno delo opravljala med prebivalstvom Slovenskih goric, Haloz in Dravskega Polja. Razmere za delo so bile izredno težke in opravila je pravo pionirsko delo. Organiziranje predavanj in 14-dnevnih higienskih razstav, ki jih je pripravljala, je bilo izrednega pomena in velike vrednosti za zdravstveno prosvetljevanje prebivalstva v času tuberkuloze, rahitisa in nalezljivih bolezni. Ob tem je redno obiskovala dojenčke in bolnike na domu – seveda peš! V veliko pomoč so ji bili učitelji in pa Društvo prijateljev Slovenskih goric in Haloz, ki je skrbelo za materialno pomoč in jo razdeljevalo preko »sestre Katice«.

Po vojni je na ptujskem področju v zdravstvenem varstvu žena opravljala pomembno delo tudi medicinska sestra Danica Rakuš. Njena zasluga je bila, da so takrat ustanovili ptujski Dečji dom, kasneje pa je prevzela pri takratnem okraju Referat za zaščito matere in otroka in skrb za delo terenskih babic. Organizirala je prve posvetovalnice za predšolske otroke.

Na področju Ormoža so takrat vsi dobro poznali medicinsko sestro Zofko Skorčič, ki je zapustila na tam področju neizbrisne sledove v snovanju patronažne službe v Ormožu.

Društvu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov so predsedovale:

1970–1972	Vida Lipovšek,
1972–1976	Olga Feguš,
1976–1978	Anica Geč,
1978–1980	Vilma Kac,
1980–1984	Verica Turk,
1984–1986	Renata Verden,
1986–1990	Majda Keček,
1990–1994	Irena Galun,
1994–2003	Verica Turk,
od 2003 dalje	Vesna Krof.

Upravni odbor društva se je redno sestajal in obravnaval aktualno problematiko. Že v prvem mandatnem obdobju so se društvu pridružile medicinske sestre – babice in medicinske sestre otroške smeri. Društvu se je priključilo tudi Društvo bolničarjav Ptuj, ki je imelo tradicijo in po pripovedovanju tudi bogato vsebino.

V Društvu smo aktivno sodelovali pri oblikovanju Pravilnika o pripravništvu in strokovnem izpitu za poklice v zdravstveni negi ter opozarjali na kronično pomanjkanje ustrezno izobraženih kadrov. Odločno smo se postavili proti izobraževanju bolniških strežnikov v matičnih ustanovah. Menili smo, da se mora bolniški strežnik izobraževati le v šolah s primernim učnim programom.

Aktivno smo se vključevali v razprave pri preoblikovanju samoupravnih sporazumov pri združevanju zdravstvenih zavodov v Zdravstveni center Ptuj. Medicinske sestre smo zahtevale strokovno zastopnost medicinskih sester v vlogah glavnih medicinskih sester in oblikovanje strokovnih kolegijev za zdravstveno nego ter natančno opredelitev dela na področju vodenja v službi zdravstvene nege in kompetenc pri strokovnem delu.

V času razprave o Osnutku usmerjenega izobraževanja so v našem društvu potekale vroče debate. Dvomili smo v delitev dela med zdravstvenim negovalcem in zdravstvenim tehnikom, posebej, če vemo, da obstaja nejasnost dela pri delitvi med srednjo in višjo medicinsko sestro. V društvu smo tudi menili, da je poklicu medicinske sestre storjena krivica, ker ima zaprta vrata na visokošolski študij. Menili smo namreč, da Visoka šola za organizacijo dela ni rešitev.

Društvo medicinskih sester babic in zdravstvenih tehnikov Ptuj–Ormož združuje kolegice iz tega območja: iz občin Ptuj, Desternik, Gorišnica, Ormož, Podlehnik, Markovci, Sveti Tomaž ter Središče ob Dravi. Precej prebivalstva v teh krajih se še vedno ukvarja s kmetijstvom. Medicinske sestre so tiste, ki to prebivalstvo dobro poznajo in so ob ljudeh v vseh fazah življenja – ob rojstvu, smrti, bolezni in zdravju.

Tako se naše delovanje prepleta skozi vse te dogodke. Danes šteje naše društvo 490 članov. Zaposlene smo v različnih delovnih sredinah. Bolnišnica Ptuj je največja zdravstvena ustanova na našem področju. Zaposluje okrog 200 naših kolegic. Drugi zavodi so še: Javni zavod zdravstveni dom Ptuj, Zdravstveni dom Ormož, Dom upokojencev Ptuj, Javni zavod Psihiatrična Bolnišnica Ormož, Zavod Marjana Borštnarja Dornava, Center starejših občanov Ormož, Terme Ptuj. Društvo vključuje tudi člane, zaposlene pri zasebnikih.

Svoje cilje uresničujemo preko predstavnikov upravnega odbora iz posameznih delovnih sredin. Sodelujemo z Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije in Zvezo društev, ter s strokovnimi sekcijami, ki delujejo na področju le-te. Naše delovanje v društvu ni samo strokovno izobraževanje, ampak so tudi

družabne aktivnosti. Tukaj predvsem izstopajo planinski pohodi, gledališke predstave, prireditve ob zaključku leta. Nekaterih se udeležujejo tudi naši družinski člani. Vedno obeležimo in smo prisotne tudi na proslavi ob 12. maju. Nekaj naših kolegic je prejelo tudi Zlati znak:

1981 – medicinske sestre iz Zavoda Dornava,
1996 – Marija Caf,
1997 – Verica Turk,
1999 – Justina Vujnovič,
2001 – Majda Keček,
2002 – Anica Geč,
2004 – Mira Frangež.

Prav tako je bil ob našem prazniku v lokalnih medijih objavljen intervju s katero od kolegic.

Seje upravnega odbora so vedno dobro obiskane, konstruktivne. Razpravljali smo o potrebah po vse-slovesnskih standardih zdravstvene nege, neupoštevanju razmejitev v zdravstveni negi, nezavidljivem položaju v osnovni zdravstveni službi zaradi obsežne privatizacije na področju Ptuja, vse slabših medsebojnih odnosih zaradi zviševanja obremenitev na delovnem mestu, obravnavali dokumentacijo zdravstvene nege, neupoštevanje kadrovskega normativov, o uvedbi vpisa v 3. letnik Visokih zdravstvenih šol. Zaradi zmanjševanja sredstev za strokovna izpopolnjevanja v drugih krajih so postala naša strokovna srečanja bolj obiskana. V našem društvu namenjamo fond sredstev za udeležbo na izobraževanjih zunaj našega društva ter za aktivno sodelovanje z glavnimi medicinskimi sestrami zavodov pri vzpostavitvi strokovnih kolegijev.

Prav tako smo vse člane oskrbeli s Terminološkim slovarčkom v zdravstveni negi in sodelovali smo pri razpravah o reformi v zdravstvu, beli knjigi. Sodelovali smo pri preoblikovanju skupščine Zbornice – Zvezde, aktivno smo se vključili v razpravo za pridobitev javnih pooblastil – licenc in vpisa v register izvajalcev zdravstvene nege, precej naših kolegic je uspešno zaključilo študij ob delu na Visoki zdravstveni šoli, iz Bolnišnice Ptuj so v našo sredino vključene babice, svojo veljavo so dobile v nazivu društva. Društvo nima stalnega prostora za delovanje, najpogosteje zasedamo v prostorih Zdravstvenega doma Ptuj.

Imamo svoj logotip s katerim se predstavljamo. Po potrebi sodelujemo z lokalno skupnostjo, Rdečim križem in Karitasom.

V vsem tem obdobju je bilo opravljenega veliko dela, predstavili smo različne poglede na aktualne vsebine. Prav tako nam čas nalaga veliko nalog v smislu razvoja stroke zdravstvene nege in druženja.

Prispevek je sestavljen na podlagi pisnih predlogov Verice Turk in Metke Rašl.

Vesna Krof, predsednica

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENJ GRADEC

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (DMSBZT) Slovenj Gradec je bilo ustanovljeno in registrirano 16. junija 1966. Na razpotju Mežiške, Mislinjske in Dravske doline, med Peco, Uršljo goro in Pohorjem združuje in povezuje 460 članic in članov, zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege v bolnišnici, zdravstvenih domovih, v zavodih in domovih za starejše ter pri zasebnikih širše v Koroški regiji. Združuje pa tudi upokojene medicinske sestre, dijake in študente zdravstvene in babiške nege.

V 40-letnem obdobju so DMSBZT Slovenj Gradec predsedovale: ga. Marija Burnik, ga. Marija Kozelj, ga. Ana Perše, ga. Jana Spanžel, ga. Bojana Zemljič ter od leta 2003 dalje ga. Petra Štigl. Vse predsednice DMSBZT Slovenj Gradec so skupaj z organi društva vtisnile neizbrisani pečat v samo zgodovino društva, pa tudi v razvoj stroke zdravstvene in babiške nege na Koroškem.

Za znaten prispevek pri razvoju zdravstvene in babiške nege na Koroškem so bile z najvišjim priznanjem »Zlatim znakom« skozi desetletja delovanja društva nagrajene naše članice, in sicer ge.: Cveta Jurko, Jelka Kurnik, Marija Geč, Frida Roblek, Silva Renčelj, Jana Spanžel, Taja Debelak, Zofka Dretnik, Bojana Zemljič, Ana Perše, Tilka Kramer ter Nada Kadiš.

V letu 2003 smo prvič podelili Srebrni znak DMSBZT Slovenj Gradec. V sedanjem delovanju društva so Srebrni znak prejele: ga. Slavica Potočnik, ga. Anica Lakovšek, ga. Ida Borčič, ga. Jelka Erjavec, ga. Vida Šumah, ga. Slavica Urnaut, skupina timov zdravstvene nege Oddelka za interno medicino, ga. Danica Knapp, ga. Anica Vogel, ga. Frančiška Šumečnik, ga. Sonja Keuc in ga. Majda Zajc.

Ob praznovanju 40. obletnice delovanja DMSBZT Slovenj Gradec smo dobili tudi prvo častno članico – ga. Marijo Burnik – prvo predsednico društva. Prav posebno pozornost smo ob praznovanju namenili kolegicam – ustanoviteljicam društva ter vsem bivšim funkcionarom. Podelili smo jim jubilejno priznanje društva.

Prve akte DMSBZT Slovenj Gradec smo sprejeli leta 1976. Kasneje smo jih skozi desetletja spreminjali, jih dopolnjevali ter usklajevali z Zakonom o društvih. Leta 2006 smo se preimenovali v Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenj Gradec. Hkrati smo sprejeli vse prenovljene akte društva, ki nam omogočajo sodobno delovanje društva samega.

40 let, skoraj pol stoletja obstoja in uspešnega delovanja našega društva, bi lahko opisali kot srečanje preteklosti s sedanostjo. Je prav tako neizbrisljiva resničnost, je spomin na posebno, nenavadno, enkratno

in neponovljivo. Naše društvo danes predstavlja več kot le zvezo ljudi s podobnimi interesi. Smo ugledno društvo z visokimi etičnimi merili za vsakega člana. Pred očmi vseh, ki so kdajkoli aktivno delovali v društvu, je bil vselej predvsem napredek. Težko je opisati vse aktivnosti, ki so se odvijale od ustanovitve društva do danes. Najpomembnejša rdeča nit našega delovanja je skrb za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje vseh članic in članov. V ta namen organiziramo interna predavanja za zaposlene v zdravstveni in babiški negi, katerih se udeležuje okoli 100 članic društva. Povezovanje ter izmenjava dragocenih izkušenj članov in članic sta nam v veliko oporo, ko poskušamo reševati vsakodnevne probleme, ki se kažejo v zdravstveni in babiški negi ob bolnem ali zdravem posamezniku.

V vseh letih našega delovanja se je utrdilo sodelovanje s širšo družbenopolitično skupnostjo ter mediji. Ob 24. oktobru – Dnevu OZN sodelujemo z mestno občino Slovenj Gradec na Mirovniškem festivalu v starem mestnem jedru. Odziv občanov na našo prisotnost je velik. Prav tako pa je velika promocija delovanja tako društva samega kakor tudi Zbornice – Zveze.

Preko Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov in Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije aktivno sodelujemo pri uresničevanju nacionalnih načrtov v zvezi z razvojem stroke zdravstvene in babiške nege. Našim članicam in članom omogočamo sodelovanje na vseh seminarjih, kongresih ter simpozijih, katere organizator je Zbornica – Zveza ali njene strokovne sekcije.

V sami stroki zdravstvene in babiške nege smo v zadnjih letih zabeležili velik napredek. V samem društvu nam ne manjka idej in energije za naše dejavnosti. S slednjimi se bomo potrudili razgibati prihodnost, sedanjost pa narediti zanimivejšo, lepšo. Naj nas porazi, naponi ali morebitna nasprotovanja ne ustavijo. Naredili nas bodo še močnejše, večje. Zelo pomembno je, da smo odprti za spremembe, zanje si moramo tudi prizadevati. Želimo si še naprej skupaj ustvarjati delovno okolje, v katerem bomo zaživelili zreli, odgovorni in samozavestni strokovnjaki zdravstvene in babiške nege. Kot društvo si želimo biti iskan svetovalec v vsem, kar zadeva življenje, delo in načrte znotraj stroke zdravstvene in babiške nege, kakor tudi izven nje.

Petra Štigl, predsednica

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV VELENJE

Leta 1976 so medicinske sestre savinjsko-šaleške regije sklenile ustanoviti svoje društvo. Do te prelomnice smo pripadale društvu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov celjske regije. Razlog za samostojnost in neodvisnost velenjskih članic je bila oddaljenost od Celja. Idejo in željo po ustanovitvi lastnega društva so podprle kolegice iz vseh slovenskih društev.

Ker smo v Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (DMSBZT) Velenje že vrsto let včlanjene medicinske sestre in zdravstveni tehniki iz različnih javnih zavodov savinjsko-šaleške regije, v današnjem času tudi zasebnikov, se je sedež društva od ustanovitve dalje selil. Prvi mandat je pripadal splošnemu zdravstvu zdravstvenega doma Velenje, drugi mandat bolnišnici Topolšica in tretji splošnemu zdravstvu Mozirje. Ta odločitev je bila zelo pozitivna, saj je vsako vodstvo v svojem mandatu delovalo intenzivno in kakovostno.

Zdravstvena nega je področje neskončnega izobraževanja. Potreba po pridobivanju znanja je naraščala. Mesečna strokovna predavanja smo redno obiskovale medicinske sestre in zdravniki. Vsi smo imeli željo po strokovnem druženju in spoznavanju. Timsko delo, ki ga v novem tisočletju večkrat poudarjamo, nam je in bo predstavljalo boljšo kakovost dela in bolj zadovoljnega bolnika.

Aktivno delo članic je bilo opaziti v delu posameznih sekcij. Nastala sekcija Splošne medicine Slovenije in ustanovni občni zbor je bil v Velenju.

Medicinske sestre vemo, da imamo ljudje potrebe, ki jih je potrebno zadovoljevati. Med te spada tudi prosti čas in zabava. Ni potrebno posebej poudarjati, da medicinskim sestram nikoli ne zmanjka idej in da poskrbijo za svoje dobro počutje. Izleti, razstave in gledališke predstave nas vsa ta leta bogatijo, nam prinašajo nova poznanstva in pridobivanje splošne razgledanosti.

Umetnost človeškega značaja je opaziti in nagraditi kolegico ali kolega, ki dobro opravlja svoje delo ter vestno in povsod zagovarja poklic in zdravstveno nego. V DMSBZT Velenje se ponašamo z dobitniki najvišjega priznanja, Zlatega znaka Zbornice – Zveze. Med njimi so: Anica Hrustel, Cita Stopar, Jožica Bakija, Dalja Furst, Branka Drk in Janez Kramar.

Aktivne članice, ki so popolnoma predane svojemu delu in so s svojim znanjem prispevale lasten delež za razvoj zdravstvene nege in napredek velenjskega društva ter s tem podprle delo Zbornice – Zveze, je DMSBZT Velenje nagradilo s Srebrnim znakom. Prvi dobitnici sta bili Tatjana Verhovnik in Olga Štancar. Sledile so jima Marina Papež, Miroslava Avberšek, Erika Drev in Slavica Kortnik.

Za vse to so od ustanovitve leta 1976 skrbele predsednice DMSBZT Velenje: Anica Satler, Marija Kukovec, Stanka Holešek, Tatjana Kumer, Vera Rakun, Tatjana Verhovnik in Lidija Časl.

DMSBZT Velenje danes šteje 240 članov. Združuje in povezuje članice in člane iz Velenja, Šoštanja, Topolšice, Šmartnega ob Paki, Mozirja, Nazarij, Ljubnega ob Savinji, Luč in Gornjega Grada.

Naše delo je tudi učenje, zato skrbimo za kontinuirano izobraževanje medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov. Predavajo nam znani strokovnjaki iz različnih področij zdravstvene nege in medicine. Sodelujemo s farmacevtskimi družbami. Strokovne ekskurzije in družabna srečanja so utečen program že vrsto let.

Da bi bili bližje someščanom, ki so uporabniki zdravstvenih storitev v katere je vključena tudi zdravstvena nega, se predstavljamo v lokalnih medijih. S

tem želimo prikazati svoje delo in lik medicinske sestre.

Z navdušenjem smo pozdravile rojstvo Zbornice – Zveze, ki je bila ustanovljena leta 1992.

Zavedamo se pomena združevanja, zato aktivno sodelujemo v Zbornici – Zvezi, ki zastopa naše profesionalne, socialne in ekonomske interese in razvija ter promovira zdravstveno nego.

Med prvimi smo pristopili v Sindikat delavcev v zdravstveni negi, saj smo si želeli izboljšati položaj medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov in uveljaviti pravično vrednotenje našega dela. Trudimo se, da nas čas, ki nam ni naklonjen, ne bi bremenil do te mere, da bi to negativno vplivalo na naše delo.

Lidija Časl, predsednica

STROKOVNE SEKCIJE

1. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v medicini dela, prometa in športa
2. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji
3. Sekcija medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju
4. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v anesteziologiji, intenzivni terapiji in transfuziologiji
5. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti
6. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti
7. Sekcija medicinskih sester – babc
8. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pulmologiji
9. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji
10. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v splošni medicini
11. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji
12. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji
13. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti
14. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v onkologiji
15. Sekcija medicinskih sester v enterostomalni terapiji
16. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endokrinologiji
17. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji
18. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endoskopiji
19. Sekcija reševalcev v zdravstvu
20. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu
21. Sekcija študentov zdravstvene in babiške nege
22. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji
23. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v hematologiji
24. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci
25. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v dermatovenerologiji
26. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično-infekciološkem področju
27. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih
28. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kardiologiji in angiologiji
29. Sekcija medicinskih sester v managementu
30. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nevrologiji

SEKCIJE SE PREDSTAVIJO

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V MEDICINI DELA, PROMETA IN ŠPORTA

Predstavitev Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v medicini dela, prometa in športa

Že leta 1963 so medicinske sestre v medicini dela, prometa in športa začutile, da za svoje delo, ki se razlikuje od dela v bolnišnicah ali drugih ambulantah potrebujejo dodatna znanja. Zelo se je tega zavedala gospa Maruša Šolar, ki je tega leta ustanovila Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v medicini dela, prometa in športa.

Ob pregledovanju 40-letnega arhiva Sekcije, ki pa žal ni ohranjen v celoti, sem občudovala zelo bogato zgodovino, dobro opravljeno delo in predvsem voljo posameznic, da se je Sekcija kljub težkim razmeram, krizi v ambulantah medicine dela, obdržala in še deluje.

Strokovna srečanja so bila organizirana po celi Sloveniji, teme in področja so bila zelo različna, narekivale so jih potrebe za večjo kakovost specifičnega dela v medicini dela.

V 70. letih, so si medicinske sestre v okviru strokovnih srečanj ogledale mnoge tovarne, spoznavale procese dela, da so lažje pristopile k svojemu varovancu.

Zabeležen je ogled tovarne Peko Tržič s predstavitev čevljarstva, delo tekstilnih delavcev v Metki Celje, Tekstilna tovarna Prebold.

Sledili so ogledi Iskre telekomunikacij Kranj, Tovarna aluminija Krško, DO Litostroj, Železarne Jesenice, pivovarne Union, Mesne industrije Murska Sobotna, Tosame Domžale, Instituta SRS za hmeljarstvo.

Obravnavali so problematiko delavcev v gradbeništvu, zdravstveno varstvo športnikov, izbrane teme s področja hipertenzije, opeklina, revmatičnih bolezni, zaposlovanje tuje delovne sile v industriji.

V tem zelo uspešnem desetletju so sledili tudi ogledi zdravstvenih ustanov – Kliničnega centra s predstavitev dejavnosti in Zdravilišča Rogaška Slatina z balneoterapijo.

Leta 1976 so medicinske sestre Sekcije sodelovale s prispevki iz medicine dela pri organizaciji občnega zbora Zveze v Portorožu.

Institut za medicino dela, prometa in športa, ki je bil ustanovljen leta 1971, kot osrednja strokovna institucija na področju medicine dela, je ostal nosilec

podiplomskih izobraževanj za srednje in višje medicinske tehnike in mnogo se jih je odločilo za tovrstno izobraževanje.

Sekcija je takrat uresničevala zahteven delovni program – od strokovnih izpopolnjevanj, oblikovanja in uresničevanja enotnega načrtovanja in metodologije dela, do pridobivanja novih članic in spodbujanje za njihovo aktivno udeležbo na strokovnih srečanjih.

V 80. letih so začeli z ukinjanjem mnogih obratnih ambulant, kar je prineslo vrzel tudi v Sekcijo. Strokovna srečanja so kljub temu potekala in le nekaj najbolj zanimivih: ogled lesne industrije v Novem mestu, aktivni odmor v delovnem procesu, beneficirana zavarovalna doba delavcev, ogled zaporov Dob, DO Lek in dejavnosti Invalidskega centra Domžale.

V tem obdobju so medicinske sestre Sekcije sodelovale tudi na jugoslovanskih kongresih medicine rada v Budvi in Novem Sadu.

Kljub temu, da so bila 90. leta v medicini dela krizna – z ukinjanjem tovarn so se ukinjale tudi ambulate, pojavljati se je začela privatizacija, je vodstvu Sekcije vseeno uspelo izpeljati vsaj po eno strokovno srečanje letno in delovanje Sekcije le ni prenehalo.

V zadnjih letih se sestajamo enkrat letno in zanimanje za strokovna srečanja se povečuje.

Izpeljali smo zelo dobro obiskana strokovna srečanja: avdiometrija, preiskave vida, komunikacija v procesu zdravstvene nege, testiranje kardiorespiratornega aparata, izjava o varnosti z oceno tveganja.

Mislím, da je vsekakor tudi v bodoče potrebno, da se organizirajo strokovna srečanja s področij, ki so medicinskim sestram v medicini dela pri delu v pomoč. V bodoče pa si moramo v Sekciji še bolj prizadevati, da se izpelje podiplomski študij ali specializacija iz medicine dela, prometa in športa, saj so za delo ta znanja neobhodno potrebna.

Ana Nuša Lavrih, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V PSIHIATRIJI

Nevropsihiatrična sekcija ali kasneje Psihiatrična in nevrološka sekcija je bila ustanovljena 28. februarja 1969 v Ljubljani na pobudo Maruše Šolar, ki je

bila tudi prva izvoljena predsednica. Vodilo strokovnega delovanja sekcije so bile potrebe po širšem, specifičnem znanju iz psihiatrične zdravstvene nege in razvoju zdravstvene nege v psihiatriji v smislu celostne obravnave, pomembnosti empatičnega odnosa, terapevtske komunikacije, timskega dela in etičnih norm strokovnjakov. Sekcija je bila leta 1971 pobudnik podiplomskega tečaja iz psihiatrije in prvega podiplomskega izobraževanja za medicinske sestre v Sloveniji. Temeljne značilnosti Psihiatrične in nevrološke sekcije so bile tradicija izjemno aktivne in povezane strokovne sekcije, stalna prisotnost potrebe in motiviranost izvajalcev zdravstvene nege za strokovno celostna izobraževanja, medsebojno izmenjavo znanj in izkušenj, kot tudi za aktivno sodelovanje na strokovnih srečanjih in povezovanje med ostalimi strokami in profili v zdravstvu. Številni programi različnih strokovnih področij z različnimi oblikami dela so bili usmerjeni k celovitemu pristopu k bolnikom in ljudem, ki so v procesu zdravstvene nege pomembni.

Od leta 1986, po sprejetju procesne metode dela na področju psihiatrične zdravstvene nege, so bili strokovni programi pripravljani tako, da je bil spremljan razvoj stroke na vseh področjih zdravstvene nege v Sloveniji in v tujini. Obravnavane teme so bile: Aktivacija duševnega bolnika in sodelovanje vseh profilov, Delo s svojci odpuščenih bolnikov, Medicinska sestra – član tima in terapevtske skupnosti, Vloga medicinske sestre v psihoterapevtskem procesu in socioterapevtskih oblikah zdravljenja.

Na vsakoletnih posvetovanjih o teoriji in praksi zdravstvene nege so bile predstavljene izkušnje z uvajanjem procesne metode dela, kontinuirana zdravstvena nega, ugotavljanje potreb v zdravstveni negi, etične dileme v zdravstveni negi in računalniško informacijski sistem v zdravstveni negi. Obravnavano je bilo oblikovanje in uvajanje standardov v zdravstveno nego, stres in izgorevanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov kot tudi tema biti subjekt v procesu zdravstvene nege in druge specifične teme iz zdravstvene nege duševnih motenj. Organizirani so bili tudi senzitivni treningi za različne ciljne skupine, spoznanja in izkušnje o razsežnostih skupine, ki se še danes izvajajo v izobraževalno izkustvenem programu Zdravstvena nega smo ljudje. Zelo pomembno je tudi povezovanje in organizacija strokovnih srečanj v vseh slovenskih psihiatričnih bolnišnicah in posebnih socialnih zavodih. Z multidisciplinarnim pristopom in približevanjem psihiatrične zdravstvene nege širši in strokovni javnosti so v sekciji zmanjševali predsodke med psihiatričnimi bolniki in uslužbenci. Pomembnejši projekti na tem področju so bili Mladost brez odvisnosti, predstavitvev psihiatrične zdravstvene nege na Celjskem sejmu, posvetovanja in okrogle mize v Cankarjevem domu, Celju, Ljubljani, ... ipd. Ob tridesetletnici delovanja strokovne sekcije je bila izdana tudi knjiga »Iz zgodovine za prihodnost«, ki

ima neprecenljivo vrednost za zapis o razvoju psihiatrične zdravstvene nege v vseh psihiatričnih bolnišnicah v Sloveniji.

Organizacijo strokovne sekcije je vodil Izvršilni odbor sekcije in naslednje predsednice: Maruša Šolar od 1969–1976, Ladi Škerbinek od 1976–1986, Ivica Balkovec od 1986–1990, Marija Mrak od 1990–2001. Od leta 2001 vodi strokovno sekcijo Vesna Čuk.

Kot je zapisala ob 30-letnici strokovne sekcije predsednica Marija Mrak, je bila vizija dela Psihiatrične in nevrološke sekcije pridobivanje znanja in izkušenj, omogočiti si razvoj, čutiti in razmišljati o sebi v odnosu z drugimi ljudmi, psihološka svoboda, duhovna zavest, ki je osebna navdušujoča in usmerjenost k ljudem. Prizadevne predsednice strokovne sekcije Maruša Šolar, Ladi Škerbinek in Marija Mrak so bile tudi dobitnice najvišjega priznanja Zbornice Zlati znak. Poleg njih so priznanja Zlati znak na predlog strokovne sekcije prejele tudi članice Mira Šilec, Rozika Špilak in Marija Gorše Muhič.

Od 28. 2. 2002 se je sekcija odcepila od nevrološke stroke in se preimenovala v Psihiatrično sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Danes sekcija nosi ime *Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji*. Usmeritve in izhodišča strokovne sekcije so nadaljevanje tradicije in skrbi za napredek stroke psihiatrične zdravstvene nege, povezanost in strokovno sodelovanje med vsemi psihiatričnimi bolnišnicami in posebnimi socialno varstvenimi zavodi, med različnimi strokami in ostalimi profesionalnimi skupinami, kot tudi povezava in prenos znanja na mlade, povezovanje med teorijo in prakso, znanjem in izkušnjami

Vizija in namen dela Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji je razvoj stroke zdravstvene nege kot tudi pomembnost vloge psihiatrične zdravstvene nege v sistemu zagotavljanja kakovostnega zdravstvenega varstva. To bomo dosegli z stalnim izobraževanjem in pridobivanjem spretnosti, z izmenjavo znanja in izkušenj, s sodelovanjem, povezanostjo in aktivnim delom vseh psihiatričnih ter posebnih socialno varstvenih zavodov, kot tudi z vključevanjem ostalih zdravstvenih delavcev in različnih strok. Strokovna sekcija izvaja delo po letnem programu na področju strokovnega izpopolnjevanja iz psihiatrične zdravstvene nege, sodeluje pri oblikovanju strokovnih doktrin, smernic, normativov in standardov ter drugih vsebin iz področja psihiatrije, psihiatrične zdravstvene nege, negovalnih diagnoz v psihiatriji, zdravstvene vzgoje, psihoterapije ipd. Za uspešno delo Izvršnega odbora psihiatrične sekcije je potrebno medsebojno zaupanje ter stalna, odprta komunikacija. Naše sodelovanje si predstavljamo kot timsko delo, povezovanje vseh vključenih in delitev nalog, saj verjamemo, da je pomemben prispevek vsakega člana iz vseh bolnišnic ter ostalih zavodov. Izbran je bil desetčlanski Izvršilni odbor strokovne sek-

cije, ki vključuje člane iz vseh psihiatričnih bolnišnic. Od leta 2005 ima sekcija tudi svoj logotip.

Letno samostojno organiziramo v povprečju tri strokovna srečanja in redno sodelujemo s prispevki na seminarjih drugih sekcij. Ob strokovnih srečanjih redno izvajamo evalvacijo strokovnih srečanj z vprašalniki in od leta 2005 redno izdamo tudi zbornik strokovnih srečanj.

V strokovni sekciji imamo organizirane tri stalne delovne skupine: Kolegij glavnih medicinskih sester psihiatričnih bolnišnic in posebnih socialno varstvenih zavodov, ki se sestaja najmanj dvakrat letno skupaj z Izvršilnim odborom sekcije, z namenom izvajanja usmeritev strokovne sekcije. Imamo delovno skupino za kategorizacijo zahtevnosti v psihiatrični zdravstveni negi in stalno delovno skupino za negovalne diagnoze v psihiatrični zdravstveni negi, ki je bila ustanovljena v letu 2002. Članice obeh delovnih skupin so predstavnice vseh psihiatričnih bolnišnic in posebnih socialno varstvenih zavodov.

Programske usmeritve Sekcije MS in ZT v psihiatriji

TRADICIJA – Sekcija MS in ZT v psihiatriji ima bogato tradicijo in je razvojno naravnana, ker skrbi za napredek stroke psihiatrične zdravstvene nege, za povezanost teorije in prakse oziroma znanja in izkušenj.

POVEZANOST – Povezovanje in strokovno sodelovanje je organizirano med vsemi psihiatričnimi bolnišnicami in posebnimi socialnimi zavodi. Psihiatrična klinika je krovna organizacija za psihiatrično zdravstveno nego, izvaja pomoč in podporo ostalim bolnišnicam in zavodom. Motiviramo in pridobivamo mlade kadre, ki so pripravljeni delati v strokovni sekciji.

RAZPRŠENOST – Imamo možnost prenašati znanje in izkušnje v vse psihiatrične bolnišnice in posebne socialne zavode po Sloveniji. To pomeni imeti možnost organizirati izobraževanja po vseh ustanovah in zajeti čim širšo ciljno populacijo, kateri je izobraževanje namenjeno (kroženje po bolnišnicah in zavodih). Omogočeno je vključevanje in večja delitev del in nalog na tudi ostale periferne bolnišnice.

ODPRTOST – Pomembno je povezovanje z ostalimi profesionalnimi skupinami, ki delujejo na področju psihiatričnega zdravstvenega varstva (skupni seminarji: zdravniki, delovni terapevti, socialni delavci, psihologi, pedagogi. Verjamemo, da široko znanje in poznavanje dela drugih strok zagotavlja višjo kakovost obravnave bolnika.

SODELOVANJE in povezovanje različnih strok zdravstvene nege, ki imamo istega uporabnika v različnih stanjih zdravja oziroma bolezni (skupni semi-

narji npr. z urgentno medicino, reševalno službo, patronažno službo, dispanzerska dejavnost. Pomembna je povezanost teorije z prakso, prenos izkušenj na mlade kadre, ker to zagotavlja razvoj stroke.

KAKOVOST STROKOVNIH SREČANJ – Ugotovimo želje, potrebe in možnosti ciljnih skupin. Poleg možnosti kroženja po bolnišnicah, kjer imajo bolnišnice možnost, da predstavijo svoje delo, izkušnje in probleme, izvedemo organizacijo takih oblik in tiste izkustvene vsebine, da zajamemo različne udeležence z možnostjo odprte komunikacije. Organiziramo več enodnevnih izobraževanj in delavnic, motiviramo različne ciljne skupine, da predstavijo svoje delo in izkušnje.

FINANČNA STABILNOST SEKCIJE – Organizacija kakovostnih strokovnih srečanj in pridobivanje dodatnih finančnih virov, nadaljevanje dela v projektih za dodatna sredstva, pridobivanje sponzorskih in donatorskih sredstev dobaviteljev medicinskih pripomočkov, farmacevtskih firm.

PREGLED DELA – Ugotovimo, katere teme so bile obravnavane v obdobju 5–10 let in obnovimo vsebine, ki so še aktualne, saj so se generacije sodelavcev v bolnišnicah zamenjale. Kader je mlad, z manj znanja in izkušenj, potrebno je dodati aktualne vsebine, ki gredo z razvojem stroke oziroma problematiko, ki jo čutimo po bolnišnicah.

PRENOS IZKUŠENJ IZ TUJINE IN MEDNARODNO SODELOVANJE – V letu 2003 smo organizirali dve strokovni srečanja skupaj z zdravniško psihiatrično sekcijo in mednarodnimi strokovnjaki iz področja psihiatrije. V letih 2006 smo se vključili v mednarodno združenje HORATIO: European Psychiatric Nurses Association.

LITERATURA – Do leta 2000 sta bila izdana dva Zbornika strokovnih prispevkov udeležencev posvetovanj 1997 in 2000. Ob tridesetletnici delovanja strokovne sekcije je bila izdana knjiga »Iz zgodovine za prihodnost«. V letu 2004, 2005 in 2006 je bilo izdanih še pet zbornikov strokovnih srečanj.

V strokovnih poročilih prvega strokovnega izobraževanja po ustanovitvi Psihiatrične sekcije 1969 je bilo že razbrati usmerjenost razvoja psihiatrične zdravstvene nege, v smislu celostne obravnave pacienta, razvoja zdravstvene nege in potrebe po širšem in specifičnem strokovnem izobraževanju in sodelovanju. Te usmeritve so v procesu razvoja sodobne zdravstvene nege, psihiatrične zdravstvene nege vodile strokovno sekcijo pri vsebinski pripravi in organiziranju vseh strokovnih programov.

3. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji je od leta 2001–2006 organizirala skupaj petnajst strokovnih srečanj z aktualnimi vsebinami in množično udeležbo iz različnih zdravstve-

nih in socialnih zavodov. Strokovna srečanja so bila v psihiatričnih bolnišnicah Ljubljana, Begunje, Idrija, Vojnik in Domu Lukavci. Leta 2004 smo organizirali dvodnevno 10. posvetovanje o teoriji in praksi zdravstvene nege na Bledu in leta 2005 dvodnevni seminar o komunikaciji in vodenju v negovalnih timih v Ljubljani. Ostala strokovna srečanja so bila enodnevna, ker tako omogočimo večjo udeležbo. Podrobna poročila so bila že objavljena v letnih poročilih delovanja Zbornice zdravstvene in babiške nege. S kakovostjo strokovnih srečanj, ki nam jo vsakokrat potrjujejo udeleženci, smo uspeli privabiti tudi priznane strokovnjake in zadovoljiti polne dvorane udeležencev. To nam potrjuje našo usmeritev in kakovostno delovanje, s katerim bomo nadaljevali delo tudi v bodoče. Nagradimo najprizadenejše člane in organizatorje, redno so bile izplačane tudi nagrade aktivnim udeležencem. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji se je strokovno razvila, kar dokazujejo tudi zborniki strokovnih srečanj. Kakovost prispevkov se izboljšuje in je lahko tudi strokovna literatura za študij. Vsebine strokovnih srečanj so vključevale teme negovalnih diagnoz v psihiatrični zdravstveni negi, ki jih razvijamo, zdravstveno vzgojo, kakovost in izobraževanje ter raziskovanje v zdravstveni negi, obravnavali smo temo kontinuirane zdravstvene nege in celostnega pristopa bolnikov s psihozo ter program obvladovanja in preprečevanja bolnišničnih okužb v psihiatriji.

Najpomembnejši cilji strokovnih srečanj in posvetovanj so spremljati in omogočati razvoj sodobne zdravstvene nege, njenih temeljnih elementov in pravil delovanja, s poudarkom na razvoju psihiatrične zdravstvene nege, intenzivno medsebojno sodelovanje, povezovanje in tako širjenje strokovnega znanja in izkušenj z različnih področij zdravstvene nege, sodelovanje, povezovanje in zmanjševanje vrzeli med teorijo in prakso zdravstvene nege s pomočjo različnih metod dela, omogočiti vsem udeležencem aktivno izmenjavo znanja, izkušenj, mnenj, stališč in omogočanje doživetja različnega druženja.

Vesna Čuk, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Častno delo vodenja sekcije smo sprejele v zadnjem letu poslednjega stoletja in tisočletja. In na prelomu tisočletja smo praznovali 30-letnico delovanja strokovne sekcije. Takrat smo zapisali, da so bili cilji

ob ustanovitvi dobro zastavljeni in se uresničujejo še danes.

Stroka zdravstvene nege se nenehno razvija, zahteva izobražene ljudi, zato se mora temu prilagajati tudi izobraževanje, ki zahteva nove oblike in metode dela. Poleg izobraževanja tudi vzgajamo, tako dijake kot študente. Vzgajamo jih vsi, tudi zdravstveni delavci zaposleni v zdravstvenih in socialnih zavodih. Vzganje in izobraževanje v praksi ima veliko večji pomen in napravi večji vtis pri dijakih in študentih, kot vzgajanje in izobraževanje v teoriji. Dijaki in študenti preizkušajo svojo idealno sliko o poklicu in zdravstveni negi prav v zdravstvenih inštitucijah. Nastopi konflikt, ki stoji v vprašanju: »Ali naj delam tako, kot je strokovno predpisano, ali se naj podredim praksi?« Ne pozabimo, da bi dijaki in študentje radi negovali tako, kot so se učili v šoli. Dajmo jim zato dovolj časa, možnosti, prostor, pripomočke, razumevanje, spodbudo. Kako bodo dijaki in študenti v svoji poklicni izbiri vztrajali in kakšno srečo jim ta poklic pomeni, je odvisno od celotne okolice, v kateri poklicno zoriijo in se pripravljajo za vstop v svoj odločilni poklicni položaj.

Vse srednje in visoke zdravstvene šole so povezane v Sekcijo medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju, zato je njihovo sodelovanje nujno, da je izid izobraževanja čim boljše, kakovostno strokovno znanje in pripravljenost na poklicno kariero, ki zahteva fleksibilnega, kreativnega, samozavestnega, avtonomnega delavca, ki bo sposoben reševati probleme, bo orientiran v doseganje ciljev, bo znal sprejeti izzive, bo iniciativen in bo svoje delo znal načrtovati ter ceniti.

Prav zato, da bomo učiteljice – mentorice, znale izpolniti pričakovanja svojih dijakov in študentov, jih voditi, vzgajati in izobraževati, potrebujemo tudi same nenehno izobraževanje.

V letih od 1999 do 2007 se je zgodilo na področju izobraževanja za zdravstveno nego veliko sprememb. V vse te spremembe so bile vključene učiteljice na srednjem in visokošolski ravni izobraževanja, skupaj z delodajalci, Zbornico – Zvezo, Ministrstvom za šolstvo in šport, Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in šport ter Centrom za permanentno izobraževanje.

Redno smo pripravljali strokovne seminarje, ki so zajemali vsebine strokovnega področja, pedagoško-didaktičnega in vsebine za osebno rast učiteljic. Opozarjale smo na probleme, ki jih opazimo pri izvajanju praktičnega pouka, organizirale smo okroglo mizo z naslovom: Varno pri praktičnem pouku, kjer smo govorili o strokovni usposobljenosti bodočih zdravstvenih tehnikov, o nekontinuiranosti izvajanju praktičnega pouka, ter o absolutno premajhnem številu ur praktičnega pouka.

Izpeljali smo vse aktivnosti za sprejetje knjižice »Moje spretnosti, veščine«, ki je obvezujoča za vse srednje zdravstvene šole. Dijake spremlja pri praktič-

nem pouku in je namenjena evidenci dijakovih aktivnosti na oddelkih, kjer poteka praktični pouk. Je tudi merilo za pristop k poklicni maturi.

Odločilno vlogo smo imeli tudi pri zmanjšanju števila dijakov v skupini za program bolničar – negovalec. Pri tem so sodelovali domovi za starejše občane iz vse Slovenije s svojimi izjavami in srednje zdravstvene šole s programom bolničar – negovalec.

Opažamo, da se močno spreminja tudi struktura naših dijakov, zato se bo morala spremeniti organizacija izvajanja teoretičnega pouka in praktičnega pouka. Vedno več je dijakov z vedenjskimi in učnimi težavami in nimajo delovnih navad.

Sodelovali smo tudi v aktivnostih, ki jih je pripravljala Zbornica – Zveza. V prelomnem letu 2000 smo za naslovnico Utripa prispevali fotografijo Srednje zdravstvene šole Murska Sobota.

Razpisali smo natečaj za sprejetje logotipa sekcije. Izbran je bil logotip, ki so ga prispevali dijaki Srednje zdravstvene šole Maribor. Ta logotip je bil tudi uporabljen kot razpoznavni znak v učbeniku Prva pomoč in nujna medicinska pomoč.

Zbornici – Zvezi smo tudi posredovali imena strokovnjakinj za posamezna strokovna področja. Za področje srednjega strokovnega izobraževanja je bila imenovana Andreja Trebičnik, za področje visokošolskega izobraževanja pa Andreja Mihelič Zajec.

Po navodilih smo izdelali tudi dopise sekcije in žig sekcije. Vsa predavanja iz naših seminarjev so izdana v kataložni obliki, zato jih predavateljice lahko uporabljajo za napredovanje v nazive ali v rehabilitacijskih postopkih.

Na Dnevih zdravja na celjskem sejmu so sodelovale srednje zdravstvene šole iz Celja, Maribora in Murske Sobote. Pripravile so učne delavnice, predavanja in posterje.

V zaključni fazi so tudi aktivnosti za poimenovanje Državnega tekmovanja iz zdravstvene nege po prvi medicinski sestri Angeli Boškin.

Darinka Babič, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V PATRONAŽNEM VARSTVU

Sekcija patronažnih medicinskih sester je bila ustanovljena 24.02.1975 z namenom, da:

- Preučuje strokovna vprašanja s področja patronažnega varstva.
- Organizira strokovna izobraževanja za vsa področja zdravstvene nege in tudi iz medicinskih in ne-

medicinskih znanosti, katerih podlage so pomembne za napredek in razvoj patronažnega varstva.

- Pripravlja in sprejema enotno metodologijo in postopke patronažne zdravstvene nege.
- Skrbi za napredek in razvoj stroke.

Predsednice sekcije od ustanovitve do danes:

- Marija Pajič,
- Fanči Pipuš,
- Nedeljka Luznar,
- Magda Brložnik.

Še posebej je potrebno omeniti velik pomen in vlogo gospe Silve Vuga, patronažne medicinske sestre, ki je s svojim strokovnim timom postavila temelje procesni metodi dela in raziskovanju v patronažnem varstvu, pomenu pridobivanja širokega znanja, ki ga patronažna medicinska sestra pri izvajanju svojega dela potrebuje in tudi vrednotenju lastnega dela.

Strokovna sekcija deluje preko rednih, izrednih in korespondenčnih sej Izvršilnega odbora (IO), ki ga vodi predsednica. Člani IO so izvoljeni po regijskem principu in so zadolženi, da vsebine sej in naloge prenašajo na svoje regije in obratno. Pri delu se upošteva Pravilnik o delovanju strokovnih sekcij in drugi dokumenti naše krovne organizacije.

Leta od ustanovitve do danes, so prinesle veliko sprememb na vseh področjih življenja, tako v gospodarskem, družbenem in političnem smislu in posledično tudi v stroki patronažne zdravstvene nege.

Najbolj nas je prizadel močan vpliv plačnika naše dejavnosti in posledično zmanjšana samostojnost pri izvajanju preventivne dejavnosti v patronažnem varstvu, saj je postalo naenkrat limitirano število patronažnih obiskov, ki so namenjeni določeni populaciji, ki jo na svojem terenskem območju pokriva patronažna medicinska sestra.

Potrebni so bili veliki napor pri sodelovanju z ZZZS glede izvajanja nadzora z njihove strani. Skupaj smo iskali optimalne rešitve, vendar smo morali marsikdaj sklepati kompromise na škodo stroke in v prid njihovi finančni konstrukciji in planom.

V devetdesetih letih so se pričele tudi prve težnje po uvajanju zasebnitva na področju patronažne zdravstvene nege. Temu nismo nasprotovali, smo pa postavili zahtevo, da se tudi v zasebni dejavnosti upoštevajo strokovna izhodišča in enotne doktrine, da se ne podeljuje koncesij za posamezne dejavnosti patronažne zdravstvene nege in da mora imeti nosilec koncesionar imeti delovne izkušnje iz področja patronažne zdravstvene nege. Vse to velja še danes, vendar se pri podeljevanju koncesij ne upošteva vedno.

Aktivni smo bili v pripravi Navodil za izvajanje preventivnega programa za področje patronažnega varstva. Sodelovali smo v raziskavi »Realno stanje patronažnega varstva v Sloveniji«.

Dosegli smo priznanje, da je medicinska sestra nosilka dejavnosti patronažne zdravstvene nege in tako tudi koordinator vseh, ki sodelujejo v celostni obravnavi naših varovancev.

Posodobili smo obrazec za statistična poročila za našo dejavnost in seznam storitev v patronažni zdravstveni negi.

V letu 2001 smo se odločili tudi za logotip naše sekcije, ki z roko, obrazom, očesom in toplimi barvami predstavlja lik in poslanstvo patronažne medicinske sestre.

Pripravili in sprejeli smo izhodišče oz. priporočilo strokovne sekcije o Delovni in zaščitni obleki patronažne medicinske sestre, pripravili smo orientacijske opise delovnih mest v patronažnem varstvu in ga posredovali SDZN.

V letu 2003 smo začeli s pripravami za uvedbo kategoriziranja na področju patronažne zdravstvene nege, pripravili smo uvajalno učno delavnico za člane IO, po sprejetih smernicah smo začeli z kategoriziranjem v letu 2004, ki je bilo poskusno, primerjali smo dobljene podatke in uvajali spremembe, ki so bile potrebne na podlagi rezultatov in realnih podatkov.

Obravnavali smo predvidene reforme zdravstvenega sistema, sodelovali v javni razpravi in podali priporočila.

Seznanili in podprli smo projekt, ki je potekal na področju patronažne zdravstvene nege v ZD Ljubljana. Pričakovali smo, da bodo njihovi rezultati uporabni tudi za celo državo, vendar žal do tega ni prišlo.

Sodelovali smo pri pripravi dokumenta » Patronažno varstvo in patronažna zdravstvena nega – nadgradnja in razvoj ».

Preko naše članice smo sodelovali v pripravi dokumenta Predlog zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Prav tako smo predlog obravnavali in pripombe posredovali na ustrezen naslov.

Imeli smo skupen sestanek z zasebnicami na področju patronažne zdravstvene nege in obravnavali skupno problematiko.

Pravili smo Navodila o ravnanju s kužnimi odpadki, ki nastajajo pri izvajanju našega dela.

Pripravili in sprejeli smo Protokol o nasilju na delovnem mestu, kadar je žrtev bolnik/varovanec.

Sodelovali smo pri izvedbi strokovnih obiskov v ZD Velenje.

Navezali smo stike s hrvaškimi patronažnimi sestrami in sodelovali smo na 1. sejmu Dnevi zdravja v Celju.

Seznanili smo se s projektom » Bolečina kot 5 vitalni znak », ga podprli in izveden je bil preko patronažnih varstev v celi državi.

Naše članice sodelujejo v različnih Delovnih skupinah naše krovne organizacije in drugih institucij: RSKZN, Delovni skupini za nasilje v zdravstveni negi, Delovna skupina za posodobitev dokumenta Raz-

mejitev zdravstvene nege, Delovni skupini za pripravo Zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, Delovno skupino za pripravo smernic za izvajanje paliativne oskrbe, Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v onkologiji ter drugimi.

Vsako leto organiziramo eno dvodnevno strokovno srečanje in eno enodnevno strokovno srečanje. Strokovna srečanja so v različnih krajih in ob tem se vedno predstavijo tudi kolegice iz Patronažnega varstva ZD iz tistega kraja in so ob tem tudi naše gostiteljice. Nosilne teme srečanj izberemo na seji IO iz predlogov in potreb, ki jih nakaže naše članstvo. Naši člani aktivno sodelujejo na strokovnih srečanjih, seminarjih, kongresih, simpozijih, učnih delavnicah doma in v tujini, sodelujemo s Kolaborativnim centrom WHO za primarno zdravstveno nego, ter z IVZ R Slovenije za področje naše dejavnosti.

Preko članov sodelujemo z regijskimi društvi in drugimi strokovnimi sekcijami ter se povežemo z zavodi in institucijami, ki nam je skupna skrb za naše varovance, družine in lokalno skupnost O delu poročamo v glasilu Utrip. Ob različnih priložnostih smo naše delo predstavimo preko medijev. Trudimo se za pozitivno finančno poslovanje.

V kratko poročilo je nemogoče strniti vse pestro dogajanje, ki poteka v naši sekciji. Pri tem je nepogrešljiv prispevek vseh bivših in sedanjih članic IO in drugih tesnih sodelavcev in se jim ob tej priliki iskreno zahvaljujem in prosim še za bodoče delovanje.

Za prihodnost nas čaka še veliko dela, saj se je treba sprotno prilagajati vsem izzivom, ki se pojavijo med nami. Nadaljevali bomo s kategoriziranjem, čakajo nas še prenove in posodobitve Dokumentacijskih obrazcev, Statističnega poročila, priprave standardov in seveda uvajanje uporabe negovalnih diagnoz v našo patronažno varstva v državi. In tako upamo, da bomo ob naslednjem jubileju lahko poročali tudi o tem.

Magda Brložnik, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V OPERACIJSKI DEJAVNOSTI

4. 12. 1974 je bil na 3. seji glavnega odbora Zveze društev medicinskih sester Slovenije sprejet sklep, da se ustanovi Sekcija operacijskih medicinskih sester

(SOMSS). Občni zbor SOMSS je bil 21.2.1975 v prostorih Zdravstvene šole Maribor. Vizionarski pogled na razvoj sta podali operacijska medicinska sestra (OPMS) Jožica Tomšič ter ravnateljica Srednje zdravstvene šole Maribor, gospa Majda Šlajmer Japelj. Za prvo predsednico je bila izvoljena Jožica Tomšič, ki je sekcijo uspešno vodila polnih šest let. Rezultati njenega dela so vidni še danes, saj SOMSS uspešno nadaljuje že takrat postavljene naloge. Članice so sprva na enodnevnih seminarjih obravnavale različna strokovna vprašanja. Seminarji so bili organizirani trikrat letno, vključujoč ogled pomembnih zdravstvenih ustanov doma in v tujini. Takšna oblika pridobivanja strokovnih informacij je bila uspešna in zaželeno.

SOMSS je vse od ustanovitve naprej vodila aktivnosti za usmerjeno izobraževanje OMS. Imela je podporo strokovnega kirurškega kolegija v Ljubljani, vendar izobraževalne komisije in šole predloga niso sprejele. Izobraževanje je še naprej potekalo v obliki enoletnih tečajev ter strokovnih srečanj. Udeleženske tečajeve so postale aktivne predavateljice in organizatorke strokovnih srečanj. Pridobljena znanja so uspešno prenašale na kolegice v osnovnih središčih in tudi izven meja. Tako je leta 1986 Sekcija organizirala prvi jugoslovanski tečaj za OMS v endoskopiji.

Dosedanje predsednice sekcije so bile:

1975–1981	Jožica Tomšič,
1981–1983	Ela Majerič,
1983–1987	Ada Ličen,
1987–1991	Marija Lačen,
1991–1994	Zorica Šuligoj,
1994–1996	Olga Wagner,
1996–2001	Neva Papler,
2001 –	Manica Rebernik Milić.

Vse dosedanje predsednice so z aktivnimi članicami uspešno organizirale in izvedle številna strokovna izobraževanja. Uresničevale so vizijo sprejeto na ustanovni seji. Članstvo se je povečevalo, strokovni razvoj je privedel do tega, da sta se iz SOMSS razvili Sekcija medicinskih sester v sterilizaciji in Sekcija medicinskih sester v endoskopiji. Žal vsa leta ni bilo primernega sogovornika oz. izobraževalne ustanove, ki bi prisluhnila zahtevam stroke ter pričela z usmerjenim izobraževanjem OMS. Delovna skupina sekcije je ponovno v šolskem letu 1993/1994 pripravila predlog programa izobraževanja, ki pa ni bil sprejet oz. zato ni bilo prave klime. Vodstvo sekcije ni prenehalo z aktivnostmi. Želja in potreba po pridobitvi specializacije OMS je obrodila sadove, saj od leta 2003 poteka na Visoki zdravstveni šoli Maribor specializacija iz perioperativne zdravstvene nege. Žal pa še vedno ni osnovnega izobraževanja za delo na tem področju.

V letu 1996 smo pridobili redno članstvo v evropskem združenju operacijskih medicinskih sester EORNA. Ideja o članstvu v mladi evropski organizaciji, se je porodila kolegici Miji Arhar leta 1995. Takratna predsednica Sekcije Neva Papler je idejo razvijala naprej. Na seji razširjenega izvršnega odbora smo zadolžili članici Zorico Šuligoj in Ano Goltes, ki sta postopek za pridobitev članstva v evropski organizaciji tudi uresničili in hkrati postali prvi predstavnici SOMSS v Evropskem združenju.

Ponesli sta ime naše SOMSS ter Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije neposredno med predstavnih članic evropskih dežel. Z navdušenjem odbora direktoric EORNA je bila sprejeta predstavitev naše dežele, naše organiziranosti in ravni delovanja slovenskih OMS.

Bili sta tako uspešni, da sta ustvarili pogoje za trajno, nemoteno in kakovostno delovanje. Izdelana je bila zgbanka v slovenskem in angleškem jeziku, ki predstavlja OMS Slovenije. Narejena je bila značka, ki jo mnoge OMS nosimo s ponosom. V EORNA sta delovali v komisijah za kakovost strokovnega dela, ter aktivnosti v CEN skupini. Skupaj s kolegicami iz Evrope sta pripravljali kongrese in bili moderatorki srečanj. Zorica Šuligoj je bila tudi podpredsednica EORNA. Obe sta za svoje delo prejeli Zlati znak Zbornice – Zveze zdravstvene nege Slovenije. Tina Oblak in Ljubinka Popovič sta uspešno nadaljevali delo predhodnic. Slovenske predstavnice smo na Evropskem kongresu OMS na Kreti v Grčiji aktivno nastopile s predavanji ter posterjem. Splošen uspeh je dopolnila Tina Oblak z uspešnim moderiranjem predavanj. SOMSS sta v naslednjem obdobju predstavljali Mirjam Ravljen in Sandra Jerebic. Sedaj to vlogo opravljata Andreja Kušter in Sanja Arnautovič. Predstavnice so iz različnih bolnišnic v Sloveniji, kar pričča o tem, da je SOMSS odprta. Ponovno potrditev uspešnega dela in predstavljanja izven meja domovine smo doživeli na Evropskem kongresu 2006 v Dublinu na Irskem.

Na dosežene rezultate smo zelo ponosni. Od leta 2005 15. februarja praznujemo »Dan operacijskih medicinskih sester Evrope«.

V letu 2004 so kolegice iz Novega mesta pripravile predlog spletne strani SOMSS. Na spletni strani – www.soms.si – objavljamo aktivnosti, ki potekajo v SOMSS in EORNA. Trenutno poteka razpis za mednarodno izmenjavo OMS. V dosedanjem delu smo izdali 21 zbornikov strokovnih srečanj. Od leta 2004 naprej so na spletni strani objavljeni Zborniki strokovnih srečanj in Vodnik za začetnike v perioperativni zdravstveni negi. V njem so avtorice Marija Fabjan, Ana Goltes, Zorica Šuligoj, Manica Rebernik Milić predstavile temeljni kamen znanj perioperativne zdravstvene nege, na katerega bo možno dograjevati specialna poglavja.

Letno Sekcija organizira in izvede dve strokovni izobraževanji. Prilagajamo se zahtevam in pobudam osnovnih sredin. Aktivno spremljamo in sodelujemo v aktivnostih Zbornice – Zveze. Posebno pozornost smo v zadnjem obdobju namenili pripravam programa za nacionalno poklicno kvalifikacijo za ZT v operativni dejavnosti., kompetencam v zdravstveni negi, osebni rasti in razvoju OPMS, varnosti pacientov in zaposlenih, pripravam na vpis v register izvajalcev zdravstvene nege in pridobivanju licenc. Kontinuirano nadaljujemo z izobraževanjem na ožjem in širšem strokovnem področju operativne dejavnosti ter zdravstvene in babiške nege Slovenije.

IO Sekcije

Predsednica Sekcije: Manica Rebernik Milić, članice IO: Zorica Šuligoj, Alenka Slak, Martina Brešan, Marija Brezovec, Marija Fabjan, Sanja Arnaudovič in Andreja Kušter.

Manica Rebernik Milić, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER BABIC

Šolanje medicinskih sester babic se je v Sloveniji začelo že v 18. stoletju. Prva babiška šola je s svojim delom začela 1753 leta v Ljubljani. Prva šolska babica je bila Uršula Layer. Prvi učitelj na tej šoli je bil Anton Makovic, ki je tudi napisal knjigo za babice pod naslovom »Všegarske bukve za babice« in ki je leta 1788 iz nemščine v slovenščino prevedel »Babiško prisego«.

Šolanje je bilo za tiste čase dokaj utečeno. Medicinske sestre babice so kmalu začutile potrebo po združevanju. Leta 1919 so idejo po združevanju uresničile in ustanovile Društvo diplomiranih babic Slovenije s sedežem v Ljubljani. Prva predsednica slovenskega babiškega društva je bila Marija Poljanec. V letu 1923 je Marija Šimec sklicala občni zbor, ki se ga je udeležilo 180 od 230 evidentiranih babic. Občne zборе so članice društva sklicevale vsake dve leti. Slovensko babiško društvo je bilo dolga leta povezano z Babiškim društvom Hrvaške.

V letu 1925 je Ministrstvo za narodno zdravje izdalo »Pravila za babice«.

V letu 1929 so na predlog svojih članic v društvu pričeli izdajati »Babiški vestnik«. Le ta je bil za vse babice obvezen. Sprva je izhajal kot mesečnik, nato vsaka dva meseca in v letu 1968 je prenehal izhajati.

Samostojno Slovensko babiško društvo je prenehalo delovati 30. 12. 1975. Čez 2 meseca, bolj natanč-

no 28. februarja 1976 so medicinske sestre babice organizirale svojo strokovno sekcijo v sklopu Zveze društev medicinskih sester Slovenije.

Sekcijo so vodile:

1919 – Marija Poljanec,
1923 – Marija Šimec,
1925 – Katarina Kvartič,
1946 – Justi Luznar Poljanšek,
1959 – Kristina Hunski,
1966 – Hedvika Škraban,
1970 – Sonja Zaletel,
1984 – Ivica Hribar,
1988 – Marjana Drčar,
1996 – Alenka Zega,
2000 – Gordana Njenjić (še vedno predsednica).

V zadnjih tridesetih letih delovanja strokovne sekcije je prišlo do zelo velikih sprememb. Izobraževanje babic je bilo z uvedbo usmerjenega izobraževanja leta 1981 grobo prekinjeno. Srednješolsko izobraževanje so zaključile leta 1984. Program specializacije na Visoki šoli za zdravstvo kljub potrebam izvajalcev ni zaživel. Izobrazila se je samo ena skupina (1991/92) specialistk Porodniške nege (9 udeleženk). Od študijskega leta 1996/1997 poteka visokošolski študijski program za zdravstveno nego, ginekološko-porodniške smeri. Program je omogočil, da je ponovno zaživel poklic babice in to celo na višjem strokovni ravni kot pred ukinitvijo izobraževanja.

Leta 1999 je v Manili na Filipinih potekal svetovni kongres Internacional Confederation of Midwives (ICM), kjer je bila Sekcija medicinskih sester-babic sprejeta v članstvo te mednarodne organizacije (Zega, Njenjić). Tesno sodelujemo v centralno evropski – ICM, ki povezuje naslednje države: Avstrijo, Nemčijo, Švico, Češko, Belgijo, Nizozemsko in Slovenijo. Od vstopa v ICM se aktivno udeležujemo vseh mednarodnih kongresov. V letu 2002 smo z več strokovnimi predavanji nastopili na Dunaju, prav tako tudi s predavanji v Brizbane, Australija, leta 2005.

Jeseni 2003 je bil sestanek centralne evropske regije prvič tudi pri nas. Na tem sestanku je bil razložen projekt YOUNG MIDWIFERY LEADERS, na katerega smo se prijavili tudi mi in smo ena od sedmih držav vseh svetovnih članic in ena od dveh evropskih držav, ki sodeluje. Projekt bo zaključen v letu 2008 in bo predstavljen na 28th ICM kongresu v Glasgow – Velika Britanija.

Od leta 2000 smo bili pridruženi člani Evropske babiške zveze (European Midwifery Association), z vstopom Slovenije v EU leta 2005 smo enakopravni člani.

V letu 2001 smo sodelovali v mednarodni študiji ICM z naslovom BASIC MIDWIFERY COMPETENCES. Sodelovalo je 10 držav z vseh kontinentov, Evropa sta zastopali Nemčija in Slovenija.

V letu 2003 smo na Upravni odbor Zbornice – Zveze naslovili vlogo za ureditev pravnega statusa babic v tem strokovnem združenju. V naslov krovne organizacije se je umestilo ime babica, pa tudi vsa regijska društva so v svoje ime umestila ime babica.

Sekcija medicinskih sester in babic ima svoj znak (logotip). Avtor tega znaka je g. Zvonko Babič-Kurbus iz Maribora. Narisal ga je leta 1966 v več različicah. Izbrali smo okroglega v rdeče modri barvi z črnim napisom. Naš znak smo registrirali leta 2004 pri Uradu Slovenije za intelektualno lastnino. Znak ima več pomenov:

SRCE, ki pomeni življenje

MATERNICA, ki daje zavetje plodu

DVOJE ROK, roke babice, ki skrbijo za dvojce življenj (matere in otroka).

Vsak človek ima svoj pogled na svet in življenje, svoj vrednostni sistem, ki določa njegovo ravnanje. Zato je za vsako strokovno disciplino zelo pomembno oblikovanje profesionalne etike, ki je zapisana v kodeksu. Temelj tega pomembnega dokumenta, ki nam bo pomagal pri oblikovanju etične držbe pri našem vsakdanjem delu, je Mednarodni kodeks etike za babice. Ta je bil sprejet 17. 2. 2005.

Izvršilni odbor Sekcije medicinskih sester in babic ima ožji in širši Izvršilni odbor, zastopane so vse regije in porodnišnice. Članice sekcije od vsega začetka spremljamo razvoj porodništva ter organiziramo strokovna izobraževanja v obliki seminarjev in strokovnih ogledov institucij, v zadnjem času tudi strokovne delavnice. Pomembna je aktivna udeležba članic na kongresih pri nas in v tujini. Srečanja so obvezno dva do trikrat letno. Strokovne teme pokrivajo področja babiške nege in novosti iz medicinskih znanosti, ki so pomembna pri našem vsakdanjem delu (ginekologija, porodništvo, pediatrija, psihologija, pravno varstvo...). Veseli smo, da so naša strokovna srečanja vedno zelo dobro obiskana, saj se jih udeleži v povprečju 250 medicinskih sester in babic iz cele Slovenije. Organizacijo srečanja zaupamo vsakič drugemu kraju predvsem zaradi regijskih povezovanj. Z izmenjavo znanja in izkušenj se na svoja delovna mesta vračamo obogatene z novimi znanji in novostmi ter z polno mero delovnega elana.

Izvršilni odbor se sestaja 2- do 3-krat na leto in oblikuje programske zasnove strokovnih seminarjev ter razpravlja o najaktualnejših problemih tako v naši stroki kot tudi na drugih strokovnih področjih.

Gordana Njenjić, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V PULMOLOGIJI

Začetki naše Sekcije segajo v čas Pnevmoftziološke sekcije medicinskih sester v leto 1976. Ustanovljena je bila na pobudo gospe Ele Lah. Zato smo ji lahko vsi hvaležni!

Prvi mandat je trajal dve leti in sicer od:

1976–1978, kot že omenjeno je bila predsednica ga. Ela Lah.

1978–1980 je vodenje z dvoletnim mandatom prevzela gospa Cilka Kavčič.

Iz arhiva zapisnikov Izvršilnega odbora (IO) Pnevmoftziološke sekcije medicinskih sester je že na začetku delovanja razvidna velika angažiranost in aktivnost medicinskih sester.

Aktivno so se udeleževale kongresov Pnevmoftziološke sekcije medicinskih sester Jugoslavije, aktivno sodelovale v Zvezi društev medicinskih sester Slovenije in Jugoslavije.

Entuziazma jim nikoli ni manjkalo, polne so bile ambicij in želja po dodatnem izobraževanju.

Na osnovi anketiranih medicinskih sester v pnevmoftziološki dejavnosti so želele pridobiti še več specialnega znanja na svojem področju. Tako so potekali pogovori na Visoki šoli za zdravstvene delavce o pripravi podiplomskega študija iz pnevmoftziologije. Veliko podporo pri pridobivanju znanja jim je nudil Inštitut Golnik in takratni direktor prof. dr. Bojan Fortič.

Naklonjenost in moralno podporo pri sami ustanovitvi sekcije jim je nudila dr. Majda Ustar Latkovič.

Sklep članic IO sekcije je bil, da organizirajo en dvodnevni seminar in to v spomladanskem času. Očitno to tradicijo gojimo še danes.

V drugem mandatu so se medicinske sestre že soočile s finančno problematiko in negativnim finančnim izidom. Vir prihodka sekcije je bila kotizacija letnega seminarja, vendar je bila tudi udeležba skromna (30–35 udeleženk). Na občnem zboru drugega mandata sekcije so bile medicinske sestre s strani Zveze društev medicinskih sester Slovenije seznanjene o predlogu ukinitve Pnevmoftziološke sekcije in združitvi s sekcijo patronažnih medicinskih sester.

Prisotne medicinske sestre so sklenile, da ne morejo privoliti k ukinitvi sekcije, saj vendar ni namen sekcije zbiranje finančnih sredstev, ampak razvoj stroke. Zato so predlagale članarino 100,00 din po osebi kot prostovoljni prispevek za financiranje tekočega dela pnevmoftziološke sekcije. Obenem so predlagale ponovno revidiranje evidence članov sekcije. Zanimivo je tudi to, da so bili v pnevmoftziološko sekcijo poleg višjih in srednjih medicinskih sester včlanjeni tudi bolničarji, radiološki inženirji, laboranti in ostali, ki so delali v pnevmoftziološki dejavnosti.

1981 se s spremembo statuta Zveze društev medicinskih sester Slovenije spremeni naziv organizacije v Zvezo društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Poslovnik sekcije se spremeni v tem, da se je IO razširil na 12 članov s štiriletnim mandatom.

1981–1983 je imenovan nov IO sekcije s predsednico ga. Majdo Zorec, vendar so članice kljub poslovniku vztrajale na dveletnem mandatu.

1983–1984 je predsednica ga. Andreja Peternelj,

1984–1986 je predsednica ga. Teja Pulko,

1986–1991 je predsednica ga. Pavla Merše,

1991–1994 je predsednica ga. Silva Pernat.

V zadnjem dvakratnem mandatnem obdobju je iz zapisnikov razbrati zatišje in neaktivnost sekcije. To je obdobje po razpadu bivše Jugoslavije, obdobje prestrukturiranja in tranzicije.

Z osamosvojitvijo Republike Slovenije je 15. 12. 1992 ustanovljena Zbornica zdravstvene nege Slovenije.

Pnevmoftiziološka sekcija pa je dobila ponovni zagon leta 1994. Imenovan je bil nov IO s predsednico gospo Pavlo Merše na čelu. Takrat se je sekcija preimenovala v Pulmološko sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Delovati smo začele pod institucijo, ki je hkrati združevala in še združuje zbornične, strokovne in društvene naloge. Zbornica zdravstvene nege deluje v povezavi z Zvezo društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Danes je v Zbornici – Zvezi združeno 11 regijskih društev in 30 strokovnih sekcij.

1997–2001 je izvoljen nov IO Pulmološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov s 4-letnim mandatom in predsednico Marijo Špelič.

2001–2005 ostane stari IO, samo gospo Ljubico Ravnikar zamenja gospa Andreja Peternelj.

Mandat je spet 4-letni in predsednica je Marija Špelič. V tem mandatu je sekcija doživela že tretje preimenovanje – vse Sekcije so dobile podobno ime – po sklepu Zbornice – Zveze in sedaj se imenuje Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pulmologiji.

Leta 2005 smo na podlagi ankete anketiranih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pulmološki dejavnosti in na osnovi predlogov imenovale nov IO. Vodenje so kolegice zaupale dotedanji predsednici Mariji Špelič.

V zgodovini Pulmološke sekcije so zapisane medicinske sestre, ki so začrtale pot imenovani sekciji natančno pred tridesetimi leti in uspele vzdržati kljub težavam, ki so jih spremljale v posameznih obdobjih. Tako je sekcija praznovala 30. rojstni dan leta 2006.

Naloga medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pulmologiji je spremljanje stroke. Naša vizija

je, da bi se povezovali z drugimi strokovnimi sekcijami in ustvarjali nova znanja v zdravstveni negi. Interdisciplinarna znanja želimo uporabiti za večjo kakovost zdravstvene nege. Razvijati moramo to miselnost in podpirati prizadevanja, da je vse naše izobraževanje in delo v sekciji z namenom, da pacientom zagotovimo najkakovostnejšo raven uslug in dela. S predanim delom in profesionalnim odnosom želimo razvijati dobre medsebojne odnose, ki temeljijo na spoštovanju oseb, znanja in strokovnosti, kar predstavlja temelj odličnega sodelovanja.

V svojem tretjem mandatu sem s članicami IO poleg strokovnega dela vedno poskrbela tudi za neformalna druženja, izmenjavo mnenj in izkušenj v sproščenih pogovorih ob glasbi in plesu.

Začeli smo se vključevati v svetovna združenja. Prvi koraki so bili narejeni, ko sem kot soavtorica razstavljenega plakata sodelovala na 3. Svetovnem kongresu življenjsko ogroženih bolnikov v Manili, na Filipinih, na povabilo predstavnikov Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov za urgentne in življenjsko ogrožene paciente. Za svoje področje nimamo ustreznega društva v svetovnem merilu, smo pa vsekakor zelo pomemben člen in lahko sodelujemo v tem Svetovnem strokovnem združenju, kajti zdravstvena nega pulmološkega bolnika, predstavlja pomemben del zdravstvene nege življenjsko ogroženih bolnikov.

Marija Špelič, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V PEDIATRIJI

Pred skoraj četrto stoletje, ko smo praznovali svetovni dan zdravja pod geslom »Srečen otrok v zdravem okolju«, je nastala pobuda za ustanovitev Pediatrične sekcije. Zamisel se je porodila pri mariborskih medicinskih sestrah, ki so sodelovale v skupnem kolegiju medicinskih sester, zaposlenih na Otroškem oddelku SB Maribor, v Dispanzerju za otroke, v Šolskem dispanzerju, v Patronažnem varstvu Zdravstvenega doma Maribor, v Zdravstveni šoli Juge Polak – Maribor, v Vzgojno varstvenih zavodih ter v Otroškem domu. Po nasvetu takratnega odbora je bil ustanovljen iniciativni odbor za ustanovitev sekcije. Po izpeljani anketi, ki jo je pripravil in izvedel iniciativni odbor, so medicinske sestre, zaposlene na področju zdravstvene nege otroka in mladostnika v širšem slovenskem prostoru, dale predloge in pripombe, na podlagi katerih smo začrtali smernice delovanja novonastale sekcije. In tako smo 7. aprila 1978 ustanovili Pediatrič-

no sekcijo in njena prva predsednica je postala Božena Golob.

Zaradi poenotenja imenovanja vseh sekcij, ki delujejo pod okriljem Zbornice – Zveze, smo se leta 2004 preimenovali iz Pediatrične sekcije v Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji.

Predsednice:

1978–1980	Božena Golob, Maribor;
1980–1984	Manja Pašek, Maribor;
1984–1988	Veronika Pretnar Kunstek, Ljubljana;
1988–1992	Marjeta Dežnak, Celje;
1992–1996	Mojca Stojan, Jesenice;
1996–2000	Cvetka Meolic, Murska Sobota;
2000–2004	Valentina Vajović, Novo mesto;
od 2004 dalje	Beisa Žabkar, Koper.

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji je redno prirejala strokovna srečanja in sprejela Pravila o delovanju sekcije v skladu z obstoječimi pravilniki Zbornice – Zveze. Sedež sekcije selimo po vsej Sloveniji. Trenutno je v Kopru.

Ves čas delovanja smo prvenstveno organizirali strokovna srečanja z aktualnimi strokovnimi temami in si s tem zagotovili dobro udeležbo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na vseh naših strokovnih srečanjih. To je bilo vsem nam sodelujočim pri organizaciji in izvedbi seminarjev največje priznanje za dobro opravljeno delo. Poleg strokovnih srečanj smo imeli tudi nekaj strokovnih ekskurzij in ogledov zdravstvenih institucij, tako doma kot v tujini. Med drugim smo se udeleževali mednarodnih kongresov in napisali vrsto strokovnih člankov, ki so bili objavljeni v naši strokovni reviji. Za svoje delo je kar nekaj članic iz vrst naše sekcije prejelo Zlati znak, kar je najvišje priznanje, ki ga strokovno združenje podeljuje za prispevek in doprinos k razvoju zdravstvene nege v celotnem slovenskem prostoru.

Namen Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji je organiziranje strokovnih predavanj na področju zdravstvene nege otrok in mladostnikov, kjer imamo možnost spremljati aktualne strokovne teme in spremembe na tem področju. Za medicinske sestre in zdravstvene tehnike pa pomenijo prijetno druženje, izmenjavo izkušenj pri delu in novosti, ki nam jih posredujejo strokovnjaki iz področja pediatrije in šolske medicine.

Letni plan dela Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji je objavljen vsako koledarsko leto v Utripu št. 1. Posamezni programi za pomladansko srečanje v marcu in jesensko srečanje v oktobru pa so objavljeni v posameznih številkah Utripa. Program načrtujemo na podlagi analize izpolnjenih anket na skupnih sestankih izvršilnega in razširjenega odbora sekcije.

Mednarodno združenje pediatričnih medicinskih sester je ustanovljeno z namenom, da združi medicinske

sestre, ki delajo z otroki in mladostniki po celem svetu. Namen in cilji so: izboljšati zdravljenje otrok in mladostnikov po celem svetu, upoštevati otrokove pravice iz Mednarodne konvencije združenih narodov za podporo in zaščito zdravja in razvoja otrok, pospešiti izmenjavo informacij med pediatričnimi medicinskimi sestrami za pomoč vsem otrokom. To regionalno združevanje, znano kot Evropsko združenje pediatričnih medicinskih sester, je sprejelo enake naloge in cilje, ter jih apliciralo v Evropi. To združenje (PNAE) skuša zagotoviti, da imajo otroci, mladostniki in družine v Evropi zagotovljene pravice do kakovostne zdravstvene nege. PNAE želi osnovati in sporočiti jasno vizijo za delo pediatričnih medicinskih sester v Evropi, zagotoviti standarde dela v pediatrični zdravstveni negi, izobraževanju, managementu in raziskovanju, zagotoviti prosto gibanje pediatričnih medicinskih sester med Evropskimi državami skozi priznavanje različnih izobraževalnih programov in profesionalno registracijo, informirati in svetovati Evropskim organizacijam in ostalim na področju pediatrične zdravstvene nege, komunicirati in sodelovati z ostalimi zdravstvenimi organizacijami v Evropi, še posebej z Evropskim združenjem za otroke v bolnišnici.

Vsa pediatrična združenja zdravstvene nege v Evropi so povabljeni k sodelovanju, ker je lahko le enoten in močan glas pomemben pri izhodiščih za definicije pediatričnih kompetenc v zdravstveni negi, pri dvigovanju pomembnosti poklica pediatrične medicinske sestre in zdravstva v Evropi in pri zagotavljanju prehajanja kvalifikacije v Evropi.

Nova mreža bo zagotovila tudi pomembnost združenj v različnih državah, poskrbela za izmenjavo informacij in pripomočkov, kot so: standardi dela, priporočeno število medicinskih sester na oddelkih, izobraževalni program in metode izobraževanja.

Vse medicinske sestre, ki delajo v pediatrični zdravstveni negi morajo imeti opravljeno izobraževanje iz pediatrične zdravstvene nege. Samo tako bomo zagotovili in zaščitili pravice otrok. Sekcija pa se bo še naprej trudila, da ohrani dobro medregijsko sodelovanje in strokovno izobraževanje na področju zdravstvene nege otroka in mladostnika.

Beisa Žabkar, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V SPLOŠNI MEDICINI

Na pobudo ga. Anice Satler je bil 15. 12. 1979 v Velenju sklican ustanovni občni zbor strokovne sekcije medicinskih sester v splošni medicini. Zato se ta dan šteje za rojstni dan sekcije. Delovanje sekcije se je začelo v organizaciji iniciativnega odbora in ob podpori takratnega pokrovitelja – Združenih zdravstvenih organizacij Velenje in Zdravstvenega centra Celje – enota Splošna medicina v Velenju.

Prva predsednica sekcije je bila v letih od 1979 do 1984 ga. Olga Arzenšek, medicinska sestra, ki je s tedanjim izvršnim odborom z veliko zagnanostjo in začetnimi težavami vodila sekcijo dva mandata. V letih od 1984 do 1988 ji je sledila ga. Verica Turk iz ZD Ptuj.

Medicinska sestra ga. Mija Drobnič iz ZD Vojnik je sekciji predsedovala od leta 1989 do 1990. S svojim znanjem in organizacijskimi sposobnostmi je vzgajala in pripravljala ostale članice na vodenje sekcije, sama pa je zaradi zamenjave dejavnosti sekcijo vodila le en mandat.

Vodenje sekcije je leta 1990 prevzela ga. Marta Faletž iz ZD Maribor. Svoje delo je opravljala v splošni ambulanti v Račah. Kljub temu, da je v začetku pogrešala znanje in izkušnje s področja vodenja sekcije je to uspešno vodila do leta 1996. Poleg članic izvršnega odbora sekcije ji je bila tedaj v veliko pomoč s svojim strokovnim znanjem ga. Majda Šlajmer-Japelj vms, dipl. soc. in tedaj direktorica Kolaborativnega centra. Rezultati dela so se kazali v dobro organiziranih in dobro obiskanih strokovnih srečanjih, ki pa so bila hkrati tudi prijateljska srečanja z izmenjavanjem izkušenj in predlogov za uspešno nadaljnje delo.

Od leta 1996 do 2000 je sekciji predsedovala, ga. Vesna Božiček, ki je bila v času predsedovanja zaposlena v ZD Bistrica ob Sotli. S svojo delavnostjo in strokovnostjo je uspešno vodila sekcijo in skrbela za kakovostno in strokovno izobraževanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov.

V letu 2000 je predsedstvo prevzela ga. Božena Istenič, iz ZD Tolmin ki je predsednica že drugi mandat. Tako se je predsedovanje sekcije preselilo na Severno-primorski del Slovenije. Izvršilni odbor (IO) sekcije sestavlja predsednica sekcije in osem članic, ki so iz vseh predelov Slovenije, kar je zelo pozitivno prav zaradi izmenjave mnenj in izkušenj.

Članice IO sekcije:

Božena Istenič – ZD Tolmin – predsednica,
Sonja Troha – ZD Ajdovščina – tajnica,
Danica Repas – ZD Slovenj Gradec – članica,
Vida Raztresen – ZD Tržič – članica,
Valerija Božičko – ZD Ptuj SA Videm pri Ptuj,

Mira Steržaj – ZD Ljutomer,
Suzana Lipnik – ZD Velenje,
Irena Dolšak – Železniški ZD Ljubljana,
Marjana Repič-Harl – ZD Maribor.

Vsaka od predsednic je s svojim nesebičnim in vztrajnim, ter strokovno podprtim delom in s podporo članic izvršnih odborov zaznamovala čas in aktivnost sekcije, ki bo čez dve leti praznovala svojo tridesetletnico.

Prva in najpomembnejša naloga sekcije je bila v preteklosti in je tudi v sedanosti in prihodnosti skrb za kakovostno in strokovno izobraževanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, ter kakovostno in strokovno izvajanje zdravstvene nege zaposlenih v splošnih ambulantah in dispanzerjih. Zato je prioriteta organizirati kakovostne strokovne seminarje z zares dobrimi predavateljicami in predavatelji. Le tako se bo naše znanje širilo in bogatilo. Strokovna srečanja pa so pomembna tudi zaradi medsebojnega druženja in izmenjave mnenj in izkušenj v zdravstveni negi, katere nosilke smo medicinske sestre in zdravstveni tehniki. Sekcija je vsa leta redno organizirala strokovne seminarje, zadnja leta pa dva seminarja letno.

Že šesto leto sekcija skupaj z Združenjem zdravnikov družinske medicine, Katedro za družinsko medicino MF v Ljubljani in Zavodom za razvoj družinske medicine, organizira skupno strokovno srečanje, kjer aktivno kot predavateljice, sodelujejo tudi medicinske sestre in zdravstveni tehniki.

Sekcija ves čas svojega delovanja zavzema stališče, da je pridobivanje novih znanj s področja zdravstvene nege in medicine predvsem v korist naših varovancev, tako bolnih kot zdravih, hkrati pa nam dviguje tudi našo samozavest. Skupna želja nas vseh je prijazna, strokovna in kakovostna zdravstvena nega v splošni medicini

Božena Istenič, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V OFTALMOLOGIJI

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji uspešno deluje že tretje desetletje. Njena ustanoviteljica in prva predsednica je bila dolgoletna glavna medicinska sestra Očesne klinike Ljubljana ga. Meta Možek, ki je 12. 5. 1982 organizirala ustanovni zbor z namenom povezovanja pripra-

dnikov očesni zdravstveni negi v strokovni sekciji. Potrebna so bila specialna znanja, saj bazično izobraževanje na takratni Višji šoli za zdravstvene delavce ni zadovoljevalo potreb stroke. Potrebe po specifičnih znanjih ostajajo ne spremenjene, saj oftalmološka praksa zahteva in nalaga medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom poznavanje nešteto diagnostičnih postopkov, ki so pomembni v postopku diagnosticiranja in zdravljenja očesnih obolenj. V dokumentu Razmejitev del in nalog število takih postopkov in posegov dosega številko 80.

V preteklih poročilih so dotedanje predsednice zapisale, da se je odprlo nekaj očesnih oddelkov in ambulant znotraj bolnišnic. Sama lahko napišem, da se očesni oddelki po regionalnih bolnišnicah zapirajo oz. združujejo, kot je pokazala dosedanja praksa najpogosteje z otorinolaringološkimi oddelki. Odprlo se je veliko število zasebnih očesnih ambulant, kar seveda predstavlja večjo konkurenco na področju nujenja oftalmoloških zdravstvenih storitev, vendar se v praksi dogaja, da niso zagotovljeni ustrezni kadrovski normativi.

Strokovna srečanja organiziramo ponavadi v krajih, kjer so regionalne bolnišnice. V zadnjih desetih letih smo pogosto prestopili meje Slovenije in organizirali strokovna srečanja in strokovne ekskurzije v sosednji Italiji, Hrvaški in Avstriji. Gostili smo tudi eminentnega predavatelja iz stokholmske univerze iz področja »low vision« terapije.

V svoja strokovna izobraževanja skušamo vključevati vsebine, ki pripomorejo k pridobivanju osnov za izvajanje kakovostnejše, varnejše in pacientu prijazne očesne zdravstvene nege.

V zadnjih dveh mandatih sodelujemo v izvršilnem odboru Divna Eržen, Milena Suhadolnik, Nadica Kommes, Marina Lampret, Daša Lichtenegger, Bernarda Mrzelj, Marta Blažič in Đurđa Sima. Pred kratkim so nas zapustile Anica Preskar in Vilma Mavrič.

Predsednice:

1982–1986 Meta Možek,
1986–1988 Vojka Macura,
1988–1992 Marjeta Lunar,
1992–1996 Sonja Šinkovec,
1996–1999 Ljuba Taljat,
1999–2007 Đurđa Sima.

Dobro sodelovanje in povezovanje znotraj delovnega tima, ki ga sestavljamo člani izvršilnega odbora strokovne sekcije pripomore k dobrim rezultatom dela. Nesebično pomoč nam pri tem ponujajo medicinske sestre in zdravstveni tehniki na očesnih oddelkih po regijah.

Đurđa Sima, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V KIRURGIJI

Medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki so delali na kirurških oddelkih in klinikah, so začutili potrebo po združevanju z namenom izpopolnjevanja na vseh področjih zdravstvene nege kirurškega bolnika. V želji po profesionalizaciji poklica in dvigu kakovosti zdravstvene nege, je bila 1. oktobra 1982 ustanovljena Sekcija kirurških medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Predsednica iniciativnega odbora za ustanovitev sekcije je bila Greta Zver, ki je postala tudi njena prva predsednica.

Dosedanje predsednice sekcije:

1982–1986 Greta Zver,
1986–1988 Mirjana Milošević,
1988–1990 Greta Zver,
1990–1992 Marta Gantar,
1992–1993 Liljana Wigele,
1993–2001 Greta Zver,
2001–2005 Irma Rijavec,
2005– Irma Rijavec.

Izvršilni odbor sekcije je bil v začetku sestavljen iz 12 članov, tako da so bili zastopani vsi regionalni centri. Cilj sekcije je bil občasno organizirati strokovne sestanke, seminarje ter ekskurzije z namenom poglobljati znanje in pridobivati nove izkušnje ter obveščati vse, ki delajo na področju zdravstvene nege kirurškega bolnika o novih dosežkih s področja medicine in zdravstvene nege.

Seminarji pa so namenjeni tudi medsebojnemu spoznavanju, prijetnemu druženju, izmenjavi strokovnih mnenj in izkušenj.

Za doseganje teh ciljev sekcija organizira enkrat letno dvodnevni seminar, na katerem se vsako leto osredotočimo na nek sklop bolezni ali problematike v zdravstveni negi kirurškega bolnika. Seminarji, ki so organizirani v okviru naše krovne organizacije Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije, se priznavajo kot strokovno izpopolnjevanje, ki je delovna obveznost vseh zaposlenih v zdravstveni negi.

Srečanja organiziramo v različnih krajih po Sloveniji. Tako so bila srečanja od leta 1999 v Novi Gorici, v Radencih, na Bledu, na Ptujju, v Izoli, v Novem mestu, v Ljubljani.

Od leta 2001 ima izvršilni odbor sekcij lahko 9 članov, ki naj bi zastopali regije v Sloveniji.

V sedanjem izvršilnem odboru delujejo članice iz Maribora, Murske Sobote, Slovenj Gradca, Ptujja, Celja, Ljubljane, Novega mesta, Nove Gorice in Izole.

Izvršilni odbor sekcije se sestaja dvakrat letno na rednih sestankih, kjer se obravnava vse pomembne no-

vosti v delovanju naše krovne organizacije – združenja medicinskih sester.

Planira se tudi delo sekcije, načrtuje predavanja, izmenjuje izkušnje o delu in standardih dela, ki so po ustanovah zelo različni.

Naš cilj je poenotenje dela, dvig kakovosti in zadovoljstvo bolnikov na vseh kirurških oddelkih in klinikah v Sloveniji.

Irma Rijavec, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V REHABILITACIJI IN ZDRAVILIŠKI DEJAVNOSTI

Strokovna sekcija medicinskih sester v zdraviliški dejavnosti je bila ustanovljena 9. junija 1982 v Rogaški Slatini. Predsedovala ji je Štefka Slivnik.

Namen sekcije je bil srečevanje medicinskih sester zaposlenih v slovenskih zdraviliščih. Združene v sekcijo naj bi medicinske sestre spoznavale naravne zdravilne faktorje v slovenskih zdraviliščih ter metode in načine zdravljenja. Že takrat je bilo zdraviliško zdravljenje specifično in medicinske sestre, ki so bile zaposlene v zdraviliščih, so imele poseben način dela. Zavedale so se, da bolnik z težko obliko obolenja uspešneje in hitreje okrevava v zdraviliščih. Zato je zelo pomembno, da lahko svoje delovne izkušnje posredujejo druga drugi.

Strokovno srečanje se je izpeljalo enkrat do dvakrat na leto z različno tematiko, ki je bila zanimiva za medicinske sestre, zaposlene v zdraviliščih. Srečanje je bilo vedno v drugem zdravilišču, tako da so lahko udeleženci postopno skozi leta spoznali vsa zdravilišča in njihove posebnosti.

Predsednice/ci, ki so vodile/i vsa ta leta našo sekcijo so bile/i: Štefka Slivnik, Darja Radičević, Mija Križnik, Marta Hren, Anica Gomizelj, Jože Matjašec in Jelka Voda.

29. junija letos bo sekcija praznovala 25 let obstoja. V vseh teh letih se je tudi delo medicinskih sester v zdraviliščih spremenilo. Vse več se moramo zdravstveni delavci v zdraviliščih ukvarjati z managementom, kje in kako bi čim več zaslužile, da bi bil naš delodajalec zadovoljen. Kot predsednica sekcije opazam, da se medicinske sestre med samo ne »želimo« družiti, kajti naši predpostavljeni mislijo samo na tržno politiko, saj so zdravilišča več ali manj profitna organizacija. Zato je temu primerno težje organizirati strokovno srečanje. Teme so izčrpane, zdravilišča gle-

dajo samo na profit in želijo temu primerno zaslužiti. Ker pa sekcije moramo same pokrivati stroške, je vse še toliko težje.

Člani izvršilnega odbora:

- Irena Gajšt, Terme Ptuj;
- Romana Šrimpf, Zdravilišče Rogaška Slatina;
- Natalija Kopitar, Inštitut RS za rehabilitacijo;
- Anica Gomizelj, Zdravilišče Šmarješke Toplice.

V letošnjem letu mi poteče mandat, zato bi ponovno poudarila, da se medicinske sestre zaposlene v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti premalo družimo in udeležujemo strokovnih srečanj. Do sedaj sem vsako leto prosila glavne medicinske sestre zdravilišč, da mi pomagajo organizirati strokovna srečanja, predlagajo tematiko predavanja, žal odziv ni pohvale vreden. Zato je tudi vodenje takšne sekcije veliko težje. Naslednici želim, da bi imela več podpore, tako da bi ta sekcija še imela smisel za obstoj.

Jelka Voda, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V ONKOLOGIJI

Sekcija medicinskih sester v onkologiji je bila ustanovljena spomladi leta 1987 na pobudo takratne glavne medicinske sestre Onkološkega inštituta, ge. Marine Velepič. Letos torej praznujemo že 20. letnico delovanja. Leta 2005 se je sekcija, po priporočilih Zbornice zdravstvene in babiške nege – Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije za enotno poimenovanje sekcij, iz Sekcija medicinskih sester v onkologiji preimenovala v Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v onkologiji.

Zadnjih 10 let nadaljujemo s cilji, ki smo si jih zastavili ob ustanovitvi leta 1987, to so: združevanje in izobraževanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, ki delujejo na področju onkološke zdravstvene nege, bogatenje njihovega znanja in skrb za kakovostno zdravstveno nego s ciljem izboljšati kakovost življenja bolnikov z rakom med boleznijo in zdravljenjem. Ustanoviteljice sekcije so zapisale, da razvoj zdravljenja bolnikov z rakom, stalno uvajanje novih metod zdravljenja ter organizirana borba s to težko boleznijo, pogojujejo razvoj onkološke zdravstvene nege.

V letih 1994–1998 je sekcijo vodila gospa Olga Koblar, ki je s svojo srčnostjo in dobro voljo poskrbela, da se naše sekcije še danes poleg strokovnega, drži tudi družabniški sloves. Njeno delo je v letih 1998–2002 nadaljevala in nadgrajevala gospa Brigita Skela Savič. S svojim vodenjem je še dodatno dvignila visoke standarde delovanja in učinkovitosti sekcije. V času svojega mandata je še povečala pozitivno podobo sekcije.

V letih 2002–2006 je njeno funkcijo prevzela gospa Marija-Mira Logonder, ki je s tesno pomočjo izvršilnega odbora in drugih strokovnjakov s posameznih področij onkološke zdravstvene nege zajetih v razširjenem programskem odboru, vzdrževala kakovost v delu sekcije.

Od leta 2006 sekcijo vodi gospa Denis Mlakar-Mastnak in novo izvoljeni izvršilni odbor 6. članov iz Onkološkega inštituta Ljubljana, ki zastopajo področja zdravstvene nege, onkološke kirurgije, radioterapije, internistične onkologije, raziskovanja, prehrane, bolečine in paliative ter ambulantne dejavnosti. Dve članici sta iz drugih ustanov in regij (Bolnišnice Golnik – KOPA in Bolnišnice Maribor).

Številčna omejenost članstva v izvršilnem odboru onemogoča zastopanost vseh v onkologiji pomembnih področij. Zato je v sklopu sekcije deloval še programski odbor, ki so ga sestavljale medicinske sestre s področja preventive, prehrane, higiene, posvetovalnice za zdravstveno nego, paliative ter predstavnici pediatrične onkologije in patronažne službe. Sekcija tesno sodeluje z dejavnostjo zdravstvene nege na Onkološkem inštitutu Ljubljana. Članom vseh dosedanjih odborov se za njihovo delo iskreno zahvaljujemo, predvsem moram poudariti velik prispevek pri oblikovanju programov in izbiri vsebin ge. Albine Bobnar in ge. Katarine Lokar.

Sekcija združuje okrog 250 medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov iz Onkološkega inštituta Ljubljana, k sodelovanju in članstvu pa vabimo vse, ki se pri svojem poklicnem delu srečujejo z bolniki z rakom in jim želijo nuditi kakovostno zdravstveno nego. Sekcija je delovala in deluje predvsem na izobraževanju in širjenju znanj iz onkologije in onkološke zdravstvene nege, saj se zavedamo, da so kontinuirana strokovna izobraževanja pomembna za razvoj stroke in za izboljšanje prakse onkološke zdravstvene nege. Z izobraževanji želimo doseči, da se medicinske sestre razvijajo v samostojne strokovnjakinje s področja onkološke zdravstvene nege, s humanim odnosom do bolnika in njihovih svojcev, kot aktivnih udeležencev v procesu zdravljenja in zdravstvene nege. Onkološka medicinska sestra mora delovati v smeri strokovnega razvoja v lastni stroki, s tem pa vplivati na izide celostne obravnave bolnika z rakom.

V zadnjih 10. letih smo pripravili 15 strokovnih seminarjev. Do leta 2000 smo pripravljali 2 seminarja letno (en 1-dnevni in en 2-dnevni), po letu 2001 pa

po en 2-dnevni seminar. Teme naših seminarjev smo izbirali glede na aktualne potrebe, pri tem pa smo upoštevali smernice razvoja onkološke zdravstvene nege v Evropi in svetu.

Tako smo od leta 1997 do leta 2007 pripravili naslednje seminarje:

Zadovoljna, celovito urejena medicinska sestra, kakovostna ZN, 1999; Komunikacija v zdravstveni negi, 1999; Pljučni rak, 1998; Dojke – okras ženske in njena bolečina, 1998; Rak mod, 1999; Pomen prehrane pri nastanku in zdravljenju malignih obolenj, 1999; Kaj je storjeno na področju informiranja bolnikov v onkološki zdravstveni negi, 2000; Napredovali rak – dodajmo življenje dnevom, 2000; Urgentna stanja v onkologiji in hormonsko zdravljenje raka dojk, 2001; Razvoj onkologije in onkološke zdravstvene nege, 2002; Starost in rak – pomoč medicinski sestri, bolniku in svojcem, 2003; »Ukrepajmo danes, da bomo živeli jutri« (Primarna in sekundarna preventiva raka ter terciarna preventiva za izboljšanje življenja bolnikov z rakom), 2004; Sodobni trendi v onkologiji in onkološki zdravstveni negi, 2005; »Med bolnišnico in domom« – izziv medicinski sestri za kontinuirano onkološko zdravstveno nego, 2006 in Ženske, moški in rak, 2007.

Ob vseh seminarjih, razen Komunikacija v zdravstveni negi, 1997, smo izdali tudi zbornike predavanj, ki so od leta 1998 recenzirani in imajo CIP, da so dosegljivi vsem. V zadnjih letih v zbornikih poleg člankov predavateljev predstavljamo tudi standarde negovalnih intervencij dejavnosti zdravstvene nege Onkološkega inštituta Ljubljana in Splošne bolnišnice Maribor.

Poleg predavanj smo na seminarje vključili tudi učne delavnice z namenom, da bi udeležence seznanili z novimi metodami in materiali za zdravstveno nego in oskrbo bolnikov, pa tudi z namenom, da promoviramo zdravje in zdrav način življenja. Tako smo organizirali različne učne delavnice kot so: Samopregledovanje dojk – 2-krat; Rokovanje z zaprtimi venskimi sistemi; Standardna oskrba venske valvule; Vstavitev igle v vensko valvulo in oskrba venske valvule; Rokovanje z elastomerskimi črpalkami; Uporaba in rokovanje z elastomerskimi črpalkami Accufusor; Uporaba črpalk za podkožne infuzije zdravil; Rokovanje s PCA črpalkami CAD; Antibiotična terapija z Accufusorji velikih volumnov in splošna uporaba črpalk; Nove metode pritrditve kanil in katetrov; »Za lažjo in bolj enostavno oskrbo doma« – predstavitev kožnih fiksaterjev za urinske katetre in brezigelni dostopi za EDK in i. v. kanal;

Spojke za dostop brez igel in preprečevanje kateeterske sepse ter aplikacije kemoterapevtikov,

Prehranska podpora onkoloških bolnikov; Predstavitev nove črpalke za enteralno hranjenje e-PUMP; Uporaba črpalk za enteralno prehrano; Demonstracija aplikacije Zoladexa®; Komunikacija; Sproščenost

nam pomaga obvladovati probleme – tehnike sproščanja; Sproščanje z aparatom Brain Stym; Pravilni položaji pri delu z bolniki/varovanci in Test hoje.

Uspešno smo se preizkusili tudi pri pripravi zdravstveno vzgojnih materialov. Leta 1999 smo izdali zloženko »Pregledujte si moda«. Z njo smo prispevali k osveščanju mladih moških pri zgodnjem odkrivanju raka na modih.

Nova znanja pridobivamo z izobraževanjem članic sekcije v tujini in aktivnimi udeležbami na kongresih in konvencijah iz onkologije in onkološke zdravstvene nege v Evropi. Preko Onkološkega inštituta smo že od leta 1989 vključeni v EONS (Evropsko združenje medicinskih sester v onkološki zdravstveni negi). Od leta 2001 pa smo njena samostojna članica. V posvetovalnem organu EONS sta doslej aktivno sodelovali ga. Marina Velepč iz Onkološkega inštituta in mag. Brigita Skela Savič s strani sekcije. Lani pa je njeno mesto prevzela nova predsednica Denis Mlakar-Mastnak. Od leta 1998 je sekcija v okviru EONS in ESMO (Evropsko združenje zdravnikov v onkologiji) aktivno sodelovala pri organiziranju in opravljanju tečajev o varnem rokovanju s citostatiki, preprečevanju neželenih učinkov zdravljenja s citostatiki in ustrezni specifični zdravstveni negi, za države vzhodne Evrope. S službo zdravstvene nege na Onkološkem inštitutu Ljubljana smo sodelovali pri pripravi predlogov tem za obravnavo v okviru EONSa. Lani smo s službo zdravstvene nege na Onkološkem inštitutu Ljubljana pristopili k izvedbi programa TITAN – 2-dnevni seminar na temo »Obvladovanje neželenih učinkov pri sistemskem zdravljenju«.

Sodelovali smo tudi pri izvedbi ankete o položaju »Brest cancer nurse« v državah Evrope. V lanski polletni številki novic Newsletter, ki jih pripravlja in izdaja EONS, je bila predstavljena naša sekcija.

Poleg priprave strokovnih seminarjev smo se v zadnjih 10. letih aktivno vključevali v delo Zbornice – Zveze in sodelovali na izobraževanjih drugih sekcij, kongresih zdravstvene nege in simpozijih.

Na pobudo koordinatorja za pripravo Nacionalnega programa obvladovanja raka v R Sloveniji smo sodelovali pri pripravi smernic razvoja onkološke zdravstvene nege. Podatek, da bo do leta 2010 vsak tretji Evropejec zbolel za rakom, pomeni, da je široko znanje onkologije in onkološke zdravstvene nege nujno za vse medicinske sestre in zdravstvene tehnike v Sloveniji. Zato smo si skupaj z Onkološkim inštitutom prizadevali za razširitev in poglobitev izobraževanja iz onkologije in onkološke zdravstvene nege na vseh stopnjah izobraževanja.

Člani sekcije so sodelovali pri oblikovanju zaključkov in predstavitvi rezultatov raziskovalne naloge Zaščita medicinske sestre pri rokovanju s citostatiki, ki jo je izvedel Onkološki inštitut Ljubljana. Podprli smo pobudo po funkcionalnem izobraževanju iz zdravstvene nege bolnikov, ki prejemajo citostatike, ki je bilo

namenjeno vsem tistim medicinskim sestram v RS, ki pripravljajo in aplicirajo citostatike ter izvajajo zdravstveno nego bolnikov z rakom.

Sodelovali smo pri projektih Zbornice – Zveze. Tako smo se aktivno vključili v pripravo Seznama aktivnosti v zdravstveni negi in razmejitvi del v zdravstveni negi. Zadnji projekt pa je priprava profila TZN in priprava poklicnega standarda NPK za področje onkologije, ki ga pripravljamo v sodelovanju z Onkološkim inštitutom Ljubljana in Centrom za poklicno izobraževanje. S strani sekcije sta bili v strokovni nadzor na področju onkološke zdravstvene nege imenovani Katarina Lokar in mag. Brigita Skela Savič. Poslali smo pripombe na predlog poslanske skupine LDS o pravicah pacientov za široko obravnavo, ki nam je bil posredovan iz Zbornice – Zveze.

Vizija dela je v širitvi novosti na področju preventive, zgodnjega odkrivanja rakavih obolenj in zdravljenja le teh ter paliativni oskrbi neozdravljivo bolnih, kar vključuje aktivno sodelovanje pri pripravi zdravstveno-vzgojnih in informativnih materialov za laično populacijo ter pripravo strokovnih knjižic, ki predstavljajo strokovno oporo medicinskim sestram pri načrtovanju, izvajanju in vrednotenju onkološke zdravstvene nege. Na ta način bomo pripomogli k doseganju čim bolj kakovostne zdravstvene nege, ki jo bomo razvijali na osnovi raziskovanja. Prizadevali si bomo, da bo izobraževanje s področja onkološke zdravstvene nege prisotno na vseh ravneh študija, predvsem pa na področju podiplomskega izobraževanja oz. specializacije ter za večje notranje in mednarodno sodelovanje.

Denis Mlakar Mastnak, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V NEFROLOGIJI, DIALIZI IN TRANSPLANTACIJI

Začetek dejavnosti medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na področju nadomestnega zdravljenja z dializo in transplantacijami sega v leto 1970 z uvedbo omenjenih oblik zdravljenja pri bolnikih s končno odpovedjo ledvic. Izvajanje nadomestnega zdravljenja pri kroničnih ledvičnih bolnikih z dializo in transplantacijo zahteva od medicinske sestre visoko stopnjo specialnih znanj, psiholoških, socialnih in tudi tehničnih veščin. Za uspešno izvajanje dializnih metod

zdravljenja in zdravstveno nego bolnikov zdravljenih z nadomestnimi metodami zdravljenja so se prve medicinske sestre izobraževale v tujini.

Zaradi zahtevnosti dela in ogroženosti za okužbo z virusi hepatitisa B in C, ki je bil stalni spremljevalec pri delu z bolniki zaradi velikih potreb po zdravljenju s transfuzijami in nepregledane krvi na omenjene viruse, so oddelek dialize kmalu zapustile medicinske sestre začetnice dejavnosti zdravstvene nege pri bolnikih v nadomestnem zdravljenju pri nas.

Hiter razvoj nadomestnega zdravljenja s hemo in peritonealno dializo je zahteval nenehno izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje za uspešno obravnavo bolnikov, katerih življenje je postalo trajno odvisno od dialize. Prav tako je razvoj medicinskih aparatov za dializo narekoval hitro in učinkovito obvladovanje hitrega tehničnega razvoja aparatov in uvajanja novih dializnih metod. Poleg dialize se je leta 1970 začelo tudi zdravljenje s transplantacijo ledvice. Prva transplantacija ledvice v bivši Jugoslaviji je bila opravljena leta 1970 v Ljubljani. Vsi bolniki iz Slovenije so se v zgodnjem obdobju 1970–1973 zdravili v Ljubljani, zato smo zdravstveno nego omenjene skupine bolnikov začeli v Ljubljani v Kliničnem centru, v okviru Kliničnega oddelka za nefrologijo v centru za dializo.

Strokovna literatura za dejavnost zdravstvene nege v nadomestnem zdravljenju je bila zgolj v tujih jezikih, zato smo se morali učiti tudi tujih jezikov. Iz istih razlogov smo se kmalu včlanili v evropsko sestrsko združenje za dializo in transplantacije EDTNA/ERCA, kjer smo tudi kmalu imeli svojo predstavnico, višjo medicinsko sestro Liljano Gaber, ki je funkcijo strokovnega povezovanja in predstavljanja naše sekcije opravljala do leta 2004. Vsa leta je aktivno sodelovala v delovnih in organizacijskih telesih in tudi skrbela za ustrezno število slovenskih članic v EDTNA/ERCA ki je hitro naraščalo. Sedaj je vključeno veliko število medicinskih sester iz 20. slovenskih centrov za dializo in nefroloških oddelkov ter centra za transplantacijo ledvic.

Pokazala se je tudi potreba po ožji strokovni organiziranosti in povezanosti zaradi organizacije strokovnih izobraževanj medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v Sloveniji.

Leta 1988 smo v okviru Zbornice – Zveze ustanovili strokovno sekcijo za področje nefrologije dialize in transplantacij, z namenom strokovnega povezovanja in zagotavljanja vsem medicinskim sestram delujočim na področju nadomestnega zdravljenja strokovna izobraževanja, dostop do strokovnih informacij, literature in izmenjave strokovnih izkušenj. Sprva je dejavnost strokovne sekcije bila usmerjena v organizacijo strokovnih seminarjev 1–3-krat letno. Delo v sekciji smo usmerili tudi v aktiviranje kolegic iz centrov za dializo v Sloveniji, ki so tudi bile enkrat na leto organizatorji in izvajalci strokovnih seminarjev.

Predsednice sekcije:

1988–1991 Ljubica Jugovič,

1991 dalje Mirjana Čalić.

V letu 1996 so se aktivirale in s strokovnim delom oz. organizacijo začele delovati pediatrične medicinske sestre in zdravstveni tehniki delujoči v nadomestnem zdravljenju otrok. Organizirale so in v sodelovanju izvedle strokovni seminar iz peritonealne dialize s prikazom posebnosti pri otrocih.

Zahtevnost dela s kroničnimi ledvičnimi bolniki je nalagala vodstvu sekcije, da poleg organizacije strokovnih seminarjev oblikuje strokovne skupine in organizira izobraževanje prehranskih svetovalcev, skupino za predializno pripravo bolnikov na nadomestno zdravljenje in skupino za izobraževanje o transplantaciji oz. pripravi bolnikov za transplantacijo, ter obravnavo anemij pri bolnikih v nadomestnem zdravljenju.

Leta 2003 smo izvedli izobraževanje prehranskih svetovalcev in 2004 uvedli redno svetovanje o prehrani bolnikov, zdravljenih z dializo v vseh centrih za dializo. Strokovna skupina še vedno skrbi za izobraževanje medicinskih sester in bolnikov in pri tem sodelujemo tudi z Zvezo društev ledvičnih bolnikov v Sloveniji.

Izobraževanje in uvedbo predializne priprave bolnikov smo izvedle v letu 2004. Tako smo zagotovile enake pogoje priprave bolnikov v vseh dializnih centrih v Sloveniji.

Izobraževanje o pripravi in zdravstveni negi bolnikov za transplantacije smo izvedle v letu 2005. Kot redno obliko strokovnega izobraževanja organiziramo seminar z delavnicami iz peritonealne dialize in v letu 2007 pripravljamo enotna navodila in standarde za določene posege na področju zdravstvene nege bolnikov zdravljenih s peritonealno dializo.

Aktivni člani sekcije v sodelovanju s KON so v letu 2005 za mlajše medicinske sestre, ki delajo na dializi, organizirali in izvedli izobraževanje iz osnov nadomestnega zdravljenja, kar bo redna oblika izobraževanj novih medicinskih sester delujočih na področju nefrologije, dialize in transplantacij.

V tem letu so kot organizatorji in izvajalci jesenskega seminarja vključene medicinske sestre v zasebnih centrih za dializo, kar je pogoj aktivnega delovanja na strokovnem področju.

V letu 2006 smo v sodelovanju s KON, vložili predlog za NPK pri CPI in izdelali strokovne vsebine za VI stopnjo izobrazbe.

V sodelovanju s psihologi, ki delajo z bolniki v nadomestnem zdravljenju organiziramo za vse medicinske sestre članice naše sekcije izobraževanje s praktičnimi delavnicami o vzdrževanju pozitivne motivacije pri delu s kroničnimi ledvičnimi bolniki.

Strokovno sodelovanje in organizacija strokovnih seminarjev z drugimi ožjimi strokovnimi področji in sekcijami jemljemo kot osnovni pogoj za uspešno izobraževanje in izmenjavo strokovnih izkušenj.

Poleg članstva in strokovne povezanosti v EDTNA/ERCA od začetka našega članstva sodelujemo na kongresih s predavanji in posterji, kjer predstavljamo rezultate dela in uspešnost zdravstvene nege pri nas. Tako se članice naše sekcije v velikem številu udeležujejo kongresa na evropski ravni tako pasivno kot aktivno. V strokovni reviji za medicinske sestre EDTNA/ERCA smo bile po predavanjih objavljene, da objavimo nekaj strokovnih člankov (Liljana Gaber in Mirjana Čalić). Aktivne smo tudi v delovnih predsedstvih na kongresih in tudi kot soorganizatorji in izvajalci na okroglih mizah in delavnicah. 1996 smo sodelovale v raziskovalni skupini za žilne pristope, v letih 2003–2006 je predsednica sekcije Mirjana Čalić v delovni skupini in v sodelovanju z Aleksandro Semolič in kolegicami iz centrov za dializo sodelovala v pilotski raziskavi uvedbe v prakso pripravljenih kompetenc za medicinske sestre v nefrologiji in nadomestnem zdravljenju.

Kot delujoča medicinska sestra na področju transplantacij je Mirjana Čalić, aktivna v delovni skupini za transplantacije že peto leto in aktivno sodeluje v delovni skupini, ki je v okviru EDTNA/ERCA pripravila strokovno vodilo za medicinske sestre delujoče na transplantacijah. V letu 2006 so vsi centri za dializo v Sloveniji sodelovali v raziskavi »GLOBAL DIALYSIS« na ravni Evrope, kjer želijo ugotoviti pogoje, v katerih se dializirajo bolniki v evropskih državah. Raziskava še traja. Vanjo so vključeni vsi centri za dializo, vodja raziskave je Aleksandra Semolič iz centra za hemodializo Leonišče.

Strokovne naloge in aktivnosti sekcije in njenih članov so pogojene z več dejavniki: strokovnega razvoja, sodelovanja in vpliva na izobraževanje svojih članov kot tudi bodočih rodov medicinskih sester, ki bodo imele dobre strokovne pogoje in delovale za čimboljše strokovno nadgradnjo usmerjeno v strokovno izpopolnjevanje in ustvarjanje zdravstvene nege, ki bo usmerjena h kroničnim ledvičnim bolnikom in tistim, ki se zdravijo z dializo ali transplantacijo.

Mirjana Čalić, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V ENDOSKOPIJI

Sekcija je bila ustanovljena na pobudo Ace Batič iz bolnišnice Maribor ter Marinke Štefančič iz Gastroenterološke klinike v Ljubljani. Na ustanovnem infor-

mativnem sestanku, ki je bil 23. 3. 1989 na Gastroenterološki kliniki v Ljubljani, se jima je pridružila še Lučka Kočevar z Urološke klinike. Sekcija je bila ustanovljena z idejo, da se združijo medicinske sestre in zdravstveni tehniki z vseh področij medicine, kjer se opravlja endoskopska dejavnost, tako diagnostična kot terapevtska.

Kaj nam je skupnega? V prvi vrsti zdravstvena nega pacientov v endoskopiji, sledijo pa krajši ali daljši endoskopi vseh vrst, z različnimi endoskopskimi pripomočki in inštrumenti, izvor svetlobe, električne in digitalne naprave in neizbežno čiščenje, dezinfekcija in sterilizacija endoskopske opreme. Endoskopska dejavnost se odvija na naslednjih področjih medicine: interna (najširše področje gastroenterologija, pa še pulmologija in revmatologija); kirurgija (urologija, gastroenterologija, torakalna kirurgija, otorinolaringologija, ortopedija, travmatologija, v zadnjem času pa še plastika, nevrokirurgija in kardiovaskularna kirurgija); ginekologija, pediatrija in v prihodnosti morda še katera veja medicine. Vrstni red naštetih ne pomeni manjše ali večje pomembnosti, saj je povsod naša skrb pacient.

Poslovnik sekcije je bil sprejet na seji Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije 9. 6. 1989. V prvi izvršilni odbor sekcije so bile izvoljene: predsednica Aca Batič, podpredsednica Marinka Štefančič, tajnica Brigita Hekič in blagajnik Milunika Štraus. Sedež sekcije je bil v Mariboru. V času njihovega mandata je bila zaorana ledina na področju organiziranja in financiranja sekcije. V dveh letih so organizirale tri strokovne seminarje: 27. 10. 1989 v Rogaški Slatini; 1. in 2. 3. 1990 v Mariboru, in 16. in 17. 11. 1990 na Bledu.

Na sestanku ožjega odbora sekcije 22. 3. 1991 je bilo izvoljeno novo predsedstvo: predsednica Lučka Kočevar, podpredsednica Marinka Štefančič, tajnica Stanka Popovič in blagajničarka Jožica Sever. Sedež sekcije se je preselil v Ljubljano. Organiziran je bil seminar v Rogaški Slatini, 3. in 4. 3. 1992. Na seji ožjega odbora je prišlo do menjave predsedstva iz objektivnih razlogov. Izvoljeno je bilo predsedstvo v sestavi: predsednica Stanka Popovič, podpredsednica Lučka Kočevar in blagajničarka Avgušтина Rajič, tajniška dela pa si od takrat delimo. Organizirani so bili sledeči seminarji: 1993 Rogaška Slatina, 1994 Nova Gorica, 1995 Moravske toplice, 1996 Bled, 1997 Otočec (Isto leto smo sodelovale na Kongresu minimalne invazivne kirurgije v Portorožu.), 1998 Slovenj Gradec, 1999 v Portorožu (deseta obletnica sekcije), 2000 v Lenartu pri Mariboru, 2001 v Kranjski gori, 2002 v Laškem, 2003 v Novi Gorici, 2004 v Čatežu, 2005 1. gastroenterološki kongres na Bledu in strokovna ekskurzija in 2006 v Portorožu (»Praktične delavnice iz gastroenterološke endoskopije z mednarodno udeležbo – redex projekt na evropski ravni«). Na številnih seminarjih so sodelovale tudi predavateljice in predavatelji iz tujine.

Poleg strokovnih seminarjev smo 1996, 2001 in 2003 organizirale funkcionalno izobraževanje za medicinske sestre in zdravstvene tehnike v endoskopiji v Kliničnem centru v Ljubljani. Do sedaj ga je končalo 53 udeležencev.

Do leta 2003 se je sekcija imenovala kratko Endoskopska sekcija, takrat pa smo zaprosili, da se preimenuje v Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endoskopiji.

Sekcija je zelo aktivna tudi na mednarodnem področju. Vsa leta sodelujemo s kolegicami iz sosednje Hrvaške. Od leta 1996 je sekcija članica Evropskega združenja gastroenteroloških in endoskopskih medicinskih sester in združenj (ESGENA – European Society of Gastroenterology and Endoscopy Nurses and Associates). Že devet let sodelujemo v predsedstvu združenja. ESGENA je 1997 sestavila delovno skupino za izobraževanje (EEGW – European Endoscopy Working Group). Tudi v njej smo s svojimi idejami pripomogle k izdelavi delovnega profila evropske endoskopske medicinske sestre in curriculumu za endoskopijo, ki je že zaključen.

Ožji oziroma izvršilni odbor sekcije sestavljajo kolegice iz vseh večjih bonišničnih endoskopskih »centrov« (regijska pripadnost), ki ves čas idejno in strokovno sodelujejo s predsedstvom sekcije. Nesebično so pomagale pri organizaciji strokovnih seminarjev, ki so bili za vse nas vedno edinstveno strokovno in družabno doživetje.

Ob tej priliki se IO sekcije zahvaljuje prejšnjim in sedanjim članom za odlično sodelovanje: Mileni Pišler iz Rogaške Slatine, Nevenki Zornik in Heleni Sever iz Nove Gorice, Ireni Šumak iz Murske Sobote, Mileni Malovrh in Borisu Štojsu z Jesenic, Radojki Karan iz Novega mesta, Majdi Šoštar Lah iz Slovenj Gradca, Anici Forštnarič iz Izole, Brigiti Hekič iz Maribora, Tatjani Melanšek iz Celja, Ines Hribar in Tatjani Gjergjek iz Ljubljane.

Zahvaljujemo se tudi vsem neimenovanim kolegicam, ki delate z nami in nas pri delu vzpodbujate in podpirate, da lahko vsi delamo za rast naše dejavnosti. Hvala tudi vsem predavateljicam in predavateljem za njihove strokovne prispevke. Zahvaljujemo se tudi sodelavcem zdravnikom, ki podpirajo in spremljajo naše delo, ter sodelujejo s predavanji. Hvala zdravstvenim ustanovam, ki nam omogočajo delovanje. In nenazadnje hvala tudi zunanjim strokovnim sodelavcem in donatorjem za njihovo strokovno in finančno pomoč.

Stanka Popovič, predsednica

SEKCIJA REŠEVALCEV V ZDRAVSTVU

Zametki reševalne dejavnosti v Sloveniji segajo v leto 1870, ko se je v okviru mesta Ljubljana ustanovila ekipa Ljubljanske prostovoljne požarne obrambe, ki se je kasneje preimenovala v Prostovoljno gasilsko in reševalno društvo Ljubljana. To je bilo predhodnik Reševalne postaje, ki je v sklopu društva pričela delovati leta 1903. Vozni park so sestavljali vozovi s konjsko vprego.

V letu 1905 so bili sprejeti sklepi, ki so določali obseg dela takratne Reševalne postaje. Prvo pomoč so nudili: pri nezgodah na cestah, ulicah, tovarnah, veselicah; pri zastrupitvah; pri nenadnih obolenjih, ki ogrožajo človekovo življenje; pri duševnih boleznih, ko je imel bolnik spričevalo za sprejem v bolnišnico za duševno bolne; pri težjih porodih; pri transportu bolnikov v hiralnico in iz zavoda domov.

V času po I. svetovni vojni beležimo nastanek reševalne službe tudi na Jesenicah. Prvi dokumentirani dokaz o delovanju medicinske sestre na področju reševanja je iz leta 1932, ko se je na nekaterih voznjnih vozniških in pomočniku pridružila medicinska sestra babica. Prvi zdravstveni tehniki in medicinske sestre so se začeli zaposlovati po letu 1932. Sistematično zaposlovanje zdravstvenih tehnikov in medicinskih sester se je pričelo v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Kljub temu, da zametki reševalnih služb v večini slovenskih krajev segajo bolj ali manj v čas pred II. svetovno vojno (veliko reševalnih služb oz. postaj je delovalo v okviru gasilskih društev), je reševalna dejavnost doživela največji razmah v letih po II. svetovni vojni, ko je bila ustanovljena večina slovenskih reševalnih postaj in služb. Naslednje zelo pomembno obdobje v razvoju reševalne dejavnosti so devetdeseta leta prejšnjega stoletja, ko se prične razvoj sodobne reševalne službe. Reševalna vozila so vse bolj opremljena s sodobno opremo, ki je primerljiva (včasih tudi boljša) s tisto, ki jo uporabljajo sodobne reševalne službe v svetu, predvsem v ZDA. Prav tako se viša raven izobrazbe in usposobljenosti zaposlenih v reševalni dejavnosti. Zaposluje se vse več zdravstvenih tehnikov, pojavijo pa se že težnje in tudi zaposlovanje kadra z višjo oz. visoko stopnjo izobrazbe.

V letu 1990 se je skupina zdravstvenih tehnikov in medicinskih sester, zaposlenih na različnih reševalnih postajah in službah ter zdravstvenih domovih po Sloveniji odločila, da se strokovno povežejo in organizirano delujejo v okviru Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Strokovna organiziranost, medsebojna povezanost, izmenjava izkušenj in poenotenje strokovnega dela so bili glavni razlogi, ki jih je takratni iniciativni odbor navedel kot razloge za ustanovitev Sekcije zdravstvenih tehnikov in medicinskih sester – reševalcev.

Novoustanovljena sekcija je zapisala naloge, ki jih želi izpolniti: oblikovanje novih enotnih programov kontinuiranega izobraževanja, spremljanje dosežkov znanosti in tehnike na področju nujne medicinske pomoči, oblikovanje enotne doktrine na področju nujne medicinske pomoči in reševalne dejavnosti v Sloveniji, dokumentiranje opravljenega dela po enotni metodologiji in znanstvenoraziskovalno delo in publiciranje.

Od svoje ustanovitve do danes je sekcija dosegla že več zastavljenih ciljev. Organizirali smo že nekaj okroglih miz in srečanj, ki so obravnavala strokovnost v reševalni dejavnosti ter uporabo novih pripomočkov. Redno pripravljamo strokovna srečanja s temami pomembnimi za delo reševalcev. Do danes smo pripravili naslednja strokovna srečanja:

1. Imobilizacija hrbtenice (Velenje, 27. 9. 1995).
2. Urgentni porod (1995).
3. Terapija s kisikom v predbolnišničnem okolju (Ig pri Ljubljani, 14.03.1996).
4. Kardiologija in kardiopulmonalna reanimacija v predbolnišničnem okolju (Maribor, 4. 4.1996).
5. Strokovno srečanje in občni zbor (Kranj, 12. 3. 1997).
6. Kardiologija in kardiopulmonalna reanimacija v predbolnišničnem okolju (Atomske toplice, 16. 5.1997).
7. Kardiopulmonalno oživljanje otroka (Krško, 14.–15. 11. 1997).
8. Obravnava psihiatričnega bolnika v prehospitalnem okolju (Ljubljana, 16. 4. 1998).
9. Strokovni ogled reševalnega centra v Udinah v Italiji (Udine, 26. 5. 1998).
10. Toplotne poškodbe in prelomi III. in IV. stopnje – amputacije (Nova Gorica, 2.–3. 10. 1998).
11. Interpretacija EKG-ja v predbolnišničnem okolju (Velenje, 14. 4. 2000).
12. Transport bolnika / poškodovanca (Ljubljana, 22. 9. 2000).
13. Dispečerstvo v zdravstvu (Ljubljana, 8. 5.2001).
14. Politravma v predbolnišničnem in bolnišničnem okolju (Debeli Rtič, 23.–24. 11. 2001).
15. Zastrupitve v predbolnišničnem okolju (Maribor, 17. 4. 2002).
16. Uporaba pripomočkov za imobilizacijo in tehnično reševanje v predbolnišnični nujni medicinski pomoči (Ig pri Ljubljani, 19.–20. 11. 2002).
17. Nujna stanja ginekologiji in porodništvu ter porod na terenu (Gorišnica, 12. april 2003).
18. Predbolnišnična obravnava urgentnega internističnega bolnika (Postojna, 20.–21. november 2003).
19. Tehnično reševanje v predbolnišničnem okolju – Reševanje z višine in globine« (Bohinjska Bela v sodelovanju z Gorsko šolo Slovenske vojske 5. in 6. aprila ter 9. in 10. aprila 2004).

20. Otrovanja 2004 (Hrvaško-slovenski simpozij 23.–24. oktobra 2004).
21. Predbolnišnična obravnava urgentnega nevrološkega bolnika (Zdravilišče Laško 19. novembra 2004).
22. Predbolnišnična obravnava nujnih stanj pri otrocih (Bovec, 12.–13. maja).
23. Imobilizacija s sodobnimi pripomočki (Ig, 10. februar 2006).
24. Nujni ukrepi v predbolnišnični nujni medicinski pomoči (Kranjska Gora, 21.–22. april 2006).
25. Ukrepanje ob množičnih nesrečah (Ig, 27. oktober 2006).
26. Nujna obravnava starostnika v predbolnišničnem okolju (Čatež ob Savi, 20.–21. april 2007).

Sekcija reševalcev aktivno sodeluje s Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci pri pripravi Mednarodnih simpozijev o urgentni medicini, ki jih vsako leto v Portorožu organizira Slovensko združenje za urgentno medicino. Samostojno pripravimo in izvajamo programski del srečanja, ki je namenjen zdravstvenim tehnikom in medicinskim sestram.

Za pozna osemdeseta leta in predvsem devetdeseta je značilno, da je v reševalni dejavnosti zaposleno več zdravstvenih tehnikov, ki namesto voznikov, opravljajo delo voznika – reševalca in niso le spremljevalci – reševalci. Vedno več reševalcev ima tudi že višjo in visoko strokovno izobrazbo. Sekcija meni, da je potrebno, da bodo reševalci z visoko izobrazbo v prihodnosti redni člani ekipe nujnega reševalnega vozila oz. reanimobila.

Predsedniki in predsednica sekcije do danes:

1990–1993	Andrej Fink
1993–1994	Ranko Djokič
1994–1995	Valentina Lukan
1995–1997	Andrej Fink
1997–2001	Darko Čander
2001–2005	Anton Posavec
2005–	Jože Prestor

Cilji, ki so si jih zadali ustanovitelji sekcije leta 1990 so aktualni še danes. Še vedno menimo, da je na področju reševalne dejavnosti potrebno izdelati standarde in normative, ki nam bodo vodilo in pomoč pri opravljanju dela. Nujna je profesionalizacija reševalne dejavnosti. Potrebujemo formalno obliko izobraževanja. Pridobljeno znanje je potrebno redno obnavljati in nadgrajevati. V ta namen je sekcija v letih 2003 in 2004 iz vrst svojih aktivnih članov usposobila 32 inštruktorjev in predavateljev. Vsi so opravili skupaj štiridnevno usposabljanje v učnem centru URSZR na Igu. Pridobitev naziva inštruktor ter predavatelj je verificirala tudi komisija za izobraževanje pri Zbornici zdravstvene in babiške nege. Danes predavatelji in in-

štruktorji predstavljajo za Sekcijo bogato dediščino znanja in veščin, saj aktivno sodelujejo pri pripravi in predvsem izvedbi strokovnih srečanj.

Sekcija reševalcev je v letu 2003 spremenila naziv v Sekcijo reševalcev v zdravstvu in istočasno zamenjala tudi logotip. Strokovno združenje mora v prvi vrsti povezovati in zastopati vse slovenske reševalce. Skrbeti mora za razvoj reševalne dejavnosti in predstavljati njen strokovni vrh.

Leta 2004 je Izvršilni odbor (IO) Sekcije največ energije posvečal oblikovanju nacionalnega poklicnega standarda Zdravstveni reševalec, ki smo ga pripravljali v sodelovanju s Centrom za poklicno izobraževanje iz Ljubljane. Poklicni standard je bil v letu 2005 dokončno oblikovan. Pri izgradnji so poleg Sekcije reševalcev v zdravstvu, ki je tudi v ta namen ustanovila podskupino za izobraževanje, in Centra za poklicno izobraževanje iz Ljubljane sodelovali še Zbornica – Zveza ter Klinični Center Ljubljana. Nacionalna poklicna kvalifikacija (NPK) je skladna z Bolonjsko deklaracijo o vseživljenjskem izobraževanju. V letu 2006 se je registrirala že prva učna baza za pripravo na izpit iz NPK, potrebno pa bo licencirati še izpraševalce in obenem izpeljati aktivnosti za priznanje programa na državni ravni (vnesti novi profil v Pravilnik o nujni medicinski pomoči).

IO, ki trenutno vodi Sekcijo reševalcev v zdravstvu, je kot enega od pomembnih ciljev izbral krepitev vloge in prepoznavnost poklica zdravstvenega reševalca v družbi. Poleg stalne skrbi za profesionalno in strokovno rast sekcija podpira tudi vse oblike združevanja in povečevanja pripadnosti poklicni skupini. 19. januarja 2005 smo organizirali srečanje naših članov na Rogli, kjer smo izvedli prvo tekmovanje reševalcev v zdravstvu v veleslalomu. Zbralo se je veliko število članov, ki so se odločili, da srečanje postane tradicionalno. Letošnjega tretjega veleslaloma se je udeležilo preko 150 članov. Sekcija je bila tudi eden od glavnih pokroviteljev srečanj slovenskih služb nujne medicinske pomoči v Ribnem pri Bledu, ki ga vsako leto organizirajo kolegi iz reševalnih postaj Gorenjske.

Med najpomembnejše uspehe strokovne sekcije reševalcev v zdravstvu pa velja omeniti sprejem Pravilnika o delovanju spletnega portala www-resevalci.org, ki ga je IO sprejel novembra 2003, s čimer je bila pridobljena pravna polaga za razširitev delovanja sekcije na medmrežju. Spletni portal Sekcije reševalcev v zdravstvu sestavljajo vhodna stran s povezavami, forum z možnostjo sodelovanja in izmenjavo mnenj v različnih vsebinskih sklopih ter spletni časopis »reševalec«. Za spletni časopis je Sekcija pridobila mednarodno standardno serijsko številko – ISSN pri Narodni in univerzitetni knjižnici. Prvo številko smo dočakali februarja 2006. Izdajanje novih števil, za katerimi se skriva veliko prostovoljnega dela, bodo v

prihodnosti obogatile priloge, ki jih bodo predstavljala diplomska dela članov Sekcije reševalcev v zdravstvu ter digitalna izdaja zbornikov predavanj s preteklih strokovnih srečanj.

Jože Prestor, predsednik

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V ZOBOZDRAVSTVU

Preteklo je 14 let odkar se je prvič sestala Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu. Od ideje smo prešli k dejanjem in ustanovili sekcijo, kjer uspešno združujemo vse medicinske sestre, zdravstvene tehnike, strokovne sodelavce, ki delajo na preventivi in kurativi na področju zobozdravstva.

Glede na pretekla delovanja se lahko pohvalimo, da smo z združenimi močmi dvignili strokovnost zaposlenih, saj so teme na seminarjih iz leta v leto bolj strokovne. Naša sekcija je specifična in deluje na področju zobozdravstvene veje medicine na področju vse Slovenije.

Vsako leto pripravimo samostojni strokovni seminar v lastni izvedbi in organizaciji. Seminarje organiziramo vedno v drugem kraju. Tako so seminarji tudi lokalno obarvani, saj uporabimo strokovnjake s tistega področja, s tem pa popestrimo izbor vseh in različne poglede na doktrino v zobozdravstvu.

Seminarji, strokovne ekskurzije, simpoziji so namenjeni za strokovno izpopolnjevanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu. Naše delo je zabeleženo v člankih in zbornikih, ki smo jih izdali ob vsakoletnem srečanju in nam potrjujejo uspešnost delovanja sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu.

Marija Miklič, predsednica

SEKCIJA ŠTUDENTOV ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

V letu 2007 praznujemo dve pomembni obletnici; 80-letnico organiziranega delovanja in združevanja medicinskih sester ter 15-letnico študentske sekcije,

natančneje Sekcije študentov zdravstvene in babiške nege.

Če se ozremo za dobrih 10 let nazaj in poskusimo preteklo in sedanje delo strniti v nekakšno kroniko, ugotovimo, da je tega zelo veliko in preveč za naš prispevek v tem časopisu.

Ob pogledu na kupe poročil, zapisnikov, člankov, zapisov, prispevkov, slik, pripovedi posameznikov (organizatorjev ter udeležencev), vtisov, predstavitev, okroglih miz, motivacijskih vikendov, delavnic, družabnih srečanj, kupi rešenih problemov, ki so nastali tekom študija, trdega dela, odpovedovanja, nenazadnje negotovosti, veselja ter smeha, vse to govori, da smo bili uspešni, delovni, kolegialni...

V zadnjih desetih letih aktivno sodelujemo na letnih srečanjih evropskega združenja študentov zdravstvene nege, vsako leto našim članom ponudimo nekaj novega, kakšno novo delavnico, projekt, strokovno ekskurzijo v tujino, novo izobraževanje, sodelovanje, predstavitev.

V prihodnje moramo odigrati pomembno vlogo pri povezavi vseh univerz v Sloveniji, povezavi vseh študentov zdravstvene in babiške nege v Sloveniji ter vseh profesorjev in lokalnih institucij, ki sodelujejo v pedagoškem procesu na strokovni ter družabni ravni ter nenazadnje, reševati moramo študentsko problematiko, ki tekom študija nastaja, saj smo tu zaradi študentov. Nenazadnje pa ne smemo pozabiti tudi na promocijo poklicev diplomirani zdravstvenik, diplomirana medicinska sestra, diplomirana babica, diplomirani babičar, na promocijo zdravega načina življenja ter zdravstveno in babiško nego.

Dosedanji predsedniki ter predsednice študentske sekcije:

1992	– Karmen Goljuf,
1993	– Mojca Požeg,
1995	– Tomaž Pirih,
1996 dalje	– Lucija Mesarič Matič,
1998–2002	– Patricija Kobilšek,
2002–2004	– Damjan Remškar,
2004–2005	– Saša Bevc,
2006 dalje	– Jan Orešnik.

Naj za konec zapišemo še sledeče: ko se postavi vprašanje, zakaj smo se odločili voditi sekcijo, ki je navkljub svojemu 15 letnemu obstoju še dokaj neznan, je odgovor, kot na dlani; ker želimo povečati védenje študentov zdravstvene in babiške nege po celi Sloveniji, da smo tukaj, da delamo za njih. Želimo Vam prijetno praznovanje, hkrati pa zase želimo, da nam uspe izpeljati zastavljene cilje ter predvsem pritegniti pozornost sedanjih in bodočih študentov, da se nam pridružijo in si skupaj z nami pridobijo lepe spomine na čas študija.

Blaž Primožič, Jan Orešnik

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V STERILIZACIJI

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji je bila ustanovljena leta 1994. Prva predsednica sekcije od ustanovitve do leta 2002 je bila Eva Verstovšek. Leta 2002 sem prevzela predsedstvo sekcije Andreja Žagar. Predsednica sekcije sem drugo mandatno obdobje. Z razvojem medicinske znanosti so nastajale tudi potrebe po razvoju procesiranja inštrumentov in ostalega materiala, ki je namenjen uporabi na področju celovite oskrbe bolnika. Zaposleni, ki so se profesionalno ukvarjali s tem, so začutili potrebo po združevanju in povezovanju zaradi pomenotja in dviga ravni kakovosti ter nenazadnje standardizacije dela.

Motor sekcije je izvršilni odbor. Člani so medicinske sestre, ki se s procesiranjem materiala ukvarjajo profesionalno ter sanitarni inženirji, ki z nami tudi uspešno sodelujejo.

Izvršilni odbor je sestavljen tako, da čim bolj ustrezno pokriva tudi po teritorialnem principu. Le tako lahko dobimo celovito sliko dogajanj, problematike, predlogov in izmenjav izkušenj, kar nudi dobro osnovo za uspešno delovanje sekcije.

Delo v sterilizaciji je sestavni del zdravstvene nege ter v širšem pomenu zdravstvenega varstva in s svojo dejavnostjo zagotavlja oskrbo s sterilnim in čistim materialom varnim za uporabo pri bolniku. Razvoj znanosti na področju razvoja kirurgije, novih materialov in inštrumentov, novih tehnik sterilizacije, aparatur, razvoj in uporaba kemikalij ter nastanka rezistence različnih mikroorganizmov ter pojavov novih bolezni, narekuje nenehen razvoj dela v sterilizaciji.

Zato si dela v sterilizaciji ne moremo več predstavljati brez organiziranega in celovitega pristopa. Delo v sterilizaciji narekujejo številne evropske norme, Pravilnik o preprečevanju bolnišničnih okužb, Pravilnik iz varstva pri delu ...

Medicinske sestre in zdravstveni tehniki v sterilizaciji v svojem delokrogu obvladujejo celotno področje procesiranja materiala od dekontaminacije, transporta, dezinfekcije, čiščenja, kontrole in nege inštrumentov, pakiranje pred sterilizacijskim postopkom, različne vrste sterilizacijskih postopkov, celotno dokumentacijo s področja polnitev sterilizatorjev, nadzora kakovosti postopkov, shranjevanja tehnične dokumentacije, skladiščenje sterilnega materiala ter transport iz sterilizacije.

Procesiranje inštrumentov in ostalega materiala je zaključen proces, ki omogoča strokovno obdelavo in rokovanje z inštrumenti in materialom skozi vse faze procesiranja in se začne in zaključi pri uporabniku.

Naša vizija je usmerjena v: nadaljni razvoj stroke, pridobivanje in utrjevanje pripadnosti naši skupini,

postavitve stroke na mesto, ki ji pripada, organizacijo strokovnih seminarjev in ostalih izpopolnjevanj, kar pomeni prenašanje znanja na ostale zdravstvene tehnike in medicinske sestre, ki delajo na tem področju, v delo v skladu z usmeritvami Zbornice – Zveze, povezovanje z drugimi sekcijami in organizacijami doma in v tujini in sodelovanja z organizacijami in komisijami, ki se ukvarjajo s podobno problematiko.

Člani izvršilnega odbora sekcije vedno znova ugotavljamo, da znanj iz tega področja primanjkuje. Vsako leto organiziramo strokovni seminar, kjer obravnavamo najbolj zanimive teme glede na potrebe dela. Udeležence seznanimo z novostmi, pripravljeni smo prisluhniti tudi predlogom. Trudimo se, da se seminarja udeleži čim več razstavljalcev, ker tudi ti z različnimi predstavitvami izdelkov prispevajo k vsebini prireditve.

Zaradi specifičnosti dela in naglega razvoja stroke, ki zahteva specifična znanja, med člani izvršilnega odbora že nekaj časa živi ideja o organizaciji funkcionalnega izobraževanja za področje dela v sterilizaciji. Zaradi obremenjenosti in pomanjkanja časa tega še nismo uspeli izpeljati.

Naše aktivnosti so usmerjene tudi na področje pisanja standardov, ker si želimo usklajenosti v našem delokrogu. Pripravili smo dokument, v katerega beležimo celotno delovanje in vzdrževanje parnega sterilizatorja. Po potrebi se odzovemo tudi na vprašanja z našega delovnega področja ter glede na izpostavljenost temu svetujemo.

Januarja 2003 smo postali člani European Forum for Hospital Sterile Supply. Povezovanje s sorodnimi organizacijami pomeni širjenje kroga informacij in izmenjavo izkušenj, ki so osnova za uspešno delo. V okviru finančnih in ostalih možnosti se trudimo, da se udeležimo čim več strokovnih seminarjev. Doma se udeležujemo strokovnih seminarjev Sekcije operacijskih medicinskih sester, Sekcije medicinskih sester v endoskopiji, strokovnih seminarjev s tematiko s področja hospitalne higijene, ostalih tem pa po presoji. V tujini se udeležujemo strokovnih seminarjev, ki jih prireja European Forum for Hospital Sterile Supply in International Association of Healthcare Central Service Material Management v kolikor nam to dopuščajo finančne zmožnosti.

Sterilizacija deluje kot oskrbovalna in podporna dejavnost, katere uporabniki so izvajalci zdravstvene dejavnosti na primarni, sekundarni in terciarni ravni. Prizadevamo si obnavljati in dograjevati raven znanja zaposlenih ter promovirati stroko. Osebe, ki dela v sterilizaciji, mora imeti čedalje širši obseg znanja in izkušenj, ki pa žal ni vrednoteno, kot bi moralo biti. Naša glavna naloga je postavitve standardov za enotno delo v sterilizaciji ter slediti evropskim standardom,

obenem pa svoje znanje deliti vsem, ki ga potrebujejo pri svojem delu.

Andreja Žagar, predsednica sekcije

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V URGENCI

V zadnjem desetletju je Sekcija sledila smernicam, ki si jih je zadala ob ustanovitvi leta 1995. Osnovni namen strokovne sekcije, ki je bil zapisan ob ustanovitvi: promocija zdravstvene nege urgentnih in življenjsko ogroženih pacientov, priprava in izvedba kontinuiranih strokovnih izobraževanj iz urgentne zdravstvene nege, izdelava strokovnih standardov obravnav in opreme, izdelava enotne dokumentacije in informacijska povezava med izvajalci, spremljanje novosti na področju zdravstvene nege življenjsko ogroženih pacientov doma in v tujini, uvajanje novosti v prakso, spremljanje in ocenjevanje kakovosti ter spoštovanje etičnih norm, povezovanje z domačimi in mednarodnimi organizacijami, aktivno sodelovanje na evropskih in svetovnih kongresih s predavanji in pripravi programov, ter znanstvenoraziskovalno delo in publiciranje

Znotraj sekcije smo organizirali 5 strokovnih skupin, ki pokrivajo specifična področja zdravstvene nege življenjsko ogroženih pacientov: travmatološka, internistična, ostala kirurška strokovna skupina, strokovna skupina za nujno medicinsko pomoč in strokovna skupina mavčarjev.

Samostojno smo organizirali 8 dvodnevni in 2 enodnevna strokovna seminarja v Sloveniji. Tematika enodnevni seminarjev je bila predvsem imobilizacija. Večino priprav in organizacije je prevzela strokovna skupina mavčarjev.

Obravnavana tematika na dvodnevni seminarjih je bila predvsem usmerjena k prepoznavi, obravnavi in reševanju življenjsko ogrožujočih stanj. Prav tako smo obravnavali etične dileme, medosebne odnose, odgovornosti, kompetence, pripravljali standarde. Veliko smo govorili o vseh oblikah komunikacije, raziskovali smo v zdravstveni negi, pripravljali programe izobraževanja. Ob vsakem srečanju smo izdali zbornik predavanj, kjer so objavljeni vsi prispevki.

Organizirali smo tudi strokovne ekskurzije, kjer smo si ogledali Izolsko bolnišnico, bolnišnico Murska sobota. Poleg ogledov smo navezali prijateljske stike z zaposlenimi.

Vsako leto smo sodelovali na Mednarodnem simpoziju urgentne medicine v Portorožu, ki ga organizi-

ra Slovensko združenje za urgentno medicino. Sekcija sodeluje pri programskem delu od ustanovitve. Pripravljali smo samostojne sklope s področja zdravstvene nege, sodelovali v skupnih plenarnih predavanjih, učnih delavnicah, izbirali proste teme.

Vsi prispevki so objavljeni v Izbranih poglavjih, ki jih je izdalo Združenje za urgentno medicino.

Leta 2003 smo imeli volitve, saj sta predsednica ga. Slavica Klančar in podpredsednica ga. Melanija Plančak izrazili željo, da bi predčasno odstopili od svojih funkcij. Njune želje smo spoštovali in izvolili nov izvršilni odbor. Za predsednico je bila izvoljena ga. Draga Štromajer in za podpredsednico ga. Majda Cotič Anderle.

Pobudnica za ustanovitev strokovne sekcije in njena prva predsednica ga. Slavica Klančar je bila leta 2004 dobitnica Zlatega znaka Zbornice – Zveze.

Ob 10-letnici delovanja sekcije smo leta 2005 izdelali poster s kronološkim pregledom delovanja in ga predstavili na dvodnevem seminarju v tradicionalnem okolju Term Čatež.

Na seminar smo kot običajno povabili vse častne člane: Slavico Klančar, Melanijo Plančak, Bogdano Winterleitner, Vido Dolžan, Petro Kersnič in Andreja Bručana.

Na pobudo strokovne skupine mavčarjev je bila na Centru za poklicno izobraževanje formirana skupina za pripravo certifikatnega sistema izobraževanja za ortopedskega tehnologa / ortopedsko tehnologinjo. Narejen je bil profil poklica, katalog znanj in določen izvajale. Prve certifikate naj bi si posamezniki pridobili v letu 2007.

Profil poklica zdravstvenega tehnika za delo v urgentni dejavnosti pa je v letu 2006 izdelala strokovna skupina imenovana s strani sekcije.

Leta 2005 smo izdelali spletno stran: www.urgenca.org.

Povezovali smo se z drugimi strokovnimi sekcijami, predvsem pri pripravi Simpozija v Portorožu s Sekcijo reševalcev v zdravstvu. Leta 2006 pa smo se predstavili na Dnevih zdravja v Celju s Sekcijo reševalcev v zdravstvu in Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov pri anesteziologiji, intenzivni terapiji in transfuziologiji. Organizirali smo učno delavnico o temeljnih postopkih oživljanja in ob tem izdali priročno zloženko.

Poleg delovanja v slovenskem prostoru pa je bilo delovanje sekcije zelo aktivno tudi v evropskem in svetovnem merilu.

Leta 1999 je bilo ustanovljeno Evropsko združenje za zdravstveno nego življenjsko ogroženih pacientov (EfCCNa) in ena od 23. ustanovnih članic je bila tudi Slovenija, ki se je vključila s Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci. Pobudnica je bila predsednica sekcije ga. Slavica Klančar, ki je prvih pet let aktivno sodelovala pri delu EfCCNe. S podpredsednico go. Melanijo Plančak sta

orali ledino in bili zelo uspešni v okviru edukacijske skupine.

1. evropskega kongresa EfCCNe leta 2002 v Parizu se je udeležilo 30 medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov iz cele Slovenije. Na kongresu je ga. Slavica Klančar predstavila delovanje sekcije, urgentne zdravstvene nege in izobraževanje v Sloveniji. Delovanje pa je bilo nazorno prikazano tudi na razstavljenem postru. Poleg strokovnega dela nam je francoski predstavnik EfCCNe omogočil obisk bolnišnice Bicetre Cedex v Parizu, kjer smo si ogledali urgentni oddelek, travma center in intenzivno enoto.

Leta 2001 so ustanovili Svetovno združenje WFCCN in Slovenija je bila ena izmed 15. ustanovnih članic, Slavica Klančar pa je članica Sveta WFCCN.

Septembra 2004 je v Cambridgu v Angliji potekal svetovni kongres – WFCCN. Kongresa se je udeležilo 27 predstavnikov iz Slovenije. Slavica Klančar je imela uvodno vabljeno predavanje z naslovom »Globalne perspektive zdravstvene nege življenjsko ogroženega bolnika v Sloveniji«. Na kongresu je sodeloval tudi Matej Mazič s predavanjem »5-letna analiza kardiopulmonalnih reanimacij v Celju in izid po uspešnem oživljanju«. Poster »Klinična pot bolnika z AKS z vidika zdravstvene nege« pa je dobil prvo nagrado med 64 razstavljenimi postri.

Člani evropskega združenja imajo redno 2 letna sestanka in večino se jih udeležimo tudi predstavniki iz Slovenije. Predstavnica Slovenije je ga. Maruša Brvar. Na svetovno združenje letno pošljemo po enega predstavnika, ki aktivno sodeluje še na kongresu. Leta 2005 se je Drago Satošek udeležil 2. Svetovnega kongresa in predstavil poster z naslovom: »Zdravstvena nega pacienta s pljučno embolijo na urgenci in triaža«, ki sta ga pripravila skupaj z Majdo Cotič Anderle.

Na 2. evropskem kongresu v Amstardamu pa je Maruša Brvar predstavila predavanje: »Monitoring for cardiac arrhythmias in patients with acute self poisoning«, ki so ga pripravile še Slavica Klančar, Marija Bručan in Slavica Kojanič. Tudi kolegice iz Infekcijske klinike v Ljubljani so predstavile poster. Kot člani EfCCNe smo imeli možnost, da prikažemo delovanje naše sekcije v obliki postra. Predstavili smo 10 letno delovanje sekcije.

Po narejenih analizah stanja in po pregledu izobraževalnih programov posameznih držav članic sta združenji sprejeli priporočila za izobraževanje, z namenom poenotenja in transparentnosti.

Leta 2005 smo v Ljubljani gostili predstavnike vseh držav članic EfCCNe na rednem letnem sestanku.

V letošnjem letu organiziramo 1. kongres Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci.

Draga Štromajer, predsednica sekcije

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V DERMATOVENEROLOGIJ

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v dermatovenerologiji je bila ustanovljena leta 1995. Medicinske sestre zaposlene v dermatovenerologiji so občutile pomanjkanje strokovnih vsebin iz dermatovenerološke zdravstvene nege in tako je padla pobuda za ustanovitev strokovne sekcije.

Prva predsednica Ivanka Pupis Škapin je vodila strokovno sekcijo do leta 2006, ko je vodenje prevzela Simona Muri.

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v dermatovenerologiji med seboj povezuje primarno, sekundarno in terciarno raven zdravstvene nege. Svoje delo skušamo celostno ovrednotiti z zdravstveno nego v ambulantni, patronažni zdravstveni negi, na oddelku in kliniki. Pomembno je povezovanje, izmenjava izkušenj, uvajanje novih metod dela, vrednotenje našega dela in iskanje napak. Pri svojem delu se srečujemo tudi s člani drugih strokovnih sekcij, s katerimi si izmenjujemo prepotrebne izkušnje.

Strokovna sekcija je v obdobju svojega delovanja izvedla 14. strokovnih srečanj. Teme strokovnih vsebin so bile podane s strani članov strokovne sekcije, izvršnega odbora in drugih sodelavcev v zdravstvu. Teme so vključevale zdravstveno nego bolnika z luskavico, golenjo razjedo in drugimi kroničnimi ranami, s spolno prenosljivo okužbo, okužbo kože, mikozami, zdravstveno vzgojo in drugimi aktualnimi temami v dermatovenerologiji. V zadnjem letu smo izvedli dve strokovni srečanja, ki sta bili dobro sprejeti pri udeležencih. Prvo srečanje je nosilo naslov Negovalne diagnoze v dermatovenerologiji, drugo pa Zdravstvena nega bolnika s spolno prenosljivo okužbo in okužbo kože.

Strokovna sekcija ima 9 članov izvršnega odbora, ki so regijsko zastopani. Poleg Dermatovenerološke klinike sodelujejo še Oddelek za kožne in spolne bolezni SB Maribor, Dermatovenerološki oddelek SB Celje, Oddelek za kožne in spolne bolezni SB Novo mesto in zasebne dermatološke ambulante. Sestanki izvršnega odbora potekajo najmanj dvakrat na leto, kjer se dogovarjamo o aktualnih vsebinah in načrtih za prihodnost.

Cilj sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v dermatovenerologiji je predvsem dobro medsebojno sodelovanje, prikaz našega dela članom drugih strokovnih sekcij, druženje in izmenjava dragocenih izkušenj.

V prihodnosti bomo morali dati še večji poudarek zdravstveni vzgoji bolnikov z dermatovenerološkimi obolenji. Medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom zaposlenim v

dermatovenerologiji pa želimo podati čimveč strokovnih, aktualnih in zanimivih vsebin.

Simona Muri, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV NA INTERNISTIČNO INFEKTOLOŠKEM PODROČJU

Pred dobrimi 13. leti, natančneje 2. decembra 1993, so se prvič sestale 4 medicinske sestre, ki so začutile potrebo in dale pobudo za ustanovitev Sekcije internističnih medicinskih sester in medicinskih sester iz področja infektologije.

Svoja razmišljanja so strnile z naslednjimi ugotovitvami: V sedanji paleti strokovnih sekcij pokrivata internistično področje dve sekciji, ki samostojno delujeta: Endokrinološka sekcija in Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov za področje nefrologije, dialize in transplantacije. Delno je zapolnjena praznina tudi za gastroenterološko področje s Sekcijo medicinskih sester v endoskopiji. Ostale so internistične stroke: kardiologija, hematologija, revmatologija, gastroenterologija in infektologija, ki nimajo svojega strokovnega združenja. Ustanovitev »širše sekcije« podpiramo zato, da bi na ta način imeli možnost izmenjave znanja in izkušenj iz vseh področij interne medicine in da bi dosegli enotno doktrino zdravstvene nege za celotno internistično področje.

Zavedamo se, da je ustanovitev strokovne sekcije obvezujoča, a hkrati nujna. Zahteva veliko naporov, angažiranja posameznikov. Zato pričakujemo, da se bodo z vključevanjem vseh internističnih dejavnosti porazdelile tudi naše skupne obveznosti. Imenovati moramo iniciativni odbor, napisati obrazložitve za ustanovitev sekcije, program dela.

S takim pismom so se pobudnice obrnile na medicinske sestre in zdravstvene tehnike iz vseh internističnih in infekcijskih oddelkov slovenskih bolnišnic in jih povabile k sodelovanju. Pisma v zank odobranja in podpore so prišla iz vseh slovenskih bolnišnic. V enem od pisem je gospa Milica Ozmec zapisala: »Predlagamo razna predavanja iz teh področij, izmenjavo znanja in izkušenj. Predlagamo tudi izdelavo normativov potrebnih medicinskim sestram za učinkovito zdravstveno nego enot za celo internistično področje.«

Osnovan je bil iniciativni odbor, ki je 11. maja 1995 na predsedstvo Zbornice zdravstvene nege Slovenije naslovil predlog za ustanovitev Sekcije medicinskih

sester in zdravstvenih tehnikov na internistično infektološkem področju kjer je bilo med drugim zapisano: »Medicinske sestre, ki smo zaposlene na internistično-infektološkem področju ugotavljamo, da se v bolnišnicah srečujemo z vedno bolj terapevtsko in negovalno zahtevnimi bolniki, čemur je prav gotovo vzrok dvig življenjske dobe in pa sam napredek medicine. Zaradi naraščajočih stroškov je prisotna tendenca skrajševanja ležalen dobe, posledica tega je večja intenziteta dela, večje delovne obremenitve in stresne situacije medicinskih sester. Menimo, da bi vse te ključne ugotovitve in zahteve veliko uspešnejše reševali v okviru skupne krovne strokovne sekcije, predvsem z izmenjavo mnenj in izkušenj.« V iniciativnem odboru so bile: Erna Grabnar Kos, Marija Bručan, Dragica Kuralt Štucin, Darinka Dobovišek, Bojana Zemljič, Irena Trobec, Slavica Naumov in Milica Ozmec.

19. aprila 1996 je bil organiziran ustanovni občni zbor in prvo strokovno srečanje. Srečanja se je udeležilo 73 udeležencev. Volilna komisija je ugotovila zadostno prisotnost in imenovan je bil izvršilni odbor in izvoljena je bila prva predsednica sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično infektološkem področju gospa Erna Grabnar Kos, medicinska sestra iz Interne klinike, Kliničnega centra v Ljubljani. Istočasno je bila izvoljena podpredsednica sekcije Dragica Kuralt Štucin iz Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja v Ljubljani. Imenovana je bila tajnica sekcije, gospa Justina Japelj, ki je dolga leta ažurno vodila vso potrebno dokumentacijo.

Izvršilni odbor (IO) so sestavljale:

- Sonja Kranjc, Bolnišnica Ptuj;
- Alenka Pernek, Bolnišnica Maribor;
- Lidija Ahec, Bolnišnica Jesenice;
- Helena Horvat, Bolnišnica Murska Sobota;
- Tanja Resnik, Bolnišnica Celje;
- Irena Trobec, Bolnišnica Izola;
- Marina Kokalj, Bolnišnica Novo Mesto;
- Monika Slamnik, Inštitut za pljučne bolezni in TBC;
- Marija Bručan, Klinični center Ljubljana, CIM;
- Darinka Čarni Dobovišek, Klinični center Ljubljana – BPD;
- Karmen Laznik, Klinični center Ljubljana – Gastroenterološka klinika in
- Majda Šimenc, Inštitut za gerontologijo.

V tistem času je na internih in infekcijskih oddelkih delalo skupaj 1445 medicinskih sester (374) in zdravstvenih tehnikov (1071). V naslednjih letih so se medicinske sestre in zdravstvene tehnike iz dveh strokovnih področij odločili, da ustanovijo samostojne sekcije in se odcepijo od sekcije. Tako sta bile v okviru Zbornice – Zveze ustanovljeni: Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na področju kardiologije in Sekcija MS in ZT na hematološkem področju.

Strokovna sekcije je vsako leto organizirala eno ali dve strokovni srečanja. Organizirana so bila naslednja srečanja:

1. Strokovno srečanje in ustanovni občni zbor sekcije, 19. aprila 1996 v Ljubljani.
2. Strokovno srečanje 8. in 9. novembra 1996 v Dobrni kjer so bile predstavljene teme o klopnem meningoencefalitisu, Lymski bolezni in sodobni zdravstveni negi in revmatičnih obolenjih.
3. Strokovno srečanje z naslovom: Kakovost v zdravstveni negi, 30. in 31. maja 1997 v Lipici.
4. Strokovno srečanje z naslovom: Izolacija bolnikov, 22. maja 1998 v Ljubljani.
5. Strokovno srečanje: Arterijska hipertenzija, 21. in 22. maja 1999 v Zdravilišču Radenci.
6. Strokovno srečanje: Bolnik s HIV infekcijo, Bled 1999.
7. Strokovno srečanje 7. in 8. aprila 2000 v Strunjanu na temo revmatičnih obolenj.
8. Strokovno srečanje: Široko znanje zagotavlja višjo kakovost obravnave bolnika, 30. in 31. marca 2001 v Gozdu Martuljek.
9. Strokovno srečanje: Seminar s področja infektologije, 19. oktober 2001.
10. Strokovno srečanje: Gastroenterologija in zdravstvena nega, 5. aprila 2002 v Ljubljani.
11. Strokovno srečanje: Okolje in okužbe, 26. september 2003 v Ljubljani.
12. Strokovno srečanje: Ljubljana, 2004.
13. Strokovno srečanje: Združujemo znanje – izmenjujemo izkušnje, Zreče, 18. in 19. oktober 2004.
14. Strokovno srečanje: Zdravstvena nega bolnika, ki prejema antibiotik, Ljubljana, 17. maj 2005.
15. Strokovno srečanje: Odvisnik z okužbo, Ljubljana, 21. marec 2006.
16. Strokovno srečanje: Zagotavljanje varnosti pacientov, Moravske Toplice, 17. in 18. november 2006.
17. Strokovno srečanje: Celostna obravnava revmatičnega bolnika, Dolenjske Toplice, 17. marec 2007.

Leta 2002 smo v sodelovanju z drugimi strokovnimi sekcijami, ki delujejo na področju internističnih strok organizirali 1. slovenski internistični kongres za medicinske sestre in zdravstvene tehnike z mednarodno udeležbo, pod naslovom: Povezovanje – naša prednost in priložnost, Terme Čatež.

Sekcija si je že na začetku zadala, da bo zagotavljala pisna gradiva, zato je že ob prvem strokovnem srečanju izdala zbornik predavanj. Zborniki prispevkov ali povzetki predavanj so bili izdani ob izvedbi vseh srečanj, ki so sledila. Z leti se je kakovost prispevkov izboljševala in izgled zbornika spreminjal. Na zbornik, ki je nastal ob zadnjem, 17. strokovnem srečanju smo še posebej ponosni.

Strokovna srečanja, predstavljeni prispevki in razprave, niso vplivali samo na tiste, ki so se prišli izobraževati ampak tudi na tiste, ki smo srečanja organizirali. Na podlagi srečanj smo pogosto začutili, da je v vsakdanji praksi potrebno uvesti spremembe in izboljšave. Dobivali smo ideje za nove projekte in nove teme, ki jih je potrebno predelati in predstaviti širši strokovni skupini.

Člani izvršilnega odbora so se srečevali na rednih in izrednih sestankih. Obravnavali so tekočo problematiko v okviru delovanja Zbornice – Zveze in strokovnih sekcij. Pripravljali so plane strokovnih izobraževanj in jih v skladu s planom tudi organizirali.

Na sestanku 19. oktobra 2004 je bilo kljub nekaterim pobudam, da se sekcija preimenuje v infektološko sekcijo, ker medicinske sestre in zdravstveni tehniki iz področja internistike že delujejo v ožjih, bolj specialnih sekcijah, sprejeto, da sekcija deluje naprej pod istim imenom in v istem obsegu. Pobudnice tega so bile predvsem članice IO iz manjših bolnišnic kjer se posamezne internistične specialnosti še vedno odvijajo na skupnih oddelkih. Na istem sestanku je bila imenovana nova predsednica sekcije Jolanda Munih, prof. zdr. vzg. in deloma novi člani IO za mandat od 2004 do 2008.

Pred 10 leti smo zapisali. »S sodelovanjem vseh, ki delajo na internistično infektološkem področju, bomo skrbeli za napredek in razvoj stroke.« In te besede ostajajo osnovno načelo našega delovanja v prihodnosti.

Jolanda Munih, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V SOCIALNIH ZAVODIH

Medicinske sestre in zdravstveni tehniki v socialno-varstvenih zavodih Slovenije smo bili prvič združeni leta 1983 v okviru Skupnosti socialnih zavodov Slovenije. Namen združevanja je bil v poenotenju dela na področju zdravstvene nege in dvigu kakovosti obravnave naših uporabnikov. Skozi delovanje združenja smo prišli do zaključka, da je nujno potrebno prilagoditi organizacijo delovanja sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih.

V letu 1996 smo pri Zbornici – Zvezi ustanovili Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih. Skozi desetletno delovanje smo dosegli prepoznavnost na področju izvajanja kakovostne zdravstvene nege starostnika v socialnih zavodih.

Strokovno izobraževanje in poglobljeno povezovanje vseh zaposlenih na področju obravnave starostnika ima za posledico povečanje oz. naraščanje starejšega prebivalstva. To je narekovalo tudi povečanje števila socialno-varstvenih zavodov na 78. Sledilo je tudi povečanje števila zaposlenih v zavodih od leta 1996 z 1726 zaposlenih za področje zdravstvene nege in oskrbe na število 4092. Povečanje kadra gre seveda na račun večanja posteljnih kapacitet.

Od ustanovitve do danes smo organizirali 21 strokovnih srečanj, ter 48 sej izvršilnega odbora, dve strokovni ekskurziji. Sodelovali smo na sestankih, komisijah, okroglih mizah in povsod tam, kjer so obravnavali teme, ki so bile pomembne za razvoj naše stroke in dejavnosti, v kateri delamo.

Ustanovni občni zbor sekcije je bil 6. 12. 1996 v Ljubljani. Za predsednico sekcije je bila izvoljena Milena Križaj, ki je sekcijo vodila do leta 2001.

Volilni občni zbor sekcije je bil 22. 3. 2001 v Radencih. Za predsednico sekcije je bila izvoljena Sabina Renčelj, ki je sekcijo vodila do leta 2003.

Izredni volilni občni zbor sekcije je bil 18.10.2003 v Termah Zreče. Za predsednico sekcije je bila izvoljena mag. Ljiljana Leskovic, ki sekcijo vodi tudi danes.

Vizija našega dosedanjega in nadaljnega delovanja je v multidisciplinarnem pristopu obravnave naših uporabnikov ter v povezovanju stroke.

Mag. Ljiljana Leskovic

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V KARDIOLOGIJI IN ANGIOLOGIJI

Medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki se pri svojem delu srečujemo s srčnimi bolniki in njihovimi svojci, smo se leta 1997 (10. oktobra 1997 je bil ustanovni občni zbor strokovne sekcije na Otočcu) odločili, da ustanovimo svojo strokovno sekcijo. Tako, kot sta pri srčnem bolniku specifični diagnostika in zdravljenje, ima svoje značilnosti tudi zdravstvena nega takšnega bolnika, kar pa še posebej velja za srčnega bolnika – otroka.

Že na samem začetku smo se odločili, da bomo v naše delo vključili vse medicinske sestre, ki so zaposlene na področju kardiologije in angiologije v slovenskih bolnišnicah, da bodo lahko prispevale svoj delež k razvoju zdravstvene nege v Sloveniji. Na stro-

kovnih srečanjih dobivamo odgovore na različna strokovna in etična vprašanja, da pri delu znamo in zmoremo pacientom nuditi kakovostno zdravstveno oskrbo in primerno oporo pri njihovem spopadanju z bolezenskimi težavami. Iz raznih virov lahko slišimo ali preberemo, da je v nekaterih državah že dolgo določen in vzpostavljen pravilen odnos med zdravstveno nego in medicino. Če pri takšnem procesu lahko kot posamezniki aktivno sodelujemo, nam rezultati skupnega dela tudi več pomenijo.

Od ustanovitve strokovne sekcije (oktober 1997) smo vsako leto pripravili po dve strokovni srečanja, eno v spomladanskem in eno v jesenskem obdobju. Izvršilni odbor (IO) so sestavljale/i kolegice in kolegi s kardioloških oddelkov slovenskih bolnišnic in službe za kardiologijo ljubljanske Pediatrične klinike. V prvih osmih letih delovanja so strokovna srečanja uspešno pripravili strokovnjaki zdravstvene nege s Kliničnega oddelka za kardiologijo, Kliničnega oddelka za žilne bolezni, Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja in Kliničnega oddelka za interno intenzivno medicino ljubljanskega Kliničnega centra, Službe za kardiologijo ljubljanske Pediatrične klinike, Internega oddelka SB Murska Sobota, Izola, Maribor in Topolšica, Oddelka za bolezni srca, pljuč in ožilja SB Celje in Prehospitalne enote Kranj.

Aktivno smo sodelovali na 1. kongresu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov internističnih strok, ki je bil leta 2002.

Na samem začetku našega dela se je pokazalo, da obstaja velika vrzel v znanju medicinskih sester na področju spoznavanja in hitrega ukrepanja pri motnjah srčnega ritma, ki bolnika življenjsko ogrožajo. Zato smo enkrat letno pripravili delo po skupinah, kjer so udeleženci pod vodstvom zdravnika in medicinske sestre s Kliničnega oddelka za intenzivno interno medicino Kliničnega centra Ljubljana poskušali prepoznati motnje srčnega ritma (simulacija motenj srčnega ritma), naučiti se pravilnega ukrepanja in kar je najpomembnejše, spoznati večščinne kardio-pulmonalne reanimacije in novosti na tem področju.

Poleg priprav strokovnih srečanj smo aktivno sodelovali tudi z Združenjem kardiologov Slovenije ob mednarodnem dnevu srca, ki ga praznujemo vsako leto zadnjo nedeljo v septembru. Poleg tega smo s predavanji na aktualne teme aktivno sodelovale na strokovnih srečanjih Združenja kardiologov Slovenije. Vsakega povabila smo bili veseli, saj nas takšna srečanja vzpodbujajo in strokovno bogatijo.

Lidija Marinč, predsednica sekcije od leta 1997 do 2005

28. oktobra leta 2005 smo po osmih letih ponovno organizirali strokovno srečanje na Otočcu, kjer sem bila za mandatno obdobje 2005–2009 izvoljena za predsednico Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih teh-

nikov v kardiologiji in angiologiji. Zadala sem si nalogo, da še naprej strokovno rastemo, organiziramo aktualna in zanimiva strokovna srečanja, delujemo interdisciplinarno, se povezujemo s kolegicami in kolegi iz tujine, aktivno sodelujemo v raznih preventivnih akcijah za preprečevanje bolezni srca in ožilja nas vseh treh ravneh zdravstvenega varstva ter ostajamo prepoznavni v slovenskem prostoru. S tem sem sprejela tudi vso odgovornost, ki mi jo nalaga funkcija predsednice – kontinuirano razvijanje stroke zdravstvene nege na področju kardiologije in angiologije.

IO sekcije šteje 8 članic in 1 člana iz različnih slovenskih regij: Prekmurje (2), Štajerska (1), Koroška (1), Gorenjska (1), Dolenjska (1) in Osrednje slovenska (3). V IO imamo tudi članico, ki prihaja iz Pediatrične klinike v Ljubljani in pokriva področje pediatrije. Za lažje delovanje strokovne sekcije imamo še tajnico sekcije in koordinatorico za sodelovanje s tujino. Poleg rednih sestankov IO sekcije (2 do 3-krat na leto), veliko problemov sproti rešimo s pomočjo e-pošte in telefonskih pogovorov. V jesenskem času se sestanemo in pogovorimo o temah, ki jih bomo predstavili v naslednjem koledarskem letu, ob upoštevanju želja kolegic in kolegov, ki delujejo na področju kardiologije in angiologije.

Junija 2006 smo pripravili dvodnevno strokovno srečanje v Radencih na temo Varovanje zdravja – prehrana, telesna dejavnost in pozitivna samopodoba. Namen strokovnega srečanja je bil, da udeležence seznanimo s pomenom zdrave prehrane, redne telesne dejavnosti bolnih in zdravih, ter gradnji pozitivne samopodobe. To so osrednji dejavniki tveganja za nastanek bolezni srca in ožilja, s katerimi je treba v procesu zdravljenja seznaniti bolnike in njihove svojce ter jih naučiti, kako bodo zmanjševali oziroma odpravljali le-te s pomočjo zdravega načina življenja. Teme smo se lotili interdisciplinarno, povabili smo strokovnjake za prehrano, telesno dejavnost, zdravnike, medicinske sestre, diplomirano sanitarno inženirko in psihologinjo. Ob srečanju smo izdali zbornik predavanj. Strokovnega srečanja so se udeležili/e udeleženci/ke s slovenskih bolnišnic, zdravstvenih domov, domov starejših občanov, patronažne službe in nekaj študentov zdravstvene nege. V jeseni 2006 smo se dobili 17. novembra v hotelu Paka v Velenju, kjer smo pripravili strokovno srečanje z naslovom Neinvazivne preiskave pri bolnikih z boleznimi srca in ožilja. Namen strokovnega srečanja je bil obnoviti in nadgraditi znanje o neinvazivnih preiskavah, ki so pri bolnikih z boleznimi srca in ožilja zelo pomembne za postavitev diagnoze in spremljanje uspešnosti zdravljenja. K sodelovanju smo povabili medicinske sestre, zdravnike in profesorico pedagogike, ki so nas seznanili z novostmi na področju neinvazivnih srčnih preiskav; priprava bolnika na neinvazivne preiskave, izvedba neinvazivnih preiskav, uporaba novih aparatov za neinvazivne preiskave, zdravstvena nega bol-

nika pred in po neinvazivnih preiskavah in pogovor medicinske sestre z bolnikom (poudarek na poslušanju). Ob srečanju smo izdali zbornik predavanj.

Jeseni leta 2006 smo začeli z intenzivnimi pogovori o sodelovanju s kolegicami in kolegi iz tujine in sicer s CCNP – Council on Cardiovascular Nursing and Allied Professions of the European Society of Cardiology (predsednica Tone M. Norekväl, RN, MSc, NFESC), povabili so nas, da aktivno sodelujemo z našo predstavnico v njihovi delovni skupini. V Delovni skupini Sveta za kardiovaskularno zdravstveno nego in pridružene profesije prostovoljno deluje 12 članov. Delovna skupina ima nalogo, da pripravi osnutek in definira funkcijo Nacionalnega združenja, hkrati pa poveča mednarodno sodelovanje in komunikacijo med strokovnimi sekcijami v Evropi. V IO strokovne sekcije smo se v začetku leta 2007 dogovorili (in javili ime članice Svetu za kardiovaskularno zdravstveno nego in pridružene profesije), da bo naša predstavnica v omenjeni delovni skupini Urška Hvala, dipl. m. s. iz Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani, Kliničnega oddelka za žilne bolezni (koordinatorica za sodelovanje s tujino).

Maja leta 2005 smo aktivno sodelovale s posterjem na Mediteranskem srečanju kardiologov v Portorožu (bilo je srečanje z mednarodno udeležbo), kamor so nas povabili predstavniki Združenja kardiologov Slovenije. Tudi v letu 2006 smo članice in član Izvršilnega odbora strokovne sekcije poskrbeli, da smo v svojih okoljih pripravili številne akcije ob Dnevu srca za zaposlene in za bolnike.

Od leta 1997 do 2006 je strokovna sekcija pripravila strokovna srečanja, na katerih so bile predstavljene različne teme:

- 1997 – Zbornik predavanj (tema miokardni infarkt);
- 1998 – Srčno popuščanje, Medicinska sestra v invazivni srčni dejavnosti;
- 1999 – Zdravstvena nega bolnika s periferno arterijsko okluzivno boleznijo, Motnje srčnega ritma;
- 2000 – Sodobni pristop k zdravstveni negi kardiološkega bolnika, Srčni spodbujevalniki;
- 2001 – Vnetni procesi na srcu;
- 2002 – Preventiva koronarne bolezni, Poklicna in osebna rast medicinske sestre ob kardiološkem bolniku;
- 2003 – Venska tromboza in pljučna embolija, Prirojene srčne napake;
- 2004 – Medicinska sestra ob bolniku s srčnim popuščanjem, Novosti pri zdravljenju pacienta z akutnim miokardnim infarktom;
- 2005 – Novosti pri zdravljenju bolnikov z motnjami srčnega ritma, Zdravstvena vzgoja srčno žilnih bolnikov;
- 2006 – Varovanje zdravja – prehrana, telesna dejavnost in pozitivna samopodoba, Neinvazivne

preiskave pri bolnikih z boleznimi srca in ožilja.

Za konec naj še dodam, da v strokovni sekciji dobro poznamo epidemiološke podatke za Slovenijo, Evropo in ostale države sveta, kjer so bolezni srca in ožilja še vedno najpogostejši vzrok smrti in delovne invalidnosti. Izsledki raziskav po svetu, kakor tudi v Sloveniji, kažejo, da tvegan življenjski slog pospešuje razvoj bolezni srca in ožilja. Glavne dejavnike tveganja kot so kajenje, nezdravo prehranjevanje, škodljivo uživanje alkohola, premajhen obseg telesne dejavnosti je mogoče preprečiti. Za preprečevanje, zmanjševanje in odpravljanje omenjenih in ostalih dejavnikov tveganja je zelo pomembno sodelovanje in povezovanje med vsemi tremi ravnmi zdravstvenega varstva. Potrebno je interdisciplinarno timsko delo, ki omogoča celostno obravnavo bolnikov / varovancev in njihovih svojcev. Zato smo si v strokovni sekciji zastavili cilj, da slovenskim medicinskim sestram, zdravstvenim tehnikom in študentom zdravstvene nege zagotovimo vseživljenjsko strokovno izpopolnjevanje s področja kardiologije in angiologije. Vse omenjene želimo permanentno seznanjati s teoretičnimi novostmi na področju kardiologije in angiologije, ter jih naučiti tudi vseh novih spretnosti in veščin, ki jih bodo potrebovali pri vsakdanjem delu z bolniki.

V strokovni sekciji zagovarjamo timsko delo, kjer enakovredno sodelujejo vsi člani tima, vsak član tima prevzema za svoje delo vso odgovornost, med njimi poteka odkrita komunikacija, sprejemljivi so za novosti, so notranje motivirani in so spoštljivi drug do drugega. Prav zaradi tega skušamo organizirati strokovna srečanja na katerih sodelujejo strokovnjaki iz različnih strokovnih področij: medicinske sestre, zdravniki, fizioterapevti, nutricionisti, psihologi, pedagogi, andragogi, sanitarni inženirji, športni pedagogi idr.

ZAHVALA vsem, ki ste v vseh teh letih delovanja strokovne sekcije podarili svoj prosti čas za sestavljanje pisanega mozaika novih znanj, izkušenj, veščin in spretnosti, ki jih potrebujemo za kakovostno obravnavo bolnikov z boleznimi srca in ožilja.

mag. Andreja Kvas, predsednica

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V MANAGEMENTU

Ustanovili smo jo koncem dvajsetega stoletja ob spoznanju o pomenu in vlogi managementa zdravstvene in babiške nege ter vključevanju v zdravstveni ma-

nagement ali management zdravstvenega sistema na vseh ravneh. Management v zdravstvu in v zdravstveni negi postaja v sodobnem času ključna naloga vodilnih zdravstvenih delavcev. Vodilne medicinske sestre se vedno bolj vključujejo v zahtevne procese in kompleksne sisteme zdravstva.

Management je vodenje organizacij in ljudi k ciljem. To uresničuje preko izvajanja osnovnih nalog. Manager načrtuje, organizira, vodi in nadzoruje delovanje organizacije na poti k zastavljenim ciljem. Manager je oseba, ki je bila postavljena na določeno mesto v organizacijski strukturi in ima zato moč, da izvaja proces vodenja in usmerjanja dela drugih.

Sekcija je bila ustanovljena v aprilu leta 2000 kot 29. strokovna sekcija ožjega delovnega področja slovenskih medicinskih sester. Zavedajoč se pomena in problema (ne)ustreznega managementa na vseh področjih delovanja zdravstvene nege in njenih izvajalcev smo ob utemeljitvi ustanovitve sekcije zapisali: Organizacija dela v institucijah, kjer se opravljajo zdravstvene storitve, se počasi, a vztrajno prilagaja sodobnim trendom managementa. Le-ta mora upoštevati značilnosti zdravstvene nege tega prostora: zdravstvena nega je prisotna in udeležena v procesu dela v večini dejavnosti v zdravstvu, spremembe demografske slike Slovenije nakazujejo trend naraščanja potreb po zdravstveni negi, številčnost poklicne skupine, ki se sicer v številu zaenkrat ne spreminja, se pa spreminjajo zahtevnost delovnih mest, izobrazbena struktura in organizacija dela, in da je management v sedanjem času izpostavljen hitrim spremembam in nujnemu prilagajanju, še posebej ob globalizaciji, ki tudi na področju zdravstva ne pozna meja.

V začetku svojega delovanja smo zastavili nalogo posredovanja managerkam in managerjem zdravstvene nege sodobna znanja, vedenja in veščine s področja vodenja organizacije ter vodenja ljudi, zato je manager v bistvu »*poslovodnik in vodja*«. Ker so znanja, sposobnosti, izkušnje tisto, kar je za dobrega managerja najpomembnejše, smo največ aktivnosti posvetili strokovnemu izobraževanju in usposabljanju managerk in managerjev v zdravstveni in babiški negi. Organizirali smo več strokovnih srečanj z pestro udeležbo, tako predavateljev, izvajalcev kot tudi udeležencev. Že sama navedba naslovov in vsebin prikaže pestrost področja in pa namen Izvršilnega odbora, da managerjem v zdravstveni negi posreduje pestro paleto vedenj, usmeritev, predlogov in namigov, kako uspešno krmariti zdravstveno nego v izzivih sodobnega časa.

Ustanovni občni zbor in strokovno srečanje« Ljubljana 15. september 2000: predstavitev managementa zdravstvene nege v Avstriji gostja, direktorica zdravstvene nege Dunajske ortopedske bolnišnice. Prvo strokovno srečanje medicinskih sester v managementu, ki smo ga združili z volilnim občnim zborom, smo člani Iniciativnega odbora strokovne sekcije, Ladi Škerbi-

nek, Petra Kersnič in Peter Požun pripravili 15. septembra 2000 v Srebrnem salonu hotela Union v Ljubljani. Na srečanju se nas je zbrala dobra stotinja medicinskih sester in medicinskih tehnikov, ki delujemo kot managerji na različnih ravneh in področjih delovanja v zdravstvu, še posebej v zdravstveni negi. Strokovno srečanje je bilo namenjeno spoznavanju managementa zdravstvene nege v naši sosednji državi Avstriji, uvajanju informacijskih sistemov ter vloge vodilnih medicinskih sester pri tem in v tretjem sklopu poslovnega protokola, poslovnem odnosu in poslovni kulturi.

Izvršilni odbor se je sestal na svoji 1. seji v novembru 2000, kjer smo se dogovorili o vsebini in načinu delovanja Izvršilnega odbora ter vsebinskem programu aktivnosti strokovne sekcije. »IO bo v delovanju strokovne sekcije medicinskih sester v managementu dal temeljni poudarek predvsem strokovnemu izobraževanju managerjev zdravstvene nege, prilagojenim ravnomanagerjanju, nadalje si bo prizadeval za pridobitev specializacije iz managementa zdravstvene nege na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani. Poseben poudarek bomo namenili liku managerja zdravstvene nege v slovenskem prostoru, ter si pri tem pomagali tudi s tujimi izkušnjami. Nadalje bomo na strokovnih srečanjih v okviru delavnic izmenjavali izkušnje dobre prakse managerjanja. Okrepili bomo mednarodno povezovanje.«

Pripravili smo tudi program strokovnih izobraževanj v letu 2001 ter opredelili pričetek aktivnosti za izdelavo programa specializacije iz managementa v okviru ene izmed visokih šol. Tekoče spremljamo tudi aktivnosti Evropskega združenja direktorjev zdravstvene nege – ENDA.

»Tudi slovenska zdravstvena nega gre v EU« Ljubljana, 8. marec 2001 – gost Walter Bear – Komisija EU – urad za zdravje in varstvo potrošnikov – predstavitev zdravstvene politike EU ter prostega pretoka ljudi znotraj držav članic. Prisluhnili smo visokemu predstavniku Evropske komisije iz Urada za zaščito potrošnikov in zdravstvo, ki je predstavil strategijo Evropske skupnosti na področju zdravja ter potek pridruženja kandidatke. Predstavljene so nam bile tudi sektorske direktive za reguliran poklic medicinske sestre in reguliran poklic babice. Predstavnica ministrstva za delo pa nam je predstavila predlog zakona o medsebojnem priznavanju kvalifikacij in diplom državljanom držav članic Evropske skupnosti.

»Management smo ljudje« Radenci, 5.–6. april 2001: V mesecu aprilu pa smo se srečali na našem drugem dvodnevnem strokovnem srečanju pod naslovom: »Management smo ljudje« v Radencih. Strokovno srečanje smo obogatili z nastopom gospe prof. dr. Verene Tschudin, ki je ena vodilnih svetovnih strokovnjakinj in nespornih avtoritet zdravstvene nege na področju etike in urednica revije Nursing ethics. Njen prispevek je bil objavljen tudi v Obzorniku zdravstvene nege. Poleg uvodnih predavanj, ki so jih pripravili povabljeni

gostje ter članice izvršilnega odbora naše sekcije, smo veliko časa posvetili delu po skupinah, kjer smo razpravljali o slišanim ter o modelih delovanja, predvsem pa izmenjavali izkušnje »dobre prakse«. Ker se v izvršilnem odboru zavedamo pomena skrbi zase, smo petkovo dopoldne namenili rekreaciji. Podali smo se na kolesa, na igrišča za golf, na vodeno telovadbo v bazenih, v savno, sprehod, jogo, meditacijo. Strah, kako bo ta poteza sprejeta je bil neosnovan, v oceni srečanja so udeleženci z aklamacijo pritrdili pravilnosti odločitve. Na tem strokovnem srečanju smo se srečali tudi z našimi partnerji – donatorji, reklamatorji, razstavljalci, dobavitelji. V daljšem, dobro pripravljenem in odlično vodenem (gospa Helena Peric) pogovoru, na trenutke tudi zelo polemičnem, smo odprli in razjasnili marsikakšno dilemo ali vprašanje, predvsem pa postavili temeljno vodo, to je, da v teh odnosih delujemo kot partnerji in ne ljudje na nasprotnih bregovih. Takrat zastavljeni dogovori in aktivnosti vodijo nadaljnje delo na tem področju in prvi rezultati so že vidni.

Za jesenski čas načrtovano strokovno ekskurzijo smo odpovedali, predvsem zaradi visokih stroškov. Je bil pa jesenski čas pester z »managerskimi« temi, aktivno sodelovanje managerk na 3. kongresu zdravstvene nege Slovenije ter udeležba na 5. konferenci Evropske zveze direktorjev zdravstvene nege (ENDA). Na tem kongresu so bili predstavljeni tudi rezultati SWOT analize managementa zdravstvene nege, ki je potekala v državah članicah ENDA in v kateri smo sodelovali tudi mi. Analiza je pokazala, da ni bistvenega vsebinskega razlikovanja v managementu zdravstvene nege, gre samo za razlike v statusu, avtonomiji in razvitosti managementa in managerjev zdravstvene nege.

Na sejah izvršilnega odbora smo poleg vsebin dela strokovnih sekcij veliko časa posvetili tudi spremljanjem aktualnih dogajanj (posvet v Plesniku, strategija in resolucija razvoja zdravstvene nege v Sloveniji, spremembe v zdravstveni zakonodaji in na področju delovne zakonodaje, informacij o delovanju managementa zdravstvene nege v evropskih državah).

Glede na to, da so spremembe edina stalnica v življenju, smo tudi v letu 2002 v strokovni sekciji nadaljevali z obravnavanjem in usposabljanjem managerjev za sprejemanje in uvajanje sprememb, najprej pri njih samih nato v njihove organizacije. V skladu s programom smo organizirali dve strokovni srečanja za medicinske sestre v managementu za vse, ki jih to področje zanima.

»Upoštevajmo novosti« Portorož, 10.–11. april 2002: V aprilu smo se srečali na našem dvodnevem strokovnem srečanju pod naslovom: »Upoštevajmo novosti«. Prvi dan smo se s strokovnjakom pogovarjali o spremembah kot stalnicah življenja in dela ter o nalogah managerjev na tem področju. V popoldanskem času smo v delu po skupinah preigrali različne situacije iz naših delovnih okolij in jih poskušali re-

ševati v skladu s prej slišanim ter lastnimi izkušnjami. Ob tem se je še posebej pokazal pomen izmenjave stališč, predvsem pa izkušenj in dobrih poti med udeleženci samimi. S tem dosegamo enega izmed temeljnih namenov delovanja naše sekcije – izmenjava dobre prakse. Drugi dan pa smo posvetili spremljanju novosti, ki vplivajo na delo managerjev in sicer novi delovni zakonodaji, plačnemu sistemu, ter se srečali s novim predsednikom Zdravstvenega sveta RS.

»Komuniciranje sprememb« Ljubljana, 5. december 2002: Jesensko srečanje smo nadaljevali v vsebinskem duhu sprememb in sicer smo predvsem pogledali načela dobre in slabe prakse pri uvajanju sprememb, ter kje in kako to počnemo managerji. Drugi del srečanja smo namenili predstavitvi projekta Razvoja sistema upravljanja zdravstvenega sistema v R Sloveniji, v katerem imamo pomembno vlogo tudi nosilci in izvajalci zdravstvene nege. Sodelavci projektne pisarne in prof. Don Hindle so predstavili temeljna izhodišča projekta, stanje v katerem se nahaja, ter naloge za v prihodnje. Poseben poudarek je bil dan tudi novemu načinu financiranja po principu skupin mešanih primerov – DRG. Pri tem je bila posebej poudarjena vloga zdravstvene nege. Člani projektnih skupin smo podali krajša poročila o delu v svojih projektnih skupinah, nato pa se je razvila bogata razprava, v kateri smo udeleženci potrdili pripravljenost sodelovanja v projektu ter uvajanja sprememb, poseben poudarek pa je bil dan tudi nadaljevanju projekta v prostor izven bolnišnic.

Na sejah izvršilnega odbora smo poleg vsebin dela strokovne sekcije posvetili čas tudi spremljanjem aktualnih dogajanj v in izven zdravstvene nege. Smo pa na zaključni seji izvršilnega odbora z zaskrbljenostjo ugotavljali odsotnost nekaterih managerk zdravstvene nege na naših srečanjih, za katera menimo, da vsebinsko bogato, strokovno in uporabno prispevajo k razvoju managementa slovenske zdravstvene nege.

»Uvajajmo spremembe« Maribor, 9. 10. april 2003: čustvena inteligenca v procesu sprememb, krizni management, in »case management« – gostja Wilma MacPherson, VB

V prvem delu je bil z nami že naš stalni zunanji sodelavec, s katerim smo razmišljali o čustveni inteligenci, ali ta sploh obstaja, kaj to je, kje in kako se pojavlja, kako jo lahko management uporablja za doseganje svojih ciljev. Pokukali smo v IQ, socialna inteligenca /SQ/, čustvena inteligenca /EQ/, vsebina posameznih inteligenčnih območij, zablode, povezane z uporabnostjo in pomembnostjo IQ-ja v procesu spreminjanja, čustva in čustvena inteligenca, napačne strategije uporabe čustev pri uvajanju sprememb in v popoldanskem nadaljevanju še nekaj o neprijetnih in prijetnih čustvih pri spremembah, osnovnih zapletih v čustvenem območju, življenjskih pozicijah in čustvih ter operacionalizaciji in managementu čustev – lastnih in drugih. V temi Krizni management – predstavi-

tev slovenskega primera – krizna situacija v zdravstvenem zavodu – odziv zdravstvene nege je kolegica Duška Drev, glavna medicinska sestra Splošne bolnišnice Celje nadvse dobro predstavila dogajanje v celjski bolnišnici v času znamenite afere. Še posebej je orisala vlogo in ravnanje vodstva zdravstvene nege in izvajalcev v tistih težkih in zahtevnih trenutkih. S svojo bogato pripovedjo in osebno izkušnjo je marsikateri kolegici, ki se je ali se še bo srečala s podobno situacijo ponudila kakovostne neposredne informacije in usmeritve, kako v kriznem času ohraniti stabilnost sistema, zaupanje zaposlenih in kar je najvažnejše zaupanje pacientov in javnosti. Iz poznavanja dogodkov okoli te afere lahko rečemo, da je kolegici Duški Drev to uspelo v polni meri! Sledilo je bogato delo po skupinah z analizo podanega primera in oceno odziva. Vse delovne skupine so odziv in ravnanje kolegic v omenjeni bolnišnici ocenile zelo pozitivno in pravilno. Področje »case managementa« nam je predstavila gostja gospa Wilma MacPherson CBE, RGN, CMB, MSc, Dip of Nursing with Distinction, Dip of Health Economics with Distinction, Sociology 1&2 at masters level iz Velike Britanije.

Karierni razvoj gospe Wilmea Mac Pherson je potekal skozi delo klinične medicinske sestre na Škotskem, delu v Afriki, Saudski Arabiji, Egiptu, vojnih bolnišnicah British Army, do direktorice Nursing Acute Services Aberdeen, direktorice Nursing v Guys&Lewisham koncernu ter direktorice Quality & Nursing v Guys & St Thomas koncernu v Londonu – največji angleški bolnišnici. Bila je tudi predsedujoča več delovnih teles in organov v RCN. Je članica ENDA. Trenutno deluje kot svetovalka za uvedbo case managerjev v Nemčiji.

Upravljanje primerov – upravljavec primerov – vodenje pacienta skozi zdravstveni sistem se je pojavilo kot pomemben element premika k večji učinkovitosti in uspešnosti pri zagotavljanju zdravstvenega varstva. Zgodnje delo na tem področju izhaja iz sprememb v plačevanju zdravstvene oskrbe – premik od plačevanja po storitvah na plačevanje po primerih (DRG). Da bi olajšali upravljanje zdravstvene oskrbe pacientov so bile razvite poti, ki prepoznavajo ključne vmesne cilje, ki jih je potrebno doseči v epizodi oskrbe. Ti se nahajajo na intervalu od prvega stika pacienta z zdravstvenim sistemom do njegovega odpusta oz. nadaljevanja oskrbe v lokalni skupnosti. Da bi poskrbeli za usklajeno in pravočasno delovanje vseh ključnih elementov je bila razvita vloga upravljavca primera. Upravljavec primera – case manager koordinira napredovanje pacienta skozi celotno epizodo zdravstvene oskrbe, poskrbi da so doseženi standardi kakovostne oskrbe in da pacient razume ne samo to, kaj se z njim dogaja, ampak lastno vlogo v programu zdravstvenega varstva.

Člani izvršilnega odbora smo delo v letu 2003 ocenili kot uspešno, saj je bil zadani program izpolnjen. V

spomladanskem srečanju je bilo zaznati slabšo udeležbo managerk iz primarnega zdravstvenega varstva, prav tako pa tudi odsotnost nekaterih managerk zdravstvene nege večjih slovenskih zdravstvenih zavodov.

Udeležba članov IO sekcije na 4. kongresu zdravstvene nege je bila zadovoljliva, žal pa se razen predsednika sekcije nihče ni udeležil kongresa Evropske zveze direktorjev zdravstvene nege.

Tudi v letu 2004 smo nadaljevali z zastavljenim ciljem: managerkam in managerjem zdravstvene nege nuditi sodobna znanja, vedenja in večšine s področja vodenja organizacije ter vodenja ljudi, zato, ker je manager v bistvu »*poslovodnik in vodja*«. Strokovno srečanje je potekalo pod naslovom »Stres in managementu, Aktualnosti v managementu, 1. 2. april 2004:

Stres na delovnem mestu s poudarkom na zdravstveni dejavnosti, Zasvojenost z delom, Case manager – vodnik pacienta skozi zdravstveni sistem, povezovalac institucij v praksi, Negovalni oddelek kot oblika neakutne obravnave bolnika, Plačni sistem v javnem sektorju, Katalog delovnih mest in orientacijska delovna mesta v zdravstveni negi, Svetovanje za zdravje in Test hoje na 2 km.

Izvršilni odbor sekcije v mandatnem obdobju 2000–2004 smo sestavljali:

Peter Požun – predsednik, Ladi Škerbinek – podpredsednica, Petra Kersnič – tajnica, Flory Banovac, dr. Marija Bohinc, Darinka Čarni Dobovišek, Duška Drev, Jože Matjašec, Daniela Morec, Vlasta Mlekuž, Helena Peric, Brigita Putar, Ljubomira Steblovnik, mag. Brigita Skela Savič in Polona Zupančič.

V oktobru 2004 smo imeli Volilno sejo strokovne sekcije, ki je potekala v Ljubljani. Na seji smo sprejeli poročilo o delovanju v mandatu, pregled poslovanja in usmeritve za prihodnje ter izvolili nov Izvršilni odbor.

V letu 2005, ki je bilo leto sprememb v managementu zdravstvene nege, smo nadaljevali z zastavljenim ciljem: managerkam in managerjem zdravstvene nege nuditi ustrezna znanja, vedenja in večšine s področja vodenja organizacije ter vodenja ljudi.

Strokovno srečanje v Dolenjskih toplicah je potekalo pod naslovom »Manager-ka zdravstvene nege – javni-a uslužbenec-ka v odnosu do organizacije in sodelavcev«. Program je bil naslednji: Zakon o javnih uslužbencih – Dolores Maučec, Manager v zdravstveni negi in mediji – Vili Grdadolnik, Letni razgovor z uslužbenci – Vera Beškovnik ter Delo v učnih delavnicah – moderatorica Danica Morec. Udeleženci so se v anketi ponovno pohvalno izrazili o srečanju. Izšel je tudi zbornik predavanj.

Pomembno je tudi mednarodno povezovanje in predstavljanje, še posebej je pohvalno, da je bilo na 7. kongresu ENDA-e – Evropska zveza direktorjev zdravstvene nege kar šest aktivnih prispevkov.

V letu 2006 smo nadaljevali z zastavljenim ciljem: managerkam in managerjem zdravstvene nege nuditi ustrezna znanja, vedenja in veščine s področja vodenja organizacije ter vodenja ljudi. Strokovno srečanje je potekalo pod naslovom »Privatizacija javnega sektorja – prednosti in pasti!« S svojimi prispevki so sodelovali: gospa Erika Gaber Horvat s prispevkom Zakaj in kako sem postala zasebnica?, gospa Irena Vidmar pod naslovom Javno zasebno, gospa Andreja Peternelj je predstavila bistvene poudarke predloga Zakona o dolgotrajni oskrbi, gospa Dolores Maučec – Zakon o javnih uslužbencih ter se z gospodom Radovanom Zupančičem podali na Soočanje z managerskim vsakdanom. Srečanje smo popestrili s pesmimi in prozo gospoda Ferija Lainščka.

Izvršilni odbor v mandatnem obdobju 2004–2008 sestavljajo: Peter Požun – predsednik, Duška Dreu – podpredsednica, Petra Kersnič – tajnica, Brigita Putar – članica, Flory Banovac – članica, Irma Antončič – članica, Daniela Morec – članica, dr. Marija Bohinc – članica in Irena Vidmar – članica.

V zaključek tega zgodovinskega pregleda lahko zapišemo:

Člani Izvršilnega odbora smo mnenja, da smo zadane cilje dosegali in dosegli, nekatere več, druge manj in ker gre pri managementu za dinamični proces, vedno ostane nekaj nedokončanega, neuresničenega, nedoživetega, nekateri cilji se na poti spremenijo. To priložnost prepuščamo prihodnjemu času, času, ki bo izrazilo naklonjen voditeljem ljudi (Leadershipu), ki bodo znali, zmogli in hoteli voditi organizacijo zdravstvene nege k novim, višjim dosežkom, vse v službi človeka in človeštva. Zadovoljni smo, da smo bili pomembni del te zgodovine.

Peter Požun, predsednik sekcije

SEKCIJA MEDICISNKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V NEVROLOGIJI

Od leta 1969–2002 smo medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki delamo na področju zdravstvene nege nevrološkega bolnika delovali v okviru Nevropsihiatrične sekcije, pozneje Psihiatrična in nevrološka sekcija. V začetku delovanja sekcije je bilo naše delo in izobraževanje združljivo, v zadnjih letih pa so se naše strokovne vsebine vse bolj razlikovale in vse bolj

se je kazala potreba po ustanovitvi samostojne strokovne sekcije. 8. 11. 2001 je Iniciativni odbor za ustanovitev sekcije podal Koordinacijskemu odboru strokovnih sekcij Zbornice – Zveze, predlog za odcepitev iz Psihiatrične in nevrološke sekcije ter podal razloge za ustanovitev Nevrološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov.

Na 13. redni skupščini Zbornice – Zveze z dne 28. 2. 2002 je bil na predlog iniciativnega odbora sprejet sklep o ustanovitvi Nevrološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Tako smo v letu 2003 stopili na samostojno pot. Začetne težave smo premagovali z veliko mero optimizma in dobrim sodelovanjem med člani iniciativnega odbora sekcije.

V letih od 2003–2006 smo pripravili sledeča strokovna srečanja:

- 21. 3. 2003 – 1. strokovno srečanje in volilni občni zbor: Možganska kap – sodobni pristopi zdravstvene nege in zgodnja nevrorehabilitacija;
- 2. strokovno srečanje – Bolnik z multiplo sklerozo v procesu zdravstvene nege;
- 23. 4. 2004 – 3. strokovno srečanje – Celostna obravnava bolnika s Parkinsonovo boleznijo;
- 14. 10. 2004 – 4. strokovno srečanje – Bolnik z epilepsijo;
- 10. 6. 2005 – 5. strokovno srečanje – Glavobol;
- 6. 10. 2006 – 6. strokovno srečanje – Celostna obravnava bolnika z miastenijo gravis in novosti na področju diagnostike, zdravljenja in zdravstvene nege nevrološkega bolnika.

Predsednica sekcije: Helena Tušar; podpredsednica: Maja Medvešček Smrekar; člani Izvršilnega odbora sekcije: Štefica Sršen, Renata Orosel, Judita Kolenc, Senada Žunič, Bojana Zobavnik, Katarina Medic.

Številčna udeležba na strokovnih srečanjih in številne pohvale za organizirana strokovna srečanja so dokaz, da smo na pravi poti. Tudi v prihodnje se bomo trudili, da bomo strokovne vsebine, ki jih bomo obravnavali na naših seminarjih, aktualne in zanimive ter s tem prispevali k kakovostni in celostni obravnavi nevrološkega bolnika.

Helena Tušar, predsednica

Poština plačana v gotovini

Medicinska sestra

NA TERENU

LETO VI.

1959

ŠT. 1

PRIZNANJA ZBORNICE ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE – ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

ZLATI ZNAKI

1969

1. Zora Tomič
2. Angela Boškin +

1974

3. Minka Božič +
4. Angela Gašperin
5. Anica Gradišek
6. Mira Jazbinšek
7. Saša Kambič
8. Marija Košak
9. Vida Korbar
10. Rozalija Kralj
11. Nives Merljak +
12. Marija Miloradović
13. Iva Pernuš
14. Mira Pridgar +
15. Nežka Škafar +
16. Francka Šušteršič +
17. Dina Urbančič +

1977

18. Milka Dovjak
19. Adriana Elvič
20. Majda Gorše
21. Neža Jarnovič +
22. Zdenka Kaplan
23. Malči Lisac Pavčič +
24. Marija Pirnat
25. Majda Šlajmer Japelj
26. Maruša Šolar
27. Silva Vuga

1981

28. Marija Čop
29. Mira Klemen Vadnjal
30. Jana Krek
31. Julka Kuzma
32. Marija Šipeč
33. Lucija Tekavec
34. Jožica Tomšič
35. Marija Vujčić

36. Marija Zupančič

37. Medicinske sestre Zavoda za varstvo in delovno usposabljanje mladine dr. Marijana Borštnarja – Dornava

1985

38. Borut Miklavčič – Komite za zdravstvo in socialno varstvo Slovenije

1986

39. Alja Fazarinc
40. Mira Firm
41. Marija Flisar
42. Martina Forjan
43. Olga Koren
44. Jelka Kurnik
45. Breda Podboj
46. Cilka Potokar
47. Štefka Slivnik
48. Marina Šemrov +

1988

49. Julija Babič
50. Anja Grizold
51. Cveta Jurko
52. Ela Majerič
53. Marija Perlič
54. Milka Prosen
55. Milena Rozman
56. Vida Saje
57. Albina Skok

1990

58. Marijana Bajda
59. Majda Ban
60. Vera Grbec
61. Metka Ivnik
62. Almira Lovrenčec
63. Marija Pajič
64. Manja Pašek
65. Marija Pepevnik
66. Jelka Plaper
67. Marta Pogačnik +
68. Veronika Pretnar Kunstek

- 69. Helena Ravnič
- 70. Silva Renčelj
- 71. Poslovna skupnost za zdravstvo Slovenije

1991

- 72. Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Celje

1992

- 73. Manca Dobrovnik
- 74. Branislava Fekonja
- 75. Marjeta Kokoš
- 76. Magda Kert
- 77. Dragica Murn
- 78. Ela Okršlar
- 79. Duša Perdan +
- 80. Zlata Rajter
- 81. Regina Rozman
- 82. Marija Terzer
- 83. Medicinske sestre Gerontološko-psihiatričnega oddelka Psihiatrične klinike LJ

1994

- 84. Anja Borjančič
- 85. Ljudmila Brčnin
- 86. Margareta Dežnak
- 87. Slavka Dular
- 88. Bojana Filej
- 89. Antonija Ivanuša
- 90. Petra Kersnič
- 91. Marija Kozamernik
- 92. Ela Lah
- 93. Frida Roblek
- 94. Medicinske sestre Nevrološkega oddelka Bolnišnice Celje

1996

- 95. Majda Anžur
- 96. Marija Caf
- 97. Marta Gantar
- 98. Marija Geč
- 99. Ljubica Glucks
- 100. Jelka Mlakar
- 101. Marija Švajncer
- 102. Ladi Ana Škerbinek
- 103. Greta Zver
- 104. Vodstvo službe zdravstvene nege v Kliničnem centru v Ljubljani

1997

- 105. Milica Corel
- 106. Silva Černilogar
- 107. Nana Domajnko
- 108. Zofka Dretnik
- 109. Emilija Kavaš

- 110. Anica Hrunstel
- 111. Slavica Naumov
- 112. Olga Nezman
- 113. Marija Perko
- 114. Rozi Špilak
- 115. Verica Turk

1999

- 116. Jožica Bakija
- 117. Anica Benkovič
- 118. Olga Blažič
- 119. Irena Buček Hajdarevič
- 120. Tatjana Geč
- 121. Nevenka Kirič
- 122. Zofija Mežnarec
- 123. Joža Roglič
- 124. Joživa Rolih
- 125. Julijana Sodin
- 126. Jana Spanžel
- 127. Mira Šilec
- 128. Irena Vidmar
- 129. Justina Vujnovič
- 130. Dragica Zelinka

2000

- 131. Jelka Černivec
- 132. Mira Čuk
- 133. Magda Brložnik
- 134. Marjana Drčar
- 135. Nuša Mlakar
- 136. Marjeta Možek
- 137. Marija Mrak
- 138. Bojana Zemljič
- 139. Polona Zupančič
- 140. Kabinet za zdravstveno vzgojo Zdravstvenega doma Maribor

2001

- 141. Iva Ambrožič
- 142. Marta Bančov
- 143. Dragica Basile
- 144. Vera Bogdan
- 145. Majda Keček
- 146. Zdenka Kramar
- 147. Breda Koban
- 148. Meta Meglič Čuk
- 149. Cvetka Meolic
- 150. Ana Perše
- 151. Marina Velepich
- 152. Marija Vošnjak
- 153. Služba zobozdravstvene vzgoje in preventive novogoriškega, ajdovskega in tolminskega območja

2002

- 154. Tatjana Debelak
- 155. Anica Geč

- 156. Ivana Hartman
- 157. Marija Hirci
- 158. Karolina Dragica Marenčič
- 159. Andreja Peternel
- 160. Milka Pobega
- 161. Zdenka Seničar
- 162. Mihaela Skoberne
- 163. Marija Smolič
- 164. Felicita Stopar
- 165. Lidija Svetelšek
- 166. Anica Šavle
- 167. Ljubica Šavnik
- 168. Irena Topolovec
- 169. Marinka Trošt
- 170. Danica Železnik
- 171. Skupina avtoric učbenika zdravstvene nege – SZŠ Maribor

2003

- 172. Sonja Bergman
- 173. Vesna Božiček
- 174. Ivanka Brumec
- 175. Darja Cibic
- 176. Marta Falež
- 177. Dalija Fürst
- 178. Ana Goltes
- 179. Marija Gorše Muhič
- 180. Marta Hren
- 181. Nada Kadiš
- 182. Matilda Kramer
- 183. Milena Križaj
- 184. Milica Lahe
- 185. Nada Pitz
- 186. Sonja Ravnik
- 187. Marija Simšič
- 188. Romana Škrabl
- 189. Alenka Šau
- 190. Tatjana Valant Veličkovič

2004

- 191. Flory Banovac
- 192. Branka Drk
- 193. Mira Frangež
- 194. Saša Kadivec
- 195. Slavica Klančar
- 196. Tatjana Kumar
- 197. Jože Lavrinec
- 198. Ljuba Lednik
- 199. Zorica Šuligoj
- 200. Olga Šušteršič

2005

- 201. Milena Bohnec
- 202. Mirjana Čalič
- 203. Janez Kramar
- 204. Stanislava Majerle

- 205. Majda Medved
- 206. Đurđa Sima
- 207. Ana Polona Skočir
- 208. Jožica Trstenjak
- 209. Erika Žilavec
- 210. Delovna skupina Zbornice – Zveze za nenasilje v zdravstveni negi

2006

- 211. Vera Čepon
- 212. Darinka Fras
- 213. Marta Kavšek
- 214. Metka Kovačič
- 215. Ljiljana Leskovic
- 216. Nedeljka Luznar
- 217. Oti Mertelj
- 218. Marinka Orehek
- 219. Genovefa Virag
- 220. Raziskovalna skupina DMSBZT Ljubljana

2007

- 221. Andrej Fink
- 222. Silvestra Hoyer
- 223. Jožica Jošt
- 224. Irena Keršič Ramšak
- 225. Nevenka Merinšek
- 226. Jožica Mikec
- 227. Majda Pajnkihar
- 228. Brigita Skela Savič
- 229. Vesna Šlajpah
- 230. Irena Šumak

Do 12. 5. 2007 je bilo podeljenih 230 Zlatih znakov.

SPOMINSKA PRIZNANJA**1996**

1. Milica Corel
2. Zorka Jeraj
3. Katarina Vinčec

1997

4. Mirjam Belič
5. Marija Burnik
6. Marija Deželak
7. Marija Fištrovec
8. Zdenka Kaplan
9. Vida Lipušček
10. Helena Ravnič
11. Vida Saje
12. Anica Satler
13. Milena Ščuka

Do 12. 5. 2007 je bilo podeljenih 13 spominskih priznanj.

JUBILEJNA PRIZNANJA**1996**

1. Srednja zdravstvena šola Celje

1997

2. Marija Debelak
3. Alja Fazarinc
4. Majda Gorše
5. Anica Gradišek
6. Vera Grbec
7. Dunja Kalčič
8. Petra Kersnič
9. Marija Lavš
10. Marija Miloradović
11. Milena Pipan
12. Polona Plavšak
13. Breda Podboj
14. Veronika Pretnar Kunstek
15. Mira Pridgar +
16. Janez Strajnar
17. Marija Šipec
18. Ladi Ana Škerbinek
19. Majda Šlajmer Japelj
20. Dina Urbančič +

2003

21. Maruša Šolar
22. Maruša Šolar
23. Anica Gradišek
24. Sonja Bergman
25. Marija Pajič
26. Jožica Tomšič
27. Julka Kuzma
28. Ela Lah
29. Božena Golob
30. Olga Nezman

2007

31. Magda Brložnik
32. Irena Buček Hajdarević
33. Mirjana Čalić
34. Emilija Kavaš
35. Darinka Klemenc
36. Stanka Popovič
37. Marjana Vengušt
38. Marija Špelič
39. Univerza v Mariboru – Fakulteta za organizacijske vede Kranj

Do 12. 5. 2007 je bilo podeljenih 39 jubilejnih priznanj.